

De Wet in het Oude en het Nieuwe Testament

9

Additionele studie materiaal

DEEL I. DE WET IN HET OUDE TESTAMENT

A. DE WET VOOR EN NA DE ZONDEVAL	p.2
B. DE MORELE WET IN HET OUDE TESTAMENT	p.3
C. DE CEREMONIËLE (RITUELE) WET IN HET OUDE TESTAMENT	p.3
D. DE BURGERLIJKE WET IN HET OUDE TESTAMENT	p.4
E. DE WET WERD AAN HET VERBOND TOEGEVOEGD	p.5

DEEL II. DE VERVULLING VAN DE CEREMONIËLE (RITUELE) WET

A. HET DOEL EN AARD VAN DE CEREMONIËLE WET IN HET OUDE TESTAMENT	p.6
B. DE CEREMONIËLE WET IS IN HET NIEUWE TESTAMENT VERVULD	p.12
1. De priesters	p.12
2. De tempel	p.13
3. De dagelijkse gebeden	p.15
4. De jaarlijkse ingestelde feesten	p.15
5. De wekelijkse Sabbat	p.18
6. Het jaarlijkse Paasfeest	p.21
7. Het jaarlijkse Pinksterfeest	p.24
8. De jaarlijkse Dag van Verzoening	p.26
9. De jaarlijkse Vastendag	p.29
10. Het jaarlijkse Loofhuttenfeest	p.32
11. De besnijdenis	p.35
12. De offeranden	p.37
13. De reinigingsriten	p.47
14. De ritueel reine voedsel	p.49
15. De eerstgeborene	p.50
16. De eerstelingen van de oogst	p.52
17. De tienden	p.53

PART III. DE WET IN HET NIEUWE TESTAMENT

A. HET WOORD “WET” HEEFT VERSCHILLENDE BETEKENISSEN	p.54
B. JEZUS CHRISTUS HEEFT DE WET IN ELK OPZICHT VERVULD	p.56
C. DE WET IN DE BOEKEN VAN HET NIEUWE TESTAMENT	p.59
1. De wet in de Evangeliën	p.59
2. De wet in Handelingen	p.62
3. De wet in de Brieven van Paulus	p.64
4. De wet in de Algemene Brieven	p.79

DEEL I. DE WET IN HET OUDE TESTAMENT

A. DE WET VOOR EN NA DE ZONDEVAL

1. De wet voor de zondeval.

God schiep de mens naar Zijn eigen beeld. Hij schreef Zijn morele wetten in het hart van elk mens en gaf elk mens een geweten om hem aan deze morele wetten te herinneren (Romeinen 2:14-15). Dus, van nature wisten Adam en Eva precies wat zij moesten doen om Gods morele wetten te onderhouden. Zij wisten dat alleen de God van de Bijbel bestond en dat zij alleen Hem moesten aanbidden, gehoorzamen en dienen.

Toen God Adam in de tuin in de regio van Eden plaatste, gaf Hij hem de taak de tuin te bewerken en te bewaren (waarschijnlijk tegen een vijand). Adam had een volkomen vrije wil gekregen om van alle bomen in de tuin te eten behalve één boom (Genesis 2:15-17). Dus, “de wet” bestond vanaf het begin en God had aan Adam bekend gemaakt dat “goed” beteken gehoorzaamheid aan Gods wet en “slecht” betekent ongehoorzaamheid aan Gods wet. Dit was de enige keer in de geschiedenis dat de mens een volkomen en volmaakte vrije wil had en dus het vermogen had te kiezen Gods wil te doen en door gehoorzaamheid aan Gods wet zijn bezit van het eeuwige leven te bewaren. Door ongehoorzaamheid zou hij de dood¹ sterven.

2. De wet na de zondeval.

Maar Adam was ongehoorzaam aan Gods wet. Als de vertegenwoordiger van het hele menselijke geslacht, viel Adam in zonde en werd hij onderworpen aan de dood. Hij heeft het bezit van het eeuwige leven verloren. Van toen af aan was het onmogelijk voor iemand om het eeuwige leven te verkrijgen door gehoorzaamheid aan de wet! De Bijbel zegt, “Immers, het denken van het vlees is vijandschap tegen God. Het onderwerpt zich namelijk niet aan de wet van God, want het kan dat ook niet. En zij die in het vlees zijn kunnen God niet behagen” (Romeinen 8:7-8).

Na de zondeval wisten mannen en vrouwen nog steeds dat de levende God van de Bijbel de enige God was en dat zij Zijn morele wetten moesten gehoorzamen. Zij wisten dat zij Hem alleen moesten aanbidden en dienen. Zij wisten dat zij hun ouders moesten eren. Zij wisten dat zij niet iemand mochten doden, niet overspel mochten plegen, niet mochten stelen, niet mochten liegen en niet de bezittingen van een ander mochten begeren. Gods morele wetten (de Tien Geboden) bleven in hun hart geschreven staan (Romeinen 2:14-15).

Maar door de verdorvenheid van de menselijke natuur door de zonde, begonnen mensen steeds meer God en Zijn morele geboden te vergeten en gingen zij steeds meer Gods waarheid te onderdrukken of te verdraaien en te vervangen met de leugen (Romeinen 1:18,25). Hoewel Gods morele wetten steeds meer uitgehold werden door de zonde, bleven zij in het hart en geweten van de mens functioneren, zodat mensen “schuld” en “schaamte” bleven voelen. Vanaf de zondeval tot vandaag weten mensen die de Bijbel niet bezitten wat “goed” en wat “kwaad” is. Hun geweten blijven hun gedachten en daden beschuldigen of verdedigen.

Niettemin, ten spijt van hun kennis van Gods morele wetten, bleven mensen doen wat “kwaad” was in Gods ogen. Zij bleven doorgaan met de waarheid in hun goddeloosheid en ongerechtigheid te onderdrukken en de waarheid met de leugen te vervangen (Romeinen 1:18,25). De morele wetten van God snoert de mond van ieder mens en maakt ieder mens doemwaardig voor God (Romeinen 3:19). Er bestaat geen enkel mens dat de wet volmaakt onderhoudt (Jakobus 2:10). God zegt dat geen enkel mens “rechtvaardig” is of doet wat “goed” in Gods ogen is (Romeinen 3:10-12). Alle mensen hebben gezondigd en missen de heerlijkheid (gerechtigheid, heiligheid, tegenwoordigheid en bijval) van God (Romeinen 3:23)!

3. In de tijd van Mozes werd de geschreven wet van God aan het genadeverbond van God toegevoegd.

Toen Gods volk, Israel, een heel groot volk was geworden en al verschillende keren tegen God gerebelleerd hadden, liet God Zijn (morele, ceremoniële en burgerlijke) wetten optekenen. Mozes schreef al de woorden van de HEERE op (Exodus 24:4) en las “het boek van het verbond” aan de Israëlieten voor. De Israëlieten antwoordden dat zij Gods wetten zouden gehoorzamen (Exodus 24:7). Dit Boek van het Verbond werd naast de ark in de Allerheiligste van de tabernakel geplaatst als getuige tegen de ongehoorzame en halsstarrige Israëlieten (Deuteronomium 31:24-27). De Tien Geboden (Exodus 20:1-17) formuleerde heel duidelijk Gods morele wet die intussen in de harten en denken van de mensen uitgesleten waren. Het doel van de morele wet was om de relatie van mensen tot God en tot hun medemens te regelen. God voegde ook de ceremoniële wetten daaraan toe (Exodus 23:10-19) die de toenadering tot God, de aanbidding van God en het dienstbetoon aan God gedurende de oudtestamentische periode regelde. En God voegde de burgerlijke wetten daaraan toe (Exodus 21:1 – 23:9,20-33) die de politieke, gerechtelijke en sociale relaties van de Israëlieten gedurende de oudtestamentische periode onderling regelde. De wet werd in 1447 v.C. aan het genadeverbond

¹ De geestelijke dood, de lichamelijke dood en de eeuwige dood (de tweede dood)(Openbaring 21:8).

toegevoegd, 430 jaren (Galaten 3:15-17)² nadat God zijn verbond met Abraham in 2092 v.C. voor het laatst met Jakob in 1877 v.C. bevestigde (Genesis 46:1-4).

4. Het doel van de oudtestamentische Wet.

Het is belangrijk kennis te nemen dat de geschreven Wet aan Israël gegeven werd NADAT Israël al Gods volk geworden was! NADAT God Israël uit hun slavernij en zonde verlost heeft (Exodus 20:1-2) gaf Hij aan hen de geschreven Tien Geboden (Exodus 20:3-17) en andere geschreven wetten. De Wet werd NIET gegeven in de context van verloren mensen die proberen moesten zichzelf te behouden door de wetten houden, maar werd gegeven in de context van verlost mensen die verplicht werden als Gods verlost volk in de wereld te leven! De wet werd gegeven aan mensen aan welke God al eerder genade bewezen had! Daarom leert de Bijbel steeds dat niemand gerechtvaardigd (verlost, vergeven) zal worden door het houden van de wet (Galaten 2:16)! Het doel van de wet was nooit om een middel te zijn voor de rechtvaardiging (verlossing) van de mens, maar was altijd de manier waarop Gods volk tot Hem en tot hun medemens moesten relateren, d.w.z. de manier waarop Gods volk God in de wereld moest verheerlijken!

5. De oudtestamentische wet kan ingedeeld worden in morele wetten, ceremoniële wetten en burgerlijke wetten.

Er is niet altijd een heel duidelijke scheidslijn tussen de verschillende wetten in het Oude Testament. Soms worden de morele wetten, de ceremoniële wetten en de burgerlijke wetten in gemengde vorm gegeven. De ceremoniële en burgerlijke wetten kunnen morele aspecten bevatten die nog steeds in de nieuwtestamentische periode geldig zijn. Bijvoorbeeld, het morele aspect in het vierde gebod is om één uit elke zeven werkdagen af te zonderen om te rusten en op adem te komen (Exodus 23:12), om elkaar in een heilige bijeenkomst te ontmoeten (Leviticus 23:3) en om goed te doen en levens te redden (Marcus 3:4). Het ceremoniële aspect van het vierde gebod is om deze rustdag op de zevende dag (de zaterdag) te houden. Christenen moeten het morele aspect bewaren, maar zijn niet verplicht het ceremoniële aspect te bewaren. De huwelijkswetten en seksueel morele wetten in het Oude Testament zijn nog steeds geldig gedurende de nieuwtestamentische periode.

B. DE MORELE WET IN HET OUDE TESTAMENT

1. Het doel van de morele wet

De oudtestamentische morele wet word samengavat in de Tien Geboden (Exodus 20:1-17; Deuteronomium 5:6-21). Het doel van de morele wet in het Oude Testament is om Gods verlost volk te leren hoe om als Gods volk met God en hun medemens in de wereld te leven.

2. De indeling van de morele wet.

De eerste vier van de tien geboden (Exodus 20:3-11) beveelt Gods volk hoe zij God moet liefhebben. De laatste zes van de tien geboden (Exodus 20:12-17) beveelt Gods volk hoe zij hun medemens moeten liefhebben. Jezus Christus vatte de Tien Geboden als volgt samen, “U zult de Heere, uw God, liefhebben met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand en met heel uw kracht. Dit is het eerste gebod. En het tweede, hieraan gelijk, is dit: U zult uw naaste liefhebben als uzelf. Er is geen ander gebod groter dan deze” (Markus 12:30-31). Jezus gaf ook de juiste uitleg aan de Tien Geboden in Matteüs hoofdstuk 5 tot 7. Bijvoorbeeld, “U zult niet doden” betekent niet alleen dat je zijn lichaam niet mag doden, maar ook dat je zijn geest niet mag doden door boosheid (Matteüs 5:21-26).

3. De morele wet is niet opgeheven in het Nieuwe Testament.

Beiden Jezus Christus (Markus 12:30-31), de apostel Paulus (Romeinen 12:13:8-10) en Jakobus (Jakobus 2:8-11) bevestigen de morele wetten in het Nieuwe Testament. De morele wetten zijn nog steeds Gods wetten hoe om als Gods verlost volk gedurende de nieuwtestamentische periode in de wereld te leven! Daarom is het ook belangrijk om de morele wetten in het volle licht van de nieuwtestamentische openbaring uit te leggen (Matteüs 5:21-48).

C. DE CEREMONIËLE (RITUELE) WET IN HET OUDE TESTAMENT

1. De indeling van de ceremoniële wet.

De ceremoniële wetten zijn regels voor hoe men gedurende de oudtestamentische periode tot God moest naderen, met Hem moest omgaan en Hem moest aanbidden en dienen.

- Wetten aangaande heilige mensen (de priesters en de Levieten)
- Wetten aangaande heilige plaatsen (de tabernakel en later de tempel)
- Wetten aangaande heilige tijden (de dagelijkse, wekelijkse, maandelijks, jaarlijkse en seizoensvieringen)
- Wetten aangaande heilige handelingen (de besnijdenis, de offeranden, rein voedsel om te eten, reinigingsrituelen, de eerstgeborene, de eerstelingen van de oogst en de tienden)

² De periode tussen het geven van het genadeverbond en het gaan naar Egypte was 215 jaar (2092-1877 v.C.). Israël leefde in Egypte voor 430 jaar (1877-1447 v.C.) (Exodus 12:40).

2. Het doel van de ceremoniële wet.

Het woord “heilig” betekent enerzijds “afzondering” van wat vleeselijk, verkeerd en slecht is en anderzijds “toewijding” aan wat geestelijk, recht en goed is. “Heilig” betekent absolute “volmaaktheid” in karakter en gedrag. De God Die Zich in de Bijbel geopenbaard heeft is een heilige God. Onheilige (zondige) mensen kunnen uit zichzelf niet tot een heilige God naderen (Leviticus 19:1-2; Jesaja 6:1-7)! Maar omdat de God Die Zich in de Bijbel heeft geopenbaard ook een liefdevolle, barmhartige en genadige God is, heeft Hij de ceremoniële wetten ingesteld als een voorbereiding voor Zijn oudtestamentische volk om dichtbij Hem te komen, met Hem om te gaan en Hem te aanbidden en te dienen. Het doel van de ceremoniële wet in het Oude Testament is om Gods volk te leren hoe om dichtbij God te komen, met Hem om te gaan en Hem te aanbidden en te dienen. God heeft “priesters” aangesteld om mensen te vertegenwoordigen wanneer zij tot God naderen en Hem aanbidden met gebeden en offeranden. God heeft “een plaats” aangewezen waar zijn volk Hem kon aanbidden ten einde hen weg te houden van de aanbidding van afgoden op de hoogten, onder bomen, in kapelletjes en andere heiligdommen. God heeft speciale tijden ingesteld wanneer zijn volk tot Hem moesten naderen en speciale rituele ingesteld waarop zijn volk Hem moesten aanbidden en dienen. De dieren offeranden moesten hen herinneren dat zij verzoening van zonden nodig hadden. En de tienden waren ingesteld om de priesters, Levieten en de armen in Israël te ondersteunen.

3. De ceremoniële wet was onvoldoende.

ALLE ceremoniële (rituele) wetten waren “schaduwen” van de “werkelijkheden” die zouden komen met de eerste komst van Jezus Christus aan het begin van de nieuwtestamentische periode (Kolossenzen 2:16-17; Hebreeëen 8:5-8; Hebreeëen 10:1). De dood en opstanding van Jezus Christus beëindigt de oudtestamentische periode en begint de nieuwtestamentische periode (Matteüs 27:51; Johannes 19:30). De dagelijkse dierenofferanden waren onvoldoende om de macht van de zondige natuur van de mens in toom te houden of de mens een goed geweten te geven (Hebreeëen 10:1-4), maar diende wel als “voortgaande illustraties (typen)” voor de enige volmaakte offerande van Jezus Christus dat de zondige mens voor eeuwig kon loskopen, hem een goed geweten schenken en volmaakte vrede geven (Hebreeëen 9:10,12). De ceremoniële wetten in de oudtestamentische periode (orde) waren alleen maar uiterlijke verordeningen die opgelegd werden tot op de tijd van de betere orde (de nieuwtestamentische periode) (Hebreeëen 9:8-10)!

4. De ceremoniële wet werd vervuld, opgeheven en afgeschaft bij de eerste komst van Jezus Christus.

De wet in de zin van de ceremoniële wetten vormden een scheidsmuur dat vijandschap bracht tussen christenen uit het Jodendom en christenen uit het heidendom gedurende de nieuwtestamentische periode. De dood van Jezus Christus heeft de ceremoniële wet afgeschaft (Efeziërs 2:14-15). Daarom mag geen van de ceremoniële wetten ooit weer gedurende de nieuwtestamentische periode in de Kerk/Gemeente geherintroduceerd worden, omdat zij opnieuw scheiding en vijandschap zullen brengen tussen christenen die een deel van de ceremoniële wetten handhaven en christenen die dat niet doen!

D. DE BURGERLIJKE WET IN HET OUDE TESTAMENT

1. De indeling van de burgerlijke wet.

Het doel van de burgerlijke wet in het Oude Testament was om Gods volk te leren hoe om te functioneren in de Staat van Israël.

De burgerlijke wet bepaalde de regels voor het politieke, juridische, militaire en sociale leven van de Israëlieten gedurende de oudtestamentische periode. Zij bevatten ook het strafrecht voor de overtredingen van Gods wetten. Bijvoorbeeld:

- **Regels aangaande de regering van Israël.** De aanstelling van de leiders van de twaalf stammen van Israël (Numeri 1:16), regels voor de kampplaatsen voor elk stam in Israël (Numeri 2:2-3,17,34) en regels voor de toekomstige koningen van Israël (Deuteronomium 17:14-20).
- **Regels aangaande het sociale systeem van Israël.** De regels voor het aanhouden van Hebreeuwse slaven (Exodus 21:1-11) en regels voor mishandeling van de zwakken en vreemdelingen in Israël (Deuteronomium 24:17).
- **Regels aangaande het juridische systeem van Israël.** Regels om bezittingen te beschermen, regels voor schadevergoeding, regels voor moord, doodslag en seksuele immoraliteit (Exodus 21:1-23:9; Leviticus 19:15; Leviticus 20:10,13,15,19; Deuteronomium 16:18-20).
- **Regels aangaande het militaire systeem van Israël.** Regels voor militaire dienst, regel voor oorlogvoering, regels voor de totale vernietiging van de zeven goddeloze en onrechtvaardige Kanaänitische volken (Leviticus 18:24-25, 28-30; Deuteronomium 7:1-11; Deuteronomium 18:9-12; Psalm 106:34-38).

2. De burgerlijke wet van Israël werd vervangen door het onderricht van Jezus Christus over het Koninkrijk van God.

De speciale functies van de Staat van Israël gedurende de oudtestamentische periode waren als volgt:

- **Om de beloofde Messias voort te brengen** in wie al de families (volken) op de aarde gezegend zouden worden (Johannes 4:22; Galaten 3:16)
- **Om het begin te vormen van Gods verbondsvolk op de aarde** (Exodus 19:3-6) die in gehoorzaamheid aan Gods morele wet leeft (Exodus 20:1-17).
- **Om zichtbaar aan te tonen hoe mensen tot God mogen naderen, met Hem mogen omgaan, en Hem mogen aanbidden en dienen** in gehoorzaamheid aan Gods ceremoniële (rituele) wet.
- **Om zichtbaar te leven als Gods rechtvaardige en heilige volk te midden van de heidense volken op de aarde** in overeenstemming met Gods morele, ceremoniële en burgerlijke wetten. “Zie, Ik heb u verordeningen en bepalingen geleerd, zoals de HEERE, mijn God, mij geboden heeft; om zo te handelen in het midden van het land waarin u zult komen om het in bezit te nemen. Neem ze (m.n. Gods wetten) in acht en doe ze: want dat zal uw wijsheid en uw inzicht zijn voor de ogen van de volken, die al deze verordeningen horen zullen en zullen zeggen: Werkelijk, dit grote volk is een wijs en verstandig volk! Want welk groot volk is er dat zulke rechtvaardige verordeningen en bepalingen heeft als heel deze wet die ik u heden voorhoud?” (Deuteronomium 4:5-8).

Al deze wetten dienen als een voorbereiding voor “de volheid van de tijd” (Galaten 4:4) toen de Messias, Jezus Christus, kwam om de Wet en de Profeten te vervullen (Matteüs 5:17) en het Koninkrijk van God te vestigen, niet alleen in Israël, maar ook in alle volken van de wereld (Matteüs 12:28-30; Markus 1:15; Matteüs 28:18; Efeziërs 1:20-23).

De speciale functie van de Staat van Israël m.b.t. de volken (Genesis 22:18) en m.b.t. Israël zelf (Romeinen 1:16; Romeinen 10:12; Efeziërs 3:5-6; Galaten 3:26-29) is beëindigd. Vanaf de eerste komst van Jezus Christus zijn de speciale functies van de burgerlijke wet van Israël vervangen door de regels van het Koninkrijk van God zoals Jezus Christus ze vooral in de vele gelijkenissen van het Koninkrijk leerde! Jezus Christus leert mensen in alle volken van de wereld hoe zij in het Koninkrijk van God moesten functioneren. Daarom moeten de burgerlijke wetten van de Staat Israël uitgelegd worden in het grotere licht van de nieuwtestamentische openbaring.

3. Het Nieuwe Testament bevat soortgelijke regels m.b.t. de burgerlijke wet als het Oude Testament.

- **Het politieke systeem** waaronder christenen leven (Matteüs 2:21; Handelingen 4:19-20; Handelingen 5:29; Romeinen 13:1-7; 1 Petrus 2:13-23)
- **Het sociale systeem** (1 Korintiërs 6:12 - 7:40; Efeziërs 4:17-6:11; Kolossenzen 3:18-4:1; 1 Tessalonicenzen 4:1-12; Jakobus 2:1-13; Jakobus 5:1-12)
- **Het juridische systeem** (Matteüs 5:38-42; Romeinen 12:17-21; 1 Korintiërs 6:1-10; Hebreeënen 10:34; 1 Petrus 2:18-23; 1 Johannes 5:17)
- **En het militaire systeem** (Matteüs 26:52-54; Lukas 3:14; Lukas 6:27-28; Johannes 18:36).

E. DE WET WERD AAN HET VERBOND TOEGEVOEGD

In 1447 v.C. heeft God de geschreven Wet aan het genadeverbond toegevoegd om de volgende redenen:

- De Wet werd **niet toegevoegd om het genadeverbond te verplaatsen** (Galaten 3:17)!
- De Wet werd toegevoegd als “de regel van leven” (d.w.z. Gods geestelijke en morele Wet) **om mensen te leren hoe zij horen te leven** als Zijn verlore volk te midden van de heidense volken van de wereld (Exodus 20:1-17; Deuteronomium 4:5-8; Psalm 119:160,172). Het is altijd het doel van God geweest om Zijn heerlijkheid te openbaren in Zijn volk en aan de volken van de wereld door Zijn volk!
- De Wet werd toegevoegd **om de overtredingen van de Israëlieten aan het licht te brengen**, d.w.z., heel duidelijk te maken wat “goed” en wat “slecht” in Gods ogen is. “De wet is eraan (i.e. het verbond) toegevoegd omwille van de overtredingen” (Galaten 3:19).
- De Wet werd toegevoegd als “een bewaker” **om de Israëlieten als gevangenen onder de zonde opgesloten te houden** waarvan zij uit eigen kracht niet konden ontsnappen gedurende de oudtestamentische periode (Galaten 3:22-23).
- De Wet werd toegevoegd als “een pedagoog” (een slaaf die dienst doet als bewaker en begeleider) die aangesteld werd **om over de Israëlieten als onvolwassen kinderen van God toezicht te houden** gedurende de oudtestamentische periode en **hen naar Jezus Christus te leiden zodat zij volwassen zonen en dochters van God konden worden** gedurende de nieuwtestamentische periode (Galaten 3:24-25; Galaten 4:1-7).
- De Wet werd toegevoegd als “een rechter” **om elk mond te snoeren en de hele wereld doemwaardig voor God te houden** (Romeinen 3:19)

- De Wet werd toegevoegd als “een spiegel” **om de zonde te kunnen zien en bewust te worden van eigen zonde** (Romeinen 3:20).
- De Wet werd toegevoegd als “een vergrootglas” **om de aard en omvang van de zonde te zien en om de nog veel groter macht van de genade van God te zien** in Jezus Christus (Romeinen 5:20-21)
- De Wet werd toegevoegd als “een teugel” **om de zonde in elk maatschappij in toom te houden**. “Maar wij weten dat de wet goed is, als men die wettig gebruikt, en als men dit weet: dat de wet niet bestemd is voor de rechtvaardige, maar voor wettelozen, en voor opstandigen, goddelozen en zondaars, onheiligen en onreinen, voor hen die vader en moeder vermoorden, voor doodslagers, voor ontuchtplegers, voor mannen die met mannen slapen, voor mensenhandelaars, , leugenaars, meinedigen en als er iets anders tegen de gezonde leer is, overeenkomstig het evangelie van de heerlijkheid van de zalige God , dat mij toevertrouwd is” (1 Timoteüs 1:8-11).

DEEL II. DE VERVULLING VAN DE CEREMONIËLE WET

A. HET DOEL EN AARD VAN DE CEREMONIËLE WET IN HET OUDE TESTAMENT

De Brieven aan de Romeinen, Galaten en Hebreeënen leren heel duidelijk de plaats van “de wet” (Grieks: nomos; Hebreeuws: Thora; Arabisch: Sharia in de oudtestamentische periode en in het christelijke geloof in de nieuwtestamentische periode. Alle christenen moeten deze drie Brieven heel goed bestuderen, want zij leren heel duidelijk de relatie tussen het Oude Testament en het Nieuwe Testament in de Bijbel en vooral hoe Jezus Christus de wet vervuld heeft!

1. Het verschil tussen de wetten van Israël en de wetten van de heidense volken.

▪ De morele wetten.

Leviticus hoofdstukken 18 tot 20 bevatten morele wetten zoals die in de Tien Geboden. De morele wetten leggen de nadruk op een heilig leven! Leviticus 19:2 zegt, “Heilig moet u zijn, want Ik, de HEERE, uw God ben heilig.” men kan altijd de aard van iemands god zien in de manier waarop hij aanbidt en leeft! De aanbidding en leven van de Kanaänitische goden gingen gepaard met veel slechtheid, immoraliteit en wreedheid. Ook hun goden waren slecht, immoreel en wreed. Hun goden eisten dat kinderen als levende brandoffers verbrand werden en zij steunden tempel prostitutie. Ook de profeten van deze volken leefden immorele levens. Met hun verkondiging en opdreunen van woorden bevorderden zij immoreel aanbidding en immoreel gedrag. In tegenstelling is de God van de Bijbel absoluut zuiver, rein en heilig. En vereist de God van de Bijbel dat mensen Hem aanbidden en zich gedragen in overeenstemming met Zijn zuivere, reine en heilige karakter!

▪ De ceremoniële wetten.

Het Boek Leviticus in het Oude Testament bevat ceremoniële wetten m.b.t. priesters, offeranden, rein voedsel en godsdienstige feesten. Waarom heeft de Heilige Geest, die de Bijbel heeft geïnspireerd, een plaats gegeven aan ceremoniële wetten en rituelen die ook bij de heidense volken gevonden worden? Het antwoord is dat de heilige Geest mensen in alle volken op de aarde wil leren dat de God van de Bijbel het heersende Centrum van alles is, dat Hij het Doel van elk gebeurtenis en de Verlosser van de hele mens op de aarde wil zijn. De Heilige Geest heeft tot doel mensen op de aarde te leren hoe om tot de Levende God te naderen, met Hem om te gaan en Hem te aanbidden en te dienen.

Wat waren de verschillen tussen de ceremoniële wetten en rituelen van Israël en die van de heidenen?

- De rituelen van de heidense volken waren het product van een of ander priesterklas. Het Boek Leviticus was het product van de levende God.
- De rituelen van de heidense volken bestond uit heel veel verschillende persoonlijk, familie en stam rituelen om de goden gunstig te stemmen of te manipuleren hun wensen te volbrengen. De ceremoniële wet van Israël was voor iedereen dezelfde en diende om het volk van Israël te leren hoe om dichterbij de levende God te komen, met Hem om te gaan en Hem te aanbidden en te dienen.
- De religieuze leiders van de heidense volken vochten heilige oorlogen en vermoorden mensen die het niet met hen eens waren met het zwaard of d.m.v. terroristische activiteiten. De God van de Bijbel verlangt ernaar de geest en lichaam van elk mens in de wereld te verlossen.
- De boosheid van de goden van de heidense volken is despotisch en volkomen arbitrair en onvoorspelbaar. De toorn van de levende God is alleen gericht tegen ongehoorzaamheid en disrespect voor Zijn openbaring die meestal in onheiligheid en ongerechtigheid ontstaat.
- De rituelen van de heidense volken bevatten veel magie en occulte machten. De rituelen in het Oude Testament zijn afhankelijk van de innerlijke houding van het hart. De oudtestamentisch ceremoniële wet regelde hoe een zondig mens toch dichtbij een heilige God kan komen, met Hem kan omgaan en Hem kan aanbidden en dienen.

- De rituelen van de heidenen zijn meestal gericht op het individu. Maar de rituelen in het Oude Testament waren altijd gericht op het hele volk van God. Daarom is de waarde van deze rituelen afhankelijk van de mate waarin zij uitdrukking geven aan de oprechte geestelijke houding en gedrag van het individu!

▪ **De toestand en houding van het hart.**

De profeet Mozes zei, “Besnijd dan de voorhuid van uw hart en wees niet langer halsstarrig” (Deuteronomium 10:16 HSV). De profeet Samuël zei, “ Heeft de HEERE evenveel behagen in brandoffers en slachtoffers als in het gehoorzamen aan de stem van de HEERE? Zie, gehoorzamen is beter dan slachtoffer, opmerkzaam zijn beter dan het vet van rammen” (1 Samuël 15:22). Koning David zei, “Want U vindt geen vreugde in offers, anders zou ik ze brengen; in brandoffers scheidt U geen behagen. De offers voor God zijn een gebroken geest; een verbrijzeld en verslagen hart zult U, o God, niet verachten” (Psalm 51:18-19). En de Bijbel zegt, “Zonder geloof is het echter onmogelijk God te behagen” (Hebreeën 11:6). De oudtestamentische godsdienstige ceremoniën waren volkomen waardeloos zonder een veranderd hart en zonder geloof!

2. De ceremoniële wet in het Oude Testament werd toegevoegd aan het genadeverbond met Abraham.

God sloot Zijn genadeverbond met Abraham in 2092 v.C. (Genesis 12:1-4) en herbevestigde Zijn verbond met Abraham in 2068 v.C. (Genesis 17:1-14). In 1447 v.C. toen Israël in aantal erg gegroeid was en al een aantal keren ongehoorzaam aan God geweest waren, heeft God zijn geschreven wetten aan Zijn verbond toegevoegd (Galaten 3:17-19). *Deze wetten werden noodzakelijk van wegen de zonde.* De geschreven wetten van God bestonden uit de morele wetten, de ceremoniële wetten en de burgerlijke wetten (zie delta studie 9).

3. Het doel van de ceremoniële wet was mensen te leren hoe om dichterbij de heilige God te komen, met Hem om te gaan en Hem te aanbidden en te dienen.

Het doel van de ceremoniële wet was om Gods volk gedurende de oudtestamentische periode te leren hoe om dichterbij God te komen, met hem om te gaan en hem te aanbidden en te dienen. Het woord “heilig” betekent *afzondering van* wat vleselijk, verkeerd en kwaad is en *toewijding aan* wat geestelijk, recht en goed is. Daarom kunnen onheilige mensen nooit uit zichzelf dichterbij een heilige God komen (Leviticus 19:1-2; Jesaja 6:1-7)! De ceremoniële wet regelde de toenadering tot, omgang met en aanbedding en dienen van de God van de Bijbel tussen de tijd van Mozes (1447 v.C.) (toen de geschreven wet gegeven werd) en de eerste komst van Jezus Christus (30 n.C.) (toen Jezus Christus gekruisigd werd).

4. De ceremoniële wet leerde regels m.b.t. rituele mensen, rituele plaatsen, rituele tijden en rituele handelingen.

De ceremoniële wet leerde regels op vier terreinen m.b.t. de toenadering tot God.

- **De regels voor de heilige dienaren:** in het bijzonder de priesters en Leviëten
- **De regels voor heilige plaatsen:** in het bijzonder de tabernakel en later de tempel
- **De regels voor de heilige tijden:** in het bijzonder de dagelijkse gebeden, de wekelijkse Sabbat, de maandelijkse Nieuwe Maan feest; de jaarlijkse vastendag (da dag van Verzoening), de jaarlijkse pelgrimsfeesten (de Paasfeest met de Feest van Ongezuurde Broden, de Pinksterfeest of Feest van Weken of Oogstfeest en het Loofhuttenfeest of Feest van de Inzameling van de oogst) en de seizoensfeesten: het Sabbatsjaar elke zeven jaren en het Jubileumjaar elke vijftig jaar.
- **De regels voor de heilige handelingen:** in het bijzonder de besnijdenis, de offeranden, de reinigingsriten, het eten van rein voedsel, de eerstgeborene, de eerstelingen van de oogst en het geven van tienden.

5. Leviticus leerde hoe mensen tot de God van de Bijbel kon naderen, met Hem kon omgaan en Hem kon aanbidden en dienen.

Het belangrijkste doel en thema van het Boek Leviticus was het regelen van hoe Gods verlorene mensen tot Hem konden naderen, met Hem konden omgaan en Hem konden aanbidden en dienen. Alle ceremoniële wetten dienden Gods volk te weerhouden van de aanbedding van de afschuwelijke goden van de heidenvolken en hun weerzinwekkende religieuze rituelen. De afgodenoffers werden aan de afgoden geofferd (1 Korintiërs 10:20). Iedereen in Israël werd verboden te handelen in overeenstemming met de gruweldaden van de heidense volken (Deuteronomium 18:9-13). De godsdienstige feesten in Israël moesten vrij zijn van de dronkenschap, orgiën en pretmakerij van de heidense volken. De thema van Leviticus kan de volgende zijn: “ Buig u voor de HEERE neer in Zijn heerlijk heiligdom” (Psalm 29:2). De oudtestamentische ceremoniële wetten hadden Gods oudtestamentische volk voorbereid de God van de Bijbel te aanbidden. de wijze van nieuwtestamentische aanbedding was niet uiterlijk ceremonieel (ritueel), maar innerlijk “in geest en waarheid” (Johannes 4:24).

6. Leviticus leerde dat alleen de God van de Bijbel kan bepalen hoe Hij benaderd, aanbeden en gediend moet worden.

▪ Het boek Genesis

Het boek Genesis leert duidelijk dat mensen onder alle gunstige omstandigheden gefaald hebben. Met een volmaakt vrije wil hebben zij gefaald de juiste keuze te maken. Zij hebben gefaald te aarde te onderwerpen en erover te heersen. Zij hebben gefaald te geloven en te gehoorzamen in het genadeverbond. De mislukking van alle mensen toont aan dat alle mensen een Verlosser nodig hebben!

▪ Het boek Exodus

Het boek Exodus in de Bijbel leert duidelijk dat God mensen uit Zijn barmhartigheid en genade redt en niet omdat zij dat verdienen. Omdat toegang tot God alleen door genade mogelijk werd, moeten Gods verlorene volk God aanbidden alleen op de manier wat God bevolen heeft. Mensen mogen God niet aanbidden zoals zij maar willen, maar alleen op de manier zoals God dat voorgeschreven heeft.

▪ Het boek Leviticus

Het boek Leviticus in de Bijbel regelt de manier waarop Gods volk dichtbij God mogen komen, met Hem mogen omgaan en Hem mogen aanbidden en dienen. Daarom moeten alle regels en rituelen hun oorsprong bij God hebben en niet bij enige (godsdienstige) mensen. Alle godsdienstige rituelen die mensen (bv. “profeten” en “priesters”) uitgevonden hebben, moeten beschouwd worden als menselijke pogingen voor zelfrechtvaardiging door middel van persoonlijke verdiensten. De oudtestamentische ceremoniële wetten hebben Gods oudtestamentische volk, Israël, voorbereid de Messias, Jezus Christus, te ontvangen, die volgens Johannes 14:6 de enige Weg tot God is!

7. Leviticus leerde het principe van verlossing van de hele mens (lichaam en ziel).

De beschouwing m.b.t. de “ziel” van de mens bepaalt hoe men naar de zonde en de verlossing kijkt. De Neoplatonische beschouwing m.b.t. de mens is dat de mens “een dualiteit” is: “de mens *heeft* een lichaam en hij *heeft* een ziel (geest)”, en daarom kan de mens zijn lichamelijke en psychische functies gescheiden van elkaar houden. Maar de Bijbel (Genesis 2:7) leert dat de mens “een eenheid” is: “de mens *is* een levend ziel” met twee onafscheidbare kanten: een zichtbaar lichaam en een onzichtbaar geest en daarom kan de mens zijn lichamenlijk leven niet van zijn geestelijk leven gescheiden houden! Daarom leert het Nieuwe Testament ook dat een mens zonder geestelijk leven “dood” is (Efeziërs 2:1-3).

Dit betekent dat de onzichtbare geestelijke wereld niet alleen zijn geestelijke en psychische leven bepaalt, maar ook zijn lichamenlijke gezondheid en levensstijl. De onzichtbare geestelijke wereld van God heeft invloed op elk aspect van het menselijk leven en heeft een effect op de hele mens! Dit betekent dat ook elk aspect van het menselijk leven door de zonde besmet kan worden. De zonde heeft effect op de geest, psyche, intellect, wil en lichaam. Om deze waarheden aan de mens duidelijk te leren, heeft God wetten ingesteld om de geestelijke en de lichamenlijke aspecten van het leven te regelen. Wetten die het geestelijk leven van de mens bepalen zijn bijvoorbeeld de offeranden om verzoening voor zonden te maken en feesten om God en zijn medemens te ontmoeten. En wetten die het lichamenlijke leven van de mens bepalen zijn bijvoorbeeld de regels m.b.t. rein voedsel eten en het verbod op seksuele immoraliteit.

Dus de ceremoniële wet leerde *dat elk aspect van het menselijk leven belangrijk voor God is* en dat Christus gekomen is *om de hele mens te redden!* Hij kwam om de geest en het lichaam van de mens te redden! Spreuken 11:30 zegt, *Wie zielen vangt is wijs*. “Zielen vangen” is begaan met de geest en het lichaam van de mens.

8. Leviticus leerde het principe van volmaaktheid (het getal “zeven”).

Leviticus leerde dat het getal “zeven” een heilig getal is. Omdat God de schepping van het universum en de aarde op de zevende (scheppings)dag voltooid had en de zevende dag rustte, symboliseert het getal “zeven” *het volmaakte werk van God*.

In het boek Leviticus vinden we het getal “zeven” steeds weer terug. Elke zevende dag was het Sabbat, waarop Gods volk van hun wekelijkse werk mocht uitrusten en met andere gelovigen in een heilige bijeenkomst bijeenkwam (Leviticus 23:3). Elk zevende jaar was een Sabbatsjaar, waarop geen landbouw mocht plaatsvinden. Na zeven Sabbatsjaren was de vijftigste jaar een Jubileumjaar, waarop land dat door schulden verpand was weer aan de oorspronkelijke eigenaar teruggegeven moest worden. Het paasfeest werd aan het einde van twee zevens gevierd, d.w.z. op de veertiende dag van de eerste maand (Abib) (in de avond aan het begin van de vijftiende dag). Gedurende de volgende zeven dagen werd de Feest van Ongezuurde Broden gevierd. De Pinksterfeest werd zeven weken na het bewegen van de eerste schoof van de oogst op de dag na de sabbat (dus de zondag) gevierd.

Gedurende de zevende maand (Tishri) van de Joodse kalender vonden drie belangrijke feesten plaats: het feest van Bazuinen, de Dag van Verzoening en het Loofhuttenfeest. Het Loofhuttenfeest duurde ook zeven dagen.

God gebruikt het getal “zeven” om de mens eraan te herinneren dat alles wat God doet *volmaakt* is en dat alles wat God vereist ook niet minder dan *volmaakt* is.

Maar Gods oudtestamentische volk, Israël, kon God niet volmaakt gehoorzamen en daarom gebruikte God de wet om Israël naar de komende Verlosser, Jezus Christus, te drijven. In het Nieuwe Testament, in Galaten 3:23-25 lezen we dat Gods volk “als gevangenen opgesloten werden totdat het geloof geopenbaard zou worden.” De wet was hun “(slaaf als) begeleider, voorged of gids (niet: “leermeester”, HSV) tot Christus opdat zij uit het geloof gerechtvaardigd zouden worden” en niet uit hun werken van de wet. Nadat Jezus Christus gekomen is en geloof in Jezus Christus mogelijk geworden is, hoeven zij niet langer onder het toezicht van de wet te zijn!

9. Leviticus leerde dat het doel van de omgang met God en de aanbidding van God is liefde dat in heiligheid uitgedrukt wordt.

In Leviticus 19:2 zegt de HEERE tegen Mozes, “Spreekt tot heel de gemeenschap van de Israëlieten, en zeg tegen hen, ‘Heilig moet u zijn, want Ik, de HEERE, uw God, is heilig.’” Het woord “heilig” betekent “afgezonderd te zijn” van de zondige en rebelse wereld en “toegewijd te zijn” aan de aanbidding en dienst van de Enige en levende God. God wil dat alle mensen worden als Hij. Hij is heilig en Hij wil dat mensen heilig worden.

Hoe wordt heiligheid uitgedrukt? In Leviticus 19:18 zegt God, “U moet uw naaste liefhebben als uzelf!” Heiligheid wordt vooral uitgedrukt door hoe mensen tot God relateren, tot ander mensen relateren (bv. hun familieleden, hun burens, de vreemdelingen in hun midden en hun vijanden). In kort, heiligheid wordt getoond door God lief te hebben, je naaste lief te hebben en jezelf lief te hebben. De fundamentele houding van liefde wordt op de volgende vijf manieren uitgedrukt:

▪ (1) Liefde wordt uitgedrukt in heiligheid door je van seksuele immoraliteit te onthouden.

Leviticus hoofdstukken 18 en 20 tonen aan dat mensen zich moeten onthouden van elk vorm van seksuele immoraliteit en van alles wat het huwelijk geweld aandoet: vooral van echtbreuk, incest, homoseksualiteit en de geslachtsdaad verrichten met een dier. Deze seksueel immorele handelingen zijn een gruwel in de ogen van de HEERE en de HEERE zal mensen die deze dingen toch doen straffen:

- In Leviticus 18:20 en Leviticus 20:10 zegt God m.b.t. *echtbreuk*: “Een man die met een vrouw van een iemand anders overspel pleegt, die met de vrouw van zijn naaste overspel pleegt, moet zeker gedood worden, de overspeler en de overspelster.”
- In Leviticus 18:6 en Leviticus 20:17 zegt God m.b.t. *incest*: “Niemand mag tot welke bloedverwant van zijn eigen familie dan ook naderen om de schaamdelen te ontbloten ... Zij moeten voor de ogen van hun volksgenoten uitgeroeid worden”
- In Leviticus 18:22 en Leviticus 20:13 zegt God m.b.t. *homoseksualiteit* “U mag niet slapen met een mannelijk persoon, zoals u met een vrouw slaapt. Dat is een gruwel. ... Zij moeten zeker ter dood gebracht worden. Hun bloed rust op henzelf.”

In Leviticus 18:24 waarschuwt God, “U mag uzelf niet verontreinigen met al deze dingen, want de heidenvolken die Ik voor u uit gaat verdrijven, hebben zich met al deze dingen verontreinigd.” De rede waarom God de zeven Kanaänitische volken liet uitroeien was omdat zij al deze gruwelijke dingen deden (Deuteronomium 7:1-6).

▪ (2) Liefde wordt uitgedrukt in heiligheid door eerlijk en onomkoopbaar te zijn.

In Leviticus 19:11 en 16 beveelt God, “U mag niet stelen, u mag niet liegen, of iemand zijn naaste bedriegen.” ... U mag onder uw volksgenoten niet met lasterpraat rondgaan.”

▪ (3) Liefde wordt uitgedrukt in heiligheid door billijk en rechtvaardig te zijn.

In Leviticus 19:13,35-36 beveelt God, “u mag uw naaste niet afpersen en niet beroven. Het arbeidersloon van de dagloner mag niet de nacht bij u overblijven tot de volgende morgen. ... U mag geen onrecht doen ... met de lengtemaat, met het gewicht en met de inhoudsmaat. U moet een zuiver weegschaal hebben, zuivere gewichten, een zuivere efa en een zuivere hin (inhoudsmaten).” Anders dan de het algemene gebruik onder de heidenvolken om oneerlijken met omkoperij zaken te doen, *beveelt God zijn volk om anders te zijn!* In Leviticus 19:15 beveelt God, “U mag geen onrecht doen in de rechtspraak, u mag geen partij trekken voor de arme, en de aanzienlijke niet voortrekken. Op rechtvaardige wijze moet u uw naaste oordelen.” Dat staat ook in Deuteronomium 16:19, “U mag het recht niet buigen. U mag niet partijdig zijn en geen geschenk aannemen, want een geschenk verblind de ogen van wijzen en verdraait de woorden van rechtvaardigen” Anders dan het algemene gebruik onder de heidenvolken om beslissingen van regeringsambtenaren of rechters te beïnvloeden door omkoopgeschenken te geven of valse getuigen om te kopen, *beveelt God zijn volk om de naaste lief te hebben* door de rechtspraak niet te buigen, door de rijken en de machtigen niet te bevoorrechten en door geen omkoopgeschenken te geven of aan te nemen!

▪ (4) Liefde wordt uitgedrukt in heiligheid door het leven te beschermen.

In Leviticus 19:16 beveelt God, “U mag uw naaste niet naar het leven staan” (NIV: “Do not do anything that endangers your neighbour’s life.” En in Leviticus 19:14 beveelt God, U mag een dove niet vervloeken en vóór een blinde mag u niet een struikelblok neerleggen.” Omdat een dove niet kan horen en een blinde niet kan zien, moeten gelovigen niets doen dat de belangen van misdeelde mensen in gevaar brengt. God heeft een bijzonder belangstelling voor misdeelde mensen, de ouden van dagen, de weduwe en wezen, de armen en verdrukten en de vreemdeling.

▪ **(5) Liefde wordt uitgedrukt in heiligheid door elk vorm van occultisme te vermijden.**

In Leviticus 19:26,31 beveelt God, “U mag niet aan wicHELarij doen (waarzeggerij, voorspellingen) en u mag geen wolken duiden (NIV: sorcery, “toverij”) ... U mag u niet wenden tot de dodenbezweerders en tot de waarzeggers. U mag hen niet raadplegen, zodat u zich met hen verontreinigt.” En in Leviticus 20:6,27 waarschuwt God dat Hij mensen die occultisme bedrijven of occultisten raadplegen zal straffen. Hij zegt, “Wanneer een man of een vrouw in verbinding staat met een geest van een dode, of een waarzegger is, moeten zij zeker ter dood gebracht worden. Men moet hen met stenen stenigen. Hun bloed rust op henzelf.” Moderne mensen denken wel dat spiritisme en andere vormen van occultisme ongevaarlijk zijn, maar God zegt dat ze gevaarlijk en een gruwel in zijn ogen zijn!

Terwijl liefde in het Oude Testament vooral in *heiligheid* uitgedrukt moet worden, wordt liefde in het Nieuwe Testament vooral in *gehoorzaamheid* uitgedrukt. In Johannes 14:21 en 23 zegt Jezus Christus, “Wie Mij geboden heeft en die in acht neemt, die is het die Mij liefheeft, en wie Mij liefheeft, hem zal Mij Vader liefhebben en Mijzelf aan hem openbaren. Als iemand Mij liefheeft, zal hij Mij woord in acht nemen; en Mij Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen naar hem toekomen en bij hem intrek nemen.” In het Nieuwe Testament sluit gehoorzaamheid ook heiligheid in het leven in.

10. De ceremoniële wet in het Oude Testament was uiterlijk en tijdelijk tot de tijd van de nieuwe orde (i.e. de nieuwtestamentische periode).

Hebreeën 9:9-10 noemt verschillende delen van de oudtestamentische ceremoniële wet: de tabernakel (tempel), de gaven, de slachtoffers, voedsel en dranken, en verscheidene wassingen en leer dat deze allemaal “vleselijke (dus: uiterlijke en tijdelijke) verordeningen waren die opgelegd waren tot op de tijd van de betere orde” (d.w.z. de nieuwtestamentische orde)!

“Daarmee maakte de Heilige Geest dit duidelijk dat de weg naar het heiligdom - de Allerheiligste Plaats in de tempel, de toegang tot Gods heilige tegenwoordigheid door gewone mensen (Efeziërs 2:18 en 3:12) -, nog niet openbaar gemaakt was, zolang de eerste tabernakel nog in gebruik was. Deze was een zinnebeeld (NIV: illustration) voor de tegenwoordige tijd, ... dat slachtoffers niet in staat waren om ... wat het geweten betreft (mensen) tot volmaaktheid te brengen. Het betreft hier alleen voedsel en dranken en verscheidene wassingen, vleselijke verordeningen, die opgelegd waren tot op de tijd van de betere orde.”

11. De ceremoniële wet werd in het Nieuwe Testament vervuld.

▪ **(1) De ceremoniële wet “wees vooruit naar de komende Messias”.**

De Messias, Jezus Christus, kwam in het Nieuwe Testament.

Het hoogste doel van de oudtestamentische ceremoniële wetten en rituelen was om naar de komende Messias, Jezus Christus, te wijzen. Het volk van Israël en haar ceremonies waren alleen een middel van Gods openbaring, maar niet het einddoel van Gods openbaring. Vanaf het begin was het Gods doel om het middel van zijn openbaring weg te doen vallen en plaats te ruimen voor zijn werkelijke openbaring, namelijk, Jezus Christus! De profeet Jesaja zei al dat “de Knecht van de HEERE” (de Messias) “Israël” genoemd werd en dat de HEERE zijn heerlijkheid door Hem zou openbaren, het overblijfsel van Zijn volk door Hem bijeen zou brengen, en Zijn verlossing door Hem tot aan de einden van de aarde zou brengen (Jesaja 49:3,6). Romeinen 10:4 leert daarom ook dat Jezus Christus “het doel” (Grieks: telos)(de zin en de substantiële inhoud) van de wet is! Toen Jezus Christus kwam, had Israël als Gods volk met haar ceremoniën haar einddoel bereikt!

▪ **(2) De ceremoniële wet was “een (slaaf aangesteld als) begeleider, voogd of gids” die toezicht moest houden op de onvolwassen kinderen.**

Bij de eerste komst van Jezus Christus konden zij pas het volledige recht van volwassen zonen en dochters ontvangen.

Gedurende de oudtestamentische periode leefde Gods volk (Israël) “onder de wet” Gedurende de oudtestamentische periode was het doel van de ceremoniële wet vooral om Gods volk voor te bereiden voor de eerste komst van hun Messias (Galaten 3:24) en de genade die Hij bracht (Johannes 1:17).

De oudtestamentische wet functioneerde als een voogd die toezicht hield op de onvolwassen kinderen van God. De wet maakte Gods oudtestamentische volk als “gevangenen opgesloten en door de wet bewaakt” totdat het geloof in Christus Jezus geopenbaard zou worden. Zij leefden “onder de wet” die hen niet kon rechtvaardigen (verlossen van hun zonden) omdat dat pas kon door geloof in Jezus Christus.

Maar nu dat de nieuwtestamentische periode gekomen is, waarin rechtvaardiging door het geloof in Jezus Christus mogelijk geworden is, zijn de gelovigen niet langer onder het toezicht van deze begeleider (“leermeester”, HSV). (Galaten 3:23-25)!

Zo lang gewone kinderen onvolwassen zijn, blijven zij onderhevig aan voogden (bv. leraren op school) tot de tijd die door hun vader bepaald wordt. Zo ook, zo lang mensen als geestelijk onvolwassen onder religieuze wetten leven, blijven zij in een voortdurende toestand van slavernij, onder “de zwakke en arme grondbeginselen van de wereld” (= de elementaire wetten en regels waardoor mensen proberen acceptatie en verlossing/rechtvaardiging bij God te vinden).

“Deze zwakke en arme grondbeginselen” zijn voor Joden de ceremoniële wet van het Oude Testament, waartoe de Joden vele andere mensgemaakte wetten aan toegevoegd hadden: het naleven van speciale dagen, weken, maanden, jaren, zeisoenen en de besnijdenis (Galaten 4:9-10; Galaten 5:2-4)! “Deze zwakke en arme grondbeginselen” zijn voor niet-Joden de wetten en voorschriften van hun profeten en priesters waardoor ook zij proberen gerechtvaardigd te worden. Door zich aan al deze wetten en voorschriften te houden, plaatsen de Joden en niet-joden zichzelf onder het juk van slavernij!

Maar toen de nieuwtestamentische periode aanbrak, zond God Zijn Zoon Jezus Christus, geboren uit een vrouw, geboren onder de wet, om mensen los te kopen van hun slavernij aan de wet, zodat zij de volle rechten van zonen en dochters van God konden ontvangen. De mensen die vroeger als slaven onder de wet leefden, zijn dan niet meer slaven (Galaten 4:1-3). Wanneer Jezus Christus hen vrijmaakt, zullen zij waarlijk vrij zijn (Johannes 8:36). Dan kunnen zij Jezus Christus en de Zijn verzoening van zonden door het geloof aannemen, dan komt de Heilige Geest in hun lichaam wonen en worden zijn volwassen zonen en dochters van God en erfgenamen van de hemel en van de nieuwe aarde voor eeuwig (Galaten 4:4-7)!

▪ **(3) De ceremoniële wet was alleen “een schaduw” in het Oude Testament.
De werkelijkheid kwam met Jezus Christus in het Nieuwe Testament.**

Het evangelie werd al gedurende de oudtestamentische periode verkondigd (Romeinen 3:21; Galaten 3:8). De inhoud van het evangelie is de Messias, Jezus Christus (1 Korintiërs 15:1-4). Jezus Christus wordt al in de oudtestamentische wet vooraf aangeduid. De oudtestamentische ceremoniële wet was een “schaduw” van “de werkelijkheid” die zou komen. Die werkelijkheid is in Jezus Christus gekomen (Kolossenzen 2:17). Dus, wanneer Israël de wet accepteerden en gehoorzaamden accepteerden en gehoorzaamden zij Jezus Christus (Die nog moest komen). Maar Jezus Christus is alleen “het doel” van de wet (Romeinen 10:4) zoals die in het Oude Testament geopenbaard werd en in het Nieuwe Testament uitgelegd werd als “typen” die vooruit wijzen op Jezus Christus. Jezus Christus is niet “het doel” van de ceremoniële wetten en rituelen van de andere godsdiensten in de wereld! Wij moeten ons beperken tot de “schaduwen” (typen) in het Oude Testament die ook in het Nieuwe Testament uitgelegd worden als de “werkelijkheden” (antitypen). Al de ceremoniële wetten waren alleen “schaduwen” van de “werkelijkheden” die met de eerste komst van Jezus Christus aan het begin van de nieuwtestamentische periode geopenbaard werden (Kolossenzen 2:16-17; Hebreeënen 8:5,13; Hebreeënen 9:8-10; Hebreeënen 10:1). In het Nieuwe Testament zijn de schaduwen door de werkelijkheden verplaatst! De nieuwtestamentische boeken Romeinen, Galaten en Hebreeënen leren duidelijk dat Jezus Christus de oudtestamentische schaduwen heeft vervuld en de nieuwtestamentische werkelijkheden heeft geïntroduceerd.

▪ **(4) De ceremoniële wet werd “veranderd” aan het begin van de nieuwtestamentische periode.**

Bij de eerste komst van Jezus Christus werd de oudtestamentische priesterschap veranderd: de tijdelijke Levitische priesterschap (Hebreeënen 7:11-14) werd vervangen door de permanente priesterschap van Jezus Christus (Hebreeënen 7:15-28).

- Jezus Christus kwam niet uit de stam van Levi, maar uit de stam van Juda (Hebreeënen 7:13-14).
- Jezus Christus was een priester naar de ordening van Melchizedek, een man die priester werd, niet op grond van een wettelijk voorgeschreven afstamming, maar uit kracht van onvergankelijk leven (zijn opstanding) (Hebreeënen 7:15-16).
- Jezus Christus wordt niet door de dood verhinderd Zijn ambt voort te zetten. Omdat Hij voor eeuwig leeft, heeft Hij een permanente priesterschap. Daarom kan Hij ook volkomen zalig maken wie door Hem tot God gaan, omdat Hij altijd leeft om voor hen te pleiten (Hebreeënen 7:23-25).
- Jezus Christus hoeft niet zoals de oudtestamentische priesters eerst voor eigen zonden slachtoffers te brengen, omdat Hij heilig, onschuldig, onbesmet, afgescheiden van de zondaars en boven de hemelen verheven is (Hebreeënen 7:26-27a).
- Jezus Christus hoeft niet zoals de priesters in andere godsdiensten (dieren) offeranden te brengen voor de zonden van mensen, omdat Hij voor eens en altijd Zichzelf heeft geofferd om verzoening te doen voor de zonden (Hebreeënen 7:27b).

Dus, “als het priesterschap verandert, vindt er immers ook noodzakelijkerwijs een verandering van de wet plaats” (Hebreeënen 7:12)!

Hoe werd de wet veranderd?

De wet werd veranderd door de wet eerst te vervullen en daarna op te heffen en af te schaffen.

▪ **(5) De ceremoniële wet werd door Jezus Christus “vervuld”, opgeheven” en “afgeschaft”.**

Bij zijn eerste komst heeft Jezus Christus Gods wet in de zin van Gods rechtvaardige en heilige vereiste dat alle mensen volmaakt rechtvaardig en heilig moeten zijn en dat al hun zonden volkomen gestraft moeten worden, volkomen vervuld (Matteüs 5:17; 2 Korintiërs 5:21). God maakte vrede met mensen die in Jezus Christus geloven door de dood van Jezus Christus aan het kruis (Romeinen 5:1,10). God verklaarde gelovigen volkomen (100%) rechtvaardig in Zijn ogen en beschouwt en behandelt hen voortaan als volkomen (100%) rechtvaardig op grond van het volkomen verlossingswerk van Jezus Christus (1 Petrus 2:24; 1 Petrus 3:18a).

“Het handschrift” (d.w.z. de wet) getuigde tegen mensen toen zij nog ongelovig waren:

- de wet veroordeelde (verdoemde) en vervloekte mensen omdat zij niet de hele wet hielden, omdat zij “onrechtvaardig” waren (Galaten 3:10)
- de wet bond mensen vast zodat zij God in oudheid van de letter (d.w.z. wettisch) dienden en probeerden gerechtvaardigd te worden door de wet te houden (Romeinen 7:6)
- de wet vormde een scheidsmuur tussen mensen zodat zij vijandig tegen elkaar bleven (Efeziërs 2:14-15).

Omdat Jezus Christus met Zijn leven en Zijn dood al de vereisten van Gods wet voor de rechtvaardiging en de veroordeling (de wet in zijn eerste betekenis) heeft vervuld, heeft Hij het handschrift (de wet) uitgewist door het aan het kruis te spijkeren (Kolossenzen 2:13-14). Hij vergaf de verdoemde mensen en maakte de geestelijke dode mensen weer levend.

Bij zijn eerste komst heeft Jezus Christus ook Gods wet in de zin van de morele wet (de wet in zijn derde betekenis) vervuld door de oorspronkelijke onveranderde betekenis van de Tien Geboden te herstellen en te leren. De oorspronkelijke bedoeling en onveranderde betekenis van de morele wet is dat het altijd Gods doel in de Oude Testament openbaring was en nog steeds in de Nieuwe Testament openbaring is om een volk op aarde te hebben aan wie Hij Zijn heerlijkheid openbaart en door wie Hij Zijn heerlijkheid aan de wereld openbaart (Matteüs hoofdstuk 5 tot 7).

Jezus Christus heeft al de “schaduw” van de ceremoniële (rituele) wet vervuld (Lukas 24:25-27,44-47). Hij heeft de ceremoniële wet opgeheven (Kolossenzen 2:14). Hij heeft de ceremoniële wet in de gemeenschap van Zijn volk afgeschaft zodat het niet langer een vijandige barrière (een muur van vijandschap) vormt tussen christenen die uit de oudtestamentische Joden komen en christenen die uit heidense volken komen. Hij heeft hen beiden in Zichzelf aan het kruis met elkaar verzoend zodat zij nu “een nieuwe mens” (Efeziërs 2:14-16) of “een Lichaam van Christus” (1 Korintiërs 12:13) vormen. Daarom mag geen enkel ceremoniële wet meer opnieuw geïntroduceerd worden in de nieuwtestamentisch Gemeente! Het zou opnieuw vijandschap en scheiding tussen christenen in de gemeente veroorzaken.

Jezus Christus bracht “de werkelijkheden” die het Oude Testament voorbereid heeft, geprofeteerd heeft en als “schaduw” geïllustreerd heeft. Jezus Christus is de vervulling en de werkelijkheid van de wet.

- Hij is de Unieke en Eeuwige Hoge Priester (Hebreeën 4:14 – 5:10; Hebreeën 7:11-28). Hij is de enige zoenoffer die voldoende is (Hebreeën 9:8 – 10:22)!
- Hij is de Grootste en Finale Profeet (Handelingen 3:22-26). Hij sprak Gods volledige en finale Woord (Hebreeën 1:1-2)!
- Hij is de Enige en Eeuwige Koning (Matteüs 28:18; Johannes 18:36). Hij is nu bezig te overwinnen totdat Hij allen en alles overwonnen heeft (Romeinen 8:31-39; Openbaring 6:1-2; Openbaring 17:14; Openbaring 19:11-21; Filippenzen 2:9-11)!

B. DE CEREMONIËLE WET IS VERVULD IN HET NIEUWE TESTAMENT

(I) CEREMONIËLE WETTEN M.B.T. HEILIGE MENSEN

1. DE PRIESTERS

De priesters gedurende de oudtestamentische periode

▪ **De priesterschap van alle gelovigen en de ingestelde priesterschap.**

Gedurende het eerste gedeelte van het Oude Testament behoorde de priesterschap nog aan de gewone gelovigen. In het boek Genesis bouwde Abraham altaren en offerde zijn eigen offeranden aan God (Genesis 12:7).

Maar in het boek Exodus (Exodus 28:1) en Leviticus (hoofdstukken 8-10) wees God deze functie toe aan ingestelde priesters van de stam van Levi. De priesters werden beperkt tot de familie van Aaron en de andere Levieten werden aangesteld om de tempeldienst in stand te houden. Hoewel Leviticus 1:5 aantoont dat de gewone mensen hun offeranden naar de tabernakel (later tempel) brachten, de offeranden zelf slachtten, de huid afstroopten en de ingewanden verwijderden, moesten de priesters de offeranden aan God offeren.

▪ **De oudtestamentische priesters verschilden van de priesters van andere godsdiensten.**

De priesters van de heidense godsdiensten werden beschouwd als mensen met magische krachten waarmee zij de afgoden konden manipuleren. Maar de oudtestamentische priesters waren alleen gewone dienaren van de levende God. The priesters van de heidense godsdiensten bezaten magische krachten en zagen droomgezichten, waren medicijnmannen of toverdokters, dragers van geheimen en bezitters van mysterieuze magische krachten. Maar de priesters van het Oude Testament waren aangesteld om *tussen mensen en God te bemiddelen*.

▪ **De taken van de priesters.**

- (1) Hun eerste taak was om Gods Woord (de Thora) te bewaren, Gods verbond in stand te houden, Gods wetten aan de mensen te leren (Deuteronomium 33:9-10) en de mensen te zegenen (Deuteronomium 10:8).

- (2) Hun tweede taak was om rechtvaardige rechters van het volk te zijn en billijke oordelen in geschillen uit te preken.
In deze twee taken vertegenwoordigden de priesters God bij de mensen. De priesters spraken namens God tot de mensen.
- (3) Hun derde taak was om de offeranden van de mensen aan God te brengen (Deuteronomium 33:10).
- (4) Hun vierde taak was om God te aanbidden met liederen en gebeden en voorbeden te doen voor de mensen tot God.
In deze twee taken vertegenwoordigden de priesters de mensen bij God. De priesters spraken namens de mensen tot God.

De priesters gedurende de nieuwtestamentische periode

Gedurende de nieuwtestamentische periode werden deze functies vervangen (Hebreeën 7:18-19) en overgenomen door de eeuwige en permanente hoge priesterschap van Jezus Christus (Hebreeën 3:1; Hebreeën 7:11-28) en de priesterschap van alle mensen die in Jezus Christus geloven (1 Petrus 2:9-10).

Jezus Christus is de Unieke en Altijd Tegenwoordige Hoge Priester omdat Hij door God gekozen werd als priester in de orde van Melchizedek (de koning-priester). In tegenstelling tot alle menselijke priesters was Hij absoluut zondeloos! Hij leefde een volmaakt leven op de aarde. Hij bracht de volmaakte zoenoffer voor de zonden. En omdat Hij de Enige is Die uit de dood opstond, is Hij de Enige Die voor eeuwig leeft! Jezus Christus heeft geen opvolger!

Alle christenen hebben profetische, priesterlijke en koninklijke taken gericht op andere mensen en deze functies mogen nooit in de Christelijke kerk/gemeente beperkt worden tot een kleine groep (geordende) geestelijken (kerkleiders).

(II) CEREMONIËLE WETTEN M.B.T. DE HEILIGE PLAATS

2. DE TEMPEL

De tempel gedurende de oudtestamentische periode

▪ De tabernakel of tempel verschilde van de religieuze gebouwen van de andere godsdiensten.

De tempels van de heidense volken hadden afgodsbeelden. Maar de tabernakel of tempel in het Oude Testament was *de zichtbare woning van de onzichtbare God*. Afschuwelijke afgodsbeelden vulden de tempels en kapelletjes van de heidense volken. Maar in de tempel was geen enkele afgodsbeeld. Dat wat de tempel onderscheidde van alle andere religieuze gebouwen was “de tegenwoordigheid van de HEERE”! De heerlijkheid van de HEERE daalde op de tabernakel of tempel in een wolk (Exodus 40:34-38). God vroeg zijn volk, “Moet Mijn aangezicht meegaan om u gerust te stellen?” En Mozes antwoordde, “Als Uw aangezicht niet meegaat, laat ons dan van hier niet verdertrekken. Want hoe moet het anders bekend worden dat ik (als Gods profeet) genade gevonden heb in uw ogen, ik en Uw volk (als Gods volk)? Is het niet daardoor dat U met ons meegaat? Daardoor zullen wij, ik en Uw volk, afgezonderd zijn van alle volken die er op de aardbodem zijn” (Exodus 33:14-16). Wat belangrijk is, is niet een of ander godsdienstige plaats of imposante religieus gebouw, maar de Tegenwoordigheid (het Aangezicht) van de God van de Bijbel!

▪ De tempel symboliseerde de woonplaats van God.

Gedurende de oudtestamentische periode symboliseerde de tempel te Jeruzalem de plaats die God uitkoos om Zijn Naam daar te laten wonen (Deuteronomium 16:2), een plaats waarde gelovigen de levende God konden ontmoeten (Psalm 27:4) en waar God de gebeden zou verhoren (1 Koningen 8:30).

▪ De tempel was het centrum voor de oudtestamentische aanbidding.

De vijf voorgeschreven godsdienstige rituelen voor gewone gelovigen gedurende de oudtestamentische periode waren:

• Geloofsbelijdenis.

Gods volk moest belijden dat de God van wie de heerlijkheid de tempel vulde, de Een en Enige God is (Exodus 40:34; Deuteronomium 6:4). In het Oude Testament geeft God nooit toe dat de andere goden echt bestaan. Hij zegt, “Vóór Mij is er geen God geformeerd en na Mij zal er geen zijn. Ik, Ik ben de HEERE, buiten Mij is er geen Heiland” (Jesaja 43:10-11)! In het Nieuwe Testament is “de Apostel”³ de Heer Jezus Christus (Hebreeën 3:1). Vanaf de eerste komst van de Heer Jezus Christus (meer dan 2000 jaar geleden) spreekt God niet langer door enige profeet, maar alleen door de heer Jezus Christus (Hebreeën 1:1-2).

• Gebed

Gods volk bad driemaal elke dag in de richting van de tempel te Jeruzalem (Daniël 6:10; 1 Koningen 8:29-30).

• Vasten

Gods volk moest een dag per jaar vasten en een heilige bijeenkomst bij de tempel houden (Leviticus 16:2-3; Leviticus 23:27)

• Geven

Gods volk moest drie soorten “tienden” brengen (Leviticus 27:30-33; Deuteronomium 12:17-19; Deuteronomium

³ Arabic: razul.

14:22-29) ten einde de tempeldienst te Jeruzalem (Maleachi 3:9-12) en de armen in Israël te kunnen onderhouden.

• Pelgrimsreis

Gods volk moest elke jaar driemaal een pelgrimsreis naar Jeruzalem maken om de ingestelde feesten te vieren (de paasfeest met de feest van Ongezuurde broden, de Oogstfeest of Pinksterfeest en de Loofhuttenfeest) (Deuteronomium 16:16).

▪ De tempel is niet langer het centrum van aanbidding!

Miljoenen mensen uit andere godsdiensten maken elke jaar pelgrimsreizen naar bijzondere heilige plaatsen en godsdienstige gebouwen in bepaalde steden. Maar de God van de Bijbel wordt niet op een of ander bijzonder plaats op de aarde aanbeden! De kruisiging van Jezus Christus maakte een definitief einde aan de aanbidding in de tempel van Jeruzalem (Matteüs 27:51). Paulus zegt, “De God Die de wereld gemaakt heeft en alles wat daarin is, Deze, Die een Heere van de hemel en van de aarde is, woont niet in tempels die met handen gemaakt zijn. Hij wordt ook door mensenhanden niet gediend alsof Hij iets nodig heeft, omdat Hij Zelf aan allen het leven, de adem en alle dingen geeft” (Handelingen 17: 24-25).

De tempel gedurende de nieuwtestamentische periode

▪ De Kerk is niet een gebouw, maar een geestelijke gemeenschap.

Christenen aanbidden niet noodzakelijkerwijs in een of ander religieus gebouw (zie 2 Samuël 7:6-7; 2 Kronieken 6:18; Handelingen 7:48-49; Handelingen 17:24-25) en christenen maken ook niet gebruik van religieuze rituelen (rituele gebeden, rituele vasten, rituele geven en rituele pelgrimsreizen) als de Joden gedurende de oudtestamentische periode deden!

De plaats van aanbidding die van stenen gemaakt was, werd vervangen door een geestelijke gemeenschap (de Gemeente) die bestaat uit levende gelovigen (Efeziërs 2:21-22; 1 Petrus 2:5). De rituele gebedstijden, rituele vastentijden, rituele geven van tienden en rituele pelgrimsreizen werden vervangen door God te aanbidden “in geest en in waarheid” (Johannes 4:23-24).

▪ De Kerk/Gemeente aanbidt God, niet met rituelen, maar in geest en in waarheid.

In ongeveer 27 n.C. zei Jezus, “Breek deze tempel af en in drie dagen zal Ik hem laten herrijzen” (Johannes 2:19). Deze woorden hebben een dubbel betekenis: Het woord “tempel” kan verwijzen naar het stenen gebouw te Jeruzalem of het kan verwijzen naar het lichaam van Jezus. En het woord “afbreken” kan verwijzen naar de vernietiging van het tempelgebouw of naar de vernietiging (het doden) van het lichaam van Jezus en het woord “herrijzen” kan verwijzen naar de heropbouw van het tempelgebouw of naar de opstanding van het lichaam van Jezus! De Joden verstonden “het afbreken en heropbouw van het tempelgebouw” en Jezus bedoelde “zijn dood en opstanding”.

De Joden maakten een fout door alles letterlijk te willen verstaan.

- Jezus sprak niet over het afbreken en heropbouw van het tempelgebouw, maar over de dood en opstanding van zijn lichaam (Johannes 2:21).
- Jezus sprak niet over de letterlijke lichamelijke geboorte uit een vrouw, maar over de geestelijke wedergeboorte uit de heilige Geest (Johannes 3:4-7).
- Jezus sprak niet over letterlijke water die onder in een waterput omhoog borrelt en die de dorst nooit helemaal kan lessen, maar over het eeuwige leven dat de geestelijke dorst volkomen lest (Johannes 4:10-15).
- Jezus sprak niet over letterlijke brood die de honger nooit helemaal kan stillen, maar over Zichzelf als de Bron van eeuwig leven (Johannes 6:32-35).
- Jezus sprak niet over letterlijke water die uit een kruik gegoten werd, maar over de Heilige Geest die op de gelovigen uitgegoten zou worden (Johannes 7:37-39).
- Jezus sprak niet over letterlijke blindheid, maar over geestelijke blindheid (Johannes 9:39-41).

De betekenis van wat Jezus zei is de volgende. “Wanneer de Joden de tempel van Mijn lichaam afbreken (i.e. Mij doden), zal Ik na drie dagen uit de dood opstaan! Door Mij te doden maken de Joden ook een einde aan *de stenen tempel en het hele religieuze systeem van ceremoniële wetten en rituelen die daarmee samenhangt*. Maar doordat Ik uit de dood opsta zal Ik een nieuwe tempel met een nieuwe wijze van aanbidding, namelijk, de Kerk/Gemeente oprichten waarin God in geest en in waarheid vereerd zal worden.”

De schaduw (type) en de werkelijkheid (antitype) kunnen in de Bijbel niet gescheiden worden. De tabernakel of tempel (de schaduw) werd beschouwd als *de plaats waar God woont*. Maar het lichaam van Christus (de werkelijkheid) is *in een veel hogere zin de woonplaats van God*. Kolossenzen 2:9 zegt, “Want in Hem (Jezus Christus) woont heel de volheid van de Godheid lichamelijk”. Daarom, wanneer iemand de tweede, het lichaam van Jezus Christus vernietigt, dan vernietigt hij daarmee ook de eerste, de tempel en eredienst in de tempel te Jeruzalem! Dus, nadat Jezus Christus gekruisigd werd, hield de tempel en de hele eredienst in de tempel op om betekenis te hebben en was het gedoemd nog langer te bestaan! Toen Jezus Christus aan het kruis stierf, scheurde het voorhangsel in de tempel van boven tot onder (Matteüs 27:51) als een zichtbaar teken dat mensen van nu af aan overal vrijelijk dichtbij God mogen komen (Efeziërs 2:18; Efeziërs 3:12). De tempel als een religieus gebouw werd afgeschaft. De verschrikkelijke misdaad Jezus Christus te kruisigen resulteerde in de vernietiging van het tempelgebouw in 70 n.C. door Titus (Lukas 19:43-44; Lukas 21:24).

Het boek Hebrëen leert duidelijk dat de tempel en de tempelcultus in het Oude Testament door Jezus Christus en Zijn volbracht verlossingswerk vervuld is!

Op precies dezelfde wijze impliceert de opstanding van Jezus Christus de oprichting van een nieuwe tempel, niet met mensenhanden gemaakt (Markus 14:58). In het Nieuwe Testament wordt de Gemeente bestaande uit gelovigen “de tempel van God” genoemd (1 Korintiërs 3:16-17, 2 Korintiërs 6:16, Efeziërs 2:21-22).

Dus, Jezus Christus had het Godgegeven gezag om de tempel en tempelcultus in het Oude Testament te beëindigen en te vervangen met de Gemeente en de aanbidding van God in geest en waarheid (Johannes 4:23-24).

3. DE DAGELIJKSE GEBEDEN

Gebeden gedurende de oudtestamentische periode

▪ Bidden driemaal per dag.

Gedurende de oudtestamentische periode baden de Joden driemaal elke dag (Daniël 6:10)(Darius regeerde: 539–538 v.C.). Omdat een dag in het Oude Testament eindigt en begint met zonsondergang was de volgorde van de gebeden:

- 's avonds, d.w.z. voor zonsondergang (Psalm 55:18; Psalm 141:2) (1011-971 v.C.)(zie Handelingen 10:3,30)
- 's morgens (Psalm 55:18; Psalm 5:4)
- 's middags (Psalm 55:18; Handelingen 10:9).

▪ Bidden met het gezicht naar Jeruzalem.

Vanaf de tijd van koning Salomo (971 - 931 v.C.) bidden de Joden met hun gezicht in de richting van Jeruzalem, omdat Salomo in zijn gebed tot God zei, “Maar zou God werkelijk op de aarde wonen? Zie de hemel. ja, de allerhoogste hemel, kan U niet bevatten, hoeveel te min dit huis dat ik gebouwd hebt. Schenk dan aandacht aan het gebed van Uw dienaar en aan zijn smeekbede, HEERE, mijn God, door te luisteren naar het roepen en naar het gebed dat Uw dienaar heden voor Uw aangezicht bidt. Laten Uw ogen open zijn, nacht en dag, over dit huis, over deze plaats, waarvan U hebt gezegd: Mijn Naam zal daar zijn, om te luisteren naar het gebed dat Uw dienaar op deze plaats zal bidden. Luister dan naar de smeekbede van Uw dienaar en Uw volk Israël, die zij op deze plaats zullen bidden (Hebrëeuws: wanneer zij tot/naar deze plaats bidden”). En U, luister in Uw woonplaats, in de hemel, ja luister en vergeef” (1 Koningen 8:27-30).

Maar bidden met het gezicht gericht naar Jeruzalem was een menselijke toevoeging aan Gods Woord! God heeft nooit deze regel ingesteld!

▪ Bidden in verschillende posities.

De gebeden in het Oude Testament bestonden niet uit verschillende rituele lichaamsposities die door God voorgeschreven waren. De gelovigen baden in verschillende posities (zie delta PLUS studie 39: Lichaamsposities in aanbidding).

Gebeden gedurende de nieuwtestamentische periode

Gedurende nieuwtestamentische periode had Jezus Christus de gewoonte om in de avond (Matteüs 14:23) en 's morgens vroeg (Markus 1:35; Lukas 22:39-41) te bidden. Maar Jezus Christus heeft nooit bepaalde gebedstijden of gebedsposities voorgeschreven! Hij leerde mensen om geen openbare vertoning van hun gebeden te maken (Matteüs 6:5), maar om zich liever terug te trekken naar een plaats waar zij niet afgeleid zouden worden en dan geen gebeden met een lang omhaal van woorden te bidden (Matteüs 6:6-15).

(III) CEREMONIËLE WETTEN M.B.T. HEILIGE TIJDEN

4. DE JAARLIJKSE VOORGESCHREVEN FEESTEN EN PELGRIMSREIZEN

De voorgeschreven feesten gedurende de oudtestamentische periode.

▪ De voorgeschreven godsdienstfeesten in Israël.

Gedurende de oudtestamentische periode waren er elk jaar zes voorgeschreven feesten (Leviticus 23:1-44; Numeri 28:16 – 29:40) waaraan de Joden na de ballingschap een feest hebben toegevoegd.

- (1) **De Sabbat** (Hebrëeuws: shabbat) werd op de zevende dag (van vrijdag zonsondergang tot zaterdag zonsondergang) gevierd (Leviticus 23:1-2).
- (2) **De Paasfeest** (Hebrëeuws: pesach) werd op de 14de dag van de 1ste maand (Nisan)(Maart-April) gevierd samen met de Feest van Ongezuurde Broden voor 7 dagen van de 15de-21ste dag (Leviticus 23:4-8; Numeri 28:16-18). Dit was het begin van de oogst, want de eerste graanschoof van de oogst werd naar de priester gebracht (Leviticus 23:9-11).
- (3) **De Oogstfeest of Dag van Eerstelingen die later de Pinksterfeest of de Feest van Weken genoemd werd.** Het Feest van eerstelingen (Hebrëeuws: chag habikkurim) werd op de 6de dag van de 3de maand (Sivan)(mei-juni)

(Leviticus 23:15-16; Numeri 28:26) gevierd, 7 weken vanaf de zondag na de sabbat van het paasfeest. Dit was het einde van de oogst wanneer Israël God gingen danken voor de oogst.

- **(4) De Dag van Bazuinen blazen** (Hebreeuws: rosh ha-shanah) werd op de 1ste dag van de 7de maand (Tishri)(September-Oktober) (Leviticus 23:24; Numeri 29:1) gevierd. Na de ballingschap werd deze dag als de Nieuwejaarsdag gevierd.
- **(5) De Grote verzoendag** (Hebreeuws: jom kippur) werd op de 10de dag van de 7de maand (Tishri)(Leviticus 16:11-34; Leviticus 23:26-32; Numeri 29:7) gevierd.
- **(6) De Loofhuttenfeest** (Hebreeuws: sukkoth) werd 7 dagen lang gevierd vanaf de 15de tot 21ste dag van de 7de maand (Tishri)(Leviticus 23:33-37; Numeri 29:12) gevierd. Het werd gevierd na de inzameling van de oogst op de dorsvloer en de perskuip (Deuteronomium 16:13). Dit was een gedenkfeest waarin de Joden met vreugde hun bevrijding uit de slavernij in Egypte en Gods leiding voor 40 jaren door de woestijn in de 15de eeuw v.C. herdachten (Leviticus 23:40; Nehemia 8:14-17).
- **(7) De Purimfeest** (Hebreeuws: purim) werd vanaf 14de tot de 15de dag van de 12de maand (Adar)(Februari-Maart)(Esther 9:18-32) gevierd. Het herdacht de bevrijding van de Joden uit de slavernij in het Perzische Rijk en het complot van Haman om hen uit te roeien toen Haman "het lot" (Hebreeuws: pur) voor hun vernietiging geworpen had in de 5de eeuw v.C. (Esther 9:24).

Samen met andere heidenvolken vierden Israël ook de Nieuwe Maan feesten (wanneer de nieuwe maan verscheen en hun nieuwe maand begon) (Numeri 10:10; Numeri 28:11; zie Kolossenzen 2:16-17).

De sabbatsdag: is het hart van de heilige tijden in Israël. Daaromheen worden feesten in drie concentrische cirkels gevormd:

De sabbatsmaand: bestaande uit het Nieuwe Jaar, de Grote verzoendag en het Loofhuttenfeest.

De sabbatsjaar: bestaande uit elke 7de jaar waarin het land moest rusten en er geen landbouw beoefend mocht worden (Leviticus 25:3-4).

De sabbatsjaar elke halve eeuw (het Jubeljaar): bestaande uit elke 50ste jaar waarin alle Joodse slaven bevrijd moesten worden en elk verpacht stuk land weer aan de rechtmatige eigenaar teruggeven moest worden (Leviticus 25:8-10,13).

▪ De voorgeschreven pelgrimsreizen naar Jeruzalem.

Er waren drie voorgeschreven pelgrimsreizen naar Jeruzalem (Exodus 23:14-17; Deuteronomium 16:16; Leviticus 23:1-44):

- Een pelgrimsreis om het Paasfeest op de 14de dag van de 1ste maand (maart-april) en de Feest van Ongezuurde Broden voor 7 dagen vanaf de 15de tot de 21ste dag daarna te vieren. Dit feest herdacht de exodus uit Egypte en viert *het begin* van de oogst.
- Een pelgrimsreis om het Pinksterfeest (of Oogstfeest of Feest van Weken) op de 6de dag van de 3de maand (mei-juni), vijftig dagen na de dag na de sabbat van het Paasfeest te vieren. Dit feest viert *het einde* van de oogst.
- En een pelgrimsreis om het Loofhuttenfeest (Feest van de Inzameling) op de 15de van de 7de maand (september-oktober). Dit feest herdacht de bevrijding uit Egypte en de woestijnreis daarna en viert *de inzameling* van de oogst.

Drie religieuze feesten die het Jodendom later toevoegden.

Het later Jodendom heeft drie religieuze feesten aan bovengenoemde zeven toegevoegd:

▪ (1) De Blijdschap over de wet (Hebreeuws: Simchat Thora)

Dit feest werd op de 23ste dag van de 7de maand (Tishri)(september-oktober) gevierd. Het ontstond toen de gewoonte in de synagogen om de Thora (Genesis to Deuteronomium) gedurende een jaar door te lezen tot stand kwam. Op deze dag werd het lezen van de Thora voltooid en opnieuw begonnen.

De Thora wordt met heel mooie kleden opgetooid en mannen en jongens dragen het dan zeven maal rond het preekgestoelte in de synagoge onder het gezang van vrolijke liederen ter ere van de Thora. De mensen die bijeengekomen zijn proberen de Thora aan te raken en kussen dan hun vingers als een uitdrukking van hun liefde en eerbied voor het Woord van God.

Hoe juist zijn de woorden van de profeet Jesaja (740-680 v.C.), "Daarom is voor u het visioen van dit alles geworden als de woorden van een verzegeld boek. Men geeft het aan iemand die lezen kan en zegt: Lees dit eens! Maar hij zegt:"Dat kan ik niet, het is verzegeld. Of men geeft het aan iemand die niet lezen kan, en zegt: Lees dit eens! Maar hij zegt: Ik kan niet lezen. De HEERE zei: Omdat dit volk tot Mij nadert met zijn mond en zij Mij eren met hun lippen, maar hun hart ver van Mij houden, en hun vrees voor Mij slechts een aangeleerd gebod van mensen is, daarom, zie, ga Ik verder met wonderlijk te handelen met dit volk, wonderlijk en wonderbaar; want de wijsheid van zijn wijzen zal vergaan en het verstand van zijn verstandigen zal zich verbergen" (Jesaja 29:11-14) (NBV: indrukwekkende wonderen en grootse daden. De wijsheid van wijzen zal hun dan niet baten het verstand van verstandigen houdt zich verborgen").

▪ (2) De Feest van Lichten (Hebreeuws: Chanukka)

Dit feest werd vanaf 25ste tot de 30ste van de 9de maand (Chislev)(november-december) gevierd. Dit feest werd oorspronkelijk gevierd als een overwinning van het licht over de duisternis, maar werd later in verband gebracht met de reiniging en her-inwijding van de tempel door Judas de Maccabeeër in 164 v.C. nadat Antiochus Epifanes het

verontreinigd had. In Johannes 10:22 wordt dit feest met zijn Griekse naam genoemd: “Feest van de Inwijding van de tempel”

Joden vertellen een wonder, hoe een Jood een potje geconcentreerde olie in een hoek vond die in vorige tijden gebruikt werd om de kandelaar brandend te houden. Er was net genoeg olie voor één dag, maar door een wonder hield deze voorraad acht dagen lang, net genoeg om een nieuw voorraad olie voor te bereiden en te heiligen. Om dit wonderwerk te vieren hebben latere Joden het Feest van Lichten ingesteld waarbij in elk Joodse huishouding 8 dagen lang een nieuw kaars aangestoken wordt, beginnend bij 1 kaars op de eerste dag en eindigen met 8 kaarsen op de achtste dag. Het symbool voor Chanukka is de kandelaar met negen armen waarbij de acht kaarsen met de middelste kaars, “de dienaar” genoemd, aangestoken worden.

Vanaf de derde eeuw n.C. werd Chanukka op de 25ste december (dat volgens de Joodse kalender de 25ste Chislev is) “kerstfeest” waarop christenen de geboorte van Christus vieren. Johannes 8:12 verkondigt dat Jezus Christus het Licht van de wereld is! En Matteüs 5:14 leert dat christenen het licht van de wereld zijn – zij steken hun licht bij Jezus Christus op!

(3) De Purimfeest (Hebreeuws: Purim)

Dit feest wordt op de 14de en de 15de dag van de 12de maand (Adar)(februari-maart)(Esther 9:18-32) gevierd. Na de terugkeer uit de ballingschap naar Babylon verkozen heel veel Joden om in de Verstrooiing (Iraq en Iran) te blijven wonen in plaats van terug te keren naar Israël en weer opnieuw het verwoeste land op te bouwen. Onder hen bevond zich Mordechai en Esther. Koning Xerxes (Ahasveros)(486-465 v.C.) heerste over 127 provincies in het Medo-Persische Rijk. Een van zijn hooggeplaatsten, Haman, voelde beledigd toen Mordechai de Jood niet voor hem boog en hij kocht koning Xerxes om een edict uit te vaardigen om alle Joden in het Persische Rijk uit te roeien. Esther kwam uit een eenvoudige huishouding, maar werd vanwege haar schoonheid koningin. Zij riskeerde haar leven om de zaak van de Joden bij de koning te pleiten en Xerxes vaardigde een tweed edict uit waarbij de Joden toegestaan werden zichzelf te verdedigen en elk gewapende macht die hen aanviel te vernietigen. Veel mensen van andere nationaliteiten werden uit vrees “Jood”. Zelfs gouverneurs van de provincies kwamen uit vrees voor de Joden de Joden te hulp. Op de 13de dag van de 12de maand, hebben de Joden en hun bondgenoten 300 mannen in de hoofdstad, Susa en 75000 mannen in de provincies omgebracht. Zij rusten op de 14de dag.

Purim werd eerst alleen door Perzische Joden gevierd. Later volgden de Griekssprekende Joden hun voorbeeld en nog later de Arameessprekende Joden in Palestina. Elk jaar wordt het verhaal van Esther in de synagoge gelezen. Bij het noemen van de naam van Mordechai wordt er gejuicht en met voeten gestamd en bij het noemen van de naam van Haman wordt er gejuwd en onaangename lawaai gemaakt. Er is veel vrolijkheid in het openbaar en mensen geven cadeaus aan hun vrienden en de armen. Het feest wordt gevierd ter herinnering aan de bevrijding van de Joden uit het gekonkel van hun vijanden vooral het onzichtbare werk van de Onzichtbare God achter de schermen van menselijke gebeurtenissen te vieren. “Zie, de Bewaarder van Israël zal niet sluimeren of slapen!” (Psalm 121:4).

De pelgrimsfeesten gedurende de nieuwtestamentische periode.

▪ Jezus Christus gaf nieuwe betekenis aan de oudtestamentische pelgrimsfeesten.

Hoewel Jezus Christus vóór zijn kruisiging het paasfeest (Johannes 5:1? Johannes 6:4; Johannes 12:1) en het Loofhuttenfeest (Johannes 7:2) vierde, waren deze feesten niet meer dan “oudtestamentische schaduwen” die vooruitwezen naar de “nieuwtestamentische werkelijkheden” (Kolossenzen 2:16-17). Jezus Christus en de apostelen gaven aan deze feesten een heel nieuwe betekenis.

- Het paasfeest in het Oude Testament wees vooruit naar de zoenoffer van Jezus Christus als “het Lam van God” aan het kruis gedurende de nieuwtestamentische periode (Markus 10:45; 1 Korintiërs 5:7-8). Omdat Jezus Christus de oudtestamentische schaduwen vervuld heeft, werd het paasfeest als een Joods nationale feest opgeheven en vervangen door de herhaaldelijke viering van het Avondmaal, die de zoendood van Jezus Christus verkondigde (Lukas 22:15-22).
- Het Pinksterfeest of Oogstfeest in het Oude Testament wees vooruit naar de geboorte van de Kerk/Gemeente door de uitstorting van de Heilige Geest op de Pinksterdag (Lukas 24:49; Handelingen 1:5; Handelingen 2:1; Handelingen 20:16; 1 Korintiërs 16:8).
- Het Loofhuttenfeest in het Oude Testament wees vooruit naar de overvloedige zegeningen (ingesloten de verlossing) door de uitstorting van de Heilige Geest (Johannes 7:37-39). Het wees vooruit naar Jezus Christus als “het Licht van de wereld” (Johannes 8:12) en naar de oogst van een ontelbaar aantal gelovigen uit alle volken in de wereld (Openbaring 7:9).

▪ Het Nieuwe Testament richt zich niet langer op de tempel, de stad Jeruzalem of het land van Israël.

De oudtestamentische pelgrimsreizen draaiden om *de aardse (mensgemaakte) tempel, in de aardse stad van Jeruzalem in het aardse land van Israël. Na de dood en opstanding van Jezus Christus zijn het heiligdom, Jeruzalem en Israël niet langer het middelpunt van Gods heilsgeschiedenis, maar werden vervangen door het hemelse heiligdom, het hemelse Jeruzalem en een hemels vaderland!* Pelgrims en toeristen moeten de volgende uitspraken in de Bijbel heel goed onthouden: “Christus is niet binnengegaan in het heiligdom dat met handen gemaakt is, en dat een tegenbeeld is van het ware, maar in de hemel zelf, om nu voor het aangezicht van God te verschijnen voor ons (de gelovigen)” (Hebreeën

9:24). Wij (de gelovigen) verwachten “de stad die fundamenten heeft, waarvan God de Bouwer en Ontwerper is” (Hebreeën 11:10). “Want wij (gelovigen) hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige” (Hebreeën 13:14). “Zij (de gelovigen) verlangen naar een beter, dat is naar een hemels vaderland” (Hebreeën 11:16).

De aardse Jeruzalem vertegenwoordigt nog steeds mensen die in slavernij (aan de wet) zijn (Galaten 4:21-25). Het Nieuwe Testament is niet meer gericht op het aardse Jeruzalem, maar op het hemelse Jeruzalem, die mensen vertegenwoordigt die uit de Geest van God geboren zijn (Galaten 4:26-31; Hebreeën 12:22-24), die bij de wederkomst van Jezus Christus op de nieuwe aarde gedaald zal zijn (Openbaring 21:1-2,9-10). Dat is waarom er geen pelgrimsreizen gedurende de nieuwtestamentische periode naar de aardse stad van Jeruzalem meer zijn! En daarom bidden gelovigen gedurende de nieuwtestamentische periode niet meer in de richting van Jeruzalem, maar in de richting van God!

5. DE WEKELIJKSE SABBAT

De sabbat gedurende de oudtestamentische periode.

▪ De sabbat als Gods scheppingsordering voor alle mensen.

De scheppingsordering (aan het begin van de menselijke geschiedenis) beveelt “een dag van rust” voor elke zes dagen van werken voor alle volken! De eerste “zevende dag” (Genesis 2:1) verwijst naar de zevende of laatste scheppingsdag toen God al zijn scheppingswerk had voltooid en opgehouden was met scheppen. De tweede “zevende dag” (Genesis 2:3) verwijst niet noodzakelijk naar de latere “sabbatsdag” of “zaterdag”, maar verwijst naar elke zevende of laatste werkdag wanneer mensen moeten ophouden met hun dagelijkse werk (hun baan, beroep, carrière of studie). Voor elke zes dagen van werk moeten mensen één dag rust nemen en geen gewone werk doen. “De zevende scheppingsdag” was vooral een (feestelijke) herdenking van het einde van Gods scheppingswerk door één dag uit elke zeven dagen opzij te zetten voor rust (Genesis 2:1-3)!

▪ De sabbat als Gods ceremoniële ordening voor Israël.

De ceremoniële ordening (bij het geven van de Wet in 1447 v.C.) beveelt “*geen werk te verrichten op de sabbatsdag (van vrijdag zonsondergang tot zaterdag zonsondergang)*” (Exodus 20:8-11; Deuteronomium 5:12-14)! Elk mens in Israël die de sabbatsdag ontheiligt moest zeker gedood worden (uit het midden van zijn volksgenoten uitgeroeid worden) (Exodus 31:14)!

“De ceremoniële sabbatsdag” (de sabbat) was vooral voor de (feestelijke) herdenking van *het begin van Gods verlossing uit de slavernij* in Egypte. “Want u (Israëlieten) zult in gedachtenis houden dat u slaaf geweest bent in het land Egypte en dat de HEERE, uw God, u vandaar uitgeleid heeft met sterke hand en uitgestrekte arm. Daarom heeft de HEERE, uw God, u geboden de dag van de sabbat te houden” (Deuteronomium 5:15)!

De ceremoniële sabbat verschilt van de scheppingssabbat in twee aspecten:

- de ceremoniële sabbat verbiedt alle Israëlieten enige gewone werk te doen m.b.t. het gewone leven
- en verbiedt alle Israëlieten enige werk (inspanning, prestatie) te doen m.b.t. verlossing.

God heeft de schepping van het universum *beëindigd* (voltooid) en God is de verlossing van mensen *begonnen*!

“De zevende dag is de sabbat, een dag van volledige rust, heilig voor de HEERE. Ieder die op de sabbatdag werk verricht, moet zeker gedood worden. Laat de Israëlieten dan de sabbat in acht nemen, door de sabbat te houden, *al* hun generaties door, als een *eeuwig* verbond. Hij zal tussen Mij en de Israëlieten voor *eeuwig* een teken zijn.” Voor de Israëlieten moeten de sabbat “voor eeuwig”⁴ onderhouden, d.w.z., voor een lange tijd tot het einde van de oudtestamentische periode” (Exodus 31:16-17). Maar de sabbat hoort duidelijk tot de “schaduwen” van de oudtestamentische periode. De “werkelijkheid” is al gekomen met Christus en de nieuwtestamentische periode! “Laat niemand u iets voorschrijven op het gebied van eten en drinken of het vieren van feestdagen, nieuwemaan *en sabbat*. Dit alles is slechts een schaduw van wat komt – de werkelijkheid is Christus” (Kolossenzen 2:16-17 NBV)!

De sabbat in het latere Judaïsme

▪ De sabbat en de besnijdenis kenmerken het Judaïsme.

Na de terugkeer uit de ballingschap in Babylon (538 v.C.), hielden de Joden en vooral de Farizeeën zich nauwgezet aan de sabbat. De sabbat en de besnijdenis werden de twee zichtbare kenmerken die de Joden van andere volken onderscheidden. Maar zelfs de sabbat moest voor de besnijdenis wijken (zie Johannes 7:22-24)! De Joden noemen de

⁴ Het Hebreeuwse woord “olam” die vertaald wordt met het woord “eeuwig” kan absolute betekenis hebben: bv. “De HEERE zetelt voor eeuwig” (Psalm 9:8). Maar over het algemeen betekent het woord “voor een lange tijd” (Koehler en Baumgartner). De tijdsduur is afhankelijk van de context.

- God gaf het land Kanaän als bezit aan zijn oudtestamentische volk “voor een lange tijd” (Genesis 17:8). Gods volk is niet langer meer beperkt tot het volk van Israël.
- Voor zo lang als de slaaf leeft (Exodus 21:5-6)
- Voor zolang als de tempel blijft bestaan (2 Kronieken 7:16). The temple in Jerusalem has lost its meaning at Christ’s first coming.
- Voor vele generaties (Psalm 49:12)
- Voor zolang de zon er is (Psalm 72:17). De functie van de zon zal eenmaal ophouden (Openbaring 21:23).
- De rumoerige stad van Jeruzalem zal verlaten zijn and voor een lange tijd ruïnes blijven (Jesaja 32:14). Dat gebeurde na de ballingschap.

sabbat “de koningin van de ziel. Zij geloven dat God de sabbat aan de Joden gegeven heeft als onderscheidingsteken in al hun generaties (Exodus 31:12-14).

De Joden spraken de doodstraf uit over heidenen die probeerden de sabbat of enig ander ceremoniële wet te onderhouden zonder zich *aan al de hele Wet te onderwerpen*. “Laat een heiden een proseliet van gerechtigheid (een bekeerling tot het Judaïsme) worden en de hele Wet op zich nemen: of laat hem in zijn eigen wet blijven zonder toevoeging of afneming. Maar als hij zich bezighoudt met (delen van) de Wet, of een sabbat houdt, of een of ander innovatie maakt, moet hij geslagen en gestraft worden, en aangezegd worden dat hij de dood schuldig is, maar hij moet niet gedood worden” (Hilchoth Melachim, hoofdstuk 10:9).⁵ De sabbat heeft de Joden geholpen hun aparte identiteit te bewaren. Maar iemand heeft wel gezegd, “Meer dan de Joden de sabbat bewaarden, heeft de sabbat de Joden bewaard!”

▪ **De Joden verzonnen regels om de sabbat te ontwijken.**

Om de sabbat te onderhouden gedurende de oudtestamentische periode vooronderstelt het bestaan van de tempel, de priesterschap en de offeranden. Maar omdat moderne Joden geen tempel, priesters of offeranden meer hebben proberen zij *de rabbijnse voorstellingswijze van de sabbat te onderhouden!*

De Joodse leraren (= rabbijnen) zochten hoe zij het breken van de sabbat zo moeilijk mogelijk konden maken. Daarom hebben zij “een omheining (heg) rondom de Wet” gecreëerd die bestaat uit 39 sabbatswetten met 39 onderverdelingen voor elk van deze wetten, dus 1521 sabbatsregels! Bijna geen enkel Jood kent al deze regels! Er zijn regels voor reizen op de sabbat, dingen dragen op de sabbat, voedsel voorbereiden op de sabbat, vuur maken op de sabbat, zelfs voor elektrische schakelaars aan te doen op de sabbat! Schrijven op de sabbat was absoluut verboden.

De Joodse geleerde hebben eerst een omheining rondom de sabbat opgericht en daarna zich omgekeerd om de Joden te tonen hoe zij al deze regels konden omzeilen! Zo kwamen deze 1521 verboden en ontwijkingen tot stand! Menselijke wijsheid zonder de inspiratie van de Heilige Geest leidt meestal tot slavernij aan legalisme en levenloze steriliteit. De godsdienstige Joden werden “windmolens zonder graan te malen en brood te verschaffen waardoor mensen konden leven.” Maar bewogen door moderne economische omstandigheden beoefenen sommige Joden hun beroep uit op de sabbat (de zaterdag). Sommige reformatorische Joden houden zelfs de sabbat op de zondag evenals hun burens in het westen dat doen.

▪ **Hoe moderne Joden de sabbat vieren.**

Zoals alle religieuze vakantiedagen, begint de sabbat op vrijdag zonsondergang. Daarvoor wordt het huis feestelijk opgetogen, de tafel wordt gedekt, de kaarsen worden aangestoken en een speciale maaltijd wordt voorbereid. Na een dienst in de synagoge, wordt een beker wijn gezegend en rondgedeeld onder de familieleden (dit heet “de kiddush” = heiliging). Na het eten is er een dankgebed.

▪ **De Joodse zegen (eigenlijk: vervloeking) voor “afvalligen” en “sektariërs”.**

Aan de dagelijkse gebeden in de synagoge wordt “de zegen voor de sektariërs” (Hebreeuws: Birkat Hamminim) toegevoegd. De oorspronkelijke Hebreeuwse lezing was als volgt: “Laat er voor de afvalligen (d.w.z. de Joden die het Judaïsme hebben verlaten) geen hoop zijn. Mogen de heerschappijen van arrogantie (d.w.z. de heidenen in de regeringen van de wereld) in onze dagen snel ontworteld (uitgeroeid) worden. Laten de Nazarenen (d.w.z. de Joden die christen geworden zijn) en de sektariërs (waarschijnlijk de andere christenen) in een oogwenk omkomen. Mogen zij uit het Boek van het Leven uitgewist worden en niet bij de rechtvaardigen bijgeschreven worden. Gezegend bent U, Jehova, Die de arrogante mens vernedert.”⁶ Vandaag wordt dit gebed in gewijzigde vorm in de synagogen gebruikt. Het woord “afvalligen” is veranderd naar “lasteraars” en de directe verwijzing naar de Nazarenen en sektariërs is weggelaten.

▪ **De finale breuk tussen Joden en christenen.**

Jezus Christus stierf en stond op uit de dood in 30 n.C. Gedurende de vroege nieuwtestamentische periode (30-33/34 n.C.) bleven de Joodse christenen in de tempel bijeenkomen en bewaarden zij de sabbat, waarschijnlijk omdat dat een deel van hun cultuur en familielevens geworden was (Handelingen 3:1,11; Handelingen 5:12,21). De eerste tegenstand kwam van de Griekssprekende Joden in de Synagoge van de Libertijnen in Jeruzalem, van de Cyreneërs en Alexandrijnen uit Noord Afrika en van de Joden uit Cilicië en Asia in Turkije (Handelingen 6:9). Zij stenigden Stefanus, een Griekssprekende Joodse christen. Toen brak een groot vervolging tegen de christenen in Jeruzalem uit en werden de meeste christenen verstrooid (Handelingen 8:1-3). De geleerde Paulus werd christen in ongeveer 34 n.C. Hij had de gewoonte om eerst na synagogen te gaan en tot de Joden te spreken die daar bijeen kwamen (Handelingen 13:14-15)(34-48 n.C.)(Handelingen 17:1-4)(50-52 n.C.). Later veroorzaakte jaloezie Joden een opstand tegen de christenen (Handelingen 17:5-9)(50-52 n.C.)(Handelingen 19:8-10)(52-54 n.C.). De Joden verspreidden valse geruchten tegen de christenen, zorgden ervoor dat zij gearresteerd en in gerechtshoven veroordeeld werden (Handelingen 21:27-31; Handelingen 22:30 – 23:3)(57 n.C.). Uiteindelijk begonnen Joden complotten te smeden om christenen te doden (Handelingen 23:12-15). Jezus Christus zei in ongeveer 96 n.C. “Ik ken de lastering van hen die zeggen dat zij Joden zijn, maar het niet zijn; zij zijn namelijk een synagoge van de satan” (Openbaring 2:9).

⁵ The Gospel in the Feasts of Israel, Victor Buksbazen, 1954, p71

⁶ The Gospel in the Feasts of Israel, Victor Buksbazen, 1954, p73.

Gedurende de tweede eeuw na Christus vochten de Joden onder leiding van Bar Kochba tegen de Romeinse bezetter in 135 n.C. De Joodse christenen stonden niet achter deze politieke en militaire strijd van de Joden in Jeruzalem en uiteindelijk in Palestina. Van toen af aan scheidde de wegen van christenen en Joden.

De sabbat gedurende de nieuwtestamentische periode

▪ Jezus Christus verwierp de strenge onderhouding van de sabbat door de Farizeeën.

Jezus Christus leerde de volgende:

- Toen de Farizeeën de discipelen van Jezus (de christenen) veroordeelde omdat zij de sabbat niet hielden, veroordeelden zij *onschuldige* mensen (Matteüs 12:7)!
- Jezus Christus is *de Heer van de sabbat* (Matteüs 12:8; Markus 2:28), en dat betekent dat Hij de scheppingsabbat voor alle volken (in Genesis 2:2-3) en de ceremoniële sabbat voor alle Israëlieten (Exodus 20:8-11; Exodus 23:12) ingesteld had. Daarom kent Jezus Christus ook de oorspronkelijke bedoeling met de sabbat en hoe de sabbat onderhouden moest worden!
- Jezus Christus maakte de sabbat *voor de welzijn van mensen* en Hij maakte niet de mensen om de sabbat te onderhouden (Markus 2:27)! De sabbat was oorspronkelijk een menselijk zevende dag (een dag van rust voor werkende mensen), maar de Farizeeën hebben het veranderd in een Joodse zevende dag (een sabbat) (een dag waarop alle werk verboden was). Jezus Christus leerde dat God niet bedoelde dat er een Joodse ceremoniële sabbat ontstond, omdat God de Vader en Jezus Christus doorgingen met werken zelfs op de Joodse sabbat (Johannes 5:17-18)! De Joodse ceremoniële sabbat beschuldigde zelfs God dat Hij de Joodse sabbat ontheiligde! Jezus Christus toonde aan dat de scheppingsabbat de hoogste sabbat is. Daarom deed Jezus Christus ook de meeste van zijn wonderwerken op een sabbatdag (Markus 3:1-6)! De Joodse ceremoniële sabbat werd opgeheven, maar de scheppingsabbat wordt voortgezet!

▪ Jezus Christus heeft de ceremoniële wet (inclusief de Joodse ceremoniële sabbat) vervuld, opgeheven en afgeschaft.

Gedurende de nieuwtestamentische periode heeft Jezus Christus alles wat noodzakelijk was voor verlossing vervuld: “Het is volbracht!” (Johannes 19:30)(30 n.C.). Omdat Jezus Christus de Wet vervuld heeft (Matteüs 5:17), heeft Hij de ceremoniële wet opgeheven (Kolossenzen 2:14) en afgeschaft (Efeziërs 2:15)! Omdat Jezus Christus de “schaduwen” (de ceremoniële wetten) vervuld heeft en de nieuwtestamentische werkelijkheden geïntroduceerd heeft (Kolossenzen 2:17), is *de Joodse ceremoniële wet ook permanent beëindigd!*

Daarom valt de verplichting om de Joodse ceremoniële sabbat te houden, die op de christen heidenen gelegd werd tijdens het Jeruzalem overleg in 50 n.C., ook op door afwezigheid in het lijstje adviezen (Handelingen 15:24,28-29)! En daarom schreef de apostel Paulus ook in 61 n.C. Laat niemand u iets voorschrijven op het gebied van eten en drinken of het vieren van feestdagen., nieuwemaan en sabbat. Dit alles is slechts een schaduw van wat komt – de werkelijkheid is Christus” (Kolossenzen 2:16-17)! Niemand mag een christen veroordelen als hij de Joodse ceremoniële sabbat of enig ander Joodse feestdag niet onderhoudt!

▪ De sabbat als scheppingsordening veranderde van de zevende dag (zaterdag) naar de eerste dag van de week (zondag).

De oudtestamentische ceremoniële sabbat (rust) kon alleen gevierd worden op de zevende dag van de week (zaterdag), omdat dat “het einde van Gods scheppingswerk herdacht” en dus ook “het einde van de werkweek van de mens betekent”. Maar de nieuwtestamentische wekelijkse feestdag (rustdag) wordt op de eerste dag van de week (zondag) gevierd, omdat dat “het begin van Gods herschepping (verlossingswerk) herdenkt”: Christus werd op zondag opgewekt uit de dood (Matteüs 28:1). En de Geest van Christus werd op zondag op de christenen uitgegoten (Handelingen 2:1)! De zevende dag van de week wijst naar het einde van Gods scheppingswerk en het einde van de week van werkdagen van de mens. De eerste dag van de week wijst naar het begin van Gods nieuwe schepping (2 Korintiërs 5:17) en het begin van het nieuwe leven van christenen samen met de opgestane Heer Jezus Christus (Romeinen 6:4).

Daarom vieren christenen gedurende de nieuwtestamentische periode een heilige bijeenkomst op de eerste dag van de week (Handelingen 2:42; Handelingen 20:7; 1 Korintiërs 16:2; Openbaring 1:10). In het oudtestamentische werkverbond moest de sabbat het einde zijn, omdat de sabbat de voltooiing van het scheppingswerk van God herdacht. Maar in het nieuwtestamentische genadeverbond en verlossing moet de sabbat het begin zijn, omdat de sabbat de voltooiing van het verlossingswerk van Jezus Christus herdenkt!

Evenals Jezus streed tegen de Joden die de ceremoniële sabbat bepleitte, zo streed de apostel Paulus tegen de Joden die vasthielden aan de ceremoniële wet (Galaten 3:2-3); de ceremoniële sabbat (Kolossenzen 2:16), de andere ceremoniële feesten (Galaten 4:8-10) en de ceremoniële besnijdenis (Handelingen hoofdstuk 15; Galaten 5:1-4).

▪ De morele aspecten van de sabbat zijn niet opgeheven.

Hoewel de ceremoniële aspecten van de sabbat (d.w.z. op de zevende dag van de week geen werk doen) vervuld, opgeheven en afgeschaft werden, werden de morele en geestelijke aspecten van de sabbat (d.w.z. geen gewone dagelijkse werk verrichten) nooit beëindigd. De toepassing blijft geldig. Christenen blijven doorgaan één uit elke zeven werkdagen te heiligen (i.e. opzij te zetten) om de volgende redenen:

- Christenen houden zich aan de schepping sabbat ter wille van God: in een heilige bijeenkomst samenkomen om God te aanbidden (Leviticus 23:3).
 - Christenen houden zich aan de schepping sabbat ter wille van andere mensen: om goed te doen en levens te redden (Markus 3:4).
 - Christenen houden zich aan de schepping sabbat ter wille van zichzelf, om uit te rusten en dingen te doen waarvan men verkwikt wordt (Exodus 23:12).
- **Het verschil tussen de Joodse ceremoniële “sabbat” en de christen “dag des Heeren”.**
 - De zevende dag van de week (de sabbat) is een onderdeel van de ceremoniële wet die aan Mozes gegeven werd. Maar de eerste dag van de week (de dag des Heeren) is *een deel van de genade die Christus schenkt* (Johannes 1:17).
 - De zevende dag van de week herdacht de voltooiing van Gods schepping van de hemel en de aarde en dus het *einde van Gods scheppingswerk* (Genesis 2:1-3). Maar de eerste dag van de week herdenkt de voltooiing van Gods herscheppingswerk (door de dood en opstanding van Christus) en dus het *begin van Gods verlossingswerk* (Matteüs 28:1,6).
 - De onderhouding van de sabbat (de zevende dag van de week) is iets *wat Israël in het Oude Testament kenmerkt* (Exodus 31:13). Maar bijeenkomen op de zondag (de eerste dag van de week) is iets *wat de Kerk/Gemeente in het Nieuwe Testament kenmerkt* (Acts 20:7).
 - De Joden beschouwen de sabbat als de dag waarop God beloningen uitdeelt aan mensen *voor het werk dat zij voor God gedaan hebben*. Maar op de dag des Heeren viert christenen *wat God voor hen gedaan heeft!*
 - Negen van de Tien Geboden worden in het Nieuwe Testament herhaald. Maar het vierde gebod over het onderhouden van de zevende dag wordt nergens in het Nieuwe Testament bevolen!
 - **De uiteindelijke sabbatsrust.**

De *uiteindelijke* sabbatsrust is wanneer christenen de eeuwige rust ingaan, eerst in de hemel bij Christus en daarna op de nieuwe aarde bij de wederkomst van Christus (Hebreeën 4:1-11). “Er wacht het volk van God dus nog steeds een sabbatsrust. En wie is binnengegaan in Zijn rust, vindt rust na zijn werk zoals God na het Zijne. Laten we dus alles op alles zetten om te kunnen binnengaan in die rust, en zo voorkomen dat ook maar iemand dit voorbeeld van ongehoorzaamheid volgt en te gronde gaat” (Hebreeën 4:9-11 NBV). Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten van hun inspanningen, en hun werken volgen met hen” (Openbaring 14:13).

6. HET JAARLIJKSE PAASFEEST

Het paasfeest gedurende de oudtestamentische periode.

- **De instelling van het paasfeest samen met het Feest van Ongezuurde Broden.**

Het woord “pesach” betekent “passeren”, een verwijzing naar de engel van de dood die de huizen van de gelovigen passeerde als hij zag dat het bloed van de offerlam aan de deurposten gesmeerd waren. Het woord verwijst eerst naar het paaslam dat geslacht wordt (Exodus 12:21), daarna naar het paasfeest op de 14de dag van de 1ste maand (Abib)(maart-april)(Numeri 28:16) en ten slotte naar het hele 8 dagen Paasfeest dat het Feest van Ongezuurde Broden insloot (Deuteronomium 16:1). Abib werd de 1ste maand van het jaar, omdat in die maand uit de slavernij in Egypte bevrijd werden (Exodus 12:1).

Het paasfeest werd als volgt ingesteld: tegen het vallen van de avond van de 14de dag van de 1ste maand moest de vader een lam zonder enig gebrek slachten en het bloed aan de deurposten van het huis waar zij het feest zouden vieren strijken (Exodus 12:6-7). Dit slachten van het paaslam op vrijdag (de dag voor de sabbat van het paasfeest) wees als een schaduw vooruit naar de werkelijkheid van de zoendood van Jezus Christus, ook op een vrijdag! In de avond (i.e. na vrijdag zonsondergang) op de 15de dag (die pas op zaterdag zonsondergang eindigt) moest de hele familie (of families) in het huis bijeenvergaderd blijven om het paasmaal met elkaar te eten. Het paasmaal bestond uit een lam boven kolen geroosterd, bitter kruiden en ongezuurde broden (Exodus 12:8). Zij moesten het eten terwijl zij gereed waren de volgende dag (zaterdag de 15de) de exodus uit Egypte te beginnen met hun kleed omgord, met schoenen aan de voeten en met een staf in de hand (Exodus 12:11). Gedurende die nacht zou de engel van de dood Gods oordeel over de afgoden van Egypte en over de mensen die hen aanbidden, brengen, terwijl hij de huizen met het teken van het bloed zou passeren (Exodus 12:12-13).

Het Feest van Ongezuurde Broden werd zeven dagen lang gevierd vanaf de avond van de 14de (i.e. vrijdag avond na zonsondergang) tot de 21ste dag (i.e. vrijdag zonsondergang). Een heilige bijeenkomst werd gehouden op de eerste en de zevende dag (Exodus 12:14-20). Het tellen begon met het paasfeest (vrijdag na zonsondergang, de 15de dag) en eindigde op vrijdag zonsondergang, de 21ste dag⁷. Al het zuurdeeg moest uit de huizen verwijderd worden; de vader functioneerde als “de priester” (zie de priesterschap van de gelovige in het Nieuwe Testament); het geslachte paaslam diende als *zoenoffer* voor de zonden; en het paasmaal diende als een *gemeenschapsmaal* van God met zijn volk. Het

⁷ W.H. Gispen, Exodus
© 2013 Delta cursus

eten van het ongezuurde brood (smakeloos) met bittere kruiden moesten de Israëlieten herinneren aan hun lijden tijdens de slavernij. De betekenis van het paasfeest moest aan de volgende generaties doorgegeven worden. (Exodus 12:26-27).

In latere jaren werd het paaslam in de tempelhof door Leviëten geslacht (2 Kronieken 30:16) en het bloed werd door de priester op het altaar gesprengd (2 Kronieken 30:16) en de gemeenschapsmaal werd bij de tempel genuttigd (Deuteronomium 16:2). God veroordeelde mensen die aan afgoden offerden of deelnamen aan de religieuze maaltijden samen met afgodendienaren (Numeri 25:1-5; Psalm 106:28-30).

▪ **Het paasfeest was de eerste van de drie voorgeschreven pelgrimsfeesten te Jeruzalem.**

“Drie keer per jaar moet alles wat mannelijk is onder u, verschijnen voor het aangezicht van de HEERE, uw God, op de plaats die Hij zal uitkiezen: op het Feest van de Ongezuurde Broden, op het Wekenfeest en op het Loofhuttenfeest. Men mag echter niet met lege handen voor het aangezicht van de HEERE verschijnen, maar ieders geschenk moet overeenkomen met de zegen van de HEERE, uw God, die Hij u gegeven heeft.” Dus bij deze drie feesten brachten de Joden offeranden en geschenken in overeenstemming met Gods zegen in hun leven. Zo bleef de schatkist in de tempel gevuld (Deuteronomium 16:16-17).

▪ **Het paasfeest was een oogstfeest en was een teken voor het begin van de oogst.**

Het paasfeest was een teken voor het begin van de oogst en het was aldus een landbouwfeest. De Israëlieten moesten een schoof uit de eerste graanoogst meebrengen. De priester moest dan deze schoof voor het aangezicht van de HEERE bewegen op de dag na de sabbat van de Paasfeest (dus op een zondag). (Leviticus 23:10-11). Deze handeling symboliseerde het begin van de nieuwe oogst, maar ook het begin van de oogst van eerstelingen bij de opstanding van Christus!

- De geslachte lam wees als “een schaduw” vooruit naar de werkelijkheid van de kruisdood van Jezus Christus.
- Het bewegen van de eerste schoof uit de oogst op een zondag wijst als een schaduw vooruit naar de opstanding van Jezus Christus, ook op een zondag.
- Het bewegen van twee broden zeven weken later op de Pinksterfeest wezen als “een schaduw” vooruit naar de vestiging van de Christelijke Kerk/Gemeente op de Pinksterdag (Let wel dat “de twee getuigen” de Kerk/Gemeente van Jezus Christus vertegenwoordigen in Openbaring 11:3; zie Markus 6:7)!

De oudtestamentisch “schaduw” werden dus vervuld in de Nieuwtestamentisch werkelijkheden!

Het paasfeest had een *nationale betekenis* voor Israël in het Oude Testament en heeft nog steeds een nationale betekenis voor het Judaïsme vandaag. Het paasfeest had ook *typische betekenis* voor Israël in het Oude Testament en heeft nog steeds typische betekenis voor de Kerk/Gemeente van het Nieuwe Testament. En het paasfeest heeft *symbolische betekenis* voor de Kerk/Gemeente in het Nieuwe Testament – het brood en wijn wijzen naar het Avondmaal.

▪ **Het paasfeest had nationale betekenis: de bevrijding van Israël.**

Het paasfeest was een feest die de bevrijding van Israël uit de slavernij in Egypte vierde. Het oudtestamentische paasfeest had dus *een nationale betekenis* voor Israël Het wees terug naar het verleden, *de bevrijding van Israël uit Egypte* (Exodus 12:1-28,51; Deuteronomium 16:1-3).

▪ **Het paasfeest had typologische betekenis: de bevrijding uit de zonde.**

Omdat Egypte “het land van de slavernij” vertegenwoordigde (Exodus 20:2), had het paasfeest ook *typologische betekenis* voor Israël en wees vooruit naar *de bevrijding uit de zonden*. Bij dit eerste paasfeest werd een lam geslacht en het bloed werd aan de deurposten gestreken. Dit was een teken voor de engel van de dood om dat huis “te passeren” en de eerstgeborene in dat huis niet te doden. De Levende God is rechtvaardig en moet de zonde straffen. Het geslachte lam maakte verzoening voor de zonde. Het paasfeest wees dus als een schaduw vooruit naar de toekomstige werkelijkheid van Jezus Christus als het Lam van God Die de zonde van de wereld zou wegnemen (Matteüs 26:2; Johannes 1:29; 1 Korintiërs 5:7-8). Terwijl de bevrijding uit Egypte de focus van de Joodse geschiedenis en godsdienst is, is de verlossing van zonden de focus van de christelijke geschiedenis en godsdienst!

Het paasfeest in het latere Judaïsme.

Moderne Joden maken hun huizen en potten en pannen heel schoon ten einde elk overblijfsel van zuurdesem grondig te verwijderen. Daarna wordt ongezuurde broden (Hebreeuws: matzos) in het huis gebracht. Na de dienst in de synagoge keert de vader naar een feestelijk versierd huis terug, de hele familie zijn in hun beste kleren getooid en verzamelen zich om de eettafel. Een lege stoel wordt gereserveerd voor de mogelijke onverwachte komst van de profeet Elia (Maleachi 4:5-6). Op de tafel staat allerlei symbolen: een glas met zout water vertegenwoordigt de Rode Zee waardoor de Israëlieten aan de achtervolging van de Egyptenaren ontkwamen. Drie ongezuurde broden (matzos) bedekt met een doek. Een scheenbeen in de plaats van een geslacht lam (Exodus 12:3). Vier bekers rode wijn die het bloed van het lam symboliseert. Bittere kruiden (mierikswortel) om tranen in de ogen te brengen symboliseert de droefheid over de slavernij van hun voorvaderen. En een kleiachtige substantie gemaakt van appels en noten (Hebreeuws: charoseth) symboliseert de klei bakstenen die de Israëlieten voor Farao moesten maken.

De vader waste zijn handen, spreekt een zegen uit over de beker met rode wijn en allen drinken daaruit. Twee uren lang vertelt de vader dan met een eentonige stem het verhaal van Gods bevrijding van Israël uit de slavernij in Egypte. Vroeg in de maaltijd neemt de vader de middelste van de drie ongezuurde broden, breekt het doormidden, geeft de ene helft

aan de mensen om te eten, maar *verbergt de andere helft onder het witte doek totdat hij het aan het einde van de maaltijd weer tevoorschijn brengt om door iedereen gegeten te worden als einde van de maaltijd* (i.e. het eten van de “aphikoman”, het toetje). De vader legt al de symbolen op de tafel uit en nodigt de armen en hongerigen om binnen te komen en deel te nemen aan de maaltijd. Als hij over de tien plagen in Egypte vertelt doopt hij zijn vinger in de rode wijn en laat één druppel voor elk plaag op het kleed vallen, terwijl hij de plaag noemt. Aan het einde van de paasmaal zingt de familie de Hallel (Psalm 113-118).

Hoe weinig beseffen Joden de symbolen van de dood EN de opstanding van Jezus Christus in hun viering van het paasfeest (namelijk: de halve matzos die verborgen wordt totdat het tevoorschijn gehaald wordt aan het einde van het paasmaal)! Het meest opvallende dat ontbreekt aan het Joodse paasfeest is de afwezigheid van een lam die geslacht wordt en bloed dat vergoten wordt! In plaats daarvan hebben de Joden een scheenbeen van een dier, maar geven geen uitleg daaraan! Het is alsof de Joden terugdeinzen voor de kruisiging van Jezus Christus. “Paulus zegt, “Wij (christenen) echter prediken Christus, de Gekruisigde, voor de Joden een struikelblok en voor de Grieken een dwaasheid” (1 Korintiërs 1:23)! De Joden vieren dus niet echt het paasfeest, maar het feest van Ongezuurde Broden! En toch hopen de Joden (tevergeefs) dat de Messias in de toekomst hen komt bevrijden van alle politieke tirannie. De Joden beseffen niet dat “zonder het vergieten van bloed vindt er geen vergeving plaats (Hebreeën 9:22) en ook geen bevrijding van welk vorm van tirannie (zonde, de slechte wereld en de demonen)!

Het paasfeest gedurende de nieuwtestamentische periode.

▪ **Het paasfeest in de tijd van Jezus Christus.**

Gedurende de nieuwtestamentische periode vierden de Joden het paasfeest als volgt: de vader haalde een kruik water uit het badhuis van Siloam (Markus 14:13) en verwijderde alle resten van zuurdeeg uit het huis. Tegen half drie in de middag liet hij een lam slachten door zingende Levieten in het voorhof van de tempel. De priesters stonden in een lange rij en gaven de houders met bloed aan elkaar door totdat het op het brandofferaltaar uitgegoten werd.

Het paasmaal begon met het drinken van de eerste van vier bekers wijn. Dan stelt de oudste zoon een vraag aan zijn vader over de betekenis van het paasfeest (Exodus 12:26). De geschiedenis van Pasen werd door middel van een zangstem verteld. De bijeengekomen mensen zongen de Kleine Hallel (Psalm 113-114). Dan wordt de tweede beker wijn gedronken en het paasmaal bestaande uit een geroosterde lam, bittere kruiden en ongezuurde broden gegeten. Dan werden de laatste twee bekers met wijn gedronken. De feestverrichtingen sloten af met het zingen van de Grote Hallel (Psalm 115 to 118).

▪ **Jezus Christus stelde het Avondmaal tijdens de laatste paasmaal in.**

Gedurende het laatste paasfeest (30 n.C.) heeft Jezus Christus het Avondmaal ingesteld. Hij brak het brood gedurende de maal en zegende de derde beker wijn na de maal (Lukas 22:20). Het Avondmaal herdenkt de volledige verzoening van zonden en is een gemeenschapsmaal met God door Jezus Christus.

▪ **Het paasfeest heeft symbolische betekenis.**

Gedurende de nieuwtestamentische periode heeft Jezus Christus de Wet vervuld (Matteüs 5:17). In de nacht voor zijn kruisiging heeft Jezus Christus de oudtestamentische paasmaal van Israël vervangen met het Avondmaal die door christenen uit alle volken gevierd wordt. De instelling van het Avondmaal was het begin van het nieuw verbond (Lukas 22:15-20; zie 1 Korintiërs 11:23-26)! Hier kreeg het oudtestamentische paasfeest haar echte en diepste betekenis! Het geslachte lam en de bekers met rode wijn van het oudtestamentische paasmaal had symbolische betekenis: zij waren “schaduwen” die vooruit wezen naar “de werkelijkheden”, namelijk, het lichaam en het bloed van Jezus Christus. Omdat Jezus Christus al twee duizend jaar geleden gestorven was en zijn bloed uitgegoten had, wordt geen dier gedurende de nieuwtestamentische periode geofferd! Het brood en de wijn in het Avondmaal symboliseren het gebroken lichaam en vergoten bloed van Jezus Christus.

Aan het einde van het Avondmaal zong Jezus en zijn discipelen de lofzang (Matteüs 26:30). Psalm 118:21-24 zegt, “Ik zal U loven, omdat U mij verhoord hebt en mij tot heil geweest bent (Letterlijk staat er: *U werd mijn Jeshuah*, i.e. de naam van Jezus en dat “verlossing” betekent)(Matteüs 1:21). De steen die de bouwers verworpen hadden, is tot een hoeksteen geworden (in Matteüs 21:42 is dit een verwijzing naar Jezus Christus). Dit is door de HEERE geschied, het is wonderlijk in onze ogen. Dit is de dag die de HEERE gemaakt heeft, laten wij op deze dag ons verheugen en verblijd zijn.” Het Avondmaal viert het volkomen verlossingswerk van de Verlosser, Jezus Christus!

Nadat zij de bovenkamer verlaten hadden, werden zij door een bende van de Joodse Sanhedrin geconfronteerd. Judas heeft toen Jezus verraden en de andere discipelen hebben Jezus in de steek gelaten. Jezus Christus, de Hoeksteen” (d.w.z. Het Fundament van het Koninkrijk van God en van de Gemeente) werd op dat moment verworpen. Maar Hij stond triomfantelijk op uit de dood! De dag waarop christenen zich moeten verheugen is de dag van de opstanding van Jezus Christus! Dit doen christenen meestal op elke eerste dag van de week (zondag), omdat Jezus Christus op een zondag opstond uit de dood (Matteüs 28:1)! De dood en opstanding van Jezus Christus is het hart van het evangelie (het goede nieuws). Psalm 16:10 is een profetie over de opstanding van Jezus Christus. De graftombe van koning David (en alle andere profeten) is nog steeds op de aarde (Handelingen 2:29-32), maar de graftombe van Jezus Christus is leeg (Matteüs 28:6-7)!

Dus, het paaslam symboliseert de dood van Jezus Christus en het bewegen van de eerste graanschoof symboliseert de opstanding van Jezus Christus. Jezus “Christus is opgewekt uit de doden en is de eersteling geworden van hen die ontslapen zijn” (1 Korintiërs 15:20)!

Terwijl de oudtestamentische paasfeest nationale betekenis heeft voor alleen Joden, heeft het nieuwtestamentische Avondmaal symbolische betekenis voor alle volken! Gedurende de oudtestamentische periode werden niet-Joden buiten burgerschap van Israël gesloten (Efeziërs 2:11-12). Er was een muur gebouwd rondom het voorhof van de tempel met een kennisgeving die niet-joden verbood binnen te gaan! De apostel Paulus gebruikte dit feit om de ceremoniële wet te illustreren. “De scheidsmuur” dat vijandschap bracht tussen christenen uit verschillende culturele achtergronden (d.w.z. tussen christenen uit de Joden en christenen uit de heidenen) bestond uit wetten en regels van de ceremoniële wet, onder andere de religieuze feesten van Israël (Efeziërs 2:13-16)! De dood van Jezus Christus op de Dag van Voorbereiding (vrijdag) voor de sabbat van de paasfeest (zaterdag) (Johannes 19:14) en zijn opstanding uit de dood op de eerste dag van de week (zondag) (Lukas 24:1-8) “brak de tussenmuur die scheiding maakte af”!

Daarom vieren christenen vanuit verschillende culturele achtergronden en volken allemaal “de Dag des Heeren” (Openbaring 1:10) en elke Avondmaal “met broden van oprechtheid en waarheid” met elkaar. “Verwijder dan het oude zuurdeeg, opdat u een nieuw deeg zult zijn. U bent immers ongezuurd, want ook ons Paaslam is voor ons geslacht: Christus. Laten wij dus feestvieren, niet met oud zuurdeeg, ook niet met zuurdeeg van slechtheid en boosaardigheid, maar met ongezuurde *broden* van oprechtheid en waarheid” (1 Korintiërs 5:6-8).

7. Het jaarlijkse Pinksterfeest of Feest van Weken (Oogstfeest of Dag van Eerstelingen)

Het Pinksterfeest gedurende de oudtestamentische periode.

▪ De instelling van het Pinksterfeest.

Het Oogstfeest of Feest van Eerstelingen (Hebreeuws: chag habikkurim) (die later het Pinksterfeest of Feest van Weken genoemd werd) werd op de 6de dag van de 3de maand (Sivan)(mei-juni) (Leviticus 23:15-16; Numeri 28:26) gevierd. Dit was zeven weken vanaf de zondag na de sabbat van het paasfeest. Dit was *het einde* van de oogst wanneer Israël God gingen danken voor de oogst. Dit was zeven weken na de zondag na de sabbat van het paasfeest (zaterdag de 15de dag van de 1ste maand Nisan of maart-april) waarop de eerste graanschoof aan de priester aangeboden en door hem voor het aangezicht van de HEERE bewogen werd (Leviticus 23:10-11) en dat *het begin* van de nieuwe oogst aankondigde en de latere opstanding van Jezus Christus symboliseerde!

▪ Het Pinksterfeest was de tweede van de drie voorgeschreven pelgrimsfeesten naar Jeruzalem.

“Drie keer per jaar moet alles wat mannelijk is onder u, verschijnen voor het aangezicht van de HEERE, uw God, op de plaats die Hij zal uitkiezen: op het Feest van de Ongezuurde Broden, op het Wekenfeest en op het Loofhuttenfeest. Men mag echter niet met lege handen voor het aangezicht van de HEERE verschijnen, maar ieders geschenk moet overeenkomen met de zegen van de HEERE, uw God, die Hij u gegeven heeft.” Dus bij deze drie feesten brachten de Joden offeranden en geschenken in overeenstemming met Gods zegen in hun leven. Zo bleef de schatkist in de tempel gevuld. (Deuteronomium 16:16-17).

▪ Het Pinksterfeest was een oogstfeest en was een teken voor het einde van de oogst.

Het Pinksterfeest of Feest van Eerstelingen was het teken voor het einde van de oogst en was als zodanig een landbouwfeest. De Israëlieten brachten twee broden die gemaakt waren van het nieuwe graan en met zuurdeeg gebakken als een beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE (Leviticus 23:15-17). Pinksteren was een dankfeest waarop de Israëlieten hun afhankelijkheid van God voor de oogst en hun dagelijks brood uitdrukte. “De eerstelingen van de eerste vruchten van uw land moet u in het huis van de HEERE brengen” (Exodus 23:19). Zo brachten de Israëlieten een deel van hun oogst in overeenstemming met hoe de HEERE hen gezegend had, naar de tempel. En zij vierden een vreugdefeest samen met hun families, dienaren (vandaag: werknemers) en Levieten (vandaag: dienaren van God) armen en vreemdelingen (vandaag: asielzoekers) in hun woonplaats.

De twee broden wezen door heel de oudtestamentische periode vooruit naar de nieuwtestamentische oogst van gelovigen in Jezus Christus vanuit de Joden en van gelovigen uit de Grieken (Romeinen 1:16).

▪ Profetieën in het Oude Testament over het uitgieten van de Heilige Geest.

God beloofde dat Hij Zijn Geest zou uitgieten over mensen. “Totdat over ons uitgegoten wordt de Geest uit de hoogte. Dan zal de woestijn tot een vruchtbaar veld worden” (Jesaja 32:15). Want Ik zal water gieten op het dorstige en stromen op het droge. Ik zal Mijn Geest op uw nageslacht gieten en Mijn zegen op uw nakomelingen” (Jesaja 44:3). De uitgieten van de Heilige Geest van boven uit de hemel zal leiden tot grote zegeningen!

God beloofde dat Hij rein water zou sprenkelen op zijn volk en hen zou reinigen van al hun onreinheden en stinkgoden. Hij zou hun hart van steen wegnemen en hun een hart van vlees geven, Zijn Geest in hun binnenste en maken dat zij Gods Woord zouden volgen en gehoorzamen (Ezechiël 36:25-28).

God beloofde dat Hij Zijn Geest zou uitstorten op alle vlees en dat zij zouden profeteren, dromen dromen en visioenen zien. Ieder die de Naam van de HEERE zou aanroepen, zou behouden worden (Joël 2:28-32).

God zei dat Hij Zijn werk zou volbrengen, niet door menselijke kracht of geweld, maar door Zijn Geest (Zacharia 4:6).

Dus volgens de oudtestamentische openbaring zou de uitgieting van de Heilige Geest resulteren in rein en veranderde harten, in gehoorzaamheid aan Gods Woord, in dienen van God door de verkondiging van Zijn Woord, in op een creatieve manier dromen en visioenen omzetten in doelgericht leven dat God verheerlijkt en in verlossing van mensen die de HEERE aanroepen!

Het Pinksterfeest in het latere Judaïsme.

▪ **Het Pinksterfeest werd veranderd in de geboortedag van het Judaïsme.**

Toen de Joden na 70 n.C. onder de volken verstrooid werden, was de Pinksterfeest als Oogstfeest niet langer meer mogelijk. Oude rabbijnen maakten voorzichtige berekeningen en concludeerden dat God de Wet op de Pinksterdag aan Israël gegeven had. Dus, Pinksteren raakte zijn karakter als oogstfeest kwijt en werd "het Feest over het Geven van de Wet". Dit wordt beschouwd als de geboortedag van het Judaïsme.

▪ **Het lezen van het boek van Ruth.**

Omdat Pinksteren oorspronkelijk een oogstfeest was, lasen de Joden het boek Ruth op de Pinksterdag. Boaz was een Jood, maar Ruth was een Moabiet (een heiden). Boaz en Ruth werden de overgrootouders van koning David, die de voorvader van de Messias, Jezus Christus, werd (Matteüs 1:1-16). Dit dient als een profetische type voor de nieuwtestamentische werkelijkheid waarin het kruisdood van Jezus Christus leidde tot de verzoening tussen christenen uit de Joden en christenen uit de heidenen (Efeziërs 2:13-18) en waarbij "het niet van belang is dat men man of vrouw is, want allen bent u één in Christus Jezus" (Galaten 3:28)!

Het Pinksterfeest gedurende de nieuwtestamentische periode.

▪ **Het Pinksterfeest werd de geboortedag van de Christelijke Kerk/Gemeente.**

Vijftig dagen vanaf de zondag, de dag na de sabbat op het paasfeest, dus ook op een zondag moesten de oudtestamentische gelovigen twee broden gemaakt van het nieuwe graan met zuurdeeg bakken en voor het aangezicht van de HEERE laten bewegen. Deze twee broden wezen gedurende de hele oudtestamentische periode naar de oogst van gelovigen in Jezus Christus van christenen uit de Joden en christenen uit de heidenen (Romeinen 1:16). "Maar nu, in Christus Jezus, bent u, die voorheen veraf was, door het bloed van Christus dichtbij gekomen. Want Hij is onze vrede, Die beiden één gemaakt heeft. En door de tussenmuur, die scheiding maakte, af te breken, heeft Hij de vijandschap in Zijn vlees tenietgedaan, *namelijk* de wet van de geboden, die uit bepalingen *bestond*, opdat Hij die twee in Zichzelf tot één nieuwe mens zou scheppen en *zo* vrede zou maken, en *opdat* Hij die beiden in één lichaam met God zou verzoenen door het kruis, waaraan Hij de vijandschap gedood heeft. En bij Zijn komst heeft Hij door het Evangelie vrede verkondigd aan u die veraf was, en aan hen die dichtbij waren. Want door Hem hebben wij beiden door één Geest de toegang tot de Vader" (Efeziërs 2:13-18). Deze twee groepen mensen zijn door de dood van Jezus Christus tot één Kerk/Gemeente gevormd. In het Nieuwe Testament wordt deze Gemeente gesymboliseerd door "de twee getuigen" (Openbaring 11:3; cf. Markus 6:7)!

Op de Pinksterdag in het jaar 30 n.C. werd de Heilige Geest uitgegoten, eerst op de Joden die in Jezus Christus geloofden (Handelingen hoofdstuk 2), en later op de heidenen die in Jezus Christus geloofden (Handelingen hoofdstukken 10-11). Het Pinksterfeest is de geboortedag van de Christelijke Kerk/Gemeente! Het Pinksterfeest is het teken voor *het einde* van het landbouw oogst in het Oude Testament, maar is tegelijk het teken voor *het begin* van de geestelijke oogst in het Nieuwe Testament. De oogst bestaat uit mensen die christenen worden en zijn zo "de eerstelingen van Gods schepselen" (Jakobus 1:18)!

▪ **Profetieën in het Nieuwe Testament over de uitgieting van de Heilige Geest.**

Een aantal kerken beloofde Jezus Christus in het Evangelie van Johannes de uitgieting van de Heilige Geest op zijn volk (Johannes 7:37-39; Johannes 14:16-18, Johannes 14:26; Johannes 15:26; Johannes 16:7-10; Johannes 16:13-15). Hij zei dat gelovigen in hem moesten wachten *totdat Hij (Jezus Christus) verheerlijkt was*, d.w.z., tot na Zijn opstanding, hemelvaart en troonsbestijging in de hemel. Wanneer deze gebeurtenissen plaatsvinden zou de Heilige Geest als "stromen van levend water" uit hun levens vloeien (Johannes 7:39).

Kort voor Jezus Christus naar de hemel voer (40 dagen na Zijn opstanding)(Handelingen 1:3), zei Jezus dat de gelovigen met de Heilige Geest gedoopt zouden worden "niet lang na deze dagen" (Handelingen 1:5; zie Markus 1:8). Dit gebeurde op de Pinksterdag en wordt in Handelingen hoofdstuk 2 beschreven. De apostelen hadden het evangelie verkondigd en drieduizend Joden en godvrezende mensen uit vele volken. Drieduizend bekeerden zich tot Jezus Christus en zo werd de eerste plaatselijke gemeente te Jeruzalem gesticht!

Dus *het oudtestamentische landbouw oogstfeest werd het nieuwtestamentische geestelijke oogstfeest* die bestond uit nieuwe christenen en nieuwe plaatselijke gemeenten overal in de wereld! "De doop met de Heilige Geest" is dezelfde als "de uitgieting van de Heilige Geest" op nieuwe gelovigen in Jezus Christus dat resulteert in hun wedergeboorte, verlossing en vernieuwing (Handelingen 11:14-18; Handelingen 15:8-9; Titus 3:4-8). Op de Pinksterdag kwamen

drieduizend mensen tot geloof in Jezus Christus (Handelingen 2:41). Tegen de wederkomst van Jezus Christus “zal er een grote menigte, die niemand tellen kan, uit alle naties, stammen, volken en talen” in Jezus Christus geloven (Openbaring 7:9-10)!

8. De jaarlijkse Grote Verzoendag (een jaarlijkse vastendag)

Verzoening gedurende de oudtestamentische periode.

▪ De Grote Verzoendag (Hebreeuws: Jom Kippur)(Leviticus 16:1-10).

“Jom Kippur” betekent “Dag van Verzoening” en verwijst naar de verzoening van zonden door het bloed van dierenofferanden die op de verzoendeksel gesprenkeld werd (Leviticus 16:11-17). De plaatsvervangend dood van een dier “stemde God goedgunstig”: d.w.z. het voldeed aan Gods vereiste voor absolute gerechtigheid en heiligheid, nam Gods rechtvaardige en heilige toorn tegen de zonde weg en verzoende de zondaar met God (d.w.z. herstelde de gebroken relatie met God).

De Grote Verzoendag werd op de 10de dag van de 7de maand (Tishri)(september-oktober) gevierd. Het uitgebreide ritueel voor de Grote Verzoendag wordt in Leviticus hoofdstuk 16 beschreven. Elke jaar moest verzoening gemaakt worden voor al de zonden van het volk Israël (Leviticus 16:34).

De hoge priester mocht eenmaal per jaar de Allerheiligste deel van de tabernakel (later: tempel) binnengaan om verzoening te maken voor de zonden van het volk. Hij moest een bad in water nemen als reinigingsritueel en schone kleren aandoen. Hij bracht een jonge stier en twee bokken naar de ingang van de tabernakel en wierp het lot voor de twee bokken: een bok zou verzoening maken voor zonden *door geofferd te worden* en de ander bok zou verzoening maken voor zonden *door weggestuurd te worden in de woestijn*.

▪ Het offeren van de jonge stier die verzoening moet maken voor de zonden van de hoge priester en zijn huishouding (Leviticus 16:11-14).

De hoge priester moest eerst een jonge stier slachten om verzoening te maken voor zichzelf en zijn huisgenoten (zie Hebrëeën 7:27). Hij nam een wierookvat met brandende kolen binnen het voorhangsel die tussen de Heilige en Allerheiligste deel van de tabernakel hing en wierp twee handenvol wierook erop zodat de wierook de gouden verzoendeksel op de Ark van de Getuigenis verborg opdat hij niet God zou zien en sterven. Dan sprenkelde hij het bloed van de jonge stier eenmaal met zijn vinger op de voorzijde (oostelijke zijde) van het verzoendeksel en zeven maal op de grond voor het verzoendeksel.

▪ Het offeren van de eerste bok symboliseert de verzoening van de zonden van de hele gemeenschap van Israël (Leviticus 16:15-19).

Daarna slachtte de hoge priester de eerste bok voor een zoenoffer voor de zonden van het volk, nam het bloed binnen het voorhangsel en sprenkelde het eenmaal met zijn vinger op de voorzijde van het verzoendeksel en zeven maal op de grond voor het verzoendeksel om zo verzoening te maken voor de Allerheiligste Plaats vanwege de zonden en rebellie van het volk Israël. Hij deed hetzelfde voor de Heilige Plaats van de tabernakel en voor de brandofferaltair bij de ingang naar de tabernakel. Het wordt gezegd dat terwijl de hoge priester in de tabernakel bezig was, het volk met groeiende spanning afwachtte of de hoge priester wel weer tevoorschijn zou treden. En als hij naar buiten kwam slaakte het volk een zucht van verlichting omdat zij dat als een teken zagen dat hun offerdienst door God aanvaard werd en dat hun zonden vergeven was (zie Lukas 1:8-22).

▪ Het wegsturen van de tweede bok symboliseert de vergeving en verwijdering van de zonden van de hele gemeenschap van Israël (Leviticus 16:20-22).

Uiteindelijk bracht de hoge priester de tweede bok naar voren, legde zijn beide handen op de kop van de bok en beleed daarover alle zonden, kwaad en rebellie van het volk van Israël – dus legde hij symbolisch alle zonden van het volk op deze bok. Dan stuurde hij deze zondebak aan de hand van een Leviet de woestijn in. Dus, de zondebok droeg symbolisch alle zonden van het volk weg naar een verlaten plaats. Let op de symboliek in het gebed van de profeet Micha, “U zult al hun zonden werpen in de diepten van de zee” (Micha 7:19).

Ten slotte nam de hoge priester een bad, trok zijn gewone kleren aan en bracht brandoffers om verzoening te maken voor zichzelf en het volk (Leviticus 16:23-25).

▪ De Grote Verzoendag was een dag van verootmoediging (onthouding, NBV) en een sabbat (rust) (Leviticus 16:29-31).

De Grote Verzoendag was een sabbat van rust en een dag van volledig vasten. De Israëlieten moesten zich verootmoedigen of “onthouden” (zie Jesaja 58:6-12) en geen werk doen.

Verzoening in het latere Judaïsme.

▪ De Joden bedachten de volgende vervangmiddelen voor het zoenoffer.

Vanaf 70 n.C. hadden de Joden geen tempel, priesters of offeranden meer. De religieuze rabbijnen bedachten verschillende vervangmiddelen voor het zoenoffer⁸:

- Berouw, gebed en liefdadigheid golden als de belangrijkste zoenmiddelen.
- Het offeren van een wit haan voor elk mannelijk persoon en een wit hen voor elk vrouwelijke persoon als een vervangend offer (genaamd: “kapparah”, een zoenoffer) op de dag voor de Grote verzoendag. De Joden geven uitdrukking aan een diepe behoefte om verzoening te doen voor hun zonden door het vergieten van bloed. Maar de Joden begrijpen niets over een vervangend zoenmiddel, omdat zij volhouden Jezus Christus te verwerpen.
- Liefdadigheid. In het moderne Hebreeuws is het woord “liefde” of het woord “liefdadigheid” precies hetzelfde als het woord “gerechtigheid” (Hebreeuws: tsidqah).
- Het lijden, vooral als deze Jood rechtvaardig leeft.
- Zelftoegebrachte geseling door middel van 39 zweepslagen (genaamd: “malqut”).
- Je eigen dood, onjuist gebaseerd op Psalm 116:15, “Kostbaar is in de ogen van de HEERE de dood van Zijn gunstellingen.”
- Het bestuderen van de Wet, vooral de Talmud (het commentaar op de Thora).
- Speciale gebeden een hele maand lang in het midden van de nacht voor de Grote verzoendag voor vergeving (genaamd: “slihot”).

▪ De Joden hebben de noodzaak voor een plaatsvervangend zoenoffer waarin bloed vergoten wordt verwaterd.

Het Judaïsme van de rabbijnen heeft aanhoudend het belang van offeranden waarbij bloed vergoten wordt – de enige offeranden die verzoening van zonden kunnen brengen (Hebreeën 9:22) – verwaterd. In plaats van de zoenoffers verklaren zij dat “het vieren van de Grote Verzoendag” zonder noodzakelijk bloedoffers te brengen, verzoening van zonden voor zondaars bewerkt!

Rabbi Amnon van Mayence (ongeveer 1100 n.C.) bad, “ Als een herder zijn schapen onder zijn staf doet doorlopen, zorgt U, (HEER) dat elk levend ziel (U) passeert ... en bepaalt (U) de maat (van beloning of straf) en de eindbestemming van elk schepsel.” Het onderliggende geloof van dit gebed is *dat verzoening van zonden en vergeving afhangt van het feit dat zijn goede werken zwaarder wegen dan zijn slechte werken.* Dit is trouwens ook wat de andere godsdiensten in de wereld leren!

▪ De Joden geloven dat God de boeken van afrekening op Nieuwjaarsdag opent.

De Joden geloven dat God de boeken van afrekening op de Grote verzoendag sluit (verzegelt) en wensen elkaar op de Grote verzoendag toe, “Mag je naam in het boek van het leven geschreven staan.” “Mag je verzegeld worden in het boek van het leven.” In het Judaïsme is geen zekerheid van de vergeving van zonden! Judaïsme (evenals alle andere mensgemaakte godsdiensten van de wereld) is een poging van de zondige mens om zichzelf in zijn eigen kracht te rechtvaardigen zonder dat God verzoening van zijn zonden maakt door het zoenoffer van Jezus Christus! In het Judaïsme blijft Jezus Christus de struikelblok (Lukas 2:34; Matteüs 21:44; 1 Petrus 2:7-8; 1 Korintiërs 1:22-24).

Maar Psalm 130:3 zegt, “Als U, HEERE, op de ongerechtigheden let, HEERE, wie zal bestaan?” En Paulus schrijft, “Wij weten nu dat alles wat de wet zegt, zij dat spreekt tot hen die onder de wet zijn, opdat elke mond gestopt wordt en de hele wereld doemwaardig wordt voor God. *Daarom zal uit werken van de wet geen vlees voor Hem gerechtvaardigd worden.*” (Romeinen 3:19-20)! Alle mensen die denken dat zij gerechtvaardigd zullen worden door hun werken van de wet, zijn vervloekt, want er staat geschreven, “Want allen die uit de werken van de wet zijn, zijn onder de vloek. Er staat immers geschreven: Vervloekt is ieder die niet blijft bij alles wat geschreven staat in het boek van de wet, om dat te doen. En dat *door de wet niemand gerechtvaardigd wordt voor God,* is duidelijk, want de rechtvaardige zal uit het geloof leven (Galaten 3:10-11)!

▪ De Joden maken de volgende voorbereidingen voor de Grote Verzoendag.

- Speciale gebeden worden een hele maand lang in het midden van de nacht vóór de Grote Verzoendag gedaan voor de vergeving van zonden (“slihot” genaamd).
- De Joodse Nieuwjaarsdag wordt op de 1ste dag van de 7de maand (Tishri)(september-oktober) gevierd. Gedurende de middag gaan Joden naar rivieren, meren en zeeën om met een symbolisch ritueel hun zonden “weg te werpen.” Deze ceremonie heet “hij werpt af”, “hij gooit weg” (Hebreeuws: tashlik) is gebaseerd op Micha 7:19, “U zult al hun zonden werpen in de diepten van de zee.” Maar let wel, terwijl de profeet Micha spreekt over GOD die de zonden wegwerpt, werpen de Joden zelf hun zonden weg! De Joden houden vol te proberen zichzelf te redden!
- De tien dagen tussen Nieuwjaarsdag en de Grote Verzoendag worden “de tien dagen van berouw of boetedoening” of “de ontzagwekkende dagen” genoemd. Gedurende deze dagen onderzoekt elk Jood zijn of haar hart en probeert zich met God en met zijn naaste te verzoenen.

⁸ The Gospel in the Feasts of Israel, Victor Buksbazen, 1954, p29.

- In de middag voor de Grote Verzoendag wordt een feestelijk maal gegeten om de familie voor te bereiden voor het volledige vasten op de Grote Verzoendag.

▪ **De Joodse rituelen op de Grote Verzoendag.**

- De Grote Verzoendag is het meest plechtige godsdienstige feest in modern Israël en wordt “de sabbat van alle sabbatten” genoemd. Vierentwintig uren lang van zonsondergang tot de volgende zonsondergang komen Joden bijeen in hun synagogen of gebedsplaatsen, houden een volledige vasten en proberen verzoening en vergeving van hun zonden van God te ontvangen! De Grote Verzoendag is voor Joden een dag van oordeel en afrekening!
- Het meest plechtige gebed door de voorzanger op de Grote Verzoendag heet “alle eden” (Hebreeuws: kol nidrei) waarin de Joden berouw tonen over al hun nalatigheden. Het gaat als volgt, “Alle eden, toewijdingen, beloften, opgelegde straffen en verplichtingen: die wij met een eed uitgesproken hebben, gezworen hebben, ons aan toegewijd hebben en onszelf verbonden hebben: vanaf deze Grote Verzoendag tot de volgende Grote Verzoendag, mag het ons ten goede komen. Ja, wij hebben ootmoedig berouw in al deze zaken. Al deze zaken zullen absolutie krijgen, losgemaakt worden, te niet gedaan worden, leeggemaakt worden, van nul en geen waarde meer hebben. Zij zullen niet meer bindend zijn en zullen geen rechtskracht meer hebben. Onze gezworen geloften zijn geen gezworen geloften meer; onze verbintenissen (contracten, verplichtingen) zijn geen verbintenissen meer; en onze eden (beloften) zijn geen eden (beloften) meer.” Het lijkt alsof de Joden zichzelf ontheffen van het houden van hun eden en geloften en het nakomen van hun verplichtingen ten aanzien van mensen, maar het is eerder een uitdrukking van hun onvermogen om hun eden, geloften en verplichtingen ten aanzien van God na te komen. Een mens kan alleen voor God blijven staan als iemand die vergeving van zonden nodig heeft.
- De Grote Verzoendag wordt beëindigd door het blazen op de ramshoren (Hebreeuws: shofar). Het is een aankondiging dat de Messias in aantocht is. En toch blijven vele Joden ontkennen dat de Messias al gekomen is om verzoening van zonden te maken!
- Na het einde van de Grote Verzoendag wordt de vasten meteen verbroken door een maaltijd.

Verzoening gedurende de nieuwtestamentische periode.

▪ **De oudtestamentische uiterlijke regels m.b.t. verzoening (de dieren offeranden) waren alleen geldig tot de nieuwtestamentische vervulling in Jezus Christus.**

De brief aan de Hebreeënen leert duidelijk de vervulling van de oudtestamentische zoenoffers door Jezus Christus. Hebreeënen 9:7-10 zegt, “In het tweede *deel* (va de tempel) echter *ging* alleen de hogepriester eenmaal per jaar binnen, *niet zonder bloed*, dat hij voor zichzelf offerde en voor de afdwalingen van het volk. *Daarmee* maakte de Heilige Geest dit duidelijk dat de weg naar het heiligdom nog niet openbaar gemaakt was, zolang de eerste tabernakel nog in gebruik was. Deze was een zinnebeeld voor de tegenwoordige tijd. In overeenstemming daarmee werden er gaven en slachtoffers geofferd die niet in staat waren om hem die de dienst verrichtte, wat zijn geweten betreft tot volmaaktheid te brengen. Het betrof hier alleen voedsel en dranken en verscheidene wassingen, vleselijke (uiterlijke) verordeningen, die opgelegd waren tot op de tijd van de betere orde (het Nieuwe Testament). Na de eerste komst van de Heer Jezus Christus en de vernietiging van de tempel te Jeruzalem (Matteüs 24:1-2; Matteüs 27:51; Lukas 19:41-44)⁹ zijn alle offeranden van Hindoes, Joden en Moslims absoluut waardeloos. De offeranden gedurende de oudtestamentische periode hadden alleen waarde tot de tijd van het Nieuwe Testament!

▪ **De nieuwtestamentische werkelijkheden in Jezus Christus.**

- De oudtestamentische priesters dienden in een aards heiligdom. Maar Jezus Christus dient in *het hemelse heiligdom*. “Want Christus is niet binnengegaan in het heiligdom dat met handen gemaakt is en dat een tegenbeeld is van het ware, maar in de hemel zelf, om nu voor het aangezicht van God te verschijnen voor ons” (Hebreeënen 9:24; zie Hebreeënen 8:5; Hebreeënen 9:11). “Nadat Hij de reiniging van onze zonden door Zichzelf tot stand had gebracht, Zich gezet aan de rechterhand van de Majesteit in de hoogste hemelen” (Hebreeënen 1:3).
- De oudtestamentische priesters moesten offers brengen voor hun eigen zonden (Hebreeënen 7:27). Maar Jezus Christus was *volmaakt zondeloos* (Hebreeënen 4:15).
- De oudtestamentische priesters gingen het heiligdom binnen met het bloed van offerdieren (geiten en kalveren). Maar Jezus Christus ging het heiligdom binnen *met zijn eigen bloed* (Hebreeënen 9:12). “En bijna alles wordt volgens de wet door bloed gereinigd, en zonder het vergieten van bloed vindt er geen vergeving plaats” (Hebreeënen 9:22). “Christus is voor onze zonden gestorven” (1 Korintiërs 15:3).
- De oudtestamentische priesters gingen elke dag het heiligdom binnen om dezelfde offers te brengen, offers die niet instaat waren de zonden weg te nemen, omdat dezelfde offers die zij jaar in en jaar uit ononderbroken brengen nooit hen die naderen tot volmaaktheid kan brengen (Hebreeënen 10:1-4). Maar Jezus Christus ging de heilige der heiligen van het heiligdom binnen om *voor eens en altijd* met één offer (Zichzelf) hen die geheiligd worden (de christenen) tot in eeuwigheid te volmaken (Hebreeënen 9:12; Hebreeënen 10:12-14). God beloofde, “Aan hun zonden en wetteloze daden zal Ik beslist niet meer denken” (Hebreeënen 8:12; Hebreeënen 10:17) en “Waar er nu vergeving voor is, is er geen offer voor de zonde meer nodig” (Hebreeënen 12:18)!

⁹ Lukas 19:41-44. In 70 n.C. heeft de Romeinse generaal Titus de stad Jeruzalem en de tempel vernietigd. De Romeinen hadden een wal of dijk aangelegd om de ommuurde stad binnen te kunnen dringen. Tegen het bevel van Titus, hebben de soldaten de tempel geplunderd en verbrand, de stenen van de tempel afgebroken om dij het goud te komen die vast in de muren gemetseld waren.

- De oudtestamentische priesters en Joden waren alleen ceremonieel en uiterlijk rein (Hebreeën 9:13). Maar Jezus Christus *reinigt het innerlijke geweten* van gelovigen zodat zij oprecht ervaren dat hun zonden vergeven zijn (Hebreeën 9:14).
- De oudtestamentische priesters dienden binnen het oude verbond die bestond uit externe wetten (in een Boek buiten henzelf geschreven), een historische kennis van God en alleen maar ceremonieel reiniging van zonden. Het oude verbond was verouderd. Maar Jezus Christus diende als de Middelaar van *het nieuwe verbond* die bestaat uit Gods woorden (wetten) die in het hart geschreven staan, een persoonlijke kennis van God en de ervaring van oprecht vergeving van zonden (Hebreeën 8:9-13). Het nieuwe verbond werd tijdens de instelling van het Avondmaal opgericht (Lukas 22:20). De ceremoniële wet was alleen maar “een schaduw” van de “werkelijkheid”, maar *het wezen van de dingen (i.e. de werkelijkheden)* wordt in Jezus Christus gevonden (Kolossenzen 2:17; Hebreeën 10:1).

▪ **Jezus Christus is bestemd tot val en opstanding van velen in Israël (Lukas 2:34).**

De Joden (en andere godsdiensten die “de wet” houden) proberen hun eigen gerechtigheid (verlossing) te bewerken door hun eigen religieuze werken! Daarom blijven zij Jezus Christus verwerpen en daarmee het zoenoffer verwerpen die verzoening kan maken voor iedereen die in Jezus Christus geloven.

“Wat zullen wij dan zeggen? *Dit*: dat de heidenen, die geen gerechtigheid hebben nagejaagd, gerechtigheid verkregen hebben, gerechtigheid echter die uit het geloof is. Maar Israël, dat de wet van de gerechtigheid najaagde, is aan de wet van de gerechtigheid niet toegekomen. Waarom *niet*? Omdat zij *die* (i.e. de gerechtigheid) niet uit geloof *zochten*, maar als uit werken van de wet. Want zij hebben zich gestoten aan de steen des aanstoots, zoals geschreven staat: Zie, Ik leg in Sion een steen des aanstoots en een struikelblok. En: Ieder die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden (Romeinen 9:30-33; zie Jesaja 8:14; Jesaja 28:16; Romeinen 10:11; 1 Peter 2:6-8).

9. De jaarlijkse vastendag

Vasten gedurende de oudtestamentische periode.

▪ **De betekenis van de woorden “te onthouden” en “te vasten”.**

Het Hebreeuwse werkwoord “>inna” (Pi) betekent “verootmoedigen”, “ontbering veroorzaken” of “vasten”. De Hebreeuwse woorden “>inna nefesh” betekent “de ziel te verootmoedigen” of “de ziel met ontbering te treffen” en is een uitdrukking voor de ontberingen van de ziel. In Jesaja 58:1-5 wordt het samen met het woord “tsum” gebruikt.

Het Hebreeuwse woord “tsum” of “tsom” betekent “vasten” (d.w.z. je van voedsel te onthouden). De normale manier om gedurende oudtestamentische periode te vasten was om zich van eten alleen te onthouden, niet van water. “Vasten” in het Oude Testament was een goddelijk vereiste voor alleen één dag in het jaar, namelijk, op de Grote Verzoendag. (Leviticus 23:26-30)!

▪ **Vasten als een goddelijke instelling.**

In de oudtestamentische wet (1446 v.C.) vereiste God van Zijn volk dat zij hun ziel (i.e. zichzelf) verootmoedigen zouden of “hun ziel (i.e. zichzelf) met ontberingen zouden belasten” alleen voor één dag in het jaar, namelijk, op de Grote Verzoendag.

God vereiste dat verzoening van al de zonden van de Israëlieten éénmaal per jaar moest plaatsvinden (Leviticus 16:29-34; Leviticus 23:26-32; Numeri 29:7). “Jezelf iets te onthouden” was een symbool voor “berouw (over je zonden) hebben”.

Hoewel de primaire betekenis van deze godsdienstige rite vooral “de ziel” en niet “de maag” trof, sloot de verwijzing naar “de vastentijd” (Handelingen 27:9) “onthouding van voedsel” in. De profeet Jesaja gebruikt de woorden “de ziel verootmoediging” of “de ziel met ontberingen treffen” (i.e. onthouding van slechte gewoonten) en “de onthouding van voedsel samen (Jesaja 58:1-5).

Dus, *de oudtestamentische wet vereiste alleen één dag van vasten*, namelijk, op de Grote Verzoendag wanneer de hoge priester verzoening voor zonden maakte. Deze dag werd als een sabbat beschouwd en er mocht geen gewoon werk gedaan worden. Gods oudtestamentische volk moest eenmaal per jaar “hun ziel verootmoedigen” (i.e. zichzelf onthouden van slechte gewoonten) wanneer de hoge priester verzoening deed voor zonden gepleegd in het allerheiligste deel van de tempel (waar de ark stond), in het heilige deel van de tempel (waar de kandelaar en de toonbroden stonden) en bij het brandofferaltair bij de ingang van de tempel. Verzoening van zonden werd ook gedaan voor de hoge priester en het hele volk.

▪ **Vasten als een puur menselijke religieuze instelling.**

• **De vermenigvuldiging van vastendagen.**

In de loop van de oudtestamentische geschiedenis begonnen de Joden vastendagen te vermenigvuldigen! *Deze vastendagen werden niet door God ingesteld, maar waren puur menselijke religieuze instellingen.* Deze vastendagen werden een deel van de traditie van Israël en dreigden het Woord van God opzij te zetten (zie Markus 7:5-13; Kolossenzen 2:16-17).

Er was vasten voor een halve dag (Nehemia 9:1-3), vasten voor een hele maand van zonsopkomst tot zonsondergang (2 Samuël 1:12), vasten voor zeven dagen (1 Samuël 31:13), een vasten m.b.t. smakelijke voedsel voor drie weken (Daniël 10:3) en vasten voor veertig dagen (Mozes in Exodus 34:28; Deuteronomium 9:9,18 en Elia in 1 Koningen 19:8).

Er was vasten gedurende de negende maand (Jeremia 36:9), en vasten gedurende de vijfde en de zevende maand (Zacharia 7:3-5), en spoedig vasten in de vierde, vijfde, zevende en tiende maand (Zacharia 8:19)!

Uiteindelijk in de tijd van Jezus Christus vasten de Farizeeën tweemaal elke week (op maandag en donderdag (Lukas 18:12).

- **De uiterlijke vormen van vasten.**

Vasten was een religieuze gewoonte bekend in verschillende godsdiensten en zelfs vóór de instelling van de Mozaïsche Wet (Job 16:15-17). Mensen gingen dikwijls in zak gekleed met as op hun hoofd als zij vasten (Nehemia 9:1). “De rouwkleding” bestond uit een kleed van ruwe haar van geiten of kamelen en werd op het blote lijf gedragen. Met stof op hun hoofd leken ze alsof ze dood waren. Waarschijnlijk drukten ze daarmee uit dat zij “geestelijk dood” waren of minstens “dood voelden” als gevolg van hun zonden en overtredingen (Efeziërs 2:1). Soms scheurden zij ook hun kleren (Ezra 8:3; 1 Maccabeeën 3:47). Of zij lagen op de grond, huilden, vasten en baden tot God voor drie dagen aaneen (2 Maccabeeën 13:12).

- **De historische ontwikkeling van het vasten.**

Vasten werd steeds meer en meer een uiterlijke vorm zonder echte religieuze betekenis.

Vóór de ballingschap (8ste – 7de eeuw v.C.), toen de religieuze gewoonten van de Israëlieten uiterlijke vormen zonder wezenlijke betekenis werden, (Jesaja 1:10-15; Jeremia 14:11-12), verkondigden de profeten voor de ballingschap dat **het echte vasten niet zozeer bestond uit onthouding van voedsel, maar uit de onthouding van het kwaad en het doen van gerechtigheid en barmhartigheid (Jesaja 58:1-12)!**

Gedurende de ballingschap (605-538 v.C.) stelden de Joden vier vastendagen in (Zacharia 8:19)(zie de Talmud). Deze vastendagen herdachten rampen in de Joodse geschiedenis:

De 10de dag van de 10de maand (december-januari) was een vastendag om het begin van het beleg tegen Jeruzalem in 588 v.C. te gedenken (2 Koningen 25:1-2; Jeremia 52:4-5).

De 9de dag van de 4de maand (juni-juli) was een vastendag om de val van Jeruzalem in 586 v.C. te gedenken (2 Koningen 25:3-4; Jeremia 52:6-7).

De 10de dag van de 5de maand (juli-augustus) was een vastendag om de vernietiging van Jeruzalem en de tempel in 586 v.C. te gedenken (2 Koningen 25:8-12; Jeremia 52:12-16).

De 7de maand (september-oktober) was een vastendag om de dood van Gedalja, de gouverneur aangesteld door de Babyloniërs in 586 v.C., te gedenken (2 Koningen 25:25-26; Jeremia 41:1-3).

Omdat er geen tempel of tempeldienst in Babylonië was, werd vasten steeds meer *een belangrijke religieuze gewoonte waarbij men dacht meer gerechtigheid of verdienste bij God te winnen.*

Na de ballingschap hiielden de Joden vast aan de vastendagen. Esther (ongeveer 465 v.C.) vroeg de Joden in Perzië drie dagen en nachten te vasten als zij een audiëntie met koning Ahasveros aanvraag ten einde de hachelijke zaak van de Joden te pleiten (Esther 4:16).

Niettemin **blijven al deze Joodse vastendagen puur menselijke instellingen die geleidelijk veranderden in religieuze instellingen. De vasten dagen werden niet door God ingesteld!** Deze passages in de Bijbel *zijn historische verslagen en niet bevelen of onderricht voor Joden of voor christenen.*

- **De profetie aangaande vastendagen die in vreugdedagen zouden veranderen.**

De profeet Zacharia (520 - 518 v.C.) **profeteerde dat “de vastendagen” als “dagen van rouw” zouden veranderen in “dagen van vreugde” (Zacharia 7:3,5; Zacharia 8:19)!** Hij verkondigde ook dat **het echte vasten niet bestond uit het onthouden van voedsel, maar uit het onthouden van het kwaad en het doen van gerechtigheid en barmhartigheid (Zacharia 7:3-10)!**

Vasten in het latere Judaïsme.

De Essenen bestonden uit een verscheidenheid van Joodse sekten die zich van de hoofdstroom van het Judaïsme hadden afgesplitst. De Qumran gemeenschap met hun Dode Zee rollen was ook een van deze sekten. Volgens de Joodse geschiedschrijver, Flavius Josefus, floreerden de Essenen tussen de 1ste eeuw v.C. en de 1ste eeuw n. C. en vormden de derde school van Joodse filosofie. Ten volle geïnitieerde Essenen woonden met elkaar in aparte gemeenschappen. Gewone mensen in de steden en dorpen konden zich met een orde associëren. De Essenen leefden als gewone mensen, **maar vasten veel en streng, omdat hun dualistische wereldbeschouwing vereiste dat zij hun fysieke lichamen moesten doden ten einde hun zielen te bevrijden** (wat door andere oosterse en westerse godsdiensten ook geleerd werden). Zij **verboden het eten van vlees en het drinken van wijn.** Zij **aten alleen na zonsondergang** (zie de latere praktijk van de Islam tijdens Ramadan).

Vasten gedurende de nieuwtestamentische periode.

▪ De betekenis van de woorden “nesteia” en “nesteuo”.

Het Griekse zelfstandige naamwoord “nesteia” betekent “honger” (2 Korintiërs 6:5; 2 Korintiërs 11:27), “vasten als een openbare religieuze rite” op de Grote Verzoendag (Act 27:9) of “vasten als een privé religieuze rite” (Lukas 2:37; Handelingen 13:3; Handelingen 14:23). Het Griekse werkwoord “nesteuo” betekent “vasten, zich onthouden van voedsel” als een religieuze rite onder de Joden en de christenen als een teken van rouw (Markus 4:2; Handelingen 13:3). Jezus en zijn discipelen vasten niet (Matteüs 9:14-15; Markus 2:18-19; Lukas 5:33-35). “Vasten” onder de christenen in het Nieuwe Testament is *een vrijwillige religieuze handeling, een vrijwillige onthouding van voedsel* om een of ander geestelijke rede.

Vasten is niet hetzelfde als “een hongerstaking”, waarvan het doel is om aandacht te vestigen op een bijzondere zaak, meestal een politieke zaak. Vasten ook niet hetzelfde als “een dieet volgen”, waarvan het doel is de gezondheid te bevorderen. De woorden “asitia” en “asitos” (letterlijk: “zonder voedsel”)(Handelingen 27:21,33) verwijzen niet naar de geestelijke rite van vasten, maar naar de moeilijke omstandigheden gedurende een storm op zee.

▪ De legalistische en verdienstelijke vasten van de Joden in een historisch kader.

Gedurende de nieuwtestamentische periode beschouwden de Joden vasten nog steeds als verdienstelijk voor God.

- De profetes Anna aanbad God dag en nacht met gebed en vasten (Lukas 2:37).
- De Farizeeën waren huichelaars en trokken droevige gezichten als zij vasten zodat mensen konden zien dat zij vasten (Matteüs 6:16). De Farizeeën vasten tweemaal elke week, op maandag en donderdag, omdat Mozes zoals beweerd wordt op een maandag de berg Sinaï opging en weer op een donderdag naar beneden kwam (Lukas 18:12). Zij vasten ook op tijden van calamiteiten als droogten. Zelfs de discipelen van de Farizeeën vasten (Matteüs 9:14). Jezus ontmaskerde de zogenaamde gerechtigheid van de Farizeeën als waardeloos in de ogen van God (Matteüs 5:20)!
- De discipelen van Johannes de Doper vasten (Matteüs 9:14).

Deze passages in de Bijbel zijn *allemaal historische verslagen en geen bevelen of onderricht* voor christenen.

▪ De vrijwillige vasten van Jezus Christus in een historisch kader.

Jezus werd *onder de wet* geboren (Galaten 4:4). Evenals Mozes en Elia in de tijd van de wet voor 40 dagen gevast hadden, vastte Jezus ook 40 dagen (Matteüs 4:2). Maar omdat Jezus in de verlaten woestijn was, zou zijn vasten ook wel onvrijwillig geweest kunnen zijn. In de plaats die Hij koos om Zich voor te bereiden op Zijn publieke bediening, was voedsel waarschijnlijk niet verkrijgbaar, zoals de eerste verzoeking ook suggereert. Niettemin is ook deze passage een historisch verslag.

▪ De vrijwillige vasten van christenen in een vrijwillig kader.

• Vasten tijdens crisistijden.

De apostel Paulus werd ook *onder de wet geboren en als Jood opgevoed* (Handelingen 22:3; Filippenzen 3:2-11). Bij zijn bekering vastte Paulus vrijwillig voor drie dagen (Handelingen 9:9). Ook dit is een historisch verslag en geen bevel of onderricht aan christenen. Het woord “nesteiai” in 2 Korintiërs 6:5 is geen verwijzing naar valse vasten van Paulus, maar naar de vele keren dat Paulus honger leed in zijn leven.

• Vasten tijdens aanbidding.

Sommige christenen in de gemeente van Antiochië vasten vrijwillig als zij de Heer aanbaden (Handelingen 13:2-3). Er is geen enkele aanwijzing dat dit vasten een verplichting voor christenen was!

• Vasten tijdens de aanstelling van oudsten.

De apostelen en hun medewerkers stelden oudsten aan voor elk zelfstandige gemeente in Klein Azië en droegen ze op aan de Heer met gebed en vasten (Handelingen 14:23). Ook deze passage is een historisch verslag en geen bevel of onderricht voor christenen.

▪ Het onderricht van Jezus Christus over het vasten.

• Vasten behoort tot de oudtestamentische orde.

Jezus Christus leerde *dat vasten behoorde tot de oudtestamentische orde* (Matteüs 9:14-17; Hebrëeën 9:8-10), dat beëindigd werd bij de eerste komst van Jezus Christus. Jezus Christus stelde de nieuwtestamentische orde in (i.e. *het Nieuwe Testament*) tijdens de instelling van het Avondmaal op de avond voor Hij gekruisigd werd (i.e. de 15de Nisan). (Lukas 22:20). Het nieuwe inhoud van de nieuwtestamentische boodschap vereist nieuwe vormen in de nieuwtestamentische aanbidding!

• Vasten is niet langer verplicht, maar mag wel vrijwillig gedaan worden (Matteüs 6:16-18)

De Grote Verzoendag met vasten op die dag was een verplichting van de ceremoniële wet in het Oude Testament. Maar omdat Jezus Christus volledig verzoening voor alle zonden gedaan heeft (Romeinen 3:25), heeft Hij de ceremoniële wet vervuld (Matteüs 5:17). Vasten is daarom geen verplichting meer voor christenen! Jezus Christus heeft ook deze verplichting van de wet vervuld, opgeheven en afgeschaft (Kolossenzen 2:14; Efeziërs 2:15), maar Hij heeft niet vrijwillige vasten afgeschaft. Hij heeft niettemin *het misbruik* van vasten door de Farizeeën openlijk veroordeeld. Christenen mogen om persoonlijke redenen vasten zonder om in het oog te vallen (Matteüs 6:16-18), maar christenen mogen nooit vasten op andere christenen of de Gemeente opleggen!

- **Vasten is niet noodzakelijk bij het uitdrijven van demonen (Matteüs 17:21).**

De tekst in Matteüs 17:21 (HSV), “Dit soort (i.e. demonen) gaat niet uit dan door bidden en vasten” mist de woorden “en vasten” in de oudste Griekse handschriften (zie NIV).

- **Vasten als uitdrukking van rouw is vervangen door feesten als uitdrukking van vreugde zonder einde (Markus 2:18-22).**

De profetie Zacharia had geprofeteerd dat vasten als uitdrukking voor *rouw* over zonden (Leviticus 23:26-32; Zacharia 7:5) vervangen zou worden door *feesten* als uitdrukking van vreugde zonder einde. Vergelijk de profetie in Zacharia 8:19b met zijn vervulling in Markus 2:18-22! Christenen verblijden zich over de echte verzoening van hun zonden. De zonden van christenen zijn echt en volledig (volmaakt) vergeven (Romeinen 3:24-26; Hebrëeën 8:12). En christenen verblijden zich voortdurend over tegenwoordigheid van de opgestane Heer Jezus Christus dat nooit meer eindigt (Johannes 16:19-22; Matteüs 28:20)!

- **Vasten als “onthouding” wordt uitgedrukt in gerechtigheid en barmhartigheid (Jesaja 58:6-12 NBV; Lukas 14:12-14 NBV)**

⁶ Is dit niet het vasten dat ik (de HEER) verkies: misdadige ketenen losmaken, de banden van het juk ontbinden, de verdrukten bevrijden, en ieder juk breken? ⁷ Is het niet: je brood delen met de hongerige, onderdak bieden aan armen zonder huis, iemand kleden die naakt rondloopt, je bekommeren om je medemensen? ⁸ Dan breekt je licht door als de dageraad, je zult voorspoedig herstellen. Je gerechtigheid gaat voor je uit, de majesteit van de HEER vormt je achterhoede.

⁹ Dan geeft de HEER antwoord als je roept; als je om hulp schreeuwt, zegt hij: ‘Hier ben ik.’ Wanneer je het juk van de onderdrukking uitbant, de beschuldigende vinger en de kwaadsprekerij, ¹⁰ wanneer je de hongerige schenkt wat je zelf nodig hebt en de verdrukte gul onthaalt, dan zal je licht in het donker schijnen, je duisternis wordt als het licht van het middaguur. ¹¹ De HEER zal je voortdurend leiden, hij zal je verkwikken in dorre streken, hij maakt je botten sterk en krachtig. Je zult zijn als een goed bevloeiende tuin, als een bron waarvan het water nooit opdroogt. ¹² Je eigen mensen zullen weer opbouwen wat al eeuwenlang verwoest ligt; fundamenten, door vroegere generaties gelegd, zullen weer worden hersteld. Dan zal men je noemen ‘Hersteller van muren’, ‘Herbouwer van straten’.

Een praktische manier om dit te doen is Lukas 14:12-14. ¹² Hij zei ook tegen degene die hem had uitgenodigd: ‘Wanneer u een maaltijd aanbiedt of een feestmaal geeft, vraag dan niet uw vrienden, uw broers, uw verwanten of uw rijke burens, in de verwachting dat zij u op hun beurt zullen uitnodigen om iets terug te doen. ¹³ Wanneer u mensen ontvangt, nodig dan armen, kreupelen, verlamden en blinden uit. ¹⁴ Dan zult u gelukkig zijn, zij kunnen voor u dan wel niets terugdoen, maar u zult ervoor beloond worden bij de opstanding van de rechtvaardigen.’”

10. Het jaarlijkse Loofhuttenfeest

Het Loofhuttenfeest gedurende de oudtestamentische periode.

- **Het Loofhuttenfeest was het tweede van de drie voorgeschreven pelgrimsfeesten naar Jeruzalem.**

“Drie keer per jaar moet alles wat mannelijk is onder u, verschijnen voor het aangezicht van de HEERE, uw God, op de plaats die Hij zal uitkiezen: op het Feest van de Ongezuurde Broden, op het Wekenfeest en op het Loofhuttenfeest. Men mag echter niet met lege handen voor het aangezicht van de HEERE verschijnen, maar ieders geschenk moet overeenkomen met de zegen van de HEERE, uw God, die Hij u gegeven heeft.” Dus bij deze drie feesten brachten de Joden offeranden en geschenken in overeenstemming met Gods zegen in hun leven. Zo bleef de schatkist in de tempel gevuld (Deuteronomium 16:16-17).

Gedurende de oudtestamentische periode had het Loofhuttenfeest (Hebreeuws: Sukkot) vier doelen: het was een landbouwfeest die de inzameling van de oogst vierde; het was een herdenkingsfeest die de tocht door de woestijn herdacht; het was een profetisch feest die uitzag naar Gods zegeningen in de toekomst; en het was een profetisch feest die vooruitwees naar de Dag des HEEREN.

- **(1) Het Loofhuttenfeest was een oogstfeest: het vierde de inzameling van de oogst.**

Er zijn vijf dagen tussen de Grote Verzoendag en het Loofhuttenfeest. Het Loofhuttenfeest werd op 15de tot de 21ste dag van de 7de maand (Tishri)(september-oktober) gevierd en duurde 7 dagen lang. Het was een oogstfeest die de inzameling van de graanoogst bij de dorsvloer en de wijnoogst bij de perskuip vierde (Deuteronomium 16:13).

- **(2) Het Loofhuttenfeest was een gedenkfeest: het herdacht met vreugde hoe God Israël voor veertig jaar door de woestijn geleid heeft.**

Leviticus 23:40-43 zegt, “Op de eerste dag moet u voor uzelf vruchten van sierlijke (citrus) bomen, (samengebonden) takken van palmbomen, takken van loofbomen (mirt?) en van beekwilgen nemen, en u moet zich zeven dagen lang voor het aangezicht van de HEERE, uw God, verblijden. Dat feest voor de HEERE moet u per jaar zeven dagen lang vieren. Het is een eeuwige verordening, al uw generaties door. In de zevende maand moet u het vieren. Zeven dagen moet u in de loofhutten wonen. Alle ingezetenen van Israël moeten in loofhutten wonen, zodat de generaties na u weten dat Ik de Israëlieten in loofhutten liet wonen, toen Ik hen uit het land Egypte geleid heb. Ik ben de HEERE, uw God.”

Nehemia 8:14-17. Na de terugkeer uit de ballingschap in Babylon leerde de schriftgeleerde Ezra de Joden om het Loofhuttenfeest te vieren. “De volgende dag verzamelden zich de familiehoofden van heel het volk, de priesters en de Levieten bij Ezra, de schriftgeleerde, en dat om inzicht te krijgen in de woorden van de wet. Zij vonden in de wet geschreven dat de HEERE door de dienst van Mozes had geboden dat de Israëlieten in loofhutten zouden wonen tijdens het feest in de zevende maand, en dat zij *het overal* zouden doen horen en een boodschap zouden laten gaan door al hun steden en in Jeruzalem, en *zouden* zeggen: Ga naar buiten, naar de bergen en breng loof van de olijfboom, loof van de olijfwilg, loof van de mirte, loof van de palmboom, en loof van *andere* dicht bebladerde *bomen*, om loofhutten te maken overeenkomstig wat voorgeschreven is. Toen ging het volk eropuit en ze haalden *loof* en ze maakten loofhutten voor zichzelf, ieder op zijn dak, en in hun voorhoven en in de voorhoven van het huis van God, en op het plein van de Waterpoort en op het plein van de Efraïmpoort. De hele gemeente van hen die uit de gevangenschap waren teruggekeerd, maakte loofhutten en woonde in *die* loofhutten, want *zo* hadden de Israëlieten niet *meer* gedaan vanaf de dagen van Jozua, de zoon van Nun, tot op deze dag. Er was zeer grote blijdschap.”

▪ **(3) Het Loofhuttenfeest was een profetisch feest: het keek met verwachting uit naar de uitgieting van de Heilige Geest, zegeningen en verlossing.**

Op elk van de zeven dagen van het feest, vulde een priester een gouden kruik (uit de tempel) met water uit het badhuis van Siloam en droeg het naar de tempel onder begeleiding van een plechtige optocht. Bij de tempel goot hij het water door een trechter die naar het voetstuk van het brandofferaltaar liep. Deze symbolische rite van uitgieting van water moesten de Israëlieten herinneren aan verfrissende stroom water uit de rots te Massa en Meriba in de woestijn (Exodus 17:17).

Deze rite herinnerde hen aan Gods beloften in de Schrift (het Oude Testament):

- “Want Ik zal water gieten op het dorstige en stromen op het droge. Ik zal Mijn Geest op uw nageslacht gieten en Mijn zegen op uw nakomelingen” (Jesaja 44:3).
- “O, alle dorstigen, kom tot de wateren, en u die geen geld hebt, kom, koop en eet, ja, kom, koop zonder geld, zonder prijs, wijn en melk” (Jesaja 55:1).
- “En de HEERE zal u voortdurend leiden, Hij zal uw ziel in dorre streken verzadigen, uw beenderen kracht geven; u zult zijn als een bevoeide tuin, als een bron waarvan het water nooit ontbreekt” (Jesaja 58:11).
- “en allen dezelfde geestelijke drank gedronken hebben. Zij dronken namelijk uit een geestelijke rots, die *hen* volgde; en die rots was Christus” (1 Korintiërs 10:4).

Deze uitgieting van water wees naar de zegeningen van de Messiaanse Tijdperk (de nieuwtestamentische periode).

“Wie in Mij gelooft, zoals de Schrift zegt (zie hierboven!): Stromen van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien.” (Johannes 7:38).

Op de zevende dag van het Loofhuttenfeest, genaamd “Jom Hoshanna” (de Dag van Hosanna) of “Hoshana Rabba” (de Grote Hosanna) vond de uitgieting van water uit het gouden kruik plaats terwijl de priesters bazuinen bliezen en de Levieten Psalmen zongen (Psalm 113-118), en de menigte in een optocht met hun “lulavs” (de samengebonden takken hierboven) zwaaiden en de Grote Hallel (Psalm 118:25-29) opdreunden: “Och HEERE, breng toch heil/verlossing (Hebreeuws: Hoshiah-na<a = Hosanna. “Verlos alstublieft!”¹⁰); och HEERE, geef toch voorspoed. Gezegend wie komt in de Naam van de HEERE! Wij zegenen u vanuit het huis van de HEERE. De HEERE is God, Hij heeft ons licht gegeven (NIV: he has made his light shine upon us); Bind het feestoffer vast met touwen tot aan de horens van het altaar (beter NBV: Vier feest en ga met groene twijgen tot aan de horens van het altaar). U bent mijn God, daarom zal ik U loven; mijn God, ik zal U roemen. Loof de HEERE, want Hij is goed, want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig.”

De Grote Hallel die de menigte opdreunde verwijst naar de Messias, de komende Verlosser! De Naam van de Verlosser is “Jezus” dat betekent “De HEERE verlost” (Matteüs 1:21). Het Nieuwe Testament beschrijft dat deze Verlosser al gekomen is en dat Hij als een Koning triomfantelijk Jeruzalem binnenreed op een ezel terwijl de menigte riepen, “Hosanna, de Zoon van David! Gezegend Hij Die komt in de Naam van de HEERE! Hosanna, in de hoogste hemelen!” (Matteüs 21:1-9).

▪ **(4) Het Loofhuttenfeest was een profetisch feest: het wees vooruit naar de Dag des HEEREN.**

Zacharia 14:16-19. De profeet Zacharia (520-518 v.C.) profeteerde in Zacharia hoofdstuk 14 over de Dag de HEEREN wanneer de HEERE zou komen om Zijn volk te verlossen en Zijn vijanden te oordelen. In termen die het Oude Testament gebruikt kondigt hij de laatste uitbarsting van haat tegen Gods volk aan (zie Matteüs 24:21-22; Openbaring 20:8-10). Er zal verandering in de natuurlijke schepping optreden. Het overblijfsel van Gods volk zal uit deze aanslag ontsnappen evenals Israël uit Egypte ontsnapte. Gods volk zal symbolisch het Loofhuttenfeest in het Nieuwe Jeruzalem en op de nieuwe aarde vieren. Hier *symboliseert* het Loofhuttenfeest de grote vreugde en dankbaarheid van Gods volk op de nieuwe aarde. Maar Gods vijanden die Gods volk hebben aangevallen zullen geen deel hebben aan de feestvreugde in het Nieuwe Jeruzalem, maar zullen hard gestraft worden.

¹⁰ Hosanna = Hosha> (verlos!) + na< (een onbuigbaar rededeel die dringend verzoekt en aanspoort: “Alstublieft, Ik smeek U!”)

Het Loofhuttenfeest in het latere Judaïsme.

Hutten bouwen, takkenbundels opheffen en citrusvruchten dragen in het vroege Judaïsme.

De Sadduceeën legden Leviticus 23:40 uit als een verwijzing naar het bouwen van “loofhutten” (Hebreeuws: sukkot) door middel van looftakken aan elkaar gebonden. Maar de Farizeeën legden het uit als “een bundel looftakken aan elkaar gebonden” (Hebreeuws: lulav) die in een optocht naar de tempel gedragen worden en die af en toe bij zekere onderdelen van de dienst in de tempel gezwaaid werden. Uiteindelijk bereikten zij een compromis en de loofhutten, de lulavs en het citrusfruit werden de symbolen bij het Loofhuttenfeest. Kleine hutten werden van looftakken gebouwd op de daken van huizen en in de straten en pleinen om beschutting te geven aan de duizenden pelgrims die voor het Loofhuttenfeest naar Jeruzalem kwamen.

In 2 Maccabeeën 10:7 tijdens de reiniging van de tempel in 164 v.C. werden palen versierd met bloesemtakken en palmtakken terwijl loflieders gezongen werden. Later werd het de gewoonte om een palmtak, wilgtak en mirtetak bijeengebonden (de lulav) in de rechterhand en een citrusvrucht (Hebreeuws: ethrog) in de linkerhand te dragen. Terwijl mensen “Hosanna” riepen, liepen zij elke dag in een optocht rondom het brandofferaltaar en op de zevende dag zeven maal. Terwijl de woorden van Jesaja opgedreund werden, werd een kruik met water en wijn op het brandofferaltaar uitgegoten.

▪ Jeruzalem en de tempel verlichten in het vroege Judaïsme.

In de nacht tussen de eerste en tweede dag, werden vier hoge kandelaren met vier armen in het voorhof van de tempel aangestoken en de voornaamste inwoners van Jeruzalem dansten met brandende fakkels terwijl een koor van Levieten staande op de trappen naar het binnenhof psalmen en gezangen zongen. Dit herinnerde de mensen aan de pilaar van vuur dat Israël tijdens de exodus begeleidde. Dit werd een symbool voor de tempel als het licht van de wereld. Het wees vooruit naar de komende Messias, het Licht van de wereld (Johannes 8:12)! De toeschouwers stonden in het voorhof van de vrouwen. Als de haan 's ochtends vroeg kraaide kondigde drie stoten met een bazuin het einde van de feestelijkheden aan.

▪ Hutten bouwen, takkenbundels opheffen en citrusvruchten dragen in het latere Judaïsme.

In moderne tijden vieren de Joden het Loofhuttenfeest nog in sommige plaatsen met het bouwen van loofhutten (sukkot) en met een optocht rondom het preekgestoelte in de synagoge met opgeheven lulavs in hun rechterhand en een citrusvrucht (ethrog) in hun linkerhand.

▪ Wilgentakken op de grond slaan in het latere Judaïsme.

Op de zevende dag hebben Joden een gebruik om wilgentakken (Hebreeuws: arba'ah) driemaal op de grond te slaan in een poging al de bladeren ervan af te slaan als een symbool van al hun zonden!

De Joden wachten nog steeds op de Verlosser van hun zonden! Zij willen niet geloven dat deze Verlosser al tweeduizend jaar geleden gekomen is! Bij zijn eerste komst zei Jezus Christus, “Hebt u nooit gelezen in de Schriften: De steen die de bouwers verworpen hadden, die is tot een hoeksteen geworden; dit is door de Heere geschied, en het is wonderlijk in onze ogen? (Psalm 118:22-23). Daarom zeg Ik u dat het Koninkrijk van God van u weggenomen zal worden en aan een volk gegeven dat de vruchten ervan voortbrengt. En wie op deze steen valt, zal verpletterd worden; en op wie hij valt, die zal hij vermorzelen” (Matteüs 21:42-44).

▪ Het feest van Verblijding in de Torah in het latere Judaïsme.

De hele cyclus van herfst vakanties in het Judaïsme wordt afgesloten door “het feest van Verblijding in de Torah” (Hebreeuws: Simchat Torah) op de 23ste dag van de 7de maand (Tishri) (september-oktober).

Het Loofhuttenfeest gedurende de nieuwtestamentische periode.

▪ (1) Jezus beloofde tijdens het Loofhuttenfeest de uitgieting van de Heilige Geest, zegeningen en verlossing.

Johannes 7:37-39. Gedurende de nieuwtestamentische periode kwam Jezus naar de tempel tijdens het Loofhuttenfeest in oktober 29 n.C. Hij stond in de tempel en gaf onderwijs aan de mensen (Johannes 7:2,14-18,37-44). Op de zevende dag bliezen de priesters bazuinen, de Levieten zongen uit volle borst en de schare riepen, “Och HEERE, breng toch heil/verlossing (Hebreeuws: Hoshiah-na<a = Hosanna)!”

Jezus Zelf stond in hun midden en zei, “Als iemand dorst heeft, laat hij tot Mij komen en drinken. Wie in Mij gelooft, zoals de Schrift zegt: Stroom van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien.” (Johannes 7:37-38). Jezus impliceerde duidelijk dat Hij Zelf het antwoord op hun roepen en gebed was! Hij was gekomen om hen te verlossen! De schare verstond de aanspraak die Jezus maakte, namelijk, dat Hij de Messias was, omdat zij zich meteen gingen afvragen of Hij de Messias was en zich afvroegen hoe de Messias dan uit Galilea kon komen (Johannes 7:40-43) in plaats van Judea (Micha 5:2).

De apostel Johannes leert dan wat Jezus bedoelde, “En dit zei Hij over de Geest, Die zij die in Hem geloven, ontvangen zouden; want de Heilige Geest was er nog niet, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was” (Johannes 7:39). “Jezus was nog niet verheerlijkt” betekent dat Hij nog niet uit de dood was opgestaan, opgevaren was naar de hemel en aan de rechterhand van God zat. De uitgieting van water op het brandofferaltaar wees vooruit naar de uitgieting van de Heilige

Geest op basis van de zoendood van Jezus Christus aan het kruis bij zijn eerste komst (30 n.C.)(Handelingen 2:17,33).

▪ **(2) Jezus verkondigde tijdens het Loofhuttenfeest dat Hij het Licht van de wereld is.**

Johannes 8:12. “Jezus dan sprak opnieuw tot hen en zei: Ik ben het Licht der wereld; wie Mij volgt, zal beslist niet in de duisternis wandelen, maar zal het licht van het leven hebben.” De verlichting van Jeruzalem en vooral de tempel met brandende fakkels wees vooruit naar Jezus Christus, het licht van de wereld!

▪ **(3) Jezus openbaarde aan Johannes de inzameling van een ontelbaar menigte die in Jezus Christus geloven.**

Openbaring 7:9-10. De apostel Johannes keek in het boek Openbaring vooruit naar “het Feest van de Grootste Inzameling van de Oogst” bij de wederkomst van Christus. “Hierna zag ik en zie, een grote menigte, die niemand tellen kon, uit alle naties, stammen, volken en talen, stond vóór de troon en vóór het Lam (i.e. Jezus Christus), bekleed met witte gewaden en palmtakken in hun hand. En zij riepen met een luide stem: De zaligheid is van onze God, Die op de troon zit, en van het Lam!

(IV) CEREMONIËLE WETTEN M.B.T. HEILIGE HANDELINGEN

11. De besnijdenis

De besnijdenis gedurende de oudtestamentische periode.

▪ **De besnijdenis in Israël verschilde van de besnijdenis in andere volken.**

In Egypte werden alle priesters besneden, maar in Israël moesten alle mannelijke leden besneden worden. “Dit is Mijn verbond dat u moet houden tussen Mij en u en uw nageslacht na u: al wie mannelijk is bij u moet besneden worden. ... Maar hij die mannelijk *en* onbesneden is, van wie het vlees van zijn voorhuid niet besneden wordt, die persoon moet van zijn volksgenoten worden afgesneden; hij heeft Mijn verbond verbroken” (Genesis 17:10,14).

Andere volken besneden ook mensen van het vrouwelijke geslacht. Maar in Israël werden alleen mensen van het mannelijke geslacht besneden. In de islam worden jongens rond de twaalf jaar besneden. In Israël worden jongens op hun achtste dag besneden.

Vroeger werd de besnijdenis door de vader uitgevoerd en in een noodgeval door een vrouw (Exodus 4:25-26). Maar moderne synagogen hebben een officieel ambt voor de besnijdenis. De besnijdenis is ook de gelegenheid een naam aan de jongen te geven (Lukas 1:59).

▪ **(1) De besnijdenis was het nationale teken voor behoren aan het volk van Israël.**

Gedurende de oudtestamentische periode (in 2067 v.C.) werd een heel oud gewoonte in volken in Azië, Afrika, Amerika en Australië, namelijk “de besnijdenis”, *het nationale symbool voor Israël*. Elke mannelijke lid van de nakomelingen van Abraham, inclusief zijn slaven en proselieten, moesten besneden worden (Genesis 17:12-13).

▪ **(2) De besnijdenis was het geestelijke teken voor het houden van het genadeverbond.**

Maar de besnijdenis die aan de patriarchen gegeven werd was bovenal *het geestelijke teken voor het horen aan Gods genadeverbond* met Abraham en zijn nageslacht: “Ik zal Mijn verbond maken tussen Mij, u en uw nageslacht na u, *al* hun generaties door, tot een eeuwig verbond, om voor u tot een God te zijn, en voor uw nageslacht na u” (Genesis 17:7; Leviticus 26:12). Gods volk moest geloven in God en Zijn verbond (Genesis 15:6) en hun *geloof* bewijzen (tonen) door *gehoorzaamheid* (aan de morele wet) (Genesis 22:17-18; Hebreeën 4:2,6).

Gedurende de oudtestamentische periode werden mensen in hun lichaam besneden als een teken die vooruit wees naar de noodzakelijkheid van de besnijdenis van hun hart (geest, ziel). De onreinheid van de voorhuid symboliseerde de onreinheid van het hart (geest, ziel). Het afsnijden van de voorhuid symboliseerde het afsnijden van zonden van het hart (Deuteronomium 10:16; Deuteronomium 30:6; Jeremia 4:3-4; cf. Romeinen 2:28-29).

▪ **(3) De besnijdenis was het geestelijke teken voor het houden van de morele wet.**

Nadat God de Wet van Moses (in 1447 v.C.) had toegevoegd aan het genadeverbond met Abraham (Galaten 3:17-19), werd de besnijdenis ook *het geestelijke teken voor het houden van (vooral) de morele wet* die een deel was van het genadeverbond.

In Romeinen 2:25 zegt Paulus, “Want de besnijdenis heeft wel nut als u de wet houdt.” Hier gebruikt Paulus het woord “wet” in de zin van “het genadeverbond”. De wet als Gods genadeverbond vereist geloof uitgedrukt in gehoorzaamheid aan de morele wet. “Heb God en je naaste lief” (zie Romeinen 1:5; Romeinen 16:26). Dus, zelfs na de toevoeging van de wet aan het genadeverbond (in 1447 v.C.) bleef de besnijdenis het teken van het houden van het genadeverbond in de oudtestamentische periode.

In deze zin werd Jezus besneden (Lukas 2:21), omdat ook Hij “onder de wet” geboren werd. Maar Jezus Christus stierf aan het kruis om mensen “onder wet” (die nog steeds onvolwassen kinderen en als slaven waren) los te kopen (Galaten 4:1-3) opdat zij de volle rechten van zonen mochten ontvangen (Galaten 4:4-6). Christus kocht zijn mensen vrij door eerst de wet te vervullen en daarna op te heffen, door “dit handschrift met zijn bepalingen tegen ons (i.e. de ceremoniële wet) aan het kruis te nagelen (Kolossenzen 2:11-14).

▪ **(4) De besnijdenis werd het legalistische teken voor het houden van de ceremoniële wet.**

Maar in de periode tussen de ballingschap in Babylonië (587 v.C.) en de eerste komst van Christus hebben de Joodse leraren en leiders “het genadeverbond” ingeruild voor “het teken van het genadeverbond” (de besnijdenis)! De besnijdenis was aanvankelijk alleen het teken voor het houden van het genadeverbond (dat bestaat uit geloof en gehoorzaamheid), maar nu werd de besnijdenis een uiterlijk legalistische teken voor het houden van de ceremoniële wet. Het houden van het verbond werd gereduceerd tot de besnijdenis! Het houden van de ceremoniële wet (in het bijzonder: de besnijdenis) werd belangrijker dan het houden van de morele wet (in het bijzonder: God en je naaste liefhebben)!

Daarom zei Jezus in Johannes 7:19,22-23 dat de Joden beweren dat Mozes de besnijdenis als een deel van de ceremoniële wet gegeven had (in plaats van de besnijdenis te bewaren als het teken van het genadeverbond dat geloof en gehoorzaamheid aan de morele wet insloot) en dat de Joden zonder enig grond de besnijdenis tot de belangrijkste ceremoniële wet hebben gemaakt (Johannes 7:19,22-23)(29 v.C.). Jezus gebruikte het woord “wet” hier vooral in de zin van de ceremoniële wet (Leviticus 12:3).

De besnijdenis gedurende de nieuwtestamentische periode.

▪ **(1) De besnijdenis van het vlees (het lichaam) bleef het legalistische teken voor het houden van de ceremoniële wet.**

De apostel Paulus waarschuwde christenen (i.e. gelovigen na de eerste komst van Christus) die zichzelf laten besnijden dat zij verplicht zijn de hele wet te onderhouden! Natuurlijk is niemand instaat de hele wet te onderhouden! Wanneer mensen proberen gerechtvaardigd te worden in Gods ogen door de ceremoniële wet (inclusief de besnijdenis) te houden, “zijn van Christus (en zijn volmaakte gerechtigheid) losgeraakt” en “zijn uit de genade gevallen” (Galaten 5:3-4; zie Galaten 3:10-11)(50 n.C.)!

Paulus waarschuwde Christenen tegen religieuze mensen die de besnijdenis als teken van het houden van de ceremoniële wet op hen probeerden af te dwingen. Zulke religieuze mensen zijn “de versnijders van het vlees” die als honden het lichaam aan flarden scheuren. (Filippenzen 3:2-3)(eind 61 n.C.).

Christenen zijn “de ware besnijdenis”. De Heilige Geest heeft hun harten besneden en zij aanbidden door de Geest van God” (Romeinen 2:28-29)!

▪ **(2) De besnijdenis van het hart is het geestelijke teken voor wedergeboorte.**

Gedurende de nieuwtestamentische periode werd de besnijdenis (van de voorhuid van jongens/mannen) afgeschaft (Galaten 5:2-4; Galaten 6:12-15) en werd het vervangen met de besnijdenis van het hart van mannen en van vrouwen. Het werk van mensenhanden werd vervangen door het werk van de Heilige Geest (Galaten 6:12-15; Kolossenzen 2:11-14). De besnijdenis van het hart is hetzelfde als wedergeboorte (Romeinen 2:28-29; zie Titus 3:4-7). Mensen die al besneden waren voordat zij christenen werden, moeten hun lichamelijke besnijdenis geen geestelijke betekenis meer toeschrijven, maar moeten helemaal vertrouwen op de besnijdenis van hun harten door de heilige Geest (Galaten 6:12-15)!

▪ **(3) De besnijdenis van het hart gedurende de oudtestamentische periode wordt in verband gebracht met de doop met de Geest gedurende de nieuwtestamentische periode.**

In het Oude Testament vereiste de besnijdenis van het lichaam (voorhuid) de latere besnijdenis van het hart (Leviticus 26:41, Deuteronomium 10:16, Deuteronomium 30:6, Jeremia 4:4, Jeremia 9:25-26, Romeinen 2:28-29). Het teken vereist beslist de werkelijkheid!

In het Nieuwe Testament vereist de doop met de Heilige Geest de latere doop met water (Matteüs 28:19; Handelingen 2:37-38; Handelingen 11:14-18; Handelingen Acts 10:47-48; Handelingen 22:14-16). De werkelijkheid vereist het teken!

Dus, de besnijdenis van het hart in het Oude Testament wordt in verband gebracht met de doop met de Geest in het Nieuwe Testament! “In Hem (i.e. in Christus) bent u ook besneden met een besnijdenis die niet met handen plaatsvindt, door het uittrekken van het lichaam van de zonden van het vlees, door de besnijdenis van Christus (i.e. de besnijdenis van het hart door de Heilige Geest en niet de besnijdenis van het lichaam gebaseerd op de geschreven ceremoniële wet) (Romeinen 2:28-29). U bent immers met Hem begraven in de doop (i.e. de doop met de Geest en niet de doop met water), waarin u ook met Hem bent opgewekt, door het geloof van de werking van God, Die Hem uit de doden heeft opgewekt. En Hij heeft u, toen u dood was in de overtredingen en het onbesneden zijn van uw vlees (i.e. toen u nog niet wedergeboren was), samen met Hem levend gemaakt (i.e. wedergeboren doen zijn) door u al uw overtredingen te vergeven,” (Kolossenzen 2:11-13). Menselijke handelingen (het besnijden van de voorhuid of het dopen met water) doet niemand wedergeboren zijn! Alleen de goddelijke handeling (de besnijdenis van het hart of de doop met de Geest) doet een mens wedergeboren zijn!

De besnijdenis van het lichaam in het Oude Testament was het teken en zegel van gerechtigheid door het geloof (Romeinen 4:11-12) en de doop met water in het Nieuwe Testament is het teken en zegel van de vergeving van zonden, d.w.z., van gerechtigheid door het geloof (Handelingen 2:28a).

Maar terwijl de besnijdenis van het lichaam alleen een tijdelijke teken was van het verbond in het Oude Testament (en dus alleen een functie had gedurende de oudtestamentische periode) (Genesis 17:9-14; Galaten 5:2-6; Galaten 6:12-5), is de doop met water het beslissende teken en zegel van het verbond in het Nieuwe Testament (Matteüs 28:19)!

En terwijl de besnijdenis van het lichaam in het Oude Testament plaatsvond bij pasgeboren jongetjes van acht dagen oud (Genesis 17:9-14) die daarna nog moesten geloven (Hebreeën 4:2), vindt de doop met water in het Nieuwe Testament plaats met mannen en vrouwen die reeds geloven in Jezus Christus (Handelingen 2:38,41; Handelingen 8:36-37; Handelingen 10:43,47-48; Handelingen 16:31-33).

12. DE OFFERANDEN

De offeranden gedurende de oudtestamentische periode.

▪ De offeranden van de natiën vóór de instelling van de ceremoniële wet.

Over het algemeen is een religieus “offerande” een handeling waarbij een mens zichzelf of iets wat hij bezit wijdt aan zijn godheid of vernietigt ten einde de gunst van de godheid te winnen. De nadruk ligt op het vernietigen (slachten) van iets ten einde verzoening te maken. De offerande mag ook gemaakt worden als een teken van zelfverloochening, toewijding, schuld of dankzegging.

De heidense volken brengen offeranden ten einde eenheid met hun godheid te bereiken, macht of gunst van hun godheid te verkrijgen, of de vijandige houding van de godheid te pacificeren. De volken in de omgeving van de Eufraat en Tigris rivieren brachten offeranden. Vóór de instelling van de ceremoniële wet in Israël waren er Israëlieten die buiten het kamp offeranden brachten aan afgoden en bloed aten, evenals de Kanaänitische volken (Leviticus 17:1-12).

▪ De offeranden in Israël vóór de instelling van de ceremoniële wet.

- De eerstelingen van de oogst (Genesis 4:2-4).

Kaïn bewerkte het land en hij bracht van de opbrengst van de aardbodem als een offerande aan God, maar Abel was een herder en hij bracht van de eerstgeborene van zijn kleinvee en van hun vet als een offerande aan God (Genesis 4:2-4).

- De brandoffers (Genesis 8:20; Genesis 22:13).

Noach bouwde een altaar voor de HEERE en bracht reine vee en vogels als brandoffers op het altaar (Genesis 8:20). God voorzag Abraham van een bok in plaats van zijn zoon als een brandoffer (Genesis 22:13).

- De verbondsoffers (Genesis 15:9-19).

Toen God een verbond sloot met Abraham (voor 2082 v.C.) (Genesis 16:3), was Abraham *niet Zijn gelijke*. God beval Abraham om een jonge koe, een driejarige geit, een driejarige ram, een tortelduif en een jonge duif in twee delen te snijden en dan de twee helften tegenover elkaar te rangschikken. In een zichtbare verschijning van een “een rokende oven en een brandende fakkel” ging God *alleen* tussen de stukken door als een teken dat God nooit Zijn verbond met Abraham zou verbreken (Genesis 15:9-19)!

Toen God het verbond van de wet (met Mozes) (1447 v.C.) heeft toegevoegd aan zijn verbond van genade (met Abraham), heeft Mozes een altaar van twaalf stenen aan de voet van de berg Sinaï gebouwd en jonge Israëlitische mannen brachten jonge stieren als brandoffers en dankoffers voor de HEERE. Mozes sprenkelde bloed op het altaar en nadat het Boek van het Verbond aan het volk voorgelezen was, sprenkelde hij ook bloed op de mensen. Het heette “bloed van het verbond” omdat de mensen beloofden “alles wat de HEERE gesproken heeft, te zullen doen en Hem zullen gehoorzaken” (Exodus 24:1-8; Hebreeën 9:19-22). Toen zagen Mozes, Aaron, Nadab, Abihu en de zeventig oudsten van Israël God en aten en dronken in Zijn tegenwoordigheid (Exodus 24:9-11).

Wanneer echter *twee gelijke partijen* een verbond (overeenkomst) met elkaar sloten, dan sneden zij ook een kalf, een bok en een ram in twee stukken en rangschikten de stukken tegenover elkaar. Daarna liepen *de twee partijen samen* door de stukken heen als een teken dat de partij die het verbond verbreekt ook in twee stukken gehakt zou worden (Jeremia 34:18-20)!

Koning Zedekia (597-587 v.C.) samen met de leiders van Juda en Jeruzalem, de hovelingen, de priesters en de hele bevolking van het land hadden een verbond met God gesloten om hun (Hebreeuwse) slaven¹¹ vrij te laten. Zij zijn door de stukken heengelopen. Maar daarna hebben zij het verbond geschonden en hun slaven weer in slavernij gebracht. Daarom heeft God “een vrijlating afgekondigd voor het zwaard, voor de pest en voor de honger (om de overtreders te vernietigen en) hen tot een schrikbeeld voor alle koninkrijken van de aarde te stellen” (Jeremia 34:17)! Wanneer mensen een verbond die zij met God gesloten hebben, verbreken, dan zal God hen in de handen van hun vijanden (de koning van Babylon) geven, hun dode lichamen zullen voedsel voor wilde dieren zijn en hun steden zullen verwoest worden “zodat er geen inwoner meer zal zijn” (Jeremia 34:8-22).

¹¹ De burgerlijke wet beval de Joden om alle Hebreeuwse slaven (die zichzelf verkocht hadden) te bevrijden nadat zij zes jaren gediend hadden. Zij moesten aan het begin van de zevende jaar vrijgelaten worden (Exodus 21:2-11; Jeremia 34:14).

- **Plengoffers** (Genesis 28:18-22).

Jakob (2007-1860 v.C.) goot olie uit over een gedenksteen en legde een gelofte af dat als God voor hem zou zorgen, dan zou de HEERE hem tot een God zijn en zou hij een tiende geven van alles wat God hem geeft (Genesis 28:18-22).

- **Vrede of gemeenschapsoffers** (Genesis 31:44-54).

Laban richtte een hoop stenen als gedenkteken op de grens tussen hem en Jakob op. Jakob bracht een (vrede of gemeenschaps)offer en nodigde Laban en zijn verwanten uit voor een maaltijd (Genesis 31:44-54).

- **De paasfeest offers** (Exodus 12:1-13)(1446 v.C.).

God beval de Israëlieten om een eenjarige oude lam of geit zonder gebrek te slachten en het bloed aan de deurposten te strijken. Het bloed fungeerde als een zoenoffer en het geroosterde lam als een gemeenschapsmaal (Exodus 12:1-13).

▪ **De offeranden die door de ceremoniële wet geregeld werden (1446 v.C.).**

Leviticus hoofdstukken 1-7 gaf regels voor *verschillende soorten offeranden* die Israël moest brengen om met God om te kunnen gaan. Het stelde regels m.b.t. de omstandigheden en de wijze waarop de offeranden gebracht moesten worden.

Het Oude Testament leert de volgende vijf offeranden:

- (I) De brandoffers (Leviticus 1:1-17; Leviticus 6:8-13)
- (II) De graanoffers (Leviticus 2:1-16; Leviticus 6:14-23) en plengoffers (NBV: wijnooffers) (Numeri 28:7,10,16,24; Numeri 29:6,11,16 enz.)
- (III) De dankoffers (NBV: vredeoffers) (Leviticus 3:1-17; Leviticus 7:11-21)
- (IV) De zondoffers (NBV: reinigingsoffers) (Leviticus 4:1 – 5:13; Leviticus 6:24-30)
- (V) De schuldoffers (NBV: hersteloffers) (Leviticus 5:14 – 6:7; Leviticus 7:1-10)

▪ **De oudtestamentische offeranden verschilden van de offeranden van de andere godsdiensten.**

- **(1) De oudtestamentische offers werden niet beschouwd als voedsel voor God.**

De heidense volken beschouwden dikwijls hun offers als voedsel voor hun goden. Israël gebruikte oude benamingen voor de offeranden, als “voedsel, een vuuroffer voor de HEERE” (Leviticus 3:11) en “de tafel van de HEERE” (Maleachi 1:7). Zij voegden “zout” toe aan de vleesoffers en “olie” aan de spijsoffers, omdat deze na het offeren aan de priesters toevielen als voedsel. Maar nergens in het Oude Testament vinden we de gedachte dat de God van de Bijbel ons voedsel nodig zou hebben. De Bijbel leert duidelijk dat de God Die de hemel en de aarde gemaakt heeft “ook door mensenhanden niet gediend wordt alsof Hij iets nodig heeft” (Handelingen 17:25).

- **(2) De oudtestamentische offers werden niet beschouwd als giften aan God.**

De heidense volken beschouwden dikwijls hun offers als giften aan hun goden ten einde hun goden gunstig te stemmen. Maar het Oude Testament leert dat de offeranden *niet giften van de mens aan God waren, maar eerder giften van God aan de mens waren!* Gedurende de oudtestamentische periode (voor de dood en opstanding van Jezus Christus) heeft God de instelling van offeranden aan de mens gegeven als een middel waardoor zondige mensen verzoening voor hun zonden konden maken, dichtbij God konden komen en met God konden omgaan.

God heeft het bloed van dieren gegeven *om (symbolisch) verzoening voor zonden te maken*. In Leviticus 17:11 lezen we, “Want het leven van het vlees is in het bloed, en Ik heb dat Zelf voor u op het altaar gegeven om voor uw leven verzoening te doen.” Het bloed in een levend dier is het middel om verzoening voor zonden te maken. “Leven” in dieren en in mensen zetelt in hun bloed. God heeft Zelf ingesteld dat bloed dat op het altaar uitgegoten wordt, verzoening van zonden bewerkstelligt. Daarom zijn de offeranden in het Oude Testament niet het resultaat van mensen die proberen omhoog naar een onbekend god te klimmen. Het is veel eerder de manier waarop de God van de Bijbel naar beneden naar de mensen komt om Zichzelf met hen te verzoenen. De offeranden leren aan mensen dat alleen door de dood (bloedvergieten) van iets kan iemand het leven en rechtvaardigheid in Gods ogen verkrijgen. De oudtestamentische offeranden waren dus Gods zichtbare middelen van Zijn genade aan mensen!

- **(3) De oudtestamentische offers werden niet beschouwd als middelen voor magische kracht.**

De heidense volken beschouwden dikwijls hunoffers als middelen om hun goden te manipuleren en verzoening tussen goden en mensen af te dwingen. De offeranden konden de gemoederen van hun goden beheersen en het gebrek aan offeranden konden hun goden erg boos en wraakzuchtig maken. Maar in het Oude Testament waren de offeranden nooit middelen voor magie en manipulatie.

Natuurlijk kan God Zijn genade bewijzen zonder enige offerande. Hij deed dat nadat Israël het verbond had verbroken door een gouden kalf te maken (1446 v.C.)(Exodus 32:30f). Maar na 1446 v.C. heeft God de offeranden ingesteld om de mensen te leren dat “zonder het vergieten van bloed vindt er geen vergeving plaats”, nog gedurende de oudtestamentische periode (Leviticus 17:11), nog gedurende de nieuwtestamentische periode (Hebreeën 9:22). De offeranden waren oudtestamentische “schaduwen” die vooruitwezen naar de nieuwtestamentische “werkelijkheid”, namelijk, het zoenoffer van Jezus Christus aan het kruis.

God heeft de offeranden ingesteld als *een schaduw van de werkelijkheid* die komen zou gedurende de nieuwtestamentische periode. De offeranden wezen dat God de methoden en effectieve functionering van de offeranden gedurende de oudtestamentische periode volledig in beheer had.

Natuurlijk had God ook het recht om offeranden die mensen brachten te weigeren (te verwerpen). God zei in Jesaja 1:13, “Breng niet langer nutteloze offers! Het reukwerk is Mij een gruwel.” De waarde van de oudtestamentische offeranden was afhankelijk van *de houding van iemands hart en de oprechtheid van zijn gedrag!*

- **De bringers van offeranden in het Oude Testament verschilden van de bringers van offeranden onder de heidenen.**

Het brengen van offeranden onder de heidense volken was het voorrecht van alleen koningen en priesters, omdat zij dachten dat de koning verwant was aan de goden en de priesters geheime kennis hadden om de goden te manipuleren.

Maar in het Oude Testament kon ieder mens een offerande brengen. En de koning was niets meer dan een gewoon mens. Hij werd van de schaapskooi vandaan gehaald, van achter het kleinvee, om Gods volk te hoeden (2 Samuël 7:8). De koning moest zich aan Gods wet onderwerpen evenals andere burgers in Israël.

Ook de priester in Israël was niets meer dan een gewoon burger die door God geroepen werd “om tot het altaar te naderen en in het heiligdom te dienen” (Exodus 28:43). Leviticus 1:1-9 leert duidelijk dat gewone mensen gedurende de oudtestamentische periode Gods wetten en ceremoniën kenden, vee zonder gebrek naar de ingang van de tempel brachten, hun handen op de kop van de dier plaatsten als symbool dat de dier in zijn plaats verzoening van zonden zou maken, de dier slachtte, het huid afstroopte en de dier in stukken sneed.

- **Leviticus leert dat de enige weg om dichter bij God te komen is door plaatsvervangend verzoening.**

De God van de Bijbel is een rechtvaardige en heilige God. Hij haat ongerechtigheid en onheiligheid. Hij zal niet omgaan met goddelozen en kwaaddoeners. “God *haat* allen die onrecht bedrijven” (Psalm 5:5-6). Daarom heeft Hij Zelf de weg aangewezen waardoor mensen toch dichterbij Hem konden komen. Israël als een gemeenschap kon alleen met God blijven omgaan door offeranden. Het vergieten van het onschuldig bloed van het offerdier was een plaatsvervangend zoenoffer voor de schuldige gelovige die zijn leven door zijn zonden verspeeld heeft. De oudtestamentische offeranden bereidde Israël voor om hun Messias, Jezus Christus, te ontvangen. Hebreëen 9:12 zegt dat Jezus Christus door Zijn eigen bloed voor eens en altijd een eeuwige verlossing teweeggebracht heeft.

- **Leviticus leert dat de offeranden aan God volmaakt moesten zijn.**

Geen lam of geit met een of ander gebrek mocht aan God geofferd worden.

Niets verknoeid of onderhevig aan bederf mocht als een offer aan God gebracht worden. Daarom werden zuurdeeg, honing en melk van alle offeranden geweerd omdat zij snel bederf veroorzaakte. “Honing” werd geproduceerd van vruchten en dadels die snel bedierven. “melk” werd snel zuur. Maar “zout” dat bederf tegengaat en goed smaakt werd aan de offeranden toegevoegd (Leviticus 2:13).

Dieren als varkens werden van de offeranden uitgesloten, omdat de heidenen in die dagen varkens associeerden met de goden van de onderwereld (zie Varuna in het Hindoeïsme).

Niets onrein mocht in Gods heilige tegenwoordigheid komen. Mensen met een besmettelijke ziekte of met besmettelijke kleren werden buitengesloten. Ook kleding vervaardigd uit twee verschillende stoffen als wol en vlas werden verboden, omdat zij *de vermenging van de heilige met de profane symboliseerden*. Al deze volmaakte offeranden in het Oude Testament moesten de Israëlieten leren dat God met niets minder dan het absolute volmaakte tevreden is! “Zij moesten %1 “onderscheid maken tussen het heilige en het onheilige, tussen het onreine en het reine” (Leviticus 10:10; Ezechiël 22:26; Ezechiël 44:23). “Scheid (NIV) het heilige van het onheilige” (Ezechiël 42:20; Openbaring 11:1-2)! Het was altijd al Gods doel gedurende de oudtestamentische periode om een volk te hebben aan wie Hij die Zijn heerlijkheid openbaarde en door wie Hij Zijn heerlijkheid aan andere volken zou openbaren (Matteüs hoofdstukken 5 tot7).

De oudtestamentische ceremoniële wet bereidde Israël voor om de komende Messias, Jezus Christus, te ontvangen.

- **God heeft geen behagen in dieren offeranden, maar in een gebroken (onderworpen) geest en in gehoorzaamheid aan Zijn Woord.**

God scheidt geen behagen in de offeranden als zulks, maar wel in de oprechte bekering van het hart en de oprechte verandering van gedrag van de offeraar. De profeet Jesaja zei, “Hoor het woord van de HEERE, leiders van Sodom! Neem de wet van onze God ter ore, volk van Gomorra! Waartoe dienen voor Mij uw vele offers? zegt de HEERE. Ik heb genoeg van de brandoffers van rammen en het vet van gemest vee; en in het bloed van jonge stieren, lammeren of bokken vind Ik geen vreugde. Wanneer u komt om voor Mijn aangezicht te verschijnen – wie heeft dit van u gevraagd, *dit* platlopen van Mijn voorhoven? Breng niet langer nutteloze offers. Het reukwerk is Mij een gruwel. Nieuwemaansdag en sabbat, het bijeenroepen van samenkomsten: Ik verdraag het niet; het is onrecht, zelfs de

bijzondere samenkomsten. ... Was u, reinig u! Doe uw slechte daden van voor Mijn ogen weg! Houd op met kwaad doen, leer goed te doen, zoek het recht! Help de verdrukte, doe de wees recht, bepleit de rechtszaak van de weduwe!” (Jesaja 1:10-17).

God heeft geen behagen in de offeranden zelf, maar in gehoorzaamheid aan Zijn Woord. De profeet Samuël leerde deze waarheid in 1 Samuël 15:22 toen hij zei, “Heeft de HEERE evenveel behagen in brandoffers en slachtoffers als in *het gehoorzamen aan de stem van de HEERE*? Zie, gehoorzamen is beter dan slachtoffer, opmerkzaam zijn *beter* dan het vet van rammen.”

God heeft geen behagen in de offeranden zelf, maar in een gebroken geest, in een verbrijzeld en verslagen hart, “Want U vindt geen vreugde in offers, anders zou ik ze brengen; in brandoffers scheidt U geen behagen. De offers voor God zijn *een gebroken geest; een verbrijzeld en verslagen hart* zult U, o God, niet verachten” (Psalm 51:18-19).

(I) DE BRANDOFFERS (Hebreeuws: >olah)

- **Het doel van het brandoffer was om plaatsvervangend en volledige overgave uit te drukken.**

Leviticus 1:3-13 (Exodus 29:10-18). Brandoffers werden al door Noach (Genesis 8:20), Abraham (Genesis 22:3,6,13) en Mozes (Exodus 10:25; 24:5) gebracht. Brandoffers bestonden uit grote dieren als stieren en kleinere dieren als schapen of geiten en zelfs vogels (Leviticus 1:3,10,14). De brandoffers waren de geregelde offeranden in Israël. De Israëlieten moesten elke morgen en elke avond een eenjarig lam offeren (Exodus 29:38-42).

Het woord “brandoffer” (Hebreeuws: >olah) betekent “opstijgen” (van de rook) en drukken uit dat de geofferde delen helemaal vernietigd werden (niets werd teruggehouden). Het was een uitdrukking voor “volledige overgave”. Het brandoffer moest een “mannelijk” dier zijn (omdat daarvan het meeste kracht uitging en vrouwelijke dieren nodig waren voor fokken), “driejarig” (Genesis 15:9) en “zonder enig gebrek” (Leviticus 22:19-22), d.w.z., het voldeed aan alle vereisten van de HEERE (zie Hebrëeën 9:14; 1 Petrus 1:19).

De gelovige moest “zijn hand op de kop van het brandoffer leggen” (Leviticus 1:4) dat betekende dat alle zonden van de gelovige op het dier overgedragen werden en dat de gelovige erop vertrouwd dat zijn zonden hierdoor verzoend werden. Het brandoffer drukte zelfopoffering van de gelovige uit die hem gereed maakt God te dienen. De heilige toorn van God werd door Zijn bevreemding vervangen. Het Hebreeuwse woord “kipper” (Pi) betekent eigenlijk niet “bedekken” (van zonden), maar eerder “wegvagen” (van zonden), “(God)(de beledigde partij) gunstig stemmen of tevredenstellen”, “verzoening doen” (voor zonden) (d.w.z. de veroorzaakte schade herstellen en zich met de beledigde partij verzoenen) en “vergeving verkrijgen” (van God).

De gelovige moest zelf het dier slachten aan de noordzijde van het brandofferaltaar (Leviticus 1:11), maar later werd het slachten door de levieten uitgevoerd (Ezechiël 44:10-14). Maar omdat de gelovige niet in het heiligdom mocht komen, moest een priester het bloed naar de binnenste voorhof (zie Ezechiël 44:17-19) brengen en kwistig op en over het brandofferaltaar (Hebreeuws: mizbeach) die bij de ingang van de tempel stond sprenkelen (Hebreeuws: zaraq). De gelovige moest de huid van het dier afstropen en aan de priester geven. De priester moest de stukken vlees op het brandofferaltaar rangschikken (als een tafel dekken) (zie Psalm 23:5). De gelovige moest de ingewanden en poten van het dier wassen omdat deze delen ceremonieel “onrein” waren (zij hadden de grond aangeraakt), de priester moest de kolen op het brandofferaltaar weer tot vlammen oprakelen en het vet (rondom de ingewanden) (Exodus 29:13,22) en het vlees (d.w.z. het hele dier) ceremonieel verbranden of “in (veel) rook doen opgaan” (Hebreeuws: hiqtir) tot eer van de HEERE. “Gewone verbranding” (Hebreeuws: saraf) gebeurde alleen buiten de kamp (Leviticus 4:12). De “rook” werd antropomorfisch beschouwd als “een aangename geur die de HEERE rook” (Genesis 8:21). “Het was een brandoffer, een vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE” (Leviticus 1:9), dat betekent dat het helemaal verbrand moest worden.

- **Regels m.b.t. de dagelijkse brandoffers.**

Leviticus 6:8-13 is niet een verwijzing naar de persoonlijke brandoffers van gelovigen, maar een verwijzing naar de dagelijkse brandoffers bij de tempel. Elke morgen en elke avond moesten een eenjarig lam op het brandofferaltaar bij de ingang van de tabernakel (later tempel) geofferd worden. Er werden ook bijbehorende graanoffers en plengoffer gebracht. Het brandoffer van de avond moest de hele nacht op het brandofferaltaar blijven en het vuur mocht de hele nacht niet uitgaan. Pas vroeg in de ochtend mocht de as op het brandofferaltaar verwijderd worden en het vuur weer opgerakeld worden. God zou mensen ontmoeten en met hen spreken bij de ingang van de tabernakel (tempel) (Exodus 29:38-46).

(II) DE GRAANOFFERS (Hebrew: minchah) en PLENGOFFERS (Hebreeuws: shekar)

- **De plengoffers.**

Het plengoffer was een drankoffer bestaande uit ongeveer een liter (Hebreeuws: een kwart “hin”) sterke of alcoholische drank als bijbehorende offer bij de brandoffers en spijsoffers die in het heiligdom voor de HEERE uitgegoten werden (Numeri 28:7,10,16,24; Numeri 29:6,11,16).

- **Het doel van het graanoffer en het plengoffer was om God gunstig te stemmen: de mindere gaf de meerdere een gift.**

Leviticus 2:1-15. Er bestond twee soorten graanoffers: Ten eerste, de graanoffers die hoorden bij de dagelijkse bloedoffers (Numeri 28:3-8) en de wekelijkse, maandelijks en jaarlijkse religieuze feesten (Numeri 28:9). Ten tweede, de alleenstaande graanoffers (Leviticus hfst. 2). Het woord “graanoffer” (Hebreeuws: minchah) diende iemand gunstig te stemmen Bv. Jakob stemde Esau gunstig (Genesis 32:13), koningen stemden Salomo gunstig (1 Koningen 10:25), Benhadad stemde de profeet Elisa gunstig (2 Koningen 8:8) en de gelovige stemt God gunstig (Jozua 22:23).

Het graanoffer bestond uit meelbloem (Exodus 29:2), zonder zuurdeeg (Leviticus 2:5), waartoe olie, wierook en zout toegevoegd werd. “Olie” werd beschouwd als redengevend en heiligend. “Wierook” (geurige specerijen) werd gewaardeerd vanwege de heerlijke geur (Exodus 30:34). “Zout” gaf smaak en bewaarde het eten. De priester moest een handvol meelbloem vermengd met olie, wierook en zout op het vuur op het brandofferaltaar gooien. Dit deel van de graanoffer werd “een gedenkoffer” (Hebreeuws: azkara) genoemd en was een vuuroffer (het moest helemaal verbrand worden), een aangename geur voor de HEERE (Leviticus 2:9).

De resterende deel van het graanoffer ging naar de priester en werd “het allerheiligste (letterlijk: heiligheid van de heiligheid) van de vuuroffers” genoemd (Leviticus 2:10). Dit betekent dat dit deel van het graanoffer het heiligdom niet mag verlaten en dat het binnen het heiligdom gegeten moest worden. Ook de zondoffers, de schuldoffers (Leviticus 6:18; Leviticus 7:1), de toonbroden (Leviticus 24:9) en het heilige reukwerk (Exodus 30:34-38) hoorde tot het allerheiligste van de offeranden voor de HEERE.

Graanoffers werden van meelbloem gemaakt (Leviticus 2:1-3), in een oven gebakken (Leviticus 2:4), op een bakplaat gebakken en dan in stukken gebroken (Leviticus 2:5-6), of in een pan bereid (Leviticus 2:7). Graanoffers konden ook uit geroosterde graanaren van de eerste vruchten bestaan (Leviticus 2:14-16). Alle graanoffers moesten zonder zuurdeeg of honig gemaakt worden, omdat ze bederf versnelde. Maar alle graanoffers moesten zout insluiten, omdat zout bederf tegenwerkte.

- **Regels m.b.t. de graanoffers en plengoffers.**

- (1) **De dagelijkse graanoffers.**

Leviticus 6:14-18. Het dagelijkse graanoffer voor alle mensen bestond uit een handvol meelbloem vermengd met olie, wierook en zout en werd “een aangename geur tot gedachtenis voor de HEERE” genoemd (Leviticus 6:15) De priester moest het op het brandofferaltaar gooien om helemaal in rook op te gaan”.

De resterende deel van het graanoffer was “allerheiligst” en moest door de mannelijke familie van de priesters op een heilige plaats gegeten worden. De priesters moesten toezien dat niemand anders de allerheiligste gaven aanraakte (Numeri 18:8-10), omdat “ieder die het aanraakt erdoor geheiligd werd” (Leviticus 6:18)! Rituele heiligheid kon dus evenals rituele onreinheid overgedragen worden.

- (2) **De graanoffers van de hoge priester wanneer priesters gezalfd werden.**

Leviticus 6:19-23. Dit speciale graanoffer werd door de hoge priester gebracht bij de zalving van priesters (Exodus 28:41; Exodus 30:30; Exodus 40:15; Leviticus 7:36; Numeri 3:3). De zoon die hem als gezalfde priester opvolgde moest een graanoffer voorbereiden op een bakplaat en dan het helft in de ochtend in gebroken stukken aanbieden (Leviticus 2:6) en het andere helft in de avond. Dit graanoffer moet geheel en al in rook opgaan. Er mag niet van gegeten worden.

- (3) **De graanoffer als een zondoffer.**

Leviticus 5:11-13. Dit graanoffer was een zondoffer voor een of ander zonde door een arme begaan. Hij moest in plaats van een duur offerdier een hoeveelheid meelbloem brengen, zonder er olie of wierook op te leggen. De priester moest een handvol daarvan als gedenkoffer op het brandofferaltaar gooien. Het zondoffer zou verzoening voor zijn zonden doen en hij zou vergeven worden. De resterende deel van dit graanoffer (als zondoffer) was het aandeel van de priester die het zondoffer bracht.

- (4) **Het graanoffer als een offer bij achterdocht.**

Numeri 5:11-31. Wanneer een man zijn vrouw van hoererij verdacht, dan moest hij haar naar de priester brengen en een graanoffer voor achterdocht brengen, een graanoffer dat schuld m.b.t. de ongerechtigheid in herinnering zou brengen (Numeri 5:15). Haar schuld of onschuld moest op de proef gesteld worden. De priester schreef vloeken op een stuk papier, waste het schrift af met heilig water vermengd met de as van het brandofferaltaar en liet de vrouw het drinken. Als zij schuldig was, zou ze lijden, maar als zij onschuldig was, zou zij niets overkomen.

(III) DE GEMEENSCHAPSOFFERS of VREDEOFFERS (Hebreeuws: zebach shelamim)

- **Het doel van het gemeenschapsoffer (HSV: dankoffer, NBV: vredeoffer) was om gemeenschap met God tot stand te brengen.**

Leviticus 3:1-17. Het woord “gemeenschapsoffer (dankoffer, vredeoffer)” (Hebreeuws: zebach shelamim) is een offerande waarin God als Gastheer een deel van de offerande die de offeraar (gast) brengt aan de offeraar geeft als een gemeenschapsmaal met hem (zie Openbaring 3:20). Het komt dichtbij wat er in het Avondmaal gebeurt. Terwijl de heidense volken geloven aan de fysieke en magische tegenwoordigheid van hun goden bij hun religieuze feesten,

geloofden de Israëlieten in de persoonlijke, geestelijke en morele omgang met God. Dit gemeenschapsoffer sloot het idee van bloedbroederschap uit en ook het idee van deelname of eenwording met de godheid zoals in de mysteriegodsdiensten van de Grieken. Gemeenschapsoffers (dankoffers, vredeoffers) werden gebracht op vreugdevolle gelegenheden (Genesis 31:54; 1 Samuël 11:15), maar ook wel op droevige gelegenheden (Richteren 20:26; 2 Samuël 24:25).

Het gemeenschapsoffer (dankoffer, vredeoffer) bestond uit een mannelijke of vrouwelijke geit of lam zonder gebrek (of uit de runderen) (Leviticus 22:21). De gelovige moest zijn hand op de kop van het dier leggen en slachten voor de ingang van de tabernakel. De priester moest het bloed kwistig sprenkelen op en over het brandofferaltaar. Dit bloed maakte geen verzoening voor zonden, maar werd beschouwd als “het bloed van het verbond” dat een levende en onverbreekelijke verbondsrelatie tussen God en Zijn volk tot stand bracht (Exodus 24:6-8; zie Genesis 15:9-19). De delen die als een brandoffer door vuur geofferd werden waren het vet (rondom de ingewanden, lendenen en lever), de nieren (beschouwd als de zetel van emoties) en de hele staart die vet was. Dit toont aan dat het brandoffer eigenlijk het fundament van het gemeenschapsoffer was: wanneer ook al een gelovige zich volledig aan God overgegeven heeft, zal God ononderbroken gemeenschap met hem hebben!

Alle offeranden van Israël wijzen vooruit naar het offer van Jezus Christus aan het kruis dat vrede met God bracht en de weg opende voor eeuwige omgang (gemeenschap) met God! In een gemeenschapsoffer is het niet de mens die naar God omhoog klimt, maar is het God die naar beneden naar de mens komt om de Absolute Middelpunt van de gemeenschapsmaal te zijn. “En daar moet u voor het aangezicht van de HEERE, uw God, eten en u verblijden, u en uw gezinnen, over alles wat u ter hand genomen hebt *en* waarin de HEERE, uw God, u gezegend heeft” (Deuteronomium 12:7).

De Israëlieten werden verboden vet en bloed te eten (Leviticus 3:17), omdat “het bloed” beschouwd werd als de zetel van het leven (Leviticus 17:11) of omdat “het bloed is de ziel, en u mag niet, *samen* met het vlees, ook de ziel eten. U mag dat niet eten; u moet het op de aarde uitgieten als water” (Deuteronomium 12:23-24).

▪ **Regels m.b.t. de gemeenschapsoffers (dankoffers, vredeoffers).**

Leviticus 7:11-21. Er waren drie soorten gemeenschapsoffers: het dankoffer, het gelofteoffer en het vrijwillige offer.

• (1) Het dankoffer.

Het dankoffer was een gemeenschapsoffer dat dankbaarheid uitdrukt voor verlossing van ziekte, gevaar of de dood. (Psalm 56:13-14; Psalm 107:20-22; Psalm 116:16-18). De gelovige moest met het vlees van het offer (Leviticus 3:1-17) ook het volgende meebrengen: ongezuurde koeken (Leviticus 7:12) en gezuurd brood (Leviticus 7:13; Amos 4:5). De gezuurde broden (die tijdens Pinksteren bewogen werden)(Leviticus 23:17) vormden geen deel van de offers die op het brandofferaltaar gebracht werden (die altijd zonder zuurdeeg moest blijven) (Exodus 23:18), maar vormde een deel van de maaltijd daarna, omdat de Israëlieten nooit vlees zonder brood aten! Eén brood was een geschenk aan de dienstdoende priester. De feestelijke offermaaltijden van de priesters kon wel de hele nacht doorgaan, maar er mocht geen vlees tot de volgende dag overblijven(of meegenomen worden naar huis)

De gelovige kwam de poort van het heiligdom binnen met een loffer (Psalm 100:4), boog zich (knielend) naar het heiligdom (Psalm 5:8; Psalm 95:6), gaf zijn offerande, waste zijn handen ceremonieel en liep zingend rond de brandofferaltaar (Psalm 26:6-7).

• (2) Het gelofteoffer

Het gelofteoffer was “de betaling” (in de zin van “nakomen”) van een gelofte die de gelovige in een moeilijke tijd gemaakt heeft (Psalm 61:9; Spreuken 7:14). Jakob maakte een gelofte aangaande tienden (Genesis 28:20-22). Jefta maakte een gelofte om het eerste wat uit zijn huis komt te offeren (Richteren 11:30-31). Hanna maakte een gelofte haar zoon voor zijn hele leven aan de HEERE af te staan (1 Samuël 1:11). Absalom maakte een gelofte de HEERE in Hebron te aanbidden (2 Samuël 15:7-8). God vereist niet dat gelovigen geloften maken, maar als zij een gelofte maken, verwacht God dat zij het ook nakomen (Deuteronomium 23:21-23). Maar als iemand spijt heeft dat hij een verkeerde gelofte gemaakt heeft, moet hij zich onmiddellijk vernederen en zich van zijn eed bevrijden (Spreuken 6:1-5).

• (3) Het vrijwillige offer.

Het vrijwillige offer drukte dankbaarheid uit (Psalm 54:8-9) en werd verdeed onder de Levieten (2 Kronieken 31:14). Het werd vooral gebracht tijdens de pelgrimsfeesten in Jeruzalem (Exodus 23:15). Alle gelofteoffers en vrijwillige offers moesten gepaard gaan met een graanoffer en een plengoffer (Numeri 15:3-5). De priesters werden toegestaan om het vlees van de gemeenschapsoffers naar huis te brengen, maar het vlees moest wel binnen twee dagen gegeten worden. Alles wat tot de derde dag overbleef moest verbrand worden, omdat het “onrein” geworden was (Leviticus 7:16-18). Enige priester die ceremonieel “onrein” was en toch van het gemeenschapsoffer eet, “moet van zijn volksgenoten afgesneden worden”,d.w.z., hij mocht niet gedood worden, maar werd wel uit zijn stam en het dienst van de HEERE gebannen (i.e. werd overgegeven aan de toorn van de HEERE) (Leviticus 7:19-21; zie 1 Korintiërs 5:1-5).

(IV) DE ZONDOFFERS of REINIGINGSOFFERS (Hebreeuws: zebach le-chata<at)

▪ **Het doel van het zondoffer (HSV) (NBV: reinigingsoffer) was om verzoening van zonden en herstel van relatie met God te bewerken.**

Leviticus 4:1 – 5:13. Het zondoffer maakte verzoening voor zonden.

(1) Onopzettelijke overtreding van een gebod maakt iemand schuldig.

De zondoffers werden onderscheiden door hoe het bloed aangewend werd: *door besprenkeling* (Hebreeuws: hizza) voor de HEERE (Leviticus 4:6) of door bloed *te strijken* (Hebreeuws: natan, “plaatsen”) op de “horens” (i.e. hoeken) van het brandofferaltaar, en dan de rest van het bloed aan de voet van het brandofferaltaar “uit te gieten” (Hebreeuws: shafah) (Leviticus 4:25). De zondoffer moest helemaal door vuur verteerd worden: de huid werd niet afgestroopt zoals bij het brandoffer, de ingewanden werden niet gewassen en het vlees werd niet aan stukken gesneden zoals bij het brandoffer. Het zondoffer was als ‘t ware besmet met de zonde en moest daarom uit het heiligdom verwijderd worden en moest op de gewone manier verbrand worden (Hebreeuws: saraf) en niet op de ceremoniële manier (Hebreeuws: hiqtir). Hij moest buiten de kamp op een schoon plaats (die niet door de Levieten verontreinigd was) verbrand worden. “Rein” en “onrein” waren even gevaarlijk in het denken van Semieten.

Een zondoffer waarvan het bloed in het heiligdom gebracht werd, was niet een voedsel offer (i.e. die door de priesters gegeten mocht worden). Maar in de andere gevallen van zondoffers voor de gewone mensen waarvan het bloed niet in het heiligdom gebracht werd, moest door de priesters in het heiligdom gegeten worden als een spijsoffer, een allerheiligst offer (Numeri 18:8-32; Leviticus 2:3,10; Leviticus 6:26,29).

(2) Opzettelijke zonden werd gestraft door afsnijding.

De zondoffers waren alleen geldig wanneer de zonden “onopzettelijk” waren. Dat de gemeenschap zich niet bewust was van deze zonde (het bleef verborgen) en later bewust werd van deze zonde (het werd bekend) (Leviticus 4:13-14) betekent dat de zonde tot hen doordrong. Er waren geen zondoffers voor opzettelijke (uitdagende, Godslasterlijke) zonden! Zo een zondaar moest uit het midden van zijn volk uitgeroeid worden (hij moest door de mensen gedood worden)(Numeri 15:30).

(3) Zonde door verzuim maakt iemand schuldig.

Terwijl de moderne wet iemand alleen schuldig verklaart als hij een zonde met zijn wil begaat, maakt de wet van God geen onderscheid tussen een zonde die subjectief (met de wil) begaan is en een zonde die objectief (alleen door de aard van de daad) gepleegd is, omdat een zonde altijd een misdaad tegen God is en dus verzoening nodig heeft! De ceremoniële wet maakt alleen onderscheid tussen “opzettelijke moord” en “onopzettelijke doodslag” (Exodus 21:12). Leviticus 1:1 – 4:35 en Leviticus 5:17-19 gaan over het overtreden van de geboden van God. Maar Leviticus 5:1-13 gaat over de zonde van verzuim iets positiefs te doen: bv. niet een getuigen willen zijn wanneer het moet, ceremoniële onreine dingen aanraken, het heiligdom binnengaan als een onheilige mens, onwettig heilige voedsel eten (Numeri 19:13,20), menselijke onreinheid aanraken, of onnadenkend een eed afleggen (Leviticus 5:1-6).

(4) Zonde door onreinheid maakt iemand schuldig.

Het zondoffer was ook nodig voor de reiniging van een vrouw nadat zij geboorte heeft gegeven (Leviticus 12:6-8), voor de reiniging van mensen met besmettelijke ziekten (Leviticus 14:19-20), voor de reiniging van mannelijke of vrouwelijke afscheidingen van onreinheid (Leviticus 15:14-15,29-30) en voor het verbreken van de nazireeër gelofte (geen alcohol te drinken, geen scheermes op z’n hoofd toe te laten en geen dode aan te raken (Numeri 6:11-12).

Zondoffers werden ook gebracht tijdens de ingestelde feestdagen. Een zondoffer moest tijdens elke nieuwemaan (het begin van elke maand) gebracht worden (Numeri 28:11,15), op het paasfeest (Numeri 28:16,22), op het Pinksterfeest (Leviticus 23:19; Numeri 28:30), op het Feest van Bazuinen (Nieuwjaarsdag)(Numeri 29:5), de Grote Verzoendag (Leviticus 16:6,15,30; Numeri 29:11) en op de Loofhuttenfeest (Numeri 29:16).

▪ **Verschillende zondoffers (reinigingsoffers).**

Verschillende zondoffers werden gebracht voor verschillende zondaars en verschillende soorten van zonden. De regels wat er met het bloed gedaan moest worden waren ook verschillend

• **(1) Leviticus 4:3-12. Verzoening maken voor de zonde van een gezalfde priester.**

Hij moest een jonge stier brengen (de grootste van alle offerdieren) zonder gebrek. Hij moest zijn hand op de kop van de stier leggen dat symboliseerde dat hij al zijn zonden op de stier overdroeg: “het dier werd tot zonde gemaakt” (zie 2 Korintiërs 5:21). Hij moest zelf de stier slachten bij de ingang naar de tabernakel. Dan moest hij (zelf als de gezalfde priester) zijn voorvinger in het bloed dopen en een deel van het bloed zeven keer “sprenkelen” (Hebreeuws: hizza) voor het aangezicht van de HEERE, d.w.z., voor het voorhangsel van het Heilige een deel van het bloed “strijken” (Hebreeuws: natan) op de horens van het reukofferaltaar dat in het Allerheiligste stond en het overige bloed “uitgieten” (Hebreeuws: shafah) aan de voet van het brandofferaltaar bij de ingang van de tabernakel. Het getal “zeven” is het getal dat volledigheid en volmaaktheid van God symboliseert. “Het reukofferaltaar” wijst naar het gebed van de priester die God om verzoening en herstel van de relatie vraagt.

• **(2) Leviticus 4:13-21. Verzoening maken voor de zonden van de hele verzamelde Gemeente van Israël.**

Hoe “de hele verzamelde gemeenschap van Israël” (Hebreeuws: kol >edat Jisrael) zondigde wordt niet uitgelegd. Het verschilt niets met de uitdrukking “de hele Gemeente van Israël” (Hebreeuws: kol qahal Jisrael)(Leviticus 16:17), omdat de Griekse vertaling beide uitdrukkingen met het woord “synagoge” vertaalt. Niettemin, de oudsten van Israël moesten gezamenlijk de handen op de kop van jonge stier leggen en de Levieten moesten het slachten bij de ingang van de tabernakel. Daarna moest de gezalfde priester zijn voorvinger in het bloed dopen en een deel van het bloed zeven

keer “sprenkelen” (Hebreeuws: hizza) voor het aangezicht van de HEERE, d.w.z., voor het voorhangsel van het Heilige een deel van het bloed “strijken” (Hebreeuws: natan) op de horens van het reukofferaltaar dat in het Allerheiligste stond en het overige bloed “uitgieten” (Hebreeuws: shafah) aan de voet van het brandofferaltaar bij de ingang van de tabernakel. De vette delen en nieren moesten ceremonieel verbrand worden op het brandofferaltaar en de rest van het dier moest gewoon verbrand worden buiten het kamp. Dit zondoffer zou verzoening maken voor de zonden van alle Israëlieten en zij zouden vergeven worden.

• (3) **Leviticus 4:22-26, Verzoening maken voor de zonden van een leider in Israël.**

De leider moest zijn hand op de kop van een mannelijke geit zonder gebrek leggen en het zelf bij de ingang van de tabernakel slachten. De gezalfde priester moest zijn voorvingen in het bloed dopen en een deel van het bloed aan de horens van het brandofferaltaar strijken en de rest aan de voet van het brandofferaltaar uitgieten. Dit zondoffer zou verzoening maken voor zijn zonde en hij zou vergeven worden. De vette delen en de nieren moesten ceremonieel op het brandofferaltaar verbrand worden en de rest van het dier moest op gewone manier buiten het kamp verbrand worden. (Leviticus 4:22-26). Dit zondoffer was ook noodzakelijk tijdens de nieuwemaan feest.

• (4) **Leviticus 4:27-35, Verzoening maken voor de zonden van een gewone Israëliet.**

Hij moest zijn hand op de kop van een vrouwelijke geit of lam zonder gebrek leggen en het zelf op de plaats voor de brandoffers slachten. Er waren vier verschillen met de andere zondoffer: Het werd niet bij de ingang van de tabernakel, maar op de plaats voor de brandoffers ten noorden van het brandofferaltaar geslacht (Leviticus 4:24,29,33). De ceremonie werd door een gewone priester uitgevoerd. De priester bracht geen bloed binnen het heiligdom, maar moest zijn voorvinger in het bloed dopen en aan de horens van het brandofferaltaar strijken. De rest van het bloed moest aan de voet van het brandofferaltaar uitgegoten worden. Er schijnt een slootje van het brandofferaltaar naar het Kidron vallei gelopen te hebben. De vette delen en nieren moesten ceremonieel op het brandofferaltaar verbrand worden, maar de rest van het dier moest door de priesters op een heilige plaats in het voorhof van de tabernakel gegeten worden (Leviticus 6:26,29; Numeri 18:10). Dit zondoffer zou verzoening maken voor zijn zonde en hij zou vergeven worden.

• (5) **Leviticus 5:7-10, Verzoening maken voor de zonden van een arm mens.**

Hij mocht twee tortelduiven of twee jonge duiven offeren, de eerste als een zondoffer en de tweede als een brandoffer. De priester moest de kop van de eerste van zijn lijf afscheuren, een deel van het bloed tegen de zijkant van het brandofferaltaar sprenkelen en de rest laten uitlopen aan het voet van de brandofferaltaar. Dit offer zou verzoening maken voor zijn zonden en hij zou vergeven worden. Het vlees van het zondoffer moest door de priester gegeten worden, maar de tweed duif moest geheel op het brandofferaltaar verbrand worden. Dit zondoffer was ook noodzakelijk voor de reiniging van zonden bij de geboorte van een kind (Leviticus 12:6; cf. Lukas 2:22-24).

• (6) **Leviticus 5:11-13, Verzoening maken voor de zonden van een heel arm mens.**

Hij mocht een hoeveelheid bloemmel zonder olie en zonder wierook (in plaats van een duur dier) als een zondoffer offeren. De priester moest een handval in het vuur op het brandofferaltaar gooien. Dit zondoffer zou verzoening maken voor zijn zonden en hij zou vergeven worden. De rest van dit zondoffer was het deel van de uitvoerende priester.

• (7) **Leviticus 16:11-14, Verzoening maken voor de zonden van de hoge priester en zijn huishouding op de Grote Verzoendag.**

Hij moest een jonge stier slachten bij de ingang van de tabernakel. Daarna moest hij met zijn voorvinger een deel van het bloed sprenkelen op het verzoendeksel en zeven keer voor het verzoendeksel.

• (8) **Leviticus 16:15-19, Verzoening maken voor de zonden van de hele gemeenschap van Israël op de Grote verzoendag**

De hoge priester moest een geit als zondoffer slachten bij de ingang van de tabernakel. Daarna moest hij met zijn voorvinger een deel van het bloed sprenkelen op het verzoendeksel en zeven keer voor het verzoendeksel. Dit zou verzoening maken voor de zonden van Israël, voor de verontreiniging van het Allerheiligste en het Heilige. Dan moest hij naar buiten lopen en een deel van het bloed op de horens van het brandofferaltaar strijken en zeven keer op het brandofferaltaar sprenkelen. Dit zou het brandofferaltaar van alle ontheiliging door de Israëlieten heiligen.

▪ **Regels m.b.t. zondoffers (reinigingsoffers).**

Leviticus 6:24-30. De zondoffers moesten geslacht worden op de plaats voor de zondoffers ten noorden van het brandofferaltaar. Het vlees van de zondoffers voor de hoge priester en voor de Gemeente van Israël moesten buiten het kamp verbrand worden, omdat het bloed daarvan in de tabernakel gebracht werd. Maar het vlees van de zondoffers voor de gewone Israëlieten was “het allerheiligste deel” voor de priesters en alleen de mannelijke leden van de priesterfamilies mochten het in het voorhof van de tabernakel eten. Kleding met bloedvlekken moesten *binnen* de tabernakel gewassen worden zodat geen bloed van de zondoffers het heiligdom zou verlaten! Kleipotten waarin het vlees gekookt werd voordat het gegeten werd moest gebroken worden. Maar bronzen potten moesten grondig geschuurd worden zodat geen bloed van de zondoffers het heiligdom zou verlaten!

(V) DE SCHULDOFFERS of HERSTELOFFERS (Hebreeuws: <asham)

▪ **Het doel van het schuldoffer (hersteloffer) was om verzoening voor een overtreding van Gods Wet en herstel van de relatie met God te maken.**

- **(1) Leviticus 5:14-16. Het schuldoffer voor onopzettelijke overtreding van de heilige dingen van de HEERE**
(Leviticus 21:22-23).

Bijvoorbeeld, een priester zondigt onopzettelijk m.b.t. de offeranden die de priesters binnen het heiligdom moesten eten.

“De allerheiligste dingen” (Numeri 18:8-10) bestond uit de twaalf toonbroden in het Heilige (Leviticus 24:9), het heilige reukwerk (Exodus 30:34-38), de zondoffers (Leviticus 6:26,29), de schuldoffers (Leviticus 7:1,6,17; Numeri 18:9), en de graanoffers (Leviticus 2:3,10; Leviticus 6:17; Numeri 18:9).

“De heilige gaven” bestond uit het hefoffer van de rechterachterbout en het beweegoffer van het borststuk (Exodus 29:27-28; Leviticus 7:31-32; Leviticus 10:14-15), het beweegoffer van het brood van de eerstelingen op het Pinksterfeest (Leviticus 23:20), de eerste vruchten (eerstelingen) van alles wat op het land is en al het beste van de olie en al het beste van de nieuwe wijn en het koren (Numeri 18:12-13), het vlees van de eerstgeborenen van de reine dieren (Numeri 18:14-19), alle tienden van het land (zaaigoed en vruchten) (Leviticus 27:30-33), al de beste tienden (voor de priesters) van de tienden (van de Levieten) (Numeri 18:26-32) en alles waarop de ban rust (Numeri 18:14).

- **(2) Leviticus 5:17-19. Het schuldoffer voor bewust of onbewuste overtreding van Gods geboden.**

Het schuldoffer was voor elke overtreding tegen de HEERE. Terwijl de overtreder een vrouwelijke geit of lam *als een zondoffer* moest brengen, moest hij een ram zonder gebrek *als een schuldoffer* brengen; de waarde ervan moest door de priester en niet de overtreder bepaald worden. Het schuldoffer zou verzoening maken voor zijn overtreding en hij zou vergeven worden. Het schuldoffer was ook noodzakelijk bij een overtreding van de nazireëreed (Numeri 6:12), bij verzuim de tienden te brengen en bij de genezing van een melaatse (Leviticus 14:10-20).

- **(3) Leviticus 6:1-7. Het schuldoffer voor het stelen, roven, afpersen en het houden van gevonden bezittingen van een ander die niet door de wet in Exodus 22:1-14 geregeld is.**

Het bedriegen van een ander is zondigen tegen de HEERE. Bijvoorbeeld: niet teruggeven wat in bewaring gegeven is, bedriegen, valselijk zweren (Leviticus 6:2-3), stelen (Job 24:2-4), verloren goederen niet teruggeven (Ezechiël 34:4), een anders akker, huis of erfenis afpakken (Micha 2:2), ontkennen dat de eerste afbetaling ontvangen is, de grenssteen verleggen (Deuteronomium 19:14), een waterput met geweld afnemen (Genesis 21:25), vee stelen, afpersing, het loon van een dagloner inhouden, het recht van weduwe, wees en vreemdeling ombuigen en valse eden afleggen (Maleachi 3:5). Het laatste verwijst naar zaken buiten rechtszaken wanneer iemand bij God zweert dat hij onschuldig is terwijl hij wel degelijk schuldig is. Deze lijst maakt duidelijk dat behalve de brandoffers en zondoffers, heel veel schuldoffers gebracht werden!

Ten einde volledig verzoening te maken moest de overtreder *eerst restitutie doen* (teruggeven aan de rechtmatige eigenaar) en 20% van de oorspronkelijke waarde (door de rechter of priester bepaalt) daaraan toevoegen en pas daarna zijn schuldoffer brengen (Leviticus 5:16; Leviticus 6:5; Numeri 5:5-10). In sommige gevallen bestond restitutie uit *dubbel vergoeding* (Exodus 22:6-14; zie Matteüs 5:23-24) Als de eigenaar overleden is, gaat de restitutie naar de priester die de zoenoffer brengt (Numeri 5:5-10).

- **Regels m.b.t. de schuldoffers (hersteloffers).**

Leviticus 7:1-10. Het zondoffer moet bij de plaats van de brandoffers ten noorden van de brandofferaltair geslacht worden. Terwijl het bloed van de zondoffers (die volledige verzoening voor de gewone Israëlieten bewerken) voor een deel aan de horens van het brandofferaltair gestreken werd en de rest aan de voet van het brandofferaltair uitgegoten werd, moest al het bloed van de schuldoffers aan de zijden van het brandofferaltair gesprekeld worden evenals bij brandoffers (Leviticus 1:5) en de gemeenschapsoffers (Leviticus 3:2).

Alle vetdelen en nieren moesten op het brandofferaltair verbrand worden. Het vlees van de schuldoffers moest door alleen de mannelijke leden van de families van de priesters binnen het heiligdom gegeten worden. Dus, het vlees van de zondoffers en de schuldoffers van de gewone Israëlieten ging aan de priesters die verzoening uitvoerden (Leviticus 7:7). Ook de afgestroopte huid ging naar de priester die de verzoening uitvoerde. De gebakken en gekookte graanoffers gingen ook naar de priester die de verzoening uitvoerde. Maar de gewone graanoffers ging naar alle priesters (Leviticus 2:10).

Andere regels:

- **(1) Regels m.b.t. bloed en vet.**

Leviticus 7:22-27. Vet mocht voor andere doeleinden gebruikt worden, maar mocht niet gegeten worden. Het was absoluut verboden bloed te eten, omdat het eten van bloed een heidens praktijk was die gemeenschap met de afgod (of demon) bewerkstelligde en de HEERE wilde heidense praktijken uit Israël weren (1 Samuël 14:31-35; Ezechiël 33:25). Het bloed van de offeranden werd beschouwd als de zetel van het leven (Leviticus 17:7,11). De oudste van de gemeenten te Antiochië en Jeruzalem besloten de christenen te adviseren niet bloed of vlees van verstikte dieren te eten, en ook om alle vormen van seksuele immoraliteit te vermijden omdat deze dingen gebruikelijk waren bij de heidense feesten (50 n.C.)(Handelingen 15:29). De apostel Paulus beval christenen zich te onthouden van het voedsel en drinken die aan afgoden geofferd werden tijdens godsdienstige feesten, zodat de christenen niet gemeenschap zouden hebben met demonen (56 n.C.)(1 Korintiërs 10:20-21).

▪ **(2) Regels m.b.t. het deel van de priesters (het beweegoffer).**

Leviticus 7:28-36. “Het beweegoffer” was het borststuk van het gemeenschapsoffer. Het borststuk werd op de handen van de bringer van het offer geplaatst. De priester plaatste dan zijn handen onder die van de offeraar en bewoog ze dan eerst naar voren naar het brandofferaltaar (dat symboliseerde dat het offer aan de HEERE gegeven werd en door de HEERE aanvaard werd) en daarna naar achteren naar de priester (dat symboliseerde dat het offer aan de priester toegewezen werd) (Exodus 29:24; Leviticus 8:27,29). Na deze ceremonie werd de vetdelen op het brandofferaltaar verbrand en het borststuk werd aan de priester geschonken om te eten. De rechterachterbout was niet een deel van het beweegoffer, maar was een hefoffer dat aan de priester als een heffing geschonken werd.

▪ **(3) Regels m.b.t. het wijdingsoffer bij de inwijding van priesters.**

Exodus 29:19-37; Leviticus 7:37-38. De priesters die ingewijd werden (Aaron en zijn zonen) moesten hun hand op de kop van een ram leggen. Mozes moest de ram slachten, een deel van het bloed op hun rechterduim en rechtersen strijken, en de rest van het bloed tegen de zijkanten van het brandofferaltaar sprenkelen, bloed vermengd met wijdingsolie op de priesters en hun kleding sprenkelen. Deze ceremonie zou verzoening maken voor wijding van de nieuwe priester en hem heiligen. Een graanoffer als een beweegoffer moest op het brandofferaltaar verbrand worden. Het borststuk moest bewogen worden en aan de priester gegeven worden. Het vlees van de ram moest gekookt worden en met brood uit een mand bij de nieuw ingewijde priester gegeten worden. Ook moest een stier voor zeven dagen geofferd worden als een zondoffer om verzoening te maken voor het brandofferaltaar. Het brandofferaltaar was allerheiligst en alles wat het brandofferaltaar aanraakte was heilig!

De offeranden in het latere Judaïsme.

Na 70 n.C. was de tempel vernietigd, de priesterschap verstrooid en alle offeranden gestopt. Er was geen brandofferaltaar meer!

Het Judaïsme heeft steeds de absolute noodzaak van het vergieten van bloed geringgeschat (Leviticus 17:11; Hebrëen 9:22) en daarom hebben de rabbijnen andere wegen ontworpen om zogenaamd verzoening te bewerken. Zie “de Grote verzoendag” hierboven.

De offeranden gedurende de nieuwtestamentische periode.

Gedurende de oudtestamentische periode symboliseerde het Allerheiligste gedeelte (met de ark) van de tabernakel (tempel) God de Vader, het Heilige gedeelte (met de zevenarmig kandelaar) de Heilige Geest en het brandofferaltaar bij de ingang van de tabernakel de Heer Jezus Christus (zie Openbaring 1:4-5)! De dood en opstanding van de Heer Jezus Christus beëindigde “de schaduw” van de tabernakel (tempel) (Matteüs 27:51) en de tempel werd vervangen door “de werkelijkheid” (Kolossenzen 2:17) van Jezus Christus (Johannes 2:19-22)!

Het brandofferaltaar was alleen maar een schaduw, maar de kruisdood van Jezus Christus is de werkelijkheid. “En bijna alles wordt volgens de wet door bloed gereinigd, en zonder het vergieten van bloed vindt er geen vergeving plaats. Het was dus noodzakelijk dat de afbeeldingen van de dingen die in de hemelen zijn, hierdoor gereinigd werden, maar de hemelse dingen zelf door betere offers dan deze. Want Christus is niet binnengegaan in het heiligdom dat met handen gemaakt is en dat een tegenbeeld is van het ware, maar in de hemel zelf, om nu voor het aangezicht van God te verschijnen voor ons, en dat niet om Zichzelf dikwijls te offeren, zoals de hogepriester elk jaar in het heiligdom binnengaat met bloed dat niet van hemzelf is. Want dan had Hij vanaf de grondlegging van de wereld dikwijls moeten lijden. Maar nu is Hij bij de voleinding van de eeuwen eenmaal geopenbaard om de zonde teniet te doen door Zijn offer” (Hebrëen 9:22-26)!

(1) Het zoenoffer van Jezus Christus was het enige volmaakte offer!

Het zoenoffer van Jezus Christus was het enige mogelijke zoenoffer in de wereld en in de geschiedenis op basis van de volgende vier redenen:

- Een offer dat in staat is verzoening voor zonden te maken moet een mens zijn. Dieren offers kunnen nooit de zonden wegnemen (Hebrëen 10:11)! Maar Jezus Christus had een 100% menselijke natuur.
- Een offer dat in staat is verzoening voor zonden te maken moet volmaakt zondeloos zijn. Alleen Jezus Christus in de menselijke geschiedenis was volmaakt zondeloos (2 Korintiërs 5:21).
- Een offer dat in staat is om verzoening van zonden te maken moet zichzelf volkomen vrijwillig opofferen. Jezus Christus heeft zijn leven uit Zichzelf gegeven (Johannes 10:17-18).
- Een offer dat in staat is verzoening van zonden te maken moet de keuze zijn van de God van de Bijbel. NGod Zelf koos Jezus Christus voor de schepping van de wereld (1 Petrus 1:18-20).

- **(2) Het zoenoffer van Jezus Christus maakte verzoening voor zonden: het bevredigde Gods heilige en rechtvaardige verbolgenheid tegen de zonde, keerde Zijn toorn weg van de gelovige (vergaf hem), verwijderde al zijn zonden (reinigde hem) en herstelde zijn relatie en omgang met God.**

Bij de eerste komst van Jezus Christus heeft God Jezus Christus “openlijk aangewezen als middel tot verzoening” (NIV: “sacrifice of atonement”). Eigenlijk: een bloedoffer als middel om (God en Zijn heiligheid en gerechtigheid) te

bevredigen (Engels: to propitiate, to pacify) en (de zonde) te verzoenen (Engels: to expiate, to atone), een straf om de Beledigde Partij te bevredigen en de zonde te compenseren, een middel om de rechtvaardige en heilige verbolgenheid van God tegen de zonde gunstig te stemmen, Zijn toorn van de gelovige weg te keren (hem te vergeven), al zijn zonden van hem te verwijderen (hem te reinigen) (Engels: to atone) en zijn relatie en omgang met God weer te herstellen (Engels: to reconcile). Dus, God bewijst dat Hij heilig en rechtvaardig is en de zonde moest straffen. Maar God bewijst ook dat Hij barmhartig (genadig) en liefdevol is door de zonden die eertijds (gedurende de oudtestamentische periode) hebben plaatsgevonden voorbij te laten gaan totdat zij in Jezus Christus bij Zijn eerste komst gestraft werden. (Romeinen 3:23-25)!

De Grote Verzoendag is ook een type (illustratie, schaduw) voor de verzoening die Christus bewerkte. In 1 Johannes 4:10 staat, "Hierin is de liefde, niet dat wij God lief hebben gekregen, maar dat Hij ons liefhad en Zijn Zoon zond als *verzoening* voor onze zonden." Het woord "verzoening" betekent: dat de dood van Christus aan het kruis

- Gods heilige en rechtvaardige verbolgenheid tegen de zonde heeft bevredigd
- Gods toorn van de gelovige afgewend heeft.
- al zijn zonden weggenomen heeft.
- en zijn relatie en omgang met God hersteld heeft.

▪ **(3) Het zoenoffer van Jezus Christus beëindigde de noodzaak voor alle andere offers!**

Gedurende de oudtestamentische periode werden dieren offeranden dagelijks en bij alle feestgelegenheden gebracht. Zij toonden aan dat bloedvergieten absoluut noodzakelijk was! Maar deze offeranden waren niet in staat om het geweten van de offeraars tot volmaaktheid te brengen (Hebreeën 9:8-10)!

Maar gedurende de nieuwtestamentische periode heeft de eenmalige dood van Jezus Christus aan het kruis volledig verzoening van zonden voor de gelovigen gemaakt, met het gevolg dat alle offeranden beëindigd werden! Hebreeën 7:26,28 zegt dat Jezus Christus de enige volmaakte mens was die ooit geleefd heeft. "Hij was heilig, onschuldig, onbesmet, afgescheiden van de zondaars en boven de hemelen verheven. ... Die tot in eeuwigheid volmaakt is"! Niemand en niets dan alleen Jezus Christus kan het volmaakte plaatsvervangend zoenoffer voor de zonden van de wereld zijn (Romeinen 3:24-26; Hebreeën 9:12-14,28; 1 Johannes 4:10).

▪ **(4) Het zoenoffer van Jezus Christus bracht een eeuwige verlossing.**

Niet het bloed van dieren, maar het bloed van Jezus Christus heeft eeuwige verlossing teweeggebracht. Het bloed van de oudtestamentische offeranden was een type (schaduw) van het bloed van Christus en het bloed van Christus is een symbool voor zijn dood aan het kruis. "Hij is niet door bloed van bokken en kalveren, maar door Zijn eigen bloed voor eens en altijd binnengegaan in het heiligdom en heeft *daardoor* een eeuwige verlossing teweeggebracht. Want als het bloed van stieren en bokken en de as van de jonge koe, op de verontreinigden gesprenkeld, *hen* heiligt tot reinheid van het vlees, hoeveel te meer zal het bloed van Christus, Die door de eeuwige Geest Zichzelf smetteloos aan God geofferd heeft, uw geweten reinigen van dode werken om de levende God te dienen! (Hebreeën 9:12-14). "Het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van *alle* zonde" (1 Johannes 1:7).

▪ **(5) Het zoenoffer van Jezus Christus vergeeft zonden en maakt gelovigen heilig en volmaakt voor eeuwig.**

Niet het bloed van dieren, maar het bloed van Jezus Christus kan zonden vergeven en gelovigen voor eeuwig heilig en volmaakt maken. De oudtestamentische ceremoniële wet was "een schaduw van de toekomstige heilsgoederen en niet het wezen van de dingen zelf. Het "kan nooit met dezelfde offers, die zij jaar in jaar uit ononderbroken brengen, hen die naderen tot volmaaktheid brengen" (Hebreeën 10:1). De aanbidders werden niet echt gereinigd en voelden zich ook niet echt vergeven. Het doel en betekenis van de oudtestamentische offeranden was om mensen te herinneren aan hun zonden, hen te overtuigen van schuld en dat zij een Verlosser nodig hadden! Het bloed van stieren en geiten kan de zonden nooit wegnemen. Hebreeën 9:26 en Hebreeën 10:10-18 leert duidelijk dat het offer van Jezus Christus voor eens en voor altijd de zonde verzoent, vergeeft en wegneemt en zo de gelovige heilig en voor eeuwig volmaakt maakt. Het zoenoffer van Jezus Christus aan het kruis beëindigt alle andere offeranden in de wereld!

13. DE REINIGINGSRITEN

De rituele reinigingen gedurende de oudtestamentische periode.

▪ (1) De ceremoniële of rituele wet regelde rituele reinheid en onreinheid (Leviticus hoofdstukken 11-15).

Het woord “heilig” betekent: “

- *gescheiden zijn van* wat verkeerd, slecht en geestelijk onzuiver is
- *en toegewijd aan* wat recht, goed en geestelijk zuiver (puur) is.

Het woord “puur” betekent:

- ongemengd
- moreel onkreukbaar
- seksueel rein.

De God Die Zich in de Bijbel openbaart is absoluut heilig en puur. Daarom eist Hij dat Zijn oudtestamentische volk ook heilig en puur moesten zijn. Ten einde Zijn volk de noodzaak geestelijk en moreel heilig en puur te zijn, introduceerde God rituele wassingen. De aanhoudende rituele wassingen moesten de Joden eraan herinneren dat zij geestelijk puur en moreel rein moesten zijn. De ceremoniële wet regelde ook rituele reinheid en onreinheid.

De Israëlieten werden ceremonieel onrein (besmet)

- door dingen die uit hun lichaam komen (afscheidingen)
- door dingen die hun lichaam binnenkomen (onrein voedsel)
- of door de aanraking van ritueel onreine dingen. Ook de kleren die zij droegen, de plaats waarop zij zaten en de plaats waar zij woonden konden ritueel onrein worden.

Het boek Leviticus bevat een lijst van allerlei voedsel die beschouwd werd als ritueel “rein” of “onrein” (hfst. 11). Een vrouw na het geven van geboorte aan een kind is ritueel “onrein en moest ritueel “gereinigd worden” (hfst. 12). Een mens met een besmettelijke ziekte was ritueel “onrein” en moest ritueel gereinigd worden (hfst. 13-14). Een huis met schimmelen (aan de muren) was ritueel “onrein” en moest ritueel gereinigd worden (hfst.14). Een persoon met lichamelijke afscheidingen (semen of bloed) is ritueel “onrein” en moest ritueel gereinigd worden hfst. 15). Een mens die aangeraakt werd door een ander met een of ander afscheiding zonder dat hij zijn handen gewassen (letterlijk: afgespoeld”) heeft, is ritueel “onrein” (Leviticus 15:11)¹². Een mens dat een dode aanraakt, of beenderen van een dode of een graf wordt ceremonieel “onrein” (Numeri 19:13,18).

Als een persoon een besmettelijke huidziekte oploopt (bv. melaatsheid) moest de priester hem “onrein” verklaren. Hij moest zijn kleren scheuren, zijn haar ongekamd laten, de onderste helft van zijn gezicht verbergen en uitroepen, “Onrein! Onrein!” Zo lang hij besmet blijft, moest hij buiten het kamp wonen (Leviticus 13:44-46).

▪ (2) De civiele of sociale wet regelde de straffen voor overtredingen op het gebied van verboden relaties (Leviticus hoofdstukken 18-20).

De ceremoniële wet regelde de relaties tot familieleden, burens en vreemdelingen die in het midden van Israël woonden. Het zegt heel duidelijk welke relaties verboden zijn en Gods volk zou verontreinigen. Het verbiedt heel duidelijk onwettige seksuele relaties als echtbreuk, homoseksualiteit, beestachtigheid en incest (hfst. 18). Ook verkrachting was verboden (Deuteronomium 22:23-29). Het beschrijft ook verschillende wetten m.b.t. heiligheid, waarheid en eerlijkheid tegenover de naaste. Het geeft ook wetten tegen alle vormen van spiritisme, hekserij en occultisme (hfst. 19). Ten slotte noemt de ceremoniële wet de straffen voor bovengenoemde zonden, vooral tegen afgoderij, occultisme, seksuele perversiteit en rebellie tegen ouders (hfst. 20).

▪ (3) Het water voor reiniging om rituele reiniging te herstellen (Leviticus 14:1-9; Numeri 19:1-22; Hebrëen 9:13)

In het boek Leviticus moest een priester “het water voor reiniging om rituele reiniging te herstellen als volgt voorbereiden: hij moest twee levende rein vogels, cederhout, scharlaken garing en hysop brengen buiten het kamp naar de “onreine” persoon. Hij gaf opdracht dat iemand een vogel dode boven een vers kleipot met water. Dan moest de priester de ander levende vogel met het hout, scharlakenkoord en hysop in het water vermengd met bloed dopen.

Een mens met een besmettelijke ziekte die buiten het kamp leefde, moest al zijn haar van zijn lichaam (hoofd, baard, wenkbrauwen, enz.) afscheren, zijn kleren wassen en een bad nemen. De priester moest buiten het kamp gaan om de besmette man te onderzoeken. Als de besmette persoon van zijn besmetting genezen was, moest de priester de man zeven keer d.m.v. een hysopstengel met het water voor de reiniging sprenkelen en hem dan “rein” verklaren. Dit toont aan dat in de reinigingsritueel *water van boven op en over de man gesprenkeld werd*. Ten slotte moest de priester de levende vogel loslaten als een *teken (symbool)* van zijn genezing en reiniging. Na zijn genezing moest de man nog zeven dagen buiten het kamp blijven (om te voorkomen dat hij anderen besmet). Op de zevende dag moest hij zijn kleren weer wassen en weer een bad nemen. Dan pas was hij weer ritueel “rein”.

¹² Nipto = handen en voeten “met water afspoelen”. Ekcheo epi = water uitgieten op, overgieten (zie 2 Kon 3:11). Pluno = netten wassen, spoelen.
Louomai = lichaam wassen, baden door water *over zich heen te gooien*.

In het boek Numeri werd “het water voor de reiniging” als volgt voorbereid: de priester moest een rode koe slachten en dan buiten het kamp verbranden samen met cederhout en scharlakenwol. De as werd buiten het kamp op een schoon plaats bewaard om het water voor de reiniging mee voor te bereiden om mensen weer van hun “zonden” (i.e. tekortschieten aan Gods heilige standaard) ritueel “rein” te maken. Wanneer deze as met water gemengd werd, werd het “water voor de reiniging”.

Een mens dat ritueel “onrein” geworden is (bv. door een dode aan te raken) bleef ritueel “onrein voor zeven dagen. Hij moest weer ritueel gereinigd worden doordat een ritueel rein mens hem op de derde en op de zevende dag met het water voor de reiniging sprenkelde. Ook zijn tent en de mensen die hij aangeraakt had moesten met het water voor de reiniging besprenkeld worden. Daarna moest hij zijn kleren wassen en een bad nemen. ’s Avonds was hij weer ritueel rein. Een ritueel onrein persoon die zich niet laat reinigen moet van de gemeenschap afgesneden worden, omdat hij het heiligdom heeft verontreinigd. Ook de man die hem met het water voor de reiniging sprenkelde moest zijn kleren wassen.

De rituele reinigingen in het latere Judaïsme.

In de tijd van Jezus Christus leerden de Schriftgeleerden en de Farizeeën dat de Joden noodzakelijk de 613 traditionele wetten die na de ballingschap naar Babylon waren opgesteld moesten houden! Zij vereisten dat Joden zich aan deze mensgemaakte regels moesten houden die zij aan de ceremoniële wet hadden toegevoegd.

Bijvoorbeeld als zij van de markt terugkeerde (waar zij met alle soorten van “onrein” mensen in aanraking kwamen) aten ze niet voordat zij hun handen gewassen hadden. Dit wassen vond plaats door water op en over de handen te gieten (2 Koningen 3:11) terwijl de een han in de de vuist van de andere gedraaid werd (Markus 7:3). Lukas noemt dit “wassen” “*een dopen van handen*” (Lukas 11:38-39). Zij leefden ook met andere tradities als het wassen van de drinkbekers en kannen en het koperen vaarwerk en bedden (Markus 7:4). Ook Markus noemt dit “wassen”: “*dopen*” (Markus 7:4; zie Hebrëeën 6:2). Dit toont aan dat het dopen met water als een reinigingsritueel beschouwd werd en plaatsvond door water van boven op en over een persoon uit te gieten (zie Handelingen 22:16).

Jezus veroordeelde deze hypocrieten als hij zegt, “Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, want u reinigt de buitenkant van de drinkbeker en van de schotel, maar van binnen zijn ze vol van roofzucht en onmatigheid. Blinde Farizeeër, reinig eerst de binnenkant van de drinkbeker en de schotel, zodat ook de buitenkant daarvan rein wordt. Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, want u bent als de witgepleisterde graven, die van buiten wel mooi lijken, maar van binnen zijn ze vol doodsbeenderen en allerlei onreinheid. Zo lijkt u ook wel van buiten rechtvaardig voor de mensen, maar van binnen bent u vol huichelarij en wetteloosheid” (Matteüs 23:25-28). “Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, want u bent net als de graven die niet zichtbaar zijn: de mensen die erover lopen, weten het niet” (Lukas 11:44)

De rituele reinigingen gedurende de nieuwtestamentische periode.

Gedurende de nieuwtestamentische periode werden de reinigingsriten afgeschaft en vervangen door de doop met de Geest en als uiterlijke teken daarvan, de doop met water. Ook de doop met de Geest wordt beschreven als “*een uitgieten van boven op en over*” de mensen (Handelingen 2:17,33; Titus 3:5-6), als “*een vallen van boven af op*” mensen (Handelingen 8:15; Handelingen 10:44) en als “*een gift van God daarboven*” aan mensen (Handelingen 2:38). De doop met water werd beschouwd als “*een rituele wassing*” (Johannes 3:22-26) en de doop met water was het uiterlijke *zichtbare* teken en de zegel van de innerlijke *onzichtbare* doop met de Geest (Markus 1:8; Handelingen 10:47-48; Handelingen 15:8-9). De doop met water symboliseerde de werkelijke “afwassing” van zonden. Toen de apostel Paulus met water in een huis gedoopt werd zei Ananias tegen hem, “Sta op, laat u dopen en uw zonden afwassen onder aanroeping van de Naam van de Heere” (Handelingen 22:16). Gelovigen die met de Geest gedoopt zijn (i.e. wedergeboren zijn door de Heilige Geest) ontvangen het zichtbare teken en zegel (verzekering) van hun transformatie door met water gedoopt te worden.

In tegenstelling tot de praktijk gedurende de oudtestamentische periode om herhaaldelijk een reinigingsrite voor de reiniging van hun zonden te ontvangen, wordt een gelovige gedurende de nieuwtestamentische periode eenmaal met water gedoopt als teken van de reiniging van al zijn zonden. De oudtestamentische “schaduw” werd vervangen door de nieuwtestamentische “werkelijkheid”. Bij de bekering van de eerste gelovigen uit de Joden, zei Petrus, “Bekeer u en laat ieder van u gedoopt worden in de Naam van Jezus Christus, tot vergeving van de zonden” (Handelingen 2:38). Bij de bekering van Paulus zei Ananias, “Sta op, laat u dopen en uw zonden afwassen” (Handelingen 22:16). En bij de bekering van de eerste gelovigen uit de heidenen zei Paulus, “Kan iemand soms het water weren, zodat deze mensen, die evenals wij de Heilige Geest ontvangen hebben, niet gedoopt zouden worden? En hij beval dat zij gedoopt zouden worden in de Naam van de Heere” (Handelingen 10:47-48). Deze doop met water symboliseert dat al hun zonden weggewassen zijn en dat zij wedergeboren zijn (i.e. permanent “gereinigd” zijn)!

14. HET ETEN VAN CEREMONIEEL REIN VOEDSEL

Het eten van ritueel rein voedsel gedurende de oudtestamentische periode.

Gedurende de oudtestamentische periode was het doel van het eten van ceremonieel “rein” voedsel (Leviticus hfst. 11) een oefening “onderscheid te kunnen maken tussen het heilige en het onheilige, tussen het onreine en het reine” (Leviticus 10:10).

De HEERE zei tegen de politieke en religieuze leiders van Israël, “Priesters hebben Mijn wet geweld aangedaan, zij hebben de aan Mij geheiligde *gaven* ontheiligd. Tussen heilig en onheilig hebben zij geen onderscheid gemaakt en *het verschil* tussen onrein en rein hebben zij niet duidelijk gemaakt. Zij hebben hun ogen gesloten voor Mijn sabbatten. Ik word in hun midden ontheiligd” (Ezechiël 22:26). De profeet Ezechiël moest de tempel meten “om onderscheid te maken tussen het heilige en het onheilige” (Ezechiël 42:20). De priesters moeten het volk “*het onderscheid* leren tussen heilig en onheilig, en hun *het onderscheid* laten weten tussen onrein en rein” (Ezechiël 44:23).

Het eten van ritueel rein voedsel in het latere Judaïsme.

De Joden werden verboden “onrein” voedsel, vooral varkensvlees, te eten.

Het eten van ritueel rein voedsel gedurende de nieuwtestamentische periode.

Maar gedurende de nieuwtestamentische periode leerde Jezus Christus het volgende, “Bent ook u zo onwetend? Ziet u niet in dat alles wat van buitenaf de mens binnengaat, hem niet kan verontreinigen? Want het komt niet in zijn hart maar in *zijn* buik en gaat in de afzondering naar buiten. Zo wordt al het voedsel gereinigd (NIV: In saying this, Jesus declared all foods “clean”). En Hij zei: “Wat de mens uitkomt, dat verontreinigt de mens. Want van binnenuit, uit het hart van de mensen, komen voort kwade overwegingen, *alle* overspel, ontucht, moord, diefstal, hebzucht, allerlei kwaadaardigheid, bedrog, losbandigheid, afgunst, lastering, hoogmoed, dwaasheid; al deze slechte dingen komen van binnenuit en verontreinigen de mens” (Markus 7:18-23). Dus, Jezus Christus leert heel duidelijk dat niets wat een mens eet hem “onrein” kan maken. Al het kwaad dat uit het hart voortkomt, maakt een mens niet alleen ritueel “onrein”, maar ook geestelijk en moreel “onrein”!

De besluiten van de apostelen en oudsten tijdens de Consultatie in Jeruzalem in 50 n.C. (Handelingen 16:4) waren “besluiten” (Grieks: dogmata kekrimena) – een term die in de rechtszaal gebruikt wordt, niet om afdwingbare besluiten, maar eerder *besluiten in de zin van adviezen* uit te drukken. Christenen werden door de Heilige Geest geadviseerd om de volgende als een uitdrukking van liefde (tegenover de Joden) te vermijden:

- afgoderij
- en voedsel geofferd aan afgoden (omdat afgoderij geweld doet aan de liefde voor God)
- bloed eten (omdat bloed de zetel van het leven is)
- vlees van verstikte dieren te eten (omdat het bloed nog in het vlees zat)
- seksuele immoraliteit (omdat seksuele immoraliteit geweld doet aan de liefde voor de naaste).

Deze zonden kenmerkten de heidenen (Handelingen 15:28-29). Dit waren geen “vereisten (Grieks: epanagkai) voor rituele reinheid, maar vereisten voor liefde voor God en de zwakke broeders (i.e. de Joden en proselieten naar het Jodendom die gelovigen in Jezus Christus geworden zijn) (Handelingen 15:19-21; Romeinen 14:1-4).

Ook de apostel Paulus leerde (in 56 n.C.) dat voedsel in zichzelf neutraal is – voedsel kan een mens niet geestelijk en moreel verontreinigen (Markus 7:18-19) en een mens ook niet dichterbij God brengen (1 Korintiërs 8:8).

Niettemin, worden christenen aangespoord om niet het geweten van zwakke gelovigen te verontreinigen of te kwetsen door vlees geofferd aan de afgoden te eten (1 Korintiërs 8:1-13). Christenen werden gewaarschuwd dat deelname aan de heidense religieuze feesten hen in aanraking met demonen kan brengen (1 Korintiërs 10:14-33).

Paulus leerde de christenen ook (in 62-63 n.C.) niet te luisteren naar valse leraren die mensen “*gebieden* zich te onthouden van voedsel dat God geschapen heeft voor de gelovigen en voor hen die de waarheid hebben leren kennen, om onder dankzegging aanvaard te worden. Want alles wat God geschapen heeft, is goed en niets is verwerpelijk, wanneer het onder dankzegging aanvaard wordt. Want het (voedsel) wordt geheiligd door het Woord van God en door het gebed” (1 Timoteüs 4:1-5).

15. HET BRENGEN VAN DE EERSTGEBORENE

De eerstgeborene gedurende de oudtestamentische periode.

▪ (1) Gods eerstgeboren natie is Israël.

God zei, “Toen Israël een kind was, had Ik hem lief, en uit Egypte heb Ik Mijn zoon geroepen”¹³ (Hosea 11:1). Israël was het eerste volk gedurende de oudtestamentische periode die God heeft uitgekozen, heeft liefgehad en heeft

¹³ Hebreeuws: Ki na>ar Jisra<el, w-<ahabe-hu, u-mi-mitsrajim qarati li-beni.

losgekocht om aan Hem te behoren en Hem te dienen. Daarom zegt God ook, “Mijn eerstgeborene, is Israël”¹⁴ (Exodus 4:22).

▪ **(2) De eerstgeborene zoon en dieren in Israël.**

All “de eerstgeborene” of “eerst voortgebracht” (Hebreeuws: bekor), alles wat de baarmoeder (Hebreeuws: pether) “opent” van de mensen en het vee is “heilig” voor de HEERE, d.w.z. zijn apart gezet om God te dienen als een teken en een voortdurend herinnering dat God Israël en alles wat zij bezit uit de slavernij in Egypte gebracht heeft (Exodus 13:14-16) en aan God behoort.

▪ **(3) De unieke positie en voorrecht van de eerstgeborene zoon.**

De eerstgeborene zoon had een unieke positie: hij werd beschouwd als “de heer over al” zijn broers (Genesis 27:29) en de beschermheer van zijn moeder, iets wat Reuben niet deed, Genesis 49:3-4,8). De eerstgeborene zoon wordt beschouwd als de erfgenaam van bijzondere zegeningen van God (Genesis 27:28) en de erfgenaam van al de bezittingen van zijn vader (Deuteronomium 21:15-17).

▪ **(4) De eerstgeborene zoon waren geheiligd, maar werden losgekocht.
De eerstgeborene dieren werden opgeofferd.**

“Het zal gebeuren, als de HEERE u in het land van de Kanaänieten gebracht heeft, zoals Hij u en uw vaders gezworen heeft, en Hij het u gegeven heeft, dat u alles wat de baarmoeder opent, aan de HEERE zult afstaan. Ook alles wat *de baarmoeder* opent van de dracht van het vee dat u toebehoort: de mannetjes zullen voor de HEERE zijn” (Exodus 13:11-12). “U moet hetzelfde doen met uw runderen *en* uw kleinvee; zeven dagen mogen ze bij hun moeder blijven, op de achtste dag moet u ze Mij geven” (Exodus 22:29-30).

Dat gebeurde ook met Jezus. “En toen de dagen van haar reiniging volgens de wet van Mozes vervuld waren, brachten zij Hem naar Jeruzalem om Hem de Heere voor te stellen, – zoals geschreven staat in de wet van de Heere: al wat mannelijk is dat de moederschoot opent, zal heilig voor de Heere genoemd worden –” (Lukas 2:22-23).

“Maar alles wat *de baarmoeder* van een ezelin (een noodzakelijk werkdier en vervoermiddel) opent, moet u vrijkopen met een lam (dat geslacht werd). Als u het niet vrijkoopt, moet u het de nek breken. Maar wat de mensen betreft, moet u alle eerstgeborenen onder uw zonen vrijkopen” (Exodus 13:13).

▪ **(5) De Levieten kwamen in de plaats van de eerstgeborene zoon.**

Later zette God de Levieten apart om Hem te dienen in plaats van de eerstgeborenen onder de Israëlieten (Numeri 3:12-13,40-41,45; zie 1 Samuël 1:28). De Levieten werden gekozen omdat zij trouw aan God bleven toen de Israëlieten een gouden kalf maakten (Exodus 32:26-29).

De eerstgeborene dieren en het losgeld voor de eerstgeborene zoon werden bestemd om de Levieten te onderhouden in hun dienst aan de HEERE.

De eerstgeborene gedurende de nieuwtestamentische periode.

▪ **(1) Jezus Christus is de Eerstgeborene van heel de schepping.**

Gedurende de nieuwtestamentische periode werd Jezus Christus “de Eerstgeborene (Grieks: prototokos) van heel de schepping” genoemd (Kolossenzen 1:15; Hebreeën 1:6). Dit betekent niet dat Hij de eerste was Die geschapen werd. Maar omdat Hij de Schepper van alles en allen is (Kolossenzen 1:16; Johannes 1:3), bestond Hij voor alles wat geschapen is (d.w.z. Hij is van alle eeuwigheid voor alles wat geschapen werd) en is Hij verschillend van alles wat geschapen is (d.w.z. Hij heeft een onsterfelijk, verheerlijkt, krachtig en geestelijk lichaam)(1 Korintiërs 15:42-44) en is hoof verheven boven alle schepselen (d.w.z. alle schepselen zullen voor Hem buigen en Zijn superioriteit belijden (Filippenzen 2:9-11)! Jezus Christus bezit de unieke en waardige positie, voorrecht en recht van de Eerstgeborenen in relatie tot alle schepselen in het universum! Jezus Christus is de Speciaal Geliefde van God de Vader (Matteüs 3:17) en de tevoren Gekende (HSV) en tevoren Gekozen (NBV) door God de Vader (1 Petrus 1:20) en de Erfgenaam van alles in de schepping (Hebreeën 1:2).

▪ **(2) Jezus Christus is de Eerstgeborene onder vele broeders.**

Jezus Christus wordt “de Eerstgeborene (Grieks: prototokos) onder vele broeders” (Romeinen 8:29) genoemd. Dit betekent dat Jezus Christus (en niet een menselijke paus, bisschop of pastor) de hoogste positie en superioriteit in het universum bekleedt (Filippenzen 2:9-11). Alle christenen worden “zijn broeders” genoemd, omdat zij bij Zijn wederkomst aan Zijn verheerlijkte menselijke geest en lichaam gelijkvormig gemaakt zullen worden (Romeinen 8:29; 1 Johannes 3:1-3; Filippenzen 3:21)!

De uitdrukking “eniggeborene” is analoog met de uitdrukking “eerstgeborene” Jezus Christus wordt ook “de Eniggeborene Zoon van God” genoemd (Johannes 3:16). De uitdrukking impliceert nooit ‘dat Hij door een mens verwekt is’ of “dat Hij een begin in de tijd gehad heeft”. , maar betekent altijd “dat Hij absoluut uniek in Zijn soort is”, “dat Hij het Enige Voorbeeld in Zijn categorie is”, “dat Hij naar Zijn wezen God is” (Johannes 1:18; zie Romeinen 9:5; Kolossenzen 1:19;

¹⁴ Hebreeuws: Ki <amar JHWH: beni bekori Jisra<el.

Kolossenzen 2:9; Titus 2:13; Hebreeën 2:8; 1 Johannes 5:20). De uitdrukking “de Eniggeboren Zoon van God” heeft niets met een menselijke geboorte in de tijd te maken, maar is een aanduiding van de eeuwige en permanente relatie tussen God de Vader en God de Zoon (Johannes 1:1).

▪ **(3) Jezus Christus is de Eersgeborene uit de doden.**

Jezus Christus wordt “de Eerstgeborene (Grieks: prototokos) uit de doden” genoemd zodat Hij in alles de voorrang (superioriteit) mag hebben (Romeinen 8:29; Kolossenzen 1:18; Openbaring 1:5). Jezus zei, “Ik leef en u zult leven” (Johannes 14:19). Jezus Christus is de Pionier Die de dood in al haar verschillende vormen heeft overwonnen. Omdat Hij wat Zijn goddelijke natuur betreft voor altijd leeft, werd Hij wat Zijn menselijke natuur betreft uit de dood opgewekt om ook in Zijn verheerlijkt menselijke natuur voor eeuwig te leven. Jezus Christus heeft de sleutels van de dood en de toestand van de dood (Openbaring 1:18). Jezus Christus had volmacht om Zelf uit de dood op te staan (Johannes 10:18). Hij heeft volledige gezag en macht over leven en dood (Kolossenzen 1:18; 1 Korintiërs 15:20; Hebreeën 2:14-15) en zal alle doden in de geschiedenis doen opstaan uit de dood (Johannes 5:28-29).

Omdat Jezus de volgende is, heeft Hij de voorrang (superioriteit) is alles ((Kolossenzen 1:15-19)!

- Hij is de Zichtbare Beeld van de Onzichtbare God
- In Hem woont de volheid van de Godheid lichamelijk
- Hij is de Almachtige Schepper van alles
- Hij is de Onderhouder van alles
- Hij is de Overwinnaar over de dood
- Hij is de Schenker van eeuwig leven
- Hij is de Hoofd van de wereldwijde Kerk/Gemeente
- Hij is de Soevereine Koning over alle koningen en overheden
- Hij is de Eerstgeboren Erfgenaam van alles (“alle dingen zijn voor Hem geschapen”)
- Hij is het Begin en het Einde (Openbaring 21:6)

▪ **(4) De Gemeente van eerstgeborenen.**

Alle christenen worden samen “de Gemeente van eerstgeborenen” (Grieks: prototokos) genoemd (Hebreeën 12:23). Het woord “eerstgeborenen” heeft ook hier geen lichamelijke betekenis, maar alleen een geestelijke betekenis: “alle christenen zijn Gods bijzonder geliefde, uitverkoren en verlost volk, apart gezet om Gods eigendom (volk, geestelijke kinderen) te zijn en Hem te dienen. Hun eerstgeboorte recht (als Gods kindern) kan niet en zal ook niet van hen weggenomen worden en zij zullen de erfgenamen van de nieuwe aarde (Gods Koninkrijk in haar finale fase) zijn!

16. HET GEVEN VAN EERSTELINGEN.

De eerstelingen gedurende de oudtestamentische periode.

▪ **(1) De eerstelingen van de landbouw oogst.**

Evenals gedurende de oudtestamentische periode de eerstelingen van mensen (de eerstgeborenen) (Exodus 22:29) apart gezet werden van andere mensen, zo werden de eerstelingen van de oogst (graan, olie, wijn) (Exodus 23:19; Numeri 18:12-13; Deuteronomium 18:4-5) en de eerstelingen van dieren (Exodus 13:2,12,15) apart gezet van de andere landbouwproducten tijdens de landbouw oogst. De eerstelingen moesten de allerbeste deel van het begin van de oogst zijn (Exodus 23:19; Exodus 34:26). Deze oude gewoonte werd later door de ceremoniële wet geregeld.

Elk jaar moest Gods oudtestamentische volk het paasfeest vieren door de schoof van de eerstelingen van de graanoogst (Leviticus 23:9-11) en het Pinksterfeest (Oogstfeest, Feest van Weken) vieren door twee broden gemaakt van het nieuwe graan en gebakken met zuurdeeg (Leviticus 23:15-17) als een beweegoffer van de eerstelingen aan de HEERE presenteren. Niets van de nieuwe oogst was geschikt (of beschikbaar) voor gewone consumptie totdat de eerstelingen gepresenteerd werden (Leviticus 23:9-14). De hoeveelheid van de eerstelingen mocht door de gever bepaald worden. Als de eerstelingen eenmaal gegeven waren, was de rest van de oogst helemaal geschikt en beschikbaar voor consumptie. De eerstelingen werden als voedsel aan de priesters en Levieten en hun huishoudingen gegeven (Numeri 18:12-13; Deuteronomium 18:3-5; Deuteronomium 26:2-11).

▪ **(2) Israël is de eerstelingen van Gods geestelijke oogst.**

Gods oudtestamentische volk, Israël, werd beschouwd als “de eerstelingen van de oogst”, d.w.z. Israël was het eerste volk die van andere volken in de wereld apart gezet werd om aan God te behoren. Dit is ook de betekenis van het woord “heilig” (i.e. “apart gezet”) (Jeremia 2:3; zie Romeinen 11:16). Gods gelovige volk in het Oude Testament was het begin van de oogst van Gods volk in de wereld. Israël was niet de enige oogst en ook niet een andersoortig oogst als de nieuwtestamentische oogst (Romeinen 1:16; Handelingen 13:46-48; Openbaring 21:9-14). De gelovigen in Israël werden voortgezet en uitgebreid (vergroot) om de gelovigen in de andere volken van de wereld in te sluiten (Efeziërs 2:11-13; Efeziërs 3:2-6)!

Let op dat de eerstelingen van de landbouw oogst gedurende de oudtestamentische periode op een zondag gepresenteerd werden, de dag na de sabbat van het paasfeest (Leviticus 23:11). Het wijst heel duidelijk vooruit naar de eerstelingen

van de geestelijke oogst van mensen gedurende de nieuwtestamentische periode die ook tijdens de Pinksterfeest op een zondag gepresenteerd werden!

De eerstelingen gedurende de nieuwtestamentische periode.

▪ (1) De wereld bestaande uit de geschapen mensheid is een oogst.

Gedurende de nieuwtestamentische periode wordt de wereld bestaande uit alle schepselen ook vergeleken met een oogst. De oogst (een symbool voor alle mensen) behoort aan God en is bezig rijp te worden voor het laatste oordeel (Matteüs 9:37). De “tarwe” een symbool voor alle gelovigen in Christus) wordt geoogst en een “schuur” (een symbool voor de hemel) bijeengebracht, terwijl “het kaf” of “het onkruid” een symbool voor de ongelovigen) geoogst worden en “het vuur” (een symbool voor de hel) geworpen wordt (Matteüs 3:12; Matteüs 13:30). Dit gebeurt ook in Openbaring 14:14-20. De gelovigen worden als een graanoogst bijeengebracht om voor eeuwig aan de Heer te behoren (Openbaring 14:14-16) en de rest van de mensheid wordt ook als de ranken van een wijnoogst bijeengeharkt om met de satan in de eeuwige straf geworpen te worden (Openbaring 14:17-20; zie Matteüs 25:41,46).

▪ (2) Het volle getal van gelovigen is de eerstelingen van Gods schepping.

Dus “alle gelovigen in Jezus Christus” zijn een soort “eerstelingen van Gods schepselen” (Jakobus 1:18). Uit alles wat God geschapen heeft worden alleen christenen apart gezet om aan God te behoren voor eeuwig. In de hele schepping worden alleen mensen die bevrijd zijn uit de slavernij van het verderf (van de zondige wereld) om te komen tot de heerlijkheid van de kinderen van God overgezet in het Koninkrijk van God (Romeinen 8:19-23; Kolossenzen 1:13)! Wie niet hoort bij deze eerstelingen van Gods schepselen is niet een gelovige en wordt niet gered.

“De eerstelingen” is een symbool voor het volle getal van alle echte gelovigen in Jezus Christus in de geschiedenis. Een ander symbool voor hen is “de (symbolische) 144 000 mensen met op hun voorhoofd de Naam van God de Vader” (Openbaring 14:1-5). Dit getal wordt niet letterlijk bedoeld. Het vertegenwoordigt ook niet een selecte groep van superheiligen in de hemel. Het bestaat uit alle echte gelovigen, omdat zij allen “gekocht zijn uit de mensen, als eerstelingen voor God en het Lam”. Zij zijn apart gezet van alle goddeloze en onrechtvaardige mensen in de wereld en in de geschiedenis. “Zij zijn het die het Lam volgen waar Het ook naartoe gaat”

Terwijl de Naam van God *symbolisch* op hun voorhoofd geschreven staat, staat de naam van het beest (i.e. de antichrist) *symbolisch* op het voorhoofd van de rest van mensheid (Openbaring 13:16-17). Zij zijn gekocht door het kostbare bloed van Christus (i.e. door Zijn plaatsvervangend zoenoffer aan het kruis)(1 Petrus 1:18-19). Dus, de eerstelingen van Gods oogst bestaat uit al Gods uitverkorenen, d.w.z. allen die geloven in Jezus Christus.

▪ (3) Jezus Christus is de Eersteling geworden van hen die ontslapen zijn.

Gedurende de oudtestamentische periode brachten de gelovigen *de eerstelingen* van hun gezin, hun graanoogst, wijnoogst en vee naar God. De eerstelingen *vertegenwoordigde de hele* familie, graanoogst en alle vee van de gelovige.

Maar gedurende de nieuwtestamentische periode is Jezus Christus Zelf de Eersteling. Het is wat de gelovige naar God brengt, maar wat Jezus Christus naar christenen brengt, namelijk, Zichzelf samen met Zijn volbrachte verlossingswerk dat centraal staat. Jezus Christus Zelf wordt “de Eersteling (Grieks: *aparche*) van hen die ontslapen zijn” genoemd (1 Korintiërs 15:20,23). Dit betekent niet dat Jezus Christus de eerste mens in de geschiedenis is die uit de dood opgewekt is (zie 1 Koningen 17:21), maar betekent dat Jezus Christus als de Vertegenwoordiger/Hoofd van Zijn gelovige volk garandeert dat alle gelovigen in Hem uit de dood zullen opstaan! Omdat Jezus Christus uit de dood is opgestaan, zullen alle gelovige ook uit de dood opstaan. Jezus Christus stond niet op uit de dood als een Individu, maar als het Hoofd van Zijn Lichaam (de Kerk/Gemeente). Wat ook al met het Hoofd gebeurde gaat ook met het hele Lichaam gebeuren (Romeinen 6:2-5)!

▪ (4) De Heilige Geest is de Eersteling Die gelovigen ontvangen.

Christenen ontvangen “de Eerstelingen van de Geest” (i.e. de Eersteling dat bestaat uit de Heilige Geest) (Romeinen 8:23). de heilige Geest Zelf leeft in de christen als de “Deposito” (eerste uitbetaling) of Waarborg (voor uitbetaling van het hele bedrag) dat God het werk wat Hij in gelovigen is begonnen volkomen en volmaakt zal voltooien (2 Korintiërs 1:21-22; Efeziërs 1:13-14; zie Filippenzen 1:6; Filippenzen 2:12-13). De Heilige Geest in christenen zorgt ervoor dat zij nu al “deel krijgen aan de goddelijke natuur (kenmerken) nadat zij het verderf, dat er door de begeerte in de wereld is, ontvlucht zijn” (2 Petrus 1:4). En de Heilige Geest garandeert dat bij de wederkomst van Christus, de menselijke geest gelijkvormig aan die van Jezus Christus zal zijn (1 Johannes 3:1-3) en dat hun menselijke lichaam gelijkvormig aan Zijn verheerlijkte lichaam zal zijn (Filippenzen 3:21).

▪ (5) Christenen geven eerst zichzelf en daarna hun giften.

Gedurende de nieuwtestamentische periode is het niet maar een deel (of een bepaald percentage) van christenen bezitten dat zij apart zetten voor God. Alles wat een christen bezit, behoort aan de Heer! “Wat hebt u dat u niet hebt ontvangen? En als u het ook ontvangen hebt, waarom roemt u alsof u het niet ontvangen had?” (1 Korintiërs 4:7; zie Lukas 14:33). Daarom geven christenen eerst zichzelf (hun denken, hart en lichaam) aan de Heer (Romeinen 12:1-2) en daarna ook wat nodig is in de bediening van de Heer (2 Korintiërs 8:3-5; 2 Korintiërs 9:6-7).

17. HET GEVEN VAN TIENDEN

Geven gedurende de oudtestamentische periode.

▪ (1) Het gedwongen geven van vaste bedragen.

Gedurende de oudtestamentische periode waren de Israëlieten verplicht vaste bedragen (percentages van hun bezittingen en aanwinsten) te geven ten einde de oudtestamentische tempeldienst in stand te houden (Maleachi 3:8-10). Zij moesten niet slechts één tiende, maar *drie soorten tienden* afstaan:

- **De eerste tiende** (Leviticus 27:30-32; Numeri 18:21-32; Maleachi 3:10)

De eerste tienden was “een geheiligde gave” (Numeri 18:32), de beloning of compensatie (salaris) voor de rituele bediening van de Levieten en priesters in de tabernakel of tempel (Numeri 18:31).

- **De tweede tienden** (Deuteronomium 12:4-7,11-12,17-19; Deuteronomium 14:22-27)

De tweede tiende was bestemd voor het vreugde feest in de tegenwoordigheid van de HEERE op de plaats die Hij voor de woning van Zijn Naam had uitgekozen (the tempel te Jeruzalem). Dit was een onderdeel van de aanbidding van God. Iedere twee opeenvolgende jaren werd deze tweede tiende gebruikt om eten in Jeruzalem te kopen voor de vreugdefeest. Waarschijnlijk vond dit plaats tijdens de jaarlijkse Loofhuttenfeest (Exodus 23:17; Leviticus 23:33-43; Numeri 29:12-39; Deuteronomium 16:13-17). Deze tiende moesten de Israëlieten leren om ontzag voor God te hebben.

- **De derde tiende** (Deuteronomium 14:28-29; Deuteronomium 26:12-15)

De derde tiende was bestemd voor de armen en de vreemdeling die onder de Israëlieten in hun dorpen leefden. Deze “tiende van het derde jaar” is waarschijnlijk de tweede tiende die gebruikt werd voor de vreugdefeest, maar die elk derde jaar gebruikt werd om de armen en vreemdelingen in hun dorpen te ondersteunen (als een soort van sociale belasting).

▪ (2) Het geven aan vastgelegde bestemmingen.

Het Oude Testament vereiste het geven van vastgestelde bedragen voor vastgestelde bestemmingen: voor het onderhoud van de tempel en tempeldienst in Jeruzalem (een soort godsdienstige belasting), voor het vreugdefeest te Jeruzalem (een soort vakantie uitgave) en voor de ondersteuning van armen en vreemdelingen (asielzoekers) in Israël (een soort sociale belasting). Dus, geven werd beperkt door Israëlieten die aan Israëlieten gaven.

Het geven gedurende de nieuwtestamentische periode.

▪ (1) Het vrijwillig geven van enig bedrag.

Gedurende de nieuwtestamentische periode werd geven een volkomen vrijwillige aangelegenheid. Het bestond uit eerst zichzelf geven aan de Heer en daarna van je bezittingen (geld) geven. Geven moest op de volgende wijze geschieden:

- overvloedig (gul) geven (Lukas 6:38; 2 Korintiërs 9:6)
- zelfs met opoffering (Lukas 21:1-4)
- naar vermogen (inkomen) (1 Korintiërs 16:1-2)
of overeenkomstig wat hij heeft (2 Korintiërs 8:12-15)
- zoals hij in zijn hart voorgenomen heeft te geven
- niet met tegenzin
- of uit dwang
- maar blijmoedig (2 Korintiërs 9:6-8)!

Wat Jezus over “tienden” in het Nieuwe Testament zegt (Matteüs 23:23-24 en Lukas 18:12), zegt Hij niet tegen christenen of de Kerk/Gemeente, maar tegen de Joden om de huichelarij van de Farizeeën aan het licht te brengen die voorgaven de wet te houden. Deze berisping van Jezus werd geuit vóór de vervulling, opheffing en afschaffing van de ceremoniële wet door de dood van Jezus Christus. Deze Bijbelgedeelten mogen niet gebruikt worden om het geven van tienden in de Nieuwtestamentische Kerk/Gemeente te rechtvaardigen!

▪ (2) Het geven aan verschillende bestemmingen.

Maar Nieuwe Testament spoort christenen aan voor de volgende verschillende bestemmingen te geven:

- voor hen die het evangelie verkondigen – niet noodzakelijk leden van je eigen kerkgenootschap of gemeente (1 Korintiërs 9:14)
- voor hen die onderricht geven in het Woord van God (Galaten 6:6; zie Hebreeën 13:7)
- voor de oudsten van je gemeente die hun taak goed uitvoeren (1 Timoteüs 5:17-18)
- voor de arme broeders en zusters in de wereld – niet noodzakelijk leden van je eigen kerkgenootschap of gemeente (Jakobus 2:14-17; 1 Johannes 3:16-18; 2 Korintiërs 8:13-15)
- en voor de armen over het algemeen (Spreuken 19:17; Spreuken 21:13; Matteüs 6:1-4)

Dus, de giften van christenen moeten bestemd worden voor de wereldwijde Kerk/Gemeente om daarmee het Koninkrijk (koningschap) van God in de wereld uit te breiden.

De oudtestamentische manier van geven is afgeschaft en verplaatst door de nieuwtestamentische manier van geven!

Dus, het oudtestamentische geven van tienden mag niet meer vereist of afgedwongen worden op de

DEEL III. DE WET IN HET NIEUWE TESTAMENT

A. HET WOORD “WET” HEEFT VERSCHILLENDE BETEKENISSEN IN HET NIEUWE TESTAMENT

1. De eerste betekenis van het woord “wet” in het Nieuwe Testament.

De wet is Gods heilige en rechtvaardige vereiste die

- **ongelovigen veroordeelt (verdoemt, straft)**
- **en gelovigen rechtvaardigt (reddt, behoudt) en heiligt (verandert).**

God is een rechtvaardige en heilige God. Daarom is Gods rechtvaardige en heilige wet of vereiste voor alle mensen:

- dat alle zonden gestraft moeten worden
- dat alle mensen volmaakt rechtvaardig en heilig moeten zijn m.b.t. hun relatie (hun positie of staat)
- dat alle mensen volledig volmaakt rechtvaardig en heilig moeten zijn m.b.t. hun leven (hun gedrag en levensstijl)!

De wet is Gods vereiste voor verlossing en Gods regel voor plicht, ongeacht of de wet alleen op het hart geschreven staat of ook in een boek (de Bijbel) opgetekend staat. De wet is Gods geestelijke en morele standaard die al Gods redelijke schepselen verplicht uit te voeren. De wet veroordeelt alles wat tekort schiet in Zijn onbuigzame standaard van volmaakte gehoorzaamheid en volmaakt heilig leven. Galaten 3:10 zegt, “Vervloekt is ieder die niet blijft bij alles wat geschreven staat in het boek van de wet (bet.2) om dat te doen.” En Jakobus 2:10 zegt, “Want wie de hele wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.2 en 3) in acht neemt, maar op *één punt* struikelt, die is schuldig geworden aan *alle geboden*.”

De wet is Gods absolute standaard voor beiden gerechtigheid (rechtvaardiging) en heiligheid (heiliging). Maar de wet is niet Gods absolute standaard voor het laatste oordeel, omdat alle mensen geoordeeld zullen worden in overeenstemming met hun *werken* in het licht van hun kennis van Gods wet.

De wet als Gods heilige en rechtvaardige vereiste voor alle mensen is vervuld voor alle gelovigen door Jezus Christus. Niemand anders in de wereld of in de geschiedenis was in staat Gods vereisten te vervullen.

2. De tweede betekenis van het woord “wet” in het Nieuwe Testament.

De wet is de geschreven wetboek

- die bestaat uit de vijf boeken van Mozes (de Pentateuch)**
- of uit alle boeken in het Oude Testament (de Thora).**

De eerste vijf boeken in het Oude Testament of het hele Oude Testament is *het begin van Gods openbaring* en een voorbereiding voor Zijn nieuwtestamentische openbaring.

De morele wetten, ceremoniële wetten en de burgerlijke wetten (bet.3) worden uitgedrukt in geboden, verboden en regels die in de boeken van het Oude Testament opgetekend staan (bet.2). Daarom wordt het hele Oude Testament dikwijls “de Wet” (Thora) en de Profeten” genoemd (Matteüs 5:17; Romeinen 3:21). Maar het Oude Testament bevat veel meer dan morele wetten, ceremoniële wetten en burgerlijke wetten. Het bevat ook heilsgeschiedenis, religieuze poëzie en wijsheid en profetieën.

Alles wat de wet (bet.2)(d.w.z. de oudtestamentische Schrift) (Romeinen 3:19a) zegt, dat spreekt zij tot alle mensen in de wereld die “ingesloten zijn in”¹⁵ de wet (bet.1)(d.w.z. onder de verplichting staan Gods heilige en rechtvaardige vereiste te vervullen)(Romeinen 3:19b). De wet (bet.2)(d.w.z. de oudtestamentische Schrift) is niet dood, maar “spreekt”. De Heilige Geest maakt de woorden in de Bijbel levend zodat de Bijbel spreekt tot de harten, gedachten en gewetens van mensen (Johannes 16:8-11; Hebrëen 4:12; 2 Timoteüs 3:16-17).

3. De derde betekenis van het woord “wet” in het Nieuwe Testament.

De wet is de morele, ceremoniële en burgerlijke wetten (geboden, verboden en regels) die bij Sinai (1447 v.C.) gegeven werden en nu in het Oude Testament (de Thora) geschreven staan.

- De morele wetten blijven altijd geldig.**
- De ceremoniële wetten zijn vervuld en daarom opgeheven en afgeschaft.**
- De burgerlijke wetten van Israël zijn vervangen door het onderricht over het Koninkrijk van God.**

¹⁵ Grieks: ‘en’ (Nederlands: ingesloten in). Niet Grieks: ‘hupo’ (Nederlands: onder).

Deze drie soorten wetten in het Oude Testament kunnen niet helemaal van elkaar gescheiden worden, maar kunnen ruwweg onderscheiden worden in:

▪ **(3a) De morele wetten.**

De morele wetten waren gedurende de oudtestamentische periode Gods rechtvaardige vereisten en zijn nog steeds gedurende de nieuwtestamentische periode Gods rechtvaardige vereisten hoe mensen in de wereld en in de geschiedenis horen te leven. Ze komen voor in de geboden en verboden in de Bijbel, worden samengevat in de Tien Geboden en zijn nog nooit opgeheven of afgeschaft. De aanhalingen uit de Psalmen en Jesaja in Romeinen 3:10-18 zijn voorbeelden van morele wetten.

▪ **(3b) De ceremoniële wetten.**

De ceremoniële of rituele wetten waren gedurende de oudtestamentische periode Gods vereisten hoe Gods volk tot God moesten naderen, met hem moesten omgaan, en Hem moesten aanbidden en dienen. Ze werden uitgedrukt in wetten m.b.t. de priesters en Leviëten, wetten m.b.t. de tabernakel en tempel, wetten m.b.t. religieuze feesten en wetten m.b.t. religieuze handelingen. De ceremoniële wet is vervuld, opgeheven en afgeschaft.

▪

(3c) De burgerlijke wetten.

De burgerlijke wetten waren gedurende de oudtestamentische periode Gods vereisten hoe de gemeenschap van zijn volk, Israël, geregeld moest worden. Ze bevatten wetten m.b.t. de overheid, wetten m.b.t. eigendomsrecht, wetten m.b.t. strafrecht, wetten m.b.t. militaire dienst en oorlogvoering en wetten m.b.t. belastingen.

Gods oudtestamentische volk (Israël) werd niet opgeheven of vervangen, maar werd voortgezet op een hogere vlak en uitgebreid om gelovigen uit alle andere volken in te sluiten en zo Gods nieuwtestamentische volk (de Kerk/Gemeente) te vormen. Daarom werden de burgerlijke wetten van de staat Israël gedurende de oudtestamentische periode vervangen door het onderricht van Jezus Christus m.b.t. het Koninkrijk van God in het Nieuwe Testament.

4. De vierde betekenis van het woord “wet” in het Nieuwe Testament.

De wet is de dominerende principe, de overheersende factor, de dwingende en sturende macht:

a. bestaande uit de beheersing door de morele, ceremoniële en burgerlijke wet ingesloten de uitgebreide interpretaties van de religieuze Joden

b. bestaande uit de beheersing door de zondige natuur

c. bestaande uit de beheersing door de Heilige Geest

De “wet” is het dominerende principe die mensen dwingt te gehoorzamen, een verordening die gezag voert en absolute gehoorzaamheid vereist, een wet die gehouden moet worden ten einde verlossing te verkrijgen, een overheersende factor.

▪ **(4a) De wet in de zin van de dominerende overheersing van mensgemaakte godsdienstige regels.**

De Joodse godsdienstleiders en onderwijzers beschouwde gehoorzaamheid aan de onvervalste geschreven wet, zoals bij Sinai ontvangen (bet.3) als een middel tot rechtvaardiging (verlossing). Zij hebben bovendien deze wet van God (bet.3) begraven onder een hoop mensgemaakte wetten (bet.4a), mondelinge overleveringen, haarkloverij van regels op bijna elk terrein van het leven (Matteüs 15:6-9). Er waren 248 geboden en 365 verboden in de Joodse traditionele wet (bet.4a). De Joodse godsdienstige geleerden achten gehoorzaamheid aan deze wet noodzakelijk voor rechtvaardiging (verlossing). De Joden hadden de oorspronkelijke wet van God (bet.3) veranderd in een ondraaglijk juk (bet.4a)(Matteüs 23:4). Jezus kwam mensen van deze “wet” (bet.4a) redden (Matteüs 11:28-30). De Heilige Geest kwam mensen van deze “wet” bevrijden (Romeinen 8:2).

▪ **(4b) De wet in de zin van de dominerende overheersing van de zondige natuur in mensen.**

De “wet” is een verwijzing naar “de wet van de zonde en van de dood” (Romeinen 7:23; Romeinen 8:2). Deze “wet” is de dominerende en overheersende macht van de zondige natuur in de gelovige, die van de gelovige een gevangene maakt van zijn zondige natuur en maakt dat hij nog vruchten draagt voor de dood.

▪ **(4c) De wet in de zin van de dominerende overheersing van de Heilige Geest in christenen.**

De “wet” is een verwijzing naar “de wet van de Geest van het leven” (NBV: die in Christus Jezus leven brengt) (Romeinen 8:2). Deze “wet” is de dominerende en overheersende macht van de Heilige Geest in de gelovige die de gelovige vrijgemaakt heeft van de wet van de zonde en de dood”, d.w.z. de gelovige vrijgemaakt heeft van de *voordurende* dominerende macht van zijn zondige natuur (zonder zijn zondige natuur van hem te verwijderen). Zo draagt de gelovige vrucht voor God.

5. De vijfde betekenis van het woord “wet” in het Nieuwe Testament.

De wet is het verbond van het Oude Testament

- samen met de vereisten (van het verbond), namelijk geloof en gehoorzaamheid
- en met het uiterlijke teken van de besnijdenis gedurende de oudtestamentische periode.

Romeinen 2:25-27 zegt, “Want de besnijdenis heeft wel nut als u de wet (bet.5)(het verbond) houdt, maar als u een overtreder van de wet (bet.5)(het verbond) bent, is uw besneden zijn tot onbesneden zijn geworden. Als dan een onbesneden de verordeningen van de wet (bet.5)(het verbond) in acht neemt, zal zijn onbesneden zijn *dan* niet tot besnijdenis gerekend worden? En zal hij die overeenkomstig de natuur onbesneden is, *maar* die de wet (bet.5)(het verbond) volbrengt, u *dan niet* oordelen, die mét de letter *van de wet* (bet.2) en de besnijdenis (bet.3b) een overtreder van de wet (bet.5)(het verbond) bent?”

B. JEZUS CHRISTUS HEEFT DE WET IN ELK OPZICHT VERVULD

1. Christus heeft de wet (bet.1, bet.2 en bet.3) vervuld.

Jezus Christus heeft de wet (bet.1 als uitgedrukt in bet 2 en bet 3) in elk opzicht vervuld (Matteüs 5:17; Lukas 24:25-27,44-47).

“De Wet (bet.2) en de Profeten” was de naam voor de oudtestamentische Geschriften. De Joodse leraren van de wet (bet 2 en 3)(de rabbijnen) waren de erkende theologen en uitleggers van het Oude Testament. Gedurende de nieuwtestamentische periode hebben zij de oudtestamentische Geschriften van hun boodschap en kracht beroofd (Matteüs 15:1-13; Markus 7:1-13) door de boodschap met hun eigen religieuze onderricht en uitleg van het Oude Testament te verplaatsen. De Farizeeën waren een Joodse sekte die aan iedereen voordeden alsof zij de leringen van de religieuze leraren onderhielden. Zij geloofden dat zij gerechtvaardigd (behouden) werden door het houden van de wet (bet.3): niet alleen de morele wetten, maar vooral de ceremoniële en burgerlijke wetten. Maar Jezus Christus zei duidelijk dat de Farizeeën als witgepleisterde graven waren die van buiten wel mooi leken, maar van binnen vol doodsbeenderen en allerhande onreinheden waren. Van buiten leken de Farizeeën met hun onderhouden van de religieuze verplichtingen “rechtvaardig”, maar van binnen waren zij vol huichelarij en wetteloosheid (Matteüs 23:27-28; zie Lukas 11:44).

Bij zijn eerste komst zei Jezus dat Hij niet gekomen was om de Wet en de Profeten af te schaffen maar om ze te vervullen (Matteüs 5:17). Christus kwam om de wet (bet.1) zoals geschreven in het Oude Testament (bet.2) en uitgedrukt in de morele, ceremoniële en burgerlijke wetten (bet.3) als volgt te vervullen:

- Hij vervulde de wet door absoluut alle (100%) onheiligheid en ongerechtigheid van gelovigen op zichzelf te nemen (1 Petrus 2:24)
- Hij vervulde de wet door Zijn absolute volmaakte (100%) gerechtigheid (vereiste voor rechtvaardiging, verlossing) toe te schrijven aan de gelovigen (2 Korintiërs 5:21)
- Hij vervulde de wet door Zijn absolute volmaakte (100%) heilig leven (vereiste voor heiligmaking) in de gelovige uit te leven (1 Korintiërs 1:30; Galaten 2:20).

De oudtestamentisch messiaanse Bijbelgedeelten beperkte de Messias, Jezus Christus, niet tot één ambt. De Messias zou de Koning en tegelijk de Hoge Priester zijn (Psalm 110:1,4; vergelijk Jesaja 52:13-15 met Jesaja 53:4-6). Hij zou tegelijk de Profeet en de Priester zijn (Jesaja 42:1-7).

2. Christus als Profeet vervulde de Wet (en de Profeten) door Zijn onderricht.

Christus kwam:

- om de volledige betekenis van de morele wet te openbaren (Matteüs hfst. 5 to 7)
- om de werkelijkheden uitgedrukt in de schaduwen van de ceremoniële wetten te brengen (Kolossenzen 2:17)
- en om het Koninkrijk van God te vestigen waarvan de principes de burgerlijke wetten van de staat Israël zouden vervangen.

Christus is gekomen om te vervullen:

- wat de wetboeken leerden (vergelijk Deuteronomium 18:15,18 met Matteüs 21:11 en Handelingen 3:22-24)
- en wat de profetische boeken (Jesaja 52:13 tot 53:12) en de psalmen (Psalm 22) voorspelden.

Jezus Christus is niet alleen de Finale (Laatste) Profeet, maar ook de Grootste van al Gods profeten. God sprak Zijn finale en volledige woord uit door Jezus Christus (Hebreeën 1:1-2)! Alle mensen die na Jezus Christus kwamen en aanspraak maakten “de profeet” te zijn, zijn valse profeten (Matteüs 24:24)!

3. Christus als Hoge Priester vervulde de Wet (en de Profeten) door Zijn plaatsvervangend lijden en dood in de plaats van gelovigen.

Jezus Christus vervulde alle voorwaarden voor de vervulling van Gods wet, namelijk, dat Gods wet volledig en

volmaakt gehoorzaamd moet worden en dat alle overtredingen volledig gestraft moet worden. Hij openbaarde Zich als de Lijdende Knecht (vergelijk Jesaja 42:1 met Matteüs 3:17 en Matteüs 17:5; vergelijk Jesaja 42:2-4 met Matteüs 12:18-21; vergelijk Jesaja 42:6 met Lukas 2:32 en Handelingen 13:47; vergelijk Jesaja 53:4 met Matteüs 8:17; vergelijk Jesaja 53:12 met Lukas 22:37).

Jezus Christus is niet alleen de Finale laatste Hoge Priester, maar ook de Grootste Hoge Priester van alle hoge priesters (Hebreeën 4:14-16). Hij gaf Zichzelf eens en voor altijd als het zoenoffer voor zonden van iedereen die in Hem gelooft (vergelijk Psalm 40:7-9 met Johannes 1:29 en Hebreeën 10:5-7).

3. Christus als Koning vervulde de wet (en de Profeten) door Zijn heerschappij als Koning.

Jezus Christus vermorzelde de kop van de slang (de satan)(Genesis 3:15) en verlost (bevrijde) Zijn mensen van de macht van de satan (Matteüs 12:28-29; Kolossenzen 2:14; Kolossenzen 1:13).

Jezus Christus is niet alleen de Finale (Laatste) Koning, maar ook de Grootste Koning van alle koningen (vergelijk Genesis 49:10, 1 Kronieken 17:11-14, Jesaja 9:5-6 en Daniël 2:44 met Matteüs 4:17, Matteüs 11:12-13, Matteüs 12:28 en Matteüs 21:42-43). Hij heerst als Koning op Gods troon in de hemel over alles in het universum en op de aarde (Matteüs 28:18; Efeziërs 1:20-23; 1 Petrus 3:22; Openbaring 1:5; Openbaring 5:6-14).

4. Jezus Christus en Zijn vervulde werk van verlossing in het Nieuwe Testament is de sleutel om het Oude Testament uit te leggen.

Het leven, dood, opstanding, hemelvaart en troonsbestijging van Jezus Christus, als geopenbaard in het Nieuwe Testament, is de sleutel voor de juiste uitleg van het Oude Testament (i.e. de Wet en de Profeten)! De manier om het Oude Testament te begrijpen staat geschreven in Lukas 24:25-27,44).

De boeken in het Oude Testament KUNNEN NIET begrepen of juist uitgelegd worden zonder de openbaring van Jezus Christus en de apostelen in het Nieuwe Testament. “Maar hun gedachten (i.e. van de Israëlieten) werden verhard, want tot op heden blijft diezelfde bedekking bij het lezen van het Oude Testament, zonder te worden weggenomen. Die *bedekking* wordt tenietgedaan in Christus. Ja, tot op heden ligt er, wanneer Mozes (i.e. de Wetboeken) gelezen wordt, een bedekking op hun hart. Maar wanneer het zich tot de Heere bekeert, wordt de bedekking weggenomen” (2 Korintiërs 3:14-16)!

De boeken in het Oude Testament MOGEN NIET uitgelegd worden zonder de openbaring van de vervulling in het Nieuwe Testament. De apostel Petrus zei met betrekking tot de profeten van het Oude Testament: “U (de christenen in Turkije) verkrijgt het einddoel van uw geloof, *namelijk* de zaligheid van uw zielen. Naar deze zaligheid hebben de profeten, die geprofeteerd hebben over de genade die aan u (de gelovigen in de nieuwtestamentische periode) *bewezen* is, gezocht en gespeurd. Zij onderzochten op welke en wat voor tijd de Geest van Christus, Die in hen (i.e. de profeten van het Oude Testament) was (sic!), doelde, toen Hij tevoren getuigde van het lijden *dat* op Christus *komen zou*, en ook van de heerlijkheid daarna (i.e. de nieuwtestamentische werkelijkheden). Aan hen (i.e. de oudtestamentische profeten) werd geopenbaard dat zij niet zichzelf, maar ons (i.e. de nieuwtestamentische gelovigen) dienden in de dingen die u nu verkondigd zijn door hen die u het Evangelie verkondigd hebben door de Heilige Geest” (1 Petrus 1:9-12)!

De kerkvader Augustinus schreef, “Het Nieuwe Testament ligt verborgen in het Oude Testament en het Oude Testament staat geopenbaard in het Nieuwe Testament”. Alle mensen hebben de volledige en volmaakte licht van het Nieuwe Testament nodig om de openbaring in het Oude Testament goed te begrijpen en juist uit te leggen! De finale beslissing hoe om iets in het Oude Testament te verstaan en juist uit te leggen staat geopenbaard in het Nieuwe Testament! Het Oude Testament verhoudt zich tot het Nieuwe Testament “als profetie tot vervulling”. “als type tot antitype” en “als schaduw tot werkelijkheid”! Alle beloften in het Oude Testament, ingesloten Gods beloften aan Zijn oudtestamentische volk (Israël) zijn vervuld en worden vervuld door Jezus Christus aan Zijn nieuwtestamentische volk (de Kerk/Gemeente) die bestaat uit alle gelovigen uit alle volken op de aarde (2 Korintiërs 1:20; Efeziërs 3:3-6). Gods openbaring door Jezus Christus is Gods finale woord aan alle mensen!

5. Jezus Christus heeft de morele wet (de Tien Geboden) samengevat in termen van liefde.

In Markus 12:30-31 zegt Jezus, “U zult de Heere, uw God, liefhebben met heel uw hart, met heel uw ziel en met heel uw verstand. Dit is het eerste en het grote gebod. En het tweede, hieraan gelijk, is: U zult uw naaste liefhebben als uzelf. Aan deze twee geboden hangt heel de Wet, en de Profeten” (bet.2)(Matteüs 22:37-40).

De apostel Paulus en Jakobus leerden hetzelfde (Romeinen 13:8-10; Jakobus 2:8-13). “Liefde” is de manier waarop de morele wet in de Bijbel vervuld moet worden en ook volledig en volmaakt vervuld zullen worden.

In Johannes 13:34-35 zei Jezus, “Een nieuw gebod geef Ik u, *namelijk* dat u elkaar liefhebt; zoals Ik u liefgehad heb, moet u ook elkaar liefhebben. Hierdoor zullen allen inzien dat u Mijn discipelen bent: als u liefde onder elkaar hebt.” Wat *nieuw* bij dit gebod is (zie Deuteronomium 6:5 en Leviticus 19:18), is dat de enige standaard voor het meten van gehoorzaamheid aan God “de liefde van Jezus Christus voor ons” is! De morele wetten in de Bijbel zijn niet vervuld door de liefde van mensen, maar door de liefde van God voor mensen! Mensen kunnen alleen beginnen lief te hebben

met goddelijke liefde zoals Jezus Christus ons liefheeft, wanneer de liefde van God in ons harten uitgestort wordt door de Heilige Geest (Romeinen 5:5), dat is, nadat zij wedergeboren zijn door de Heilige Geest (Johannes 3:3-8) en wanneer zij opnieuw vervuld worden met de Heilige Geest (Efeziërs 5:15-21) dat leidt tot het dragen van de vrucht van de Geest (Galaten 5:22-23). In Johannes 14:21 en 24 zegt Jezus, “Wie Mijn geboden heeft en die in acht neemt, die is het die Mij liefheeft” en “Wie mijn woorden niet in acht neemt, is niet van Mij”. Liefhebben met gevoelens is niet genoeg. Liefhebben moet uitgedrukt worden in gehoorzaamheid aan God (Christus).

6. Jezus Christus handhaafde de morele wet, maar vervulde de ceremoniële wet.

De Bijbel leert duidelijk dat Jezus Christus de morele wet handhaafde (Matteüs 22:36-40), maar de ceremoniële wet vervulde en toen ophief en afschafte (Kolossenzen 2:14). Hij zette alle gelovigen in de nieuwtestamentische periode vrij van de regels van de ceremoniële wet!

De Bijbel leert duidelijk dat de regels van de ceremoniële wet afgeschaft zijn en niet meer in de christelijke Kerk/Gemeente geïntroduceerd mogen worden en zodoende weer “een tussenmuur die scheiding maakt” tussen christenen te veroorzaken (Efeziërs 2:14-15)! Toen Jezus Christus aan het kruis stierf als een zoenoffer voor onze zonden, werden alle dierenofferanden samen met de priesters die ze offerden en de tempels waar ze geofferd werden beëindigd!

Door Zijn dood maakte Jezus Christus niet alleen vrede tussen mensen en God, maar ook vrede tussen gelovigen uit de Joden die gewend waren de ceremoniële wet te hebben en gelovigen uit de heidense volken die nooit de ceremoniële wet bezaten. Hij verenigde die twee groepen gelovigen tot één mens (d.w.z. één Lichaam, één Kerk/Gemeente) (Efeziërs 2:11-22). “Er is immers geen enkel onderscheid tussen Jood en Griek. Want Een en dezelfde is Heere van allen en Hij is rijk voor allen die Hem aanroepen” (Romeinen 10:12). “Ook wij allen immers zijn door één Geest tot één lichaam gedoopt, hetzij dat wij Joden zijn, hetzij Grieken, hetzij slaven, hetzij vrijen; en wij allen zijn van één Geest doordrenkt” (1 Korintiërs 12:13).

Daarom mogen christenen nooit meer de oudtestamentische ceremoniële wetten invoeren in de nieuwtestamentische Kerk/Gemeente! En daarom mogen christenen niet “joods messiaanse gemeenten” stichten die delen van de ceremoniële wet behouden, evenals zij niet gemeenten mogen stichten die blijven vasthouden aan delen van de religieuze wetten en gewoonten van de andere godsdiensten in de wereld! Christenen mogen niet wat de Joden en andere godsdiensten beschouwen als “een struikelblok” wegnemen (1 Korintiërs 1:22-24; 1 Korintiërs 2:1-5)! De godsdiensten van de wereld kunnen niet verlost (teruggewonnen, Engels: “redeemed”) worden door de boodschap van de Bijbel aan te passen of door het religieuze gedrag van christenen aan de godsdiensten aan te passen. Een valse godsdienst valt helemaal buiten de mogelijkheid verlost (teruggewonnen) te worden! Niettemin kunnen niet-christenen (d.w.z. de mensen die in andere godsdiensten geloven) verlost worden, maar alleen door Jezus Christus en Zijn voltooide werk van verlossing aan het kruis, niet door de godsdienstige wetten van de Joden of de andere godsdiensten in de wereld!

C. DE WET

IN DE BOEKEN VAN HET NIEUWE TESTAMENT

1. De wet in de Evangelieën.

Matteüs 5:17. Denk niet dat Ik gekomen ben om de Wet (bet.2a en 3a,b,c) of de Profeten af te schaffen; Ik ben niet gekomen om die af te schaffen, maar te vervullen.

Jezus Christus gaf niet de indruk aan de Joden dat Hij met een nieuwigheid of een nieuw godsdienst was gekomen. Evenals de Joodse godsdienstige leiders legde Jezus nadruk op goede werken (Matteüs 5:16) en had Hij Mozes hoog zitten (Markus 7:10). Hij kwam niet om de Wet af te schaffen, maar ook niet simpel om de Wet te handhaven. Hij kwam om de Wet te vervullen en wel als volgt: Hij gaf aan de morele wetten (de Tien Geboden) hun oorspronkelijke bedoeling en ware betekenis (Matteüs hfst. 5). Hij vervulde de typen en schaduwen van de ceremoniële wet (m.b.t. priesters, tempel, ingestelde feesten, besnijdenis en offeranden). Op deze wijze toonde Hij de eenheid tussen het Oude Testament en het Nieuwe Testament.

Matteüs 5:20. Want Ik zeg u: Als uw gerechtigheid niet overvloediger is dan die van de Schriftgeleerden (bet.3b en 4a) en de Farizeeën, zult u het Koninkrijk der hemelen beslist niet binnengaan.

“De Schriftgeleerden of leraren van de wet” was een beroep (Joodse theologen) die zich toewijdden aan haarkloverij en wijdlopende debatten over de geboden en verboden in de wet (bet.3b en 4a). “De Farizeeën” was een sekte die hard probeerde om mensen te doen geloven dat zij zich hielden aan het onderwijs van de Schriftgeleerden, namelijk, dat je gerechtvaardigd kunt worden door de werken van de wet (bet.3b) ingesloten de vele wetten (bet.4a) die door de traditie eraan toegevoegd werden. De Farizeeën geloofden dat zij door hun ijverige inzet bezig waren dit doel te bereiken. De Joden jaagden naar *eigengerechtigheid*. Het bestond uit uiterlijke gehoorzaamheid aan de wet die de aandacht op hen vestigde. Maar Jezus leerde *de gerechtigheid van God* dat godsdienstige gerechtigheid ver te boven ging. Het bestond uit “volmaakt zijn als God” en “meer dan het gewone doen” (Matteüs 5:47-48,16).

Matteüs 7:12. Alles dan wat u wilt dat de mensen u doen, doet u hun ook zo, want dat is de Wet (bet.2a en 3a,b,c) en de Profeten.

Andere godsdiensten stellen deze regel op een negatieve wijze: “Doe niet aan ander mensen wat je niet wil dat zij (later) aan jou doen” (Mahabharata XIII.5571). Christus stelt deze regel op een positieve wijze: Wat je wilt dat anderen voor jou doen, doe dat ook voor hen.” Alle negatieve geboden in de Tien Geboden moet ook in een positieve zin vervuld worden: “Je mag geen echtbreuk plegen, niet doden, niet stelen, niet begeren” worden vervuld door de positieve regel: “Heb lief (zie Romeinen 13:8-10) door “moreel rein te blijven, levens te behouden, bezittingen te beschermen, en tevreden te zijn met wat je hebt”. Niet-christenen leren dat je deze dingen kan doen in je eigen kracht. Liberale godsdiensten leggen de nadruk op liefde voor mensen ten koste van liefde voor God. Maar Jezus Christus leert christenen in Hem te blijven, omdat christenen zonder Christus niets kunnen doen (Johannes 15:5).

Matteüs 11:13. Want al de profeten en de Wet (bet.2a) hebben tot Johannes toe geprofeteerd.

“De Wet (bet.2a) en de Profeten” is een aanduiding voor het Oude Testament. Door heel het Oude Testament heen zijn er beloften en profetieën. Maar na de profeet Maleachi (432 - 420 v.C.) waren er geen profeten meer tot Johannes de Doper. Johannes de Doper was de laatste profeet in de oudtestamentische periode. Hij is de voorloper of wegbereider van Jezus Christus, kondigde de komst van Jezus Christus aan en predikte een doop van bekering tot vergeving van zonden (Markus 1:3-8). Met de eerste komst van Jezus Christus begint de vervulling van de oudtestamentische profetieën.

Matteüs 13:52. Hij zei tegen hen: Daarom, iedere Schriftgeleerde (bet.2b), in het Koninkrijk der hemelen onderwezen (NBV: die een leerling/discipel in het Koninkrijk is geworden), is gelijk aan een heer des huizes die uit zijn voorraad nieuwe en oude dingen tevoorschijn haalt.

Echte studenten en theologen van “de Wet” (bet.2b)(i.e. de Bijbel) zijn mensen die discipelen van Gods Koninkrijk geworden zijn (d.w.z. goed onderricht zijn in het Koninkrijk van God). “Het Koninkrijk van God” is de heerschappij of *koningschap* van God over allen en alles, maar vooral de heerschappij van Jezus Christus in de harten en levens van christenen (Lukas 17:21), dat zichtbaar wordt”:

- in hun verlossing van begin tot einde (Markus 10:25-26)
- in hun bijeenkomsten in plaatselijke gemeenten die samen de een wereldwijde Kerk/Gemeente vormt (Matteüs 16:18-19)
- in hun transformatie van karakter, goede werken en invloed in de gemeenschap (Matteüs 25:34-36; Romeinen 14:17; en de meeste gelijkenissen van Jezus) en
- uiteindelijk in de nieuwe aarde en het nieuwe universum (2 Petrus 3:13; Openbaring 11:15).

De Bijbel is een schatkamer van oude en nieuwe schatten (Hebreeën 4:12)!

Matteüs 22:36-40. ³⁶ Meester, wat is het grote gebod in de wet (bet.3a)? ³⁷ Jezus zei tegen hem: U zult de Heere, uw God, liefhebben met heel uw hart, met heel uw ziel en met heel uw verstand. ³⁸ Dit is het eerste en het grote gebod. ³⁹ En het tweede, hieraan gelijk, is: U zult uw naaste liefhebben als uzelf. ⁴⁰ Aan deze twee geboden hangt heel de Wet (bet.2a en 3a), en de Profeten.

De hele morele en geestelijke wet kan in een woord samengevat worden: “liefde (Markus 12:30-31; Romeinen 13:8-10; 1 Korintiërs 13:1-13). “Het hart” is het centrum van iemands persoonlijkheid, de bron van zijn gedachten, woorden en daden (Spreuken 4:23). “De ziel” is de zetel van iemands emotionele activiteit. “Het denken” is de zetel van iemands mentaal leven. “Kracht” is een samenvatting van zijn daden en gedrag. Gods volkomen liefde voor ons moet niet met halfslachtige liefde beantwoord worden. Deze twee geboden zijn de haak waaraan de hele Bijbel met zijn onderrichtingen aan hangen. Het hele Oude (en Nieuwe) Testament met al zijn verboden en geboden, profetieën en beloften, typen en getuigenissen, uitnodigingen en uitdagingen wijzen naar de liefde van God die van ons een antwoord van liefde vraagt.

Matteüs 23:23. Wee u, Schriftgeleerden (bet.3b en 4a) en Farizeeën, huichelaars, want u geeft tienden van de munt, de dille en de komijn (bet.3b), en u laat het belangrijkste van de Wet (bet.3a) na: het recht, en de barmhartigheid en het geloof. Deze dingen (bet.3b) zou men moeten doen en die andere dingen (bet.3a) niet nalaten.

Jezus sprak hier niet tot christenen, maar tot de Joodse Wetgeleerden. Hij sprak vóór Zijn dood en opstanding en dus nog vóór de Wet werd vervuld! “Het geven van tienden” was een deel van de oudtestamentische ceremoniële wet en werd vanaf de eerste komst van Jezus Christus vervangen door een nieuwtestamentische wijze van geven (Lukas 6:38; zie 2 Korintiërs 9:6-7).

Markus 12:38-40. ³⁸ En Hij zei tegen hen in Zijn onderricht: Pas op voor de Schriftgeleerden (bet.3b en 4a), die gesteld zijn op het rondlopen in lange gewaden, op begroetingen op de markten, ³⁹ op de voorste plaatsen in de synagogen en op de ereplaatsen tijdens de maaltijden. ⁴⁰ Zij verslinden de huizen van de weduwen en bidden lang voor de schijn. Dezen zullen een zwaarder oordeel ontvangen.

Dit is een ernstige waarschuwing voor de godsdienstige leiders en leraren van de Wet! Jezus observeerde dat hun lange gewaden de indruk bij mensen wekten dat zij belangrijke posities bekleden. Zij waren erop gesteld dat mensen hen aanspraken met hun titel “rabbi” (meester) als erkenning van hun verhevenheid. Zij zaten graag recht voor het verhoog (de preekstoel) in de synagoge. Het was een groot eer daarheen geleid te worden. Jezus waarschuwde jezelf niet te verhogen door aan te liggen op een ereplaats die voor iemand voornamer bestemd was (Lukas 14:7-11). Hij veroordeelde de Schriftgeleerden die zichzelf verrijkten met de karige bezittingen van eenzame vrouwen. Paulus zei

over hen, “Tot hen behoren zij die de huizen binnensluipen en vrouwtjes in hun macht krijgen die met zonden beladen zijn en door allerlei begeerten gedreven worden” (2 Timoteüs 3:6).

Lukas 10:25-28. ²⁵ En zie, een wetgeleerde (bet.3b en 4a) stond op om Hem te verzoeken, en zei: Meester, wat moet ik doen om het eeuwige leven te beërven? ²⁶ En Hij zei tegen hem: Wat staat er in de Wet (bet 2b en 3a)(i.e. de Bijbel) geschreven? Wat leest u *daar*? ²⁷ Hij antwoordde en zei: U zult de Heere, uw God, liefhebben met heel uw hart, met heel uw ziel, met heel uw kracht en met heel uw verstand, en uw naaste als uzelf. ²⁸ Hij zei tegen hem: U hebt juist geantwoord. Doe dat en u zult leven.

Deze man had een oneerbaar motief. Hij wilde Jezus voor de mensen in verlegenheid brengen door een listige vraag te stellen. Als Jezus de vraag zou beantwoorden, zou Hij beschuldigd worden een nieuw leer te brengen. Dus beantwoorde Jezus de vraag met een ander vraag waarin de vrager zelf het antwoord in de Bijbel moest vinden. Zo bleek het dan dat Jezus niet een nieuw leer verkondigde, maar Zich strikt aan de Wet (de Bijbel) hield! Jezus dwong de man zelf de waarheid te ontdekken en te formuleren. De man antwoordde met Deuteronomium 6:5 en Leviticus 19:18 die de leer van de Bijbel samenvatten. Ze leren dat de essentie in elk ware godsdienst is: “Niet de vele regels van de ceremoniële wet (bet.3b) te houden, maar God en je naaste lief te hebben (bet.3a)!” Let wel dat Jezus niet “kennis van de wet”, maar “gehoorzaamheid aan de wet” (de Bijbel)(bet.3a) benadrukte!

Lukas 24:25-27,44. ²⁵ En Hij zei tegen hen: O onverstandigen en tragen van hart! Dat u niet gelooft al wat de profeten gesproken hebben! ²⁶ Moest de Christus dit niet lijden en zo in Zijn heerlijkheid ingaan? ²⁷ En Hij begon bij Mozes (i.e. de wet)(bet.2a) en al de profeten en legde hun uit wat in al de Schriften (bet.2b) over Hem *geschreven* was. ... En Hij zei tegen hen: Dit zijn de woorden die Ik tot u sprak toen Ik nog bij u was, dat alles vervuld moest worden wat over Mij geschreven staat in de Wet van Mozes (bet.2a) en in de Profeten en in de Psalmen (bet.2b).

De vijf rode lijnen door heel het Oude Testament heen zijn:

- De genealogie of geslachtslijn van de Messias kon niet verbroken worden (zie Delta cursus studie 5)
- Het verbond van genade (zie Delta cursus studie 6)
- De theocratie (zie Delta cursus studie 11)
- De triomf van het Koninkrijk van God (zie Delta cursus studie 15)
- De profetieën over de Messias (Jezus Christus) (zie Delta cursus studie 16)

Johannes 1:17. Want de wet (bet.3a,b,c,) is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid zijn er door Jezus Christus gekomen.

Er was niets fout met de Wet die God aan Mozes (bet.2a) gaf (1447 v.C.).

De Wet was een voorbereiding op het Nieuwe Testament:

- De morele wet openbaarde de verloren toestand van de mens en dat hij een Verlosser nodig heeft
- De ceremoniële wet voorafschaduwde de verlossing en het leven van de verlost

Maar er waren twee dingen die de Wet (bet.3a,b,c) niet kon doen:

- De Wet (bet.3a,b,c) schonk geen “genade” aan zondaren die hun zonden eens en voor altijd vergaf (Hebreeën 8:12) en die de gelovige in hun nood kon helpen (Hebreeën 4:16).
- De Wet (bet.3a,b,c) verschaft geen “waarheid” die bestond uit de werkelijkheden waarop de schaduwen duiden (Kolossenzen 2:17; Hebreeën 10:1) (bv. de dieren offeranden in de ceremoniële wet waren “typen” van de werkelijkheid die Jezus Christus bracht, namelijk, Zijn zoenoffer voor de zonden).

Jezus Christus “verdiende de genade” en “vervulde de schaduwen”! Terwijl de Wet (bet.3a,b,c) in een Boek (de Thora) “werd gegeven”, kwam genade en waarheid door de Persoon en Verlossingswerk van Jezus Christus!

Johannes 7:19. Heeft Mozes u niet de wet (bet.3a,b,c) gegeven? En niemand van u doet de wet (bet.3a,b,c). Waarom probeert u Mij te doden?

De hele wet: de morele, ceremoniële en burgerlijke wetten (bet.3a,b,c) werd door Mozes in 1447 v.C. gegeven. Alle Joden kon de wet kennen en gehoorzamen! De godsdienstige leiders en leraren hadden Jezus aangevallen op zijn kennis en leer. Op dit punt ging Jezus op de aanval en ontmaskerde de huichelarij van de Joden: zij pochten over hun kennis van de wet (bet.3a,b,c), maar niemand van hen hield (gehoorzaamde) de wet. De wet wordt samengevat door “de liefde”, maar de Joden haatte Jezus en waren er op uit “Hem te doden” (Johannes 5:18). Jezus ontmaskerde de werkelijke motieven van deze godsdienstige leiders en leraren: “U bent uit *uw* vader de duivel, en wilt de begeerten van uw vader doen; die was een mensenmoordenaar van het begin af, en staat niet in de waarheid, want er is in hem geen waarheid. Wanneer hij de leugen spreekt, spreekt hij vanuit wat van hemzelf is, want hij is een leugenaar en de vader van *de leugen*” (Johannes 8:44).

Johannes 7:22-23. ²² Welnu, Mozes heeft u de besnijdenis (Leviticus 12:3) gegeven – niet dat zij van Mozes komt, maar van de vaderen (Genesis 17:9-14) – en u besnijdt iemand op de sabbat. ²³ Als een mens de besnijdenis ontvangt op de sabbat, *juist* om de wet van Mozes (bet.3b) niet te breken, bent u *dan* verbitterd tegen Mij, omdat Ik een heel mens gezond gemaakt heb op de sabbat?

De besnijdenis was een gebruik lang voor de tijd van Mozes. Het was oorspronkelijk het teken van het genadeverbond die God met Abraham sloot (2068 v.C.) en die geloof en gehoorzaamheid aan de morele wet (bet.3a) insloot (Genesis

17:9-14). Maar de besnijdenis werd later als een verordening aan de ceremoniële wet (bet.3b) toegevoegd, hoewel nog steeds als het teken van het genadeverbond (Exodus 12:44)(1447 v.C.).

Maar na de terugkeer uit de ballingschap in Babylon (538 v.C.) verschoof de nadruk van de besnijdenis in de morele wet (bet.3a) naar de besnijdenis in de ceremoniële wet (bet.3b): het teken van het verbond werd veranderd in een ceremoniële wet – de besnijdenis van een kind op de achtste dag werd de allerbelangrijkste ceremoniële wet, zelfs belangrijker dan het houden van de sabbat.

Jezus redeneerde: Als de ceremoniële reiniging van het menselijke lichaam (i.e. de verwijdering van de voorhuid van een mannelijke baby) werd toegestaan op de sabbat - waarom verboden de huichelachtige Joden dan de genezing van het hele lichaam op de sabbat? (Markus 3:1-4). De Joden beseften niet dat “de sabbat is gemaakt ter wille van de mens, niet de mens ter wille van de sabbat. Zij beseften ook niet dat “de Zoon des mensen Heere is, óók van de sabbat” (Markus 2:27-28)!

Johannes 12:34. De menigte antwoordde Hem: Wij hebben uit de wet (bet.2b) gehoord dat de Christus tot in eeuwigheid blijft. En hoe kunt U dan zeggen dat de Zoon des mensen verhoogd moet worden? Wie is die Zoon des mensen?

Het Oude Testament leerde veel over de Komende Verlosser, Jezus Christus (Psalm 110:4; Jesaja 9:7; Ezechiël 37:25; Daniël 7:14). De Joden legde deze passages *letterlijk* uit en geloofden dat deze Messias voor altijd als “de koning van de Joden” op de aarde zou blijven. In de Evangelieën (met de uitzondering van Johannes 12:34) wordt de uitdrukking “Zoon des mensen” alleen van Jezus Christus gebruikt. De *beschrijving* in Daniël 7:14 werd *de titel* van Jezus in het Nieuwe Testament.

“De Zoon des mensen” is de zelfaanduiding van Jezus, en duidt op Zijn hemelse, transcendente oorsprong en op Zijn hemelse, transcendente bestemming (Johannes 3:13). Hij openbaart de woorden van God (Johannes 8:28). Hij heeft hemelse gezag en macht (Johannes 1:51) om leven te geven en om te verdoemen (Johannes 5:27). Hij onderhoudt het geestelijke leven van christenen (Johannes 6:27,53). Hij moet “verhoogd worden”, eerst aan het kruis (Johannes 3:14), daarna in Zijn opstanding uit de dood (Johannes 8:28), Zijn hemelvaart naar de hemel (Johannes 6:62) en uiteindelijk naar Zijn zitten op de troon van God (Johannes 12:23; Johannes 13:31). Jezus is niet een politiek figuur, niet de aardse, nationalistische koning van de Joden, maar wel de Koning van alle koningen op de aarde (Openbaring 1:5). Daarom is Hij ook de Object van het Christelijke Geloof (Johannes 9:35) en het dagelijkse christelijke leven (Johannes 6:27)!

Johannes 19:7. De Joden antwoordden hem: Wij hebben een wet (bet.3c) en volgens onze wet moet Hij sterven, want Hij heeft Zichzelf Gods Zoon gemaakt.

De Joden wilden Jezus ter dood veroordelen, niet op grond van de Romeinse wet, maar op grond van de Joodse wet (bet.3c). Omdat Jezus Zichzelf bij herhaling “de Zoon van God” genoemd had (Johannes 3:16, Johannes 5:18; Johannes 8:53; Johannes 10:30,33,36; Matteüs 26:63) besloten de Joden dat Hij God had gelasterd en daarom gestenigd moest worden (Leviticus 24:16).

De aanspraak van Jezus dat Hij de Zoon van God is, is of de meest verschrikkelijk lastering van God of de meest glorieuze waarheid op aarde! De Joodse godsdienstige leiders en leraren kozen voor de eerste (Matteüs 26:63-66). Christenen in de hele wereld kiezen voor het laatste!

2. De wet in Handelingen.

Handelingen 10:28. En hij zei tegen hen: U weet dat het een Joodse man niet toegestaan is (onwettig is) (Grieks: athemitos) om met iemand van een ander volk om te gaan of bij hem binnen te gaan; maar God heeft mij laten zien dat ik geen mens onheilig of onrein mag noemen.

Het woord “onwettig” duidt niet op iets “tegen de wet” (Grieks: nomos), maar op iets dat “tegen de oude gewoonten of traditionele voorschriften” (Grieks: themis) is! Het duidt op iets dat “tegen de traditionele uitleg van de wet (bet.4a)” is, vooral tegen het eten met de heidenen (die ceremonieel “onrein” beschouwd werden) en op de voedsel van de heidenen (die ceremonieel “onrein” beschouwd werd)! “Maar de Geest zegt uitdrukkelijk dat in latere tijden sommigen afvallig zullen worden van het geloof en zich zullen wenden tot misleidende geesten en leringen van demonen, door huichelarij van leugenaars, die hun eigen geweten *als* met een brandijzer hebben dichtgeschroeid. Zij verbieden te trouwen en *gebieden* zich te onthouden van voedsel, dat God geschapen heeft voor de gelovigen en voor hen die de waarheid hebben leren kennen, om onder dankzegging aanvaard te worden. Want alles wat God geschapen heeft, is goed en niets is verwerpelijk, wanneer het onder dankzegging aanvaard wordt. Want het wordt geheiligd door het Woord van God en *door* het gebed” (1 Timoteüs 4:1-5).

Handelingen 13:15. En na het voorlezen van de Wet (bet.2a) en van de Profeten lieten de hoofden van de synagoge tegen hen zeggen: Mannenbroeders, als er bij u een woord van bemoediging voor het volk is, spreek dan.

“Het lezen van de Wet” (bet.2a)(i.e. de boeken van Mozes of Pentateuch) was al een gebruik in de vroegste geschiedenis. “Het lezen van de Profeten” (i.e. de historische boeken en profetische boeken in het Oude Testament) werd volgens een latere Joodse traditie geïntroduceerd om het verbod van Antiochus Epifanes op het voorlezen van de Wet te ontwijken (1 Maccabeeërs 1:41-64)(167 v.C.). Later werd dit gebruik permanent.

“De hoofden van de synagoge” waren waarschijnlijk de oudsten van de Joden in Antiochië (i.e. de hoofden van de families en degenen die de erediensten in de synagoge regelden). Terwijl aanbidding te Jeruzalem draaide om de tempel en de priesters, draaide de aanbidding in de verstrooiing (van de Joden over de hele Romeinse Rijk) om de synagoge en om een aparte organisatie bestaande uit hoofden (i.e. zij vormden Joodse gemeenten). De hoofden van deze synagoge hadden waarschijnlijk nog niets gehoord over de afscheiding van christenen van de synagoge (zie Handelingen 13:44-48; Handelingen 19:8-9).

Handelingen 13:39. En dat ieder die gelooft, door Hem gerechtvaardigd wordt van alles waarvan u door de wet van Mozes (bet.2a als uitgedrukt in bet.3a,b,c en 4a) niet gerechtvaardigd kon worden.

Het evangelie dat de christenen verkondigen verlost mensen niet alleen van gerechtvaardigd veroordeling en de straf (i.e. het schenkt pardon), maar ook van de schuld (i.e. het schenkt vergeving van alle zonden). De Wet kon helemaal geen vergeving schenken (i.e. kon niemand rechtvaardigen in Gods ogen). Mensen bleven zich schuldig voelen en bleven daarom doorgaan met het brengen van offeranden (Hebreeën 10:1-4). Maar het zoenoffer van Jezus Christus bracht eens en voor altijd vergeving van alle zonden in het verleden, heden en de toekomst (Hebreeën 8:12)! “De Joden dachten dat zij door hun werken van de wet gerechtvaardigd zouden worden. Maar *de grond voor rechtvaardiging* is Jezus Christus en Zijn volbrachte verlossingswerk (dood en opstanding) (1 Korintiërs 1:30). En *het middel van de rechtvaardiging* is het geloof in Jezus Christus (Romeinen 3:28).

Handelingen 15:5. Maar, zeiden zij, er zijn er enigen opgestaan (van hun zitplaatsen) onder de aanhangers van de sekte van de Farizeeën die gelovig zijn geworden, die zeggen dat men hen (i.e. de heidenen die christenen zijn geworden) moet besnijden en moet gebieden de wet van Mozes (bet.4a) in acht te nemen.

Deze “gelovigen” waren Schriftgeleerden en Farizeeën voordat zij christenen werden (zie Handelingen 6:7). De tweede zin verklaart de eerste zin: namelijk, de besnijdenis verplicht de besnedene om de hele wet te houden (te gehoorzamen). De besnijdenis was het zichtbare onderscheidingssteken en sacramentele zegel (een apart gezet worden, een onherroepbare beslissing) om de hele Joodse wet (i.e. de oudtestamentische ceremoniële wet ingesloten alle traditionele toevoegingen van de Schriftgeleerden aan de wet) (bet.3a,b,c, en 4a) te onderhouden.

Handelingen 18:13,15. ¹³ Zij zeiden: Deze man haalt de mensen over om God te dienen in strijd met de wet (bet.4a). ... ¹⁵ maar als er een geschilpunt is over een woord, over namen en over de wet (bet.4a) die onder u geldt, dan moet u het zelf maar zien; want ik wil over deze dingen geen rechter zijn.

De Romeinse proconsul maakte duidelijk dat de Joden Paulus niet beschuldigde m.b.t. de overtreding van de Romeinse wet, maar hem beschuldigde m.b.t. de haarkloverij en uitleg van woorden en namen in geslachtsregisters in de Joodse tradionele wet (bet.4a).

Handelingen 21:20-26. ²⁰ En toen zij dat gehoord hadden, prezen zij de Heere en zeiden tegen hem: U ziet, broeder, hoeveel duizenden Joden er zijn die geloven; en zij zijn nog steeds allemaal ijverars voor de wet (bet.4a). ²¹ Men heeft hun over u verteld dat u alle Joden die onder de heidenen wonen, leert afvallig te worden van Mozes (bet.2a), doordat u zegt dat zij de kinderen niet moeten besnijden en ook niet moeten wandelen overeenkomstig de gebruiken van de wet (bet.3b en 4a) ²² Wat staat ons nu te doen? Het is beslist noodzakelijk dat heel de menigte samenkomt, want zij zullen horen dat u gekomen bent. ²³ Doe daarom wat wij u zeggen. Wij hebben vier mannen die een gelofte gedaan hebben. ²⁴ Neem die bij u, reinig u samen met hen en betaal voor hen de kosten van de offers, zodat zij zich het hoofd kunnen laten scheren en allen kunnen weten dat er niets waar is van wat hun over u verteld is, maar dat u zo wandelt dat u ook zelf de wet (bet.3b en 4a) in acht neemt. ²⁵ Maar wat de heidenen betreft die geloven, hebben wij geschreven en goedgevonden dat zij niets dergelijks in acht hoeven te nemen, behalve dat zij zich moeten wachten voor afgodenoffers, voor bloed, voor het verstikte en voor ontucht. ²⁶ Toen nam Paulus de mannen mee en de dag daarna reinigde hij zich samen met hen, ging de tempel binnen en maakte bekend wanneer de dagen van de reiniging vervuld zouden zijn, namelijk wanneer voor ieder van hen het offer zou worden gebracht.

Op drie terreinen van de wet werd er in de geschiedenis aanpassingen gemaakt.

- (1) **Het deelnemen aan een reinigingsrite.**

Een ongespecificeerd aantal Joden werden christen. Velen van hen scheiden zich later af van de Christelijke Kerk/Gemeente als Ebionieten of Judaiseerders. Zij waren “zeloten” of ijverars voor de wet (bet.3a en 4a). Het werkwoord “uparchò” betekent “zijn nog steeds” of “gaan door met” en suggereert dat velen van hen al zeloten van de wet (bet.4a) waren voor hun bekering tot het christendom. De geschiedschrijver, Flavius Josefus zei dat deze zeloten hoorden tot de ultra of fanatieke anti-Romeinse partij die uiteindelijk de val van de Joodse staat en vernietiging van Jeruzalem en de tempel door de Romeinse generaal Titus in 70 n.C. veroorzaakten. Deze “christen bekeerlingen” brachten hun legalistische geest de Kerk/Gemeente binnen dat leidde zelfs tot deelname aan de gewelddadige vervolging van christenen door hun ongelovige broeders.

Zij hoorden van de Joden die uit de Verstrooiing naar het pelgrimsfeest in Jeruzalem kwamen dat Paulus Joden zou leren de Wet van Mozes los te laten, kinderen niet te besnijden en niet te leven volgens de traditionele Joodse gebruiken en instellingen van de ceremoniële wet (bet.4a). Waarschijnlijk geloofden de oudsten van de gemeente te Jeruzalem dat niet, maar spoorde Paulus wel aan om voorzorgmaatregelen te nemen. Hoewel Paulus ontkende dat het houden van de Joodse ceremoniële wet (bet.3b) noodzakelijk was voor verlossing (rechtvaardiging), heeft hij nooit geleerd dat de

reglementen van de ceremoniële wet waardeloos of zelfs onwettig waren zo lang de tempel nog bleef bestaan. Paulus had eerder ook al een soortgelijke Nazireeërgelofte (Numeri 6:1-21) te Korinte gedaan (Handelingen 18:18).

De oudsten adviseerden Paulus mee te doen aan de slotfase van een reinigingsrite van vier mannen die een nazireeërgelofte gemaakt hadden. Het schijnt dat deze vier mannen een of ander ceremonieel onreinheid opgelopen te hebben en wilde een reinigingsrite in de tempel houden. Zij moesten hun haren op hun hoofd afscheren en een offerande in de tempel brengen. Paulus zelf nam niet deel aan de gelofte. Hoewel Paulus waarschijnlijk kort haar had (1Korintiërs 11:14), wilde hij de onkosten voor het afscheren van hun haar betalen. De bedoeling van deze aanpassing aan de Joodse ceremoniële wet (bet.3b) was om aan de Joden te tonen dat Paulus zich hield aan de Joodse ceremoniële wet (bet.3b) en de tradities van de vaders (bet.4a). Josefus schrijft (in Oudheden xix.6.1) dat koning Herodus Agrippa I ook de onkosten voor vele nazireeërs had betaald als een daad van vroomheid.

Er was geen meningsverschil over de bekeerlingen vanuit de heidenen, omdat zij al in Handelingen 15:27-29 met elkaar besloten hadden welke adviezen aan de bekeerlingen uit de heidenen te geven (Handelingen 15:27-29). De vraag of de apostel Paulus wel wijs was om deel te nemen aan een ceremonieel reinigingsrite (bet.3b) valt erg te betwijfelen. Er is geen bewijs dat het gedrag van Paulus de zeloten voor de wet (bet.3b en 4a) gerustgesteld had zoals de oudsten te Jeruzalem gehoopt hadden.

- **(2) Het uitvoeren van de besnijdenis.**

Paulus leerde, "Is iemand als besnedene geroepen (besnijdenis was een deel van de ceremoniële wet)(bet.3b), dan moet hij *die besnijdenis* niet ongedaan laten maken. Is iemand geroepen die onbesneden is, dan moet hij zich niet laten besnijden. Besneden zijn is niets en onbesneden zijn is niets, maar het in acht nemen van de geboden van God (bv. de Tien Geboden)(bet.3a)" (1 Korintiërs 7:18-19).

De implicatie is dat christenen die uit het Jodendom kwamen niet verplicht werden hun nationale gewoonten af te schaffen (de besnijdenis was nu tot een nationaal kenmerk geworden). Paulus heeft Timoteüs besneden, omdat Timoteüs een Joodse moeder en een Griekse vader had en hij de Joden geen aanstoot wou geven (Handelingen 16:3). Dus de besnijdenis werd uitgevoerd op grond van de liefde (de morele wet, niet op grond van de ceremoniële wet). Maar Paulus heeft Titus niet besneden, omdat hij niet een Jood was (Galaten 2:3)! Wat Paulus aan de Joodse christenen leerde m.b.t. de besnijdenis van hun nieuwgeborenen, weten we niet. Alleen wanneer de besnijdenis uitgevoerd word als een godsdienstige verplichting (die zeloten van de wet bevorderden) (bet.4a), dan brengt het de verplichting de hele Joodse wet te houden met zich mee (Galaten 5:3-4)!

- **(3) Het eten van ceremonieel "rein" voedsel en de ingestelde Joodse feesten vieren.**

Paulus leerde ook: "Aanvaard mensen met een zwak geloof zonder hun overtuiging te bestrijden (i.e. ruzie te maken over meningen m.b.t. het eten van alleen groenten of het vieren van godsdienstige feesten. Sterke christenen mogen niet neerzien op zwakke christenen en de zwakke christenen mogen niet de sterke christenen veroordelen (Romeinen 14:1-5). Het belangrijke gebod dat gehouden moet worden is "liefhebben" en daarom moeten verschillen in overtuigingen/meningen onder christenen "geaccepteerd" worden.

Handelingen 21:28. En schreeuwden: Mannen van Israël, kom helpen! Dit is de man die overal iedereen onderwijs geeft dat indruist tegen het volk, tegen de wet (bet.3b en 4a) en tegen deze plaats. Bovendien heeft hij ook nog Grieken in de tempel gebracht en deze heilige plaats ontheiligd.

De religieuze zeloten probeerden het volk tot razernij tegen de christen apostel op te zwepen door zich te beroepen op de nationale en godsdienstige veroordelen. Paulus zou dingen leren die indruisten tegen "de wet" (bet.3b en 4a), d.w.z. de Mozaïsche systeem die Joden van andere volken onderscheidt. "Deze plaats" was Jeruzalem, de zetel van de theocratie waar de tempel, de zetel van de ceremoniële wet, stond.

Handelingen 24:14. Maar dit erken ik voor u: dat ik volgens die Weg die zij sekte noemen, op die manier de God van de vaders dien, en dat ik alles geloof wat er in de Wet (bet.2a) en in de Profeten geschreven staat.

De Joden beschuldigden Paulus dat hij de Joodse godsdienst heeft verlaten en een vreemde god aanbad. Maar hij zei dat hij geen afvallige of overloper was, maar nog steeds een gewetensvolle en consequente Jood bleef.

Handelingen 28:23. En nadat zij voor hem een dag vastgesteld hadden, kwamen er velen naar de plaats waar hij verbleef. Hij legde het Koninkrijk van God aan hen uit en getuigde ervan, en hij probeerde hen, van 's morgens vroeg tot de avond toe, zowel uit de Wet van Mozes (bet.2a) als uit de Profeten, te bewegen tot het geloof in Jezus.

"De Wet van Mozes" was het begin van hun besprekingen. "De Profeten" was de rest van de geschriften die de Wet bevestigde.

3. De wet in de brieven van Paulus.

Romeinen 2:12-13. ¹² Want zij die zonder wet (Grieks: anomòs)(bet.1 als uitgedrukt in bet.2a,b) gezondigd hebben, zullen ook zonder wet (Grieks: anomos) verloren gaan, en zij die onder de wet (Grieks: en nomò) (bet.1 als uitgedrukt in bet.2a,b) gezondigd hebben, zullen door de wet (Grieks: dia nomou)(bet.1 als uitgedrukt in bet.3a) geoordeeld worden. ¹³ Niet de hoorders van de wet (bet.3a) zijn immers rechtvaardig voor God, maar de daders van de wet (bet.1 als uitgedrukt in bet. 3a) zullen gerechtvaardigd worden.

Alle mensen die zondigen terwijl zij onkundig van Gods wet (i.e. Gods rechtvaardige vereisten als uitgedrukt in de Bijbel) zijn, zullen verloren gaan zelfs als zij Gods wet (bv. de Tien Geboden) niet kenden. En alle mensen die zondigen terwijl zij Gods wet (i.e. de Gods rechtvaardige vereisten als uitgedrukt in de morele wetten in de Bijbel) wel kenden, zullen geoordeeld worden door Gods wet (i.e. de rechtvaardige vereisten, d.w.z. hij zal geoordeeld worden in overeenstemming met hun werken (daden) of zij wel in overeenstemming met de vereisten van Gods wet gedaan werden). Alleen het voorlezen en horen van de wet in de synagoge (of kerk) zullen de zondaar niet rechtvaardigen. Een zondaar kan alleen in Gods ogen gerechtvaardigd worden als hij de eisen (voorschriften) van Gods wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a) volledig en (100%) volmaakt gehoorzaamd heeft. En omdat geen mens dat kan doen, zijn alle mensen gedoemd verloren te gaan, tenzij Iemand Anders de heilige en rechtvaardige eisen van Gods wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a,b,c) volledig en (100%) volmaakt *voor hem in zijn plaats* gehoorzaamd heeft!

Romeinen 2:14-15. ¹⁴ **Want wanneer heidenen, die de wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.2a en 3a,b,c) niet hebben, van nature doen wat de wet (bet.3a) zegt, zijn zij, hoewel zij de wet (bet.3a) niet hebben, (met hun hart en geweten) zichzelf tot wet (bet.3a).** ¹⁵ **Zij tonen dat het werk van de wet (bet.3a) geschreven is in hun hart. Daar getuigt ook hun geweten van, en hun gedachten onderling beschuldigen of ook verontschuldigen elkaar.**

De heidenen die de opgetekende wet van God in de Bijbel niet bezitten zijn bij tijden met hun hart en hun geweten zichzelf tot wet, d.w.z. dikwijls doen zij spontaan wat Gods wet vereist. Dat komt omdat God niet toegelaten heeft dat de heidenen helemaal zonder een getuigenis van God bleven (Psalm 19:1-4; Handelingen 17:26-28; Romeinen 1:28,32). Vóór hun bekering deden de heidenen dikwijls al “van nature” wat Gods wet (bet.3a) vereist. Daarom kunnen de heidenen nooit zeggen dat zij “onwetend” of “onschuldig” m.b.t. Gods wet (bet.3a) zijn.

Romeinen 2:17-24. ¹⁷ **Zie, u wordt Jood genoemd. U steunt op de wet (bet.3a,b,c) en roemt in God, ¹⁸ en kent *Zijn* wil en onderscheidt wat wezenlijk is, omdat u uit de wet (bet.3a,b,c) bent onderwezen. ¹⁹ En u bent van uzelf overtuigd dat u een gids voor de blinden bent, een licht voor hen die in duisternis zijn, ²⁰ een opvoeder van onverstandigen, een leermeester van jonge kinderen, omdat u in de wet (bet.2a,b en 3a,b,c) de belichaming van de kennis en van de waarheid hebt. ²¹ U dan die een ander onderwijst, onderwijst u uzelf niet? U die predikt dat men niet stelen mag, steelt u zelf? ²² U die zegt dat men geen overspel mag plegen, pleegt u zelf overspel? U die de afgoden verfoeit, pleegt u zelf tempelroof? ²³ U die in de wet roemt (bet.2a,b en 3a,b,c), onteert u God door de overtreding van de wet (bet.3a,b,c)? ²⁴ Want de Naam van God wordt, zoals geschreven is, door uw toedoen gelasterd onder de heidenen.**

De Joden hadden enorme voorrechten gekregen (Romeinen 9:4-5; Efeziërs 2:12) en deze voorrechten impliceerde de plicht te gehoorzamen (Leviticus 18:5). Helaas, in plaats van andere volken te helpen God te kennen, gingen zij alleen opscheppen over hun voordelen. Zij maakten aanspraak dat God alleen de Joden uitgekozen had Zijn volk te zijn en hen Zijn wet (bet.2a en 3a,b,c) bij Sinai had gegeven (1447 v.C.). Zij pochten over hun relatie met God alsof het door hen zelf (hun eigen toedoen) tot stand was gekomen, d.w.z. zij geloofden dat zij in Gods ogen rechtvaardig waren omdat zij de wet (bet.3a,b,c) onderhielden. Zij beschouwden zichzelf als mensen die het verschil tussen belangrijke en onbelangrijke dingen konden onderscheiden. Zij keken neer op de heidenen als “blinden”, “in de duisternis”, “onverstandigen” en “jonge kinderen (onvolwassenen)” (Romeinen 2:17-20). Zij wilden niet alleen de heidenen in Joden veranderen, maar hen veranderen in legalistische schijnheiligen die zich bezig hielden met haarkloverij (als de Farizeeën), vol van fanatieke ijver voor een godsdienst van rechtvaardiging door de wet te houden! “Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, want u reist zee en land af om één proseliet te maken, en als hij het geworden is, maakt u hem een kind van de hel, dubbel zo erg als u” (Matteüs 23:15). Joden moesten wel “tempels beroofd hebben”, anders zou God hen niet verboden hebben het goud en zilver van de afgoden die zij moesten verbranden te stelen (Deuteronomium 7:25-26) en zou de stadsecretaris te Efeze niet gezegd hebben dat Paulus en zijn medewerkers valselijk beschuldigd werden van het roven van tempels en het lasteren van de goden van de andere godsdiensten (Handelingen 19:37)!

Romeinen 2:25-27. ²⁵ **Want de besnijdenis heeft wel nut als u de wet (bet.5)(het verbond) houdt, maar als u een overtreder van de wet (bet.5)(het verbond) bent, is uw besneden zijn tot onbesneden zijn geworden. ²⁶ Als dan een onbesneden (i.e. in hun lichaam) de verordeningen van de wet (bet.5)(het verbond) in acht neemt, zal zijn onbesneden zijn *dan* niet tot besnijdenis (i.e. in hun hart) gerekend worden? ²⁷ En zal hij die overeenkomstig de natuur onbesneden is, *maar* die de wet (bet.5)(het verbond) volbrengt, u *dan* niet oordelen, die mét de letter *van de wet* en de besnijdenis (bet.3b) een overtreder van de wet bent?**

De besnijdenis was oorspronkelijk het teken van Gods genadeverbond met Abraham (Genesis 17:1-14), een verbond dat geloof (Genesis 15:6) en gehoorzaamheid (Genesis 22:17-18) aan de morele wet (Exodus 20:3-17) vereiste. De Joden hadden Gods genadeverbond (i.e. “de wet” in Romeinen 2:25-27) door ongeloof (Hebreeën 4:2) en door ongehoorzaamheid (Hebreeën 4:6) gebroken. Later, na de terugkeer uit de ballingschap in Babylon, hebben de Joden Gods genadeverbond met de patriarchen (Genesis 17:10-14) vervangen met het wetsverbond met Mozes (Leviticus 12:3) en hebben zij de nadruk verlegd van de morele wet (liefde voor God en de naaste) naar de ceremoniële wet (vooral naar de besnijdenis door mensen) (Johannes 7:22).

Uiterlijke besnijdenis van het lichaam heeft geen betekenis zonder innerlijke besnijdenis van het hart door Gods Geest (Romeinen 2:28-29)! Niettemin, is ook de uiterlijke besnijdenis van het lichaam opgeheven en afgeschaft vanaf de tijd dat een gelovige door het geloof in Christus met Christus gestorven en opgestaan is (Kolossenzen 2:11-14), d.w.z. in

zijn hart besneden is door de Heilige Geest (Romeinen 2:28-29). Wanneer christenen zouden terugkeren naar de besnijdenis van het lichaam, vallen zij van de genade en worden zij verplicht de hele morele en ceremoniële wet van God te onderhouden (Galaten 5:3-6; 1 Korintiërs 7:18-20)! De besnijdenis van het hart (wedergeboorte) wordt zichtbaar getoond door gehoorzaamheid aan de morele wet, vooral door de liefde voor God en de naaste (1 Korintiërs 7:19; Galaten 5:22-23).

Romeinen 3:19-20. ¹⁹ Wij weten nu dat alles wat de wet (bet.2b) zegt, zij dat spreekt tot hen die onder (Grieks: “en”, binnen de perken van, omsloten door) de wet (bet.1) zijn, opdat elke mond gestopt wordt en de hele wereld doemwaardig wordt voor God, ²⁰ omdat (niet: “daarom”) uit werken van de wet (bet.3a,b,c) geen vlees voor Hem gerechtvaardigd zal worden. Door de wet (bet.3a) is immers kennis van zonde.

Wat het Oude Testament als geheel zegt (zie Romeinen 3:10-18), zegt het aan iedereen in de wereld. Iedereen in de wereld (inclusief Joden, christenen en moslims) zijn omsloten door Gods heilige en rechtvaardige vereiste (bet.1) dat alle mensen volkomen en volmaakt (100%) heilig en rechtvaardig moeten zijn en dat al hun zonden volledig en volmaakt (100%) gestraft en verzoend moeten zijn. Maar omdat geen enkel mens in de wereld of in de geschiedenis (behalve Jezus Christus) kwalificeert, “hebben allen gezondigd en missen de “heerlijkheid” van God (d.w.z. de rechtvaardige positie voor God en de heilige en rechtvaardige natuur/aard van God en dus ook de goedkeuring van God” (Romeinen 3:23)! Elk mens is schuldig, is tot schande gemaakt, een slaaf en verloren! Niemand kan een tegenargument tegen God aanvoeren. Zelfs religieuze mensen die proberen door hun werken van de wet (bet.3a,b,c) gerechtvaardigd te worden schieten tekort, omdat geen van hun werken absoluut volmaakt is. Omdat religieuze mensen, die proberen door hun werken (verplichtingen) van de wet (bet.3b)(bv. hun geloofsovertuigingen, hun gebeden, hun vasten, hun geven en hun pelgrimsreizen) gerechtvaardigd te worden, niet 100% doen wat er in het boek van de wet (bet.2a,b) geschreven staat, staan zij nog steeds onder Gods vloek (Galaten 3:10-11). Daarom zijn ook zij schuldig aan het breken van al Gods wetten (bet.3a,b,c)(Jakobus 2:10). De enige functie die de morele wet (i.e. De Tien Geboden heeft) is dat zij definieert wat “zonde” is en mensen bewust maakt van hun eigen zonden.

Romeinen 3:21-22. ²¹ Maar nu is zonder de wet (bet.3a,b,c) gerechtigheid van (Engels: “of”, not “from”) God geopenbaard, waarvan door de wet (bet. 2a) en de profeten is getuigd: ²² namelijk gerechtigheid van (Engels: “of”, not “from”) God door het geloof in Jezus Christus, tot allen en over allen die geloven, want er is geen onderscheid.

Wat de mensen op de aarde onmogelijk kunnen bereiken, namelijk volmaakte (100%) gerechtigheid, heeft God door Christus en Zijn volmaakte en plaatsvervangende zoenoffer en opstanding uit de dood verkregen. Deze volmaakte gerechtigheid van God wordt geopenbaard en verkondigd in het evangelie. Het Oude Testament heeft al over deze gerechtigheid getuigd (Jesaja 42:6-7; Jesaja 49:6; Jesaja 53:4-6,10-12; Jesaja 58:8-9; Jesaja 60:20; Micha 7:8,18-19). Deze gerechtigheid wordt plaatsvervangend door Jezus Christus verdiend en door geloof in Jezus Christus verkregen.

Romeinen 3:27-28. ²⁷ Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door welke wet (principe)(bet.4)? Van de werken (van de wet)(bet.3a,b,c)? Nee, maar door de wet (principe) van het geloof. ²⁸ Wij komen dus tot de slotsom dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt zonder werken van de wet (bet.3a,b,c).

De twee denkbare methoden om de gerechtigheid van God te verkrijgen worden tegenover elkaar geplaatst. De mensen die ijverig zijn godsdienst te beoefenen, denken dat de werken van de ceremoniële wet (bet.3b) hen zal rechtvaardigen voor God. Maar de mensen die geloven dat Jezus Christus door Zijn leven, dood en opstanding volkomen en (100%) volmaakte gerechtigheid voor hen en in hun plaats bewerkt heeft, weten en verkondigen dat een mens alleen gerechtvaardigd zal worden door geloof in Jezus Christus!

Romeinen 3:31. Doen wij dan door (i.e. door onze aandrang op) het geloof de wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a) teniet? Volstrekt niet, maar wij bevestigen de wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a).

Op grond van Romeinen 3:28 zeggen sommige mensen, “Laten we de wet (bet.3a) wegdoen, want al wat wij nodig hebben is geloof.” Het klinkt als, “Laten wij het kwade doen, opdat het goede daaruit voortkomt?” (Romeinen 3:8) en als “Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade toeneemt?” (Romeinen 6:1).

“Volstrekt niet! Paulus bevestigt de wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a). In plaats van de wet weg te doen, handhaven christenen de wet als God rechtvaardige vereiste (bet.1) en de uitdrukking van Gods wet in morele wetten (bet.3a). De morele wet (bet.3a) is Gods instrument om mensen bewust te maken van hun zonden (Romeinen 3:20). De morele wet is Gods middel om “zonde” te definiëren (Romeinen 7:7), om mensen pijnlijk bewust te maken van hun zonden (Romeinen 7:8) en hun zonde zichtbaar te maken (Romeinen 7:13). De morele wet is Gods instrument om de zondaren te doen beseffen dat zij helemaal niet in staat zijn zichzelf uit deze puinhoop en wanhoop te redden. Juist de morele wet maakt dat de gelovige ophoudt voor de morele wet te leven. In plaats daarvan begint hij voor God te leven (Galaten 2:19). De morele wet is niet instaat om de gerechtigheid die God vereist te verschaffen (Galaten 3:21). De morele wet is op z'n best alleen maar een slaaf als “toezichhouder” (tuchtmeester, voogd) die onvolwassen, verloren en verslaafde mensen naar Christus toe leidt (Galaten 3:24).

Romeinen 4:13-14. ¹³ Want niet door de wet (bet.3a,b,c) is de belofte aan Abraham of zijn nageslacht gedaan dat hij een erfgenaam van de wereld zou zijn, maar door de gerechtigheid van het geloof. ¹⁴ Immers, als zij die uit de wet (bet.3a,b,c) zijn (i.e. volgens de wet leven), erfgenamen zijn, is het geloof zonder inhoud geworden en is de belofte tenietgedaan.

De Joden dachten dat de wet (bet.3a,b,c) al lang vóór Sinai gegeven werd, dat Abraham de wet kende en in alle details gehoorzaamde, omdat God de verbondsbelofte aan Abraham zou realiseren door Abrahams gehoorzaamheid aan de wet¹⁶ (bet.2a).

Maar de apostel Paulus leert duidelijk dat de wet (bet.2a) pas 430 jaar ná de bevestiging van het genadeverbond aangaande “de Zaad” (Galaten 3:16-17) met de patriarch Jakob bij zijn vertrek naar Egypte in 1877 v.C. (Genesis 46:1-4) aan het genadeverbond toegevoegd werd.

God Beloofde drie belangrijke dingen en Abraham reageerde met geloof (Genesis 15:6). Alle drie beloften zijn bijna vervuld:

- **(1) Bezit van het land.** Abraham en zijn nakomelingen zouden het land tussen de Eufraat Rivier en de Rivier van Egypte bezitten (Genesis 12:7; Genesis 13:14-17; Genesis 15:7,18-21; Genesis 17:8). Israël bezat al dit hele gebied in de tijd van Jozua (Jozua 21:43-45) en koning Salomo (1 Koningen 4:21; NBV 5:1). Om vol te houden dat het hele land van Kanaän in zijn grootste omvang vandaag aan de Joden zou moeten behoren is ongegrond! Romeinen 4:13 zegt zelfs dat Abraham en zijn nageslacht (dus niet alleen Joden) niet alleen het land van Kanaän zou beërven, maar de hele wereld! Dit is een verwijzing naar de nieuwe aarde bij de wederkomst van Christus!
- **(2) Vermenigvuldiging van zijn nakomelingen.** Abraham en zijn nakomelingen zouden talrijk worden als “de stof van de aarde” (Genesis 13:16) of “de sterren aan de hemel” (Genesis 15:5; Genesis 22:17). Israël was al in de tijd van Salomo zo een talrijk natie (1 Koningen 4:20). Zie ook Openbaring 7:9.
- **(3) De zegen voor alle natiën.** Alle “natiën (of geslachten van de aardbodem)” zullen in “het Zaad” van Abraham gezegend worden. De vervulling van deze belofte begon bij de eerste komst van Christus (Galaten 3:16). De “volheid” of “volle getal” van Joden en heidenen (die behouden zullen worden) zal gelijktijdig bereikt worden bij de wederkomst van Jezus Christus. (Romeinen 11:12,25-26; zie Openbaring 21:26). Jezus Christus is “het Zaad” (Galaten 3:16) en elk mens “die aan Christus hoort” zal een erfgenaam van deze belofte zijn (Galaten 3:29).

Romeinen 4:15. De wet (bet.1) brengt immers toorn teweeg, want waar geen wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a) is, is ook geen overtreding.

Deze stelling in het negatief zegt: “Waar geen wet is, i.e. Gods rechtvaardige vereiste (bet.1) als uitgedrukt in de morele wet (bet.3a), hetzij geschreven in het hart (Romeinen 2:14-15), hetzij geschreven in de Bijbel (Exodus 20:1-17, is ook geen overtreding (zonde)(en gevolgtijk ook geen toorn van God).” Deze stelling in het positief zegt, “Waar er wet is, is ook overtreding” (zonde)(en gevolgtijk ook de toorn van God)! Terwijl de stelling *in het negatief nooit waar is*, is de stelling *in het positief altijd waar*!

Daarom veroordeelt (verdoemt) de wet (bet.1)(Gods rechtvaardige eis voor de rechtvaardiging) alle mensen. Omdat er geen mens in de wereld of in de geschiedenis zonder de wet in de zin van Gods rechtvaardige eis voor de gerechtigheid (bet.1) is, zal de zonden van elk mens in aanmerking genomen worden en zal elk mens geoordeeld worden in overeenstemming met zijn werken in het licht van wat hij weet over Gods wet. En omdat geen enkel mens aan Gods eis voor volmaaktheid kan voldoen, wordt elk mens als een zondaar veroordeeld en blijft hij onder de toorn van God. En omdat de wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a) Gods toorn produceert, kan de wet nooit geloof produceren en gevolgtijk ook nooit rechtvaardiging (verlossing) brengen!

Gods toorn blijft op elk mens in zijn natuurlijke staat (Psalm 5:5-6; Psalm 11:5; Johannes 3:18,36). Gods toorn wordt alleen weggenomen wanneer door Gods genade verzoening voor de zonden van een mens plaatsgevonden heeft en wanneer door geloof van deze mens Gods verzoening wordt aangenomen (Efeziërs 2:8-9). “Genade” valt onder de soevereiniteit van God en “geloof” valt onder de verantwoordelijkheid van de mens. Zonder de genade van God blijft het geloof van de mens onmogelijk. En zonder het geloof van de mens, blijft Gods toorn op die mens!

De gezegde, “Want de zaligmakende genade van God is verschenen aan *alle mensen*” (NIV: “Grace that brings salvation to *all men*”) (Titus 2:11) impliceert geen “universeel genade” of “universeel verlossing”, omdat in de context van Titus 2 “alle mensen” geen verwijzing is naar elk individu die ooit geleefd heeft, maar een verwijzing is naar “alle gelovigen in Jezus Christus” namelijk, gelovigen uit verschillende sociale klassen (bv. oude mannen en oude vrouwen, jonge vrouwen jonge mannen, slaven en meesters) (Titus 2:1-10) en mensen die goddeloosheid en wereldse begeerten verloochenen, die bezonnen, rechtvaardig en godvruchtig leven in deze tegenwoordige wereld en die wachten op de wederkomst van Jezus Christus (Titus 2:12-14). Al zulke mensen zullen verost worden! Gods genade is *overvloedig geweest over velen* (NIV: *overflows to many*), *maar niet aan alle mensen* (Romeinen 5:15; Markus 10:45; Johannes 10:11). Gods verlossing komt tot “zij die de overvloed van de genade en van de gave van de gerechtigheid *ontvangen*” hebben (Romeinen 5:17). Wat God in genade schenkt, moet in geloof aangenomen worden!

Romeinen 5:12-14,19. ¹² **Daarom, zoals door één mens de zonde in de wereld is gekomen, en door de zonde de dood, en zo de dood over alle mensen is gekomen, in wie allen gezondigd hebben -** ¹³ **Want totdat de wet (bet.2a en 3a,b,c) er kwam, was er wel zonde in de wereld. Zonde wordt echter niet toegerekend als er geen wet (bet.3a) is.** ¹⁴ **Toch heeft de dood geregeerd van Adam tot Mozes toe, ook over hen die niet gezondigd hadden met eenzelfde overtreding als Adam (Genesis 2:16-17), die een voorbeeld is van Hem Die komen zou**

¹⁶ Strack and Billerbeck, Kommentar zum Neuen Testament aus Talmud und Midrasch, III pp186ff,199-201,204ff.

(i.e. Christus). ... ¹⁹ Want zoals door de ongehoorzaamheid van de ene mens velen als zondaars aangemerkt worden, zo zullen ook door de gehoorzaamheid van de Ene velen als rechtvaardigen aangemerkt worden.

Deze halve zin die begint met “zoals” in vers 12 wordt voortgezet met “zoals” en voltooid met “zo” in vers 19.

Vers 13 en 14 is een bijzin die het volgende uitlegt: omdat de “dood” een werkelijkheid was vanaf de tijd van Adam, moet de “zonde” ook al een werkelijkheid geweest zijn vanaf de tijd van Adam en moest de “wet” ook al bestaan hebben vanaf de tijd van Adam (zie Genesis 2:16-17). De belangrijke woorden in vers 15-19 zijn: “één mens” (Adam of Christus) en “in wie allen *eens en voor altijd gezondigd hebben*” (het werkwoord staat in de aoristus tijd).

De eerste mens (Adam) was de vertegenwoordiger van alle mensen. Toen Adam *eens en voor altijd gezondigd had*, betrok hij alle mensen die door natuurlijke geboorte aan hem verbonden zijn in de zondeval en gevolgtijk ook in de dood (Romeinen 5:12)! De zonde van de vertegenwoordiger (Adam) werd toegeschreven (toegerekend) aan al zijn nakomelingen. In Gods ogen hebben alle mensen in solidariteit met hun vertegenwoordiger, Adam, gezondigd!

Adam is “een voorbeeld” (een type) in het Oude Testament van Jezus Christus die veel later kwam in het Nieuwe Testament. Jezus Christus is de Vertegenwoordiger van alle gelovigen (in het Oude en het Nieuwe Testament). Toen Jezus *eens en voor altijd* aan het kruis stierf en uit de dood opstond, betrok Hij alle mensen die door geestelijke wedergeboorte (geloof) aan Hem verbonden zijn in de rechtvaardiging (Romeinen 5:15-19)! De gerechtigheid van de Vertegenwoordiger (Christus) werd toegeschreven (toegerekend) aan alle gelovigen (1 Korintiërs 1:30; 2 Korintiërs 5:21)! In Gods ogen zijn alle gelovigen gerechtvaardigd in solidariteit met hun Vertegenwoordiger, Christus!

De geschreven wet (bet.2a) werd pas in 1447 v.C. bij Sinai gegeven, maar de dood als een straf voor zonde heerste al vanaf de eerste mens (Adam). En omdat zonde alleen toegerekend wordt waar de wet bestaat, moest de wet al bestaan hebben in de tijd van de eerste mens! Die wet was: “En de HEERE God gebood de mens: Van alle bomen van de hof mag u vrij eten, maar van de boom van de kennis van goed en kwaad, daarvan mag u niet eten, want op de dag dat u daarvan eet, zult u zeker sterven” (Genesis 2:16-17). Adam was ongehoorzaam aan deze wet (verbod) en werd veroordeeld de dood te sterven. Omdat al zijn natuurlijke nakomelingen ook de dood stierven, moeten ook zij allen *deze wet* hebben overtreden. God heeft alle mensen ingesloten (betrokken) in de zondeval van Adam! Dit wordt verder uitgewerkt in Romeinen 5:15-19. De overtreding van de ene (Adam) bracht de dood voor allen (vers 15). Door één overtreding (van Adam) kwam de schuld over alle mensen tot verdoemenis (vers 18).

Zo ook leidde de genade die er is door de ene mens (Christus), ten spijt van vele overtredingen (in de wereld en in de geschiedenis), tot rechtvaardiging van hen die deze genade en gave van de gerechtigheid ontvangen (Romeinen 5:17).

De overtuiging van legalisten wordt verbrijzeld door Romeinen 3:20! Als er maar één gewoon mens in de geschiedenis was die die de hele wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a,b,c) volmaakt gehouden heeft, dan zouden wij verwachten dat hij in Gods ogen rechtvaardig zou zijn en het eeuwige leven zou ontvangen. Dit is nog steeds de overtuiging van legalisten onder de joden, christenen en moslims.

Maar alle legalisten trekken aan het kortste eind, omdat zij vergeten dat rechtvaardiging door gehoorzaamheid aan de wet (bet.3a) alleen mogelijk was *vóór de zondeval* van Adam (en al zijn nakomelingen in solidariteit met hem) (Leviticus 18:5; Romeinen 10:5). Legalisten houden geen rekening met Romeinen 5:12, namelijk, dat alle mensen in de wereld en in de geschiedenis *in zonden gevallen zijn in solidariteit met hun vertegenwoordiger, Adam*. Als gevolg van de zondeval in solidariteit met Adam, “is er niemand rechtvaardig, ook niet één” (Romeinen 3:10). “Want allen hebben gezondigd en missen de heerlijkheid van God” (Romeinen 3:23). Legalisten geloven dat mensen in zonde gevallen zijn alleen door hun eigen zonden (en niet als gevolg van hun solidariteit met Adam) en dat mensen nog steeds gerechtvaardigd (gered) kunnen worden door hun persoonlijke gehoorzaamheid aan de wet (bet.3a,b,c) *na de zondeval*.. Maar de apostel Paulus zegt, “Uit de werken van de wet (bet.3a,b,c) zal geen vlees (mens) voor Hem (God) gerechtvaardigd worden” (Romeinen 3:20; zie Handelingen 13:39; Romeinen 3:21; Galaten 2:16; Galaten 3:10-11; Efeziërs 2:8-9).

Romeinen 6:14-15. ¹⁴ Want de zonde zal over u niet heersen. U bent namelijk niet onder de wet (bet.1), maar onder de genade. ¹⁵ Wat dan? Zullen wij zondigen omdat wij niet onder de wet (bet.1) maar onder de genade zijn? Volstrekt niet!

“De wet” (bet.3a,b,c) is instaat vele dingen te doen: de wet beveelt, vereist, berispt, veroordeelt, beteugelt en wijst zelfs weg van zichzelf naar een Ander. Maar er zijn twee dingen die de wet niet kan doen: de wet brengt geen genade dat leidt tot rechtvaardiging (verlossing) en de wet brengt geen waarheid, d.w.z. de werkelijkheid waarnaar de (ceremoniële) wet wijst (Johannes 1:17). “Immers, uit werken van de wet (bet.3a,b,c) wordt geen vlees gerechtvaardigd” (Galaten 2:16).

Hoe kunnen christenen dan ervoor zorgen dat de zonde niet in hun sterfelijk lichaam zal regeren om aan de begeerlijkheid daarvan te gehoorzamen (Romeinen 6:12)? Het antwoord is in Romeinen 8:3-4, “Want wat voor de wet (bet.3a,b,c) onmogelijk was, krachteloos als zij was door het vlees, *dat* heeft God *gedaan*: Hij heeft Zijn eigen Zoon gezonden in een gedaante gelijk aan het zondige vlees en *dat* omwille van de zonde, en de zonde veroordeeld in het vlees, opdat de rechtvaardige eis van de wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest”. “Genade” is essentieel wat God voor de gelovige gedaan heeft: Hij heeft Jezus Christus gezonden als het zoenoffer voor onze zonden. Deze genade vergeeft niet alleen al onze zonden, maar reinigt ons van alle

ongerechtigheid, onttrouwt de zonde (i.e. de machtige heerschappij van de zonden en de zondige natuur in ons) en stelt ons in staat om onszelf met al onze leden beschikbaar te stellen ten dienste van de gerechtigheid tot heiliging (Romeinen 6:13,19).

Romeinen 7:1. Of, broeders, weet u niet – ik spreek immers tot mensen die de wet (bet.3a,b,c) kennen – dat de wet (bet.3a,b,c) over de mens heerst zolang hij leeft?

Eenzijds is de wet (bet.3a) de uitdrukking van de goede, wijze en barmhartige wil van God. De “wet” (in bv. Psalm 119) bevat “wonderen” (vers 18), is “goed” (vers 39), “juist” (vers 137) en “waarachtig” (vers 142), “rechtvaardig”, “eeuwig” (vers 160) en brengt “diepe vrede” (vers 165). De wet maakt je wijzer dan je vijanden en verstandiger dan al je leraren, en maakt dat je meer inzicht hebt dan de ouderen (vers 97-100). De “wet” is de moeite waard te leren (vers 7), aan anderen te vertellen (vers 13), het voor ogen te stellen (vers 30), in acht te nemen (vers 44), niet te vergeten (vers 61), je erin te verblijden (vers 70) en lief te hebben (vers 97).

Anderzijds is de wet (bet.4a) het dominerende principe die mensen verplicht te gehoorzamen, een gezaghebbend verordening die absolute gehoorzaamheid eist, een bepaling waaraan je je moet houden ten einde verlossing te verkrijgen, een overheersende factor. The Joodse religieuze leiders en leraren beschouwden gehoorzaamheid aan de ongeschonden wet zoals bij Sinai gegeven (bet.3a,b,c) als het middel tot rechtvaardiging (verlossing). Bovendien hebben zij deze oorspronkelijke wet van God (bet.3a,b,c) begraven onder een hoop menselijke wetten (bet.4a), mondelinge tradities, mensgemaakte bepalingen en haarkloverij m.b.t. bijna elk menselijk terrein van leven (Matteüs 15:6-9). De Joden bedachten 248 bevelen en 365 verboden die zij aan de wet van God (bet.3a,b,c) toevoegden en de wet van God veranderden in een ondraaglijk juk (Matteüs 23:4). Het is van deze “wet” (bet.4a) dat Jezus Christus (Matteüs 11:28-30) en de Heilige Geest (Romeinen 8:2) mensen kwam bevrijden.

Het huwelijksverbond (wet) is levenslang geldig (Maleachi 2:13-16; Matteüs 19:1-6). Maar de dood ontbindt deze wet (bet.3c) (Romeinen 7:2-3). De wettelijke verbintenis wordt verbroken door de dood van de gelovige in solidariteit met de dood van Christus aan het kruis. De zoendood van Christus heeft de schuld van de gelovige aan de wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a) volledig betaald.

Romeinen 7:4-6. ⁴ Zo, mijn broeders, bent u ook door het lichaam van Christus eens en voor altijd gedood met betrekking tot de wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a,b,c), opdat u aan een Ander zou toebehoren, namelijk aan Hem Die uit de doden opgewekt is, opdat wij vrucht zouden dragen voor God. ⁵ Want toen wij in het vlees waren (i.e. beheerd waren door de zondige natuur), waren de hartstochten van de zonden, die geprikkeld worden door de wet (bet.3a), in onze leden werkzaam om vrucht te dragen voor de dood. ⁶ Maar nu zijn wij ontslagen van (een associatie met) de wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a,b,c en 4a), eens en voor altijd gestorven aan dat waaraan wij vastgebonden zaten, zodat wij in nieuwheid van Geest dienen, en niet in oudheid van letter.

“De dood” maakt een mens los van de onvervalste wet van Sinai (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a,b,c) en los van de 613 wetten die door de Joden daaraan toegevoegd werden (bet.4a). “De dood” maakt zelfs een einde aan alle menselijke wetten, hetzij afkomstig van de Hebreeuwse, Griekse of Romeinse wet. Uit respect voor de Joden zegt Paulus niet dat “de wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a,b,c) gedood is”, maar dat “de gelovige in Christus m.b.t. de wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a,b,c) gedood is” toen zijn oude mens in solidariteit met de dood van Christus stierf” (Romeinen 7:4). Er bestaat niet langer een levende relatie tussen de gelovige en de wet in deze betekenis (bet.1 als uitgedrukt in bet. 3a,b,c en 4a).

Er was een tijd dat Paulus en alle Joden dachten dat zij door strenge gehoorzaamheid aan de geschreven externe wet van Mozes (bet.3a,b,c) zoals uitgelegd door de Joodse traditie (bet.4a) gerechtvaardigd (verlost) konden worden. Maar de profetie van Jeremia 31:31-34 was in Jezus Christus begonnen in vervulling te gaan. Christenen dienen God niet langer op de oude manier van de wet (bet.3a,b,c en 4a), maar op de nieuwe manier van de Geest (zie 2 Korintiërs 3:7-18).

De gebondenheid “als slaven van de zonde” aan de wet (bet.4a) droeg vrucht voor de dood. Mensen hadden toen vrucht van dingen waarover zij zich nu schamen (Romeinen 6:21). Maar de gebondenheid “als slaven van gehoorzaamheid” aan Christus draagt vrucht voor God. Gelovigen dragen gerechtigheid en heiliging (Romeinen 6:13,19,21). Vrijgezet worden van de wet (bet.4a) in de zin van *een menselijk middel om gerechtvaardigd te worden* leidt tot grote voordelen: het resulteert in *goddelijke heiliging* van gedachten, woorden en daden, aspiraties, plannen, motieven en houdingen de mensen (Galaten 5:22-23; Efeziërs 2:10; Filippenzen 4:8-9).

Romeinen 7:7-8. ⁷ Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet (bet.3a) zonde? Volstrekt niet! Ja, ik zou de zonde (i.e. wat zonde was) niet hebben leren kennen dan door de wet (bet.3a). Ik zou immers ook niet geweten hebben dat begeerte zonde was, als de wet (bet.3a) niet zei: U zult niet begeren. ⁸ Maar de zonde heeft door het gebod een aanleiding (i.e. een beginpunt) gevonden en in in mij allerlei begeerte teweeggebracht, want zonder de wet (bet.3a) (is) de zonde dood.

Dit betekent niet dat zonder de geschreven wet (bet.3a) de zonde onmogelijk is. Romeinen 1:18-20, Romeinen 2:12-15 en Romeinen 5:12-14 bewijzen dat mensen zonder de geschreven wet toch zondigen en sterven. Het betekent dat zonder de geschreven wet (bet.3a), de vrezelijke zielvernietigende aard van de zonde niet bekend geweest zou zijn.

“Begeren” heeft vele gezichten: begeren van het verboden fruit (Genesis 3:6), begeren van de positie van de vaders gunsteling (Genesis 37:4), begeren van de oorlogsbuit (Jozua 7:21), begeren van Naboths wijngaard (1 Koningen 21:1f), begeren van het lichaam van iemand die niet je vrouw is (2 Samuël 13:1), begeren van de kroon (2 Samuël 15:1f), begeren van prestige in de gemeente (Handelingen 5:1f), begeren van magische genezingskracht (Handelingen 8:18f), begeren van de tegenwoordige wereld (2 Timoteüs 4:10) en begeren van voorrang en macht in de gemeente (3 Johannes 9).

Romeinen 7:9-12. ⁹ Ik nu leefde voorheen zonder wet (bet.3a), maar toen het gebod kwam, is de zonde weer levend geworden. Ik echter ben gestorven. ¹⁰ En het gebod, dat tot leven had moeten leiden, bleek voor mij de dood te betekenen. ¹¹ Want de zonde heeft door het gebod een aanleiding gevonden en mij misleid en daardoor gedood. ¹² Zo is dan de wet (bet.3a) heilig, en het gebod is heilig en rechtvaardig en goed.

Het doel van de wet (bet.3a) was oorspronkelijk om leven te brengen (Leviticus 18:5; Ezechiël 20:11)(en liefde voor God en de naaste te produceren)(Deuteronomium 6:5; Leviticus 19:18). Maar na de zondeval is dit niet meer mogelijk!

Er was een tijd toen Paulus zoals alle andere Joden die zichzelf rechtvaardigden heel zeker en veilig voelde, zonder dat hij zich schuldig voelde m.b.t. de zonde. Hij geloofde dat hij het godsdienstig heel goed deed. Maar later toen hij begon te begrijpen wat de wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a) echt betekende, namelijk dat de wet niets minder dan 100% volmaakte gerechtigheid en heiligheid eiste, begon hij zich te realiseren hoe groot een zondaar hij wel was. Het was toen dat deze godsdienstige leraar (Paulus) “stierf”, d.w.z. ophield zelfverzekerd en zelftevreden te zijn en zichzelf te rechtvaardigen. Hij beseftte dat zijn zogenaamde “rechtvaardige daden” niets meer dan “een bezoedeld kleed” was (Jesaja 64:6) en dat zijn zogenaamde “onberispelijke rechtvaardigheid in de wet” niets meer dan “schade” en “vuiligheid” was (Filippenzen 3:6,8).

Er was niets mis met de wet (bet.3a). De wet (bet.3a) was heilig, rechtvaardig en goed, maar de zondige natuur van Paulus en zijn zonden maakte het onmogelijk voor de wet (bet.3a) om te functioneren. Het is niet de wet (bet.3a) die doodt, maar de zonde die doodt. Het “licht” (morele en geestelijke zuiverheid) van de wet (bet.3a) doet de “duisternis” (goddeloosheid en ongerechtigheid) van de zonde des te meer uitstaan. Alleen toen Jesaja van aangezicht tot aangezicht met de heilige God stond, werd hij helemaal overtuigd en bewust van zijn eigen onheiligheid (Jesaja 6:1-5)! Alleen toen Paulus Jezus Christus van aangezicht tot aangezicht zag, voelde hij zich echt schuldig en werd hij overtuigd dat hij een religieus schijnheilige was (Handelingen 26:12-14).

In Romeinen 7:5,9a was Paulus nog een onwedergeboren persoon die beheerst werd door zijn zondige natuur vrucht droeg voor de dood en dacht dat hij zonder de wet (bet.3a) levend was. Maar in Romeinen 7:14-25 is Paulus een wedergeboren gelovige, niet langer beheerst door zijn zondige natuur, maar toch iemand die beseftte dat hij nog zonden deed en dat volledige gehoorzaamheid aan de morele wet (bet.3a) in het tegenwoordige leven onmogelijk was.

Romeinen 7:14-15,20. ¹⁴ Want wij weten dat de wet (bet.3a) geestelijk is, maar ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde. ¹⁵ Wat ik namelijk teweegbreng, doorzie ik niet (beter: keur ik niet goed, erken ik niet), want niet wat ik wil, dat doe ik, maar wat ik haat, dat doe ik. ... ²⁰ Als ik nu dat doe wat ik niet wil, breng ik dat niet meer teweeg, maar de zonde die in mij woont.

De aanhangers van Pelagius¹⁷ geloven dat Romeinen 7:14-25 een beschrijving is van *onwedergeboren mensen*. Maar het feit dat Paulus de zonde “haat”, “de wet (bet.3a) bijvalt dat zij goed is” en “het goede wilt” (Romeinen 7:15-18) bewijst dat Paulus wedergeboren is. Paulus en alle wedergeboren christenen leven in de overlappende periode tussen de oude en de nieuwe. Er was een tijd in het verleden dat Paulus alleen maar een (onwedergeboren) zondaar was (Romeinen 7:5,9a). Er komt een tijd in de toekomst dat Paulus alleen maar een verheerlijkt heilige zal zijn (1 Johannes 3:1-3). Maar nu in de tegenwoordige tijd is Paulus een zondaar en een heilige tegelijk, een mens waarin zijn zondige natuur en zijn wedergeboren natuur voortdurend met elkaar botsen. “Want het vlees begeert tegen de Geest in, en de Geest tegen het vlees in; en die staan tegenover elkaar, zodat u niet doet wat u zou willen” (Galaten 5:17). Er bestaat een voortdurende burgeroorlog binnen in de christen.

Romeinen 7:21-26. ²¹ Ik ontdek dus deze wet (bet.4b) in mij als ik het goede wil doen, is het kwade dicht bij mij. ²² Want naar de innerlijke mens verheug ik mij in de wet (bet.3a) van God. ²³ Maar in mijn leden zie ik een andere wet (bet.4b), die tegen de wet van mijn verstand (bet.4c) strijd voert en mij tot gevangene maakt van de wet van de zonde (bet.4b), die in mijn leden is. ²⁴ Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam van deze dood? ²⁵ Ik dank God, door Jezus Christus, onze Heere. ²⁶ Zo dien ik dan zelf wel met het verstand de wet van God (bet.3a), maar met het vlees de wet van de zonde (bet.4b).

Er zijn twee tegenovergestelde wetten binnen in Paulus (en in alle andere christenen): de wet van God (bet.3a) die Gods goede en volmaakte wil openbaart (i.e. Exodus 20:3-17; Matteüs 22:37-40)(bet.3a) en “de wet (bet.4b) van de zonde” als het dominerende principe of heersende macht van de zondige natuur die voortdurend strijd voert tegen “de wet (bet.4c) van het verstand” (i.e. het dominerende principe of heersende macht van de wedergeboren natuur).

“Het vlees of de zondige natuur” die nog steeds in de christen aanwezig is, maakt het onmogelijk voor Paulus om het goede wat hij wil te doen. Paulus ontkent niet dat hij verantwoordelijk is voor zijn eigen zonden, maar beschouwt zijn zondige natuur als een slechte indringer en illegale nederzetting die men niet mag toelaten te blijven.

¹⁷ Leer van de vrije wil van de mens. Pelagius werd op de Concilie van Efeze (431 n.C.) samen met Nestorius veroordeeld.

“Het lichaam van deze dood” (Romeinen 7:24) is het lichaam waarin de christen nu woont, onderhevig aan de verwoestingen van de zonde en de dood. Zolang Paulus en alle christenen in dit “vernederd lichaam” (Filippenzen 3:21) wonen, zal deze strijd voortduren. Wanneer dit tegenwoordige lichaam sterft, begint pas de toestand van zondeloos heerlijkheid, eerst voor de geest (of ziel) van de christen (Filippenzen 3:23-24; 1 Johannes 3:1-3) en later voor het lichaam van de christen (Filippenzen 3:21; 1 Korintiërs 15:42-44).

▪ **Een samenvatting van de wet in Romeinen 3 tot Romeinen 7.**

• **In Romeinen 3:20-22,28-30 en Romeinen 4:5-6,14**

Paulus toont aan dat beiden heidenen en Joden bevrijding van *de wet in de zin van Gods vereiste voor rechtvaardiging (verlossing)(bet.1)* nodig hebben ten einde door God *rechtvaardig verklaard te worden* en vervolgens de rechtvaardiging door het geloof en de vergeving van alle zonden te ervaren. Legalisten in alle godsdiensten moeten bevrijd worden van hun pogingen in eigen kracht door hun werken van de wet (bet.3a,b,c) gerechtvaardigd te worden.

• **In Romeinen 6:14-16 en Romeinen 7:21-25**

Paulus toont aan dat mensen ook de bevrijding van *de wet in de zin van Gods vereiste voor heiliging (verandering) (bet.1)* nodig hebben ten einde *heilig voor God te leven*. Godsdienstige mensen moeten bevrijd worden van hun pogingen in eigen kracht door hun werken van de wet (bet.3a,b,c) geheiligd (getransformeerd) te worden.

• **In Romeinen 7:7-25**

Paulus toont aan mensen het voordeel en de uitwerking van *de morele wet* (bet.3a). Mensen hebben de bevrijding van de wet (bet.3a,b,c) nodig omdat mensen de wet (bet.3a,b,c) veranderd hebben in het middel (instrument) van rechtvaardiging en heiliging voor God. De morele wet (bet.3a) kan een mens niet rechtvaardig of heilig maken! De morele wet (bet.3a) kan mensen alleen helpen hun eigen zondige natuur te kennen en te ervaren en diep overtuigd te worden van hun zonde zodat zij naar verlossing gaan verlangen.

• **Romeinen hoofdstuk 6 beschrijft de positie van christenen ten opzichte van de zonde.**

De christen is vrij van *gebondenheid aan de macht van de zonde*. Rechtvaardiging door het geloof geeft de christen geen vrijheid zonde te doen of in zonde te leven! De positie (staat) van gerechtigheid (rechtvaardiging) en heiligheid (heiliging) (1 Korintiërs 1:30) uit genade en door geloof moet en zal leiden tot een proces van een heilig leven (heiligmaking)(1 Petrus 1:15)!

• **Romeinen hoofdstuk 7 beschrijft de positie van de christen ten opzichte van de wet.**

De christen is vrij van *gebondenheid aan de wet* (als een middel tot rechtvaardiging en als een middel tot heiliging) (bet.1). De christen is niet langer “onder wet” (bet.1), maar “onder genade” (Romeinen 6:14). Dit is het resultaat van een verandering van een formele (onpersoonlijke) relatie tot de wet (bet.3a,b,c) tot een persoonlijke relatie tot Jezus Christus. Voorheen droeg de persoon “onder wet” (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a,b,c) vrucht voor de dood, maar nu draagt de christen “onder genade” vrucht voor God.

• **Het woord “wet” heeft een meer absolute betekenis (bet.1) en een meer algemene betekenis (bet.3).**

Het woord “wet” in een meer absolute betekenis (bet.1) verwijst naar Gods heilige en rechtvaardige eis dat alle mensen een leven van volkomen en volmaakte heiligheid en gerechtigheid leven ten einde gered te worden en dat alle zonden volledig gestraft moeten zijn. De wet (bet.1) is Gods absolute voorwaarde voor verlossing en Gods regel voor leven (Romeinen 10:5).

Maar het woord “wet” in een meer algemene betekenis (bet.3) verwijst naar Gods heilige en rechtvaardige eis die tot uitdrukking komt in de morele wetten (bet.3a), de ceremoniële (rituele) wetten (bet.3b) en de burgerlijke wetten van Israël (bet.3c), in bijzonder zoals deze wetten uitgelegd worden door de uitgebreide tradities van de Joodse godsdienstige leraren (bet.4a).

De morele wetten (bet.3a) (de Tien Geboden) leerden de mensen gedurende de oudtestamentische periode hoe zij heilig en rechtvaardig moeten leven als Gods (verloste) volk in relatie tot God en tot hun naaste.

De ceremoniële wetten (bet.3b) (m.b.t. heilige mensen, heilige plaatsen, heilige tijden en heilige handelingen) leerden de mensen gedurende de oudtestamentische periode hoe zij tot God mochten naderen, met Hem mochten omgaan, Hem mochten aanbidden en dienen.

De burgerlijke wetten (bet.3c) (m.b.t. koningen en rechters, strafrecht en eigendomsrecht) leerden mensen gedurende de oudtestamentische periode hoe zij als Gods theokratische volk tussen de andere volken moesten leven.

De uitgebreide traditionele wetten (613 in aantal) (bet.4a) werden uitgedacht door de godsdienstleraren van Israël en als een ondragelijk last op de schouders van mensen geplaatst met het oog over hen te heersen en hen te controleren. Jezus Christus beschuldigde deze godsdienstleraren dat zij zelf niet deden wat zij anderen voorhielden, maar dat zij wel alle voorschriften bundelden en als een zware last op de schouders van anderen legden (Matteüs 23:3-4).

Romeinen 8:1-4. ¹ Dus is er nu geen verdoemenis voor hen die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest. ² Want de wet (bet.4c) van de Geest van het leven in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet (bet.4b) van de zonde en van de dood. ³ Want wat voor de wet (bet.3a,b,c) onmogelijk was, krachteloos als zij was door het vlees, dat heeft God gedaan: Hij heeft Zijn eigen Zoon gezonden in een gedaante gelijk aan het zondige vlees en dat omwille van de zonde (i.e. om met de zonde af te rekenen), en

de zonde veroordeeld in het vlees (i.e. de menselijke natuur van Jezus Christus!), ⁴ opdat de rechtvaardige eis van de wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a,b,c) vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees (i.e. de zondige natuur) wandelen (leven), maar naar de Geest.

“De wet” (bet.3a,b,c) kan niet beschouwd worden als een middel om de rechtvaardiging (verlossing) te verkrijgen (Romeinen 3:19-20). Maar de wet (bet.3a,b,c) heeft ook geen macht om gelovigen in Jezus Christus te veroordelen (Romeinen 8:1)! De wet (bet.3a) is zelf niet slecht maar goed (Romeinen 7:12). De wet (bet.3a) is eerder de manier waarop de gelovige zijn dankbaarheid aan God uitdrukt en daarom het voorwerp van zijn vreugde en de manier waarop de gelovige het leven van rechtvaardiging (verlossing) moet en wil uitleven (Romeinen 13:8-10). Volledige en volmaakte gehoorzaamheid aan de morele wet (bet.3a) is in dit tegenwoordige leven niet mogelijk!

“Geen verdoemenis” betekent vrijheid van de schuld voor de zonde (i.e. rechtvaardiging)(het forensische aspect: vergeving) en vrijheid van de verslavende macht van de zonde (i.e. heiliging)(het geestelijke aspect: reiniging).

In de grond van de zaak wordt de levens van christenen niet langer door hun zondige natuur beheerst, d.w.z., door “de wet van de zonde” (bet.4b) dat leidt tot de dood. Maar dit neemt niet weg dat de zondige natuur nog steeds groot invloed over christenen op de aarde heeft (Romeinen 7:14-25).

De levens van christenen wordt beheerst door hun wedergeboren natuur, d.w.z., door de wet van de Geest (bet.4c) dat tot het leven leidt. “De wet van de Geest van het leven” betekent dat de Heilige Geest nu het dominerende principe of de heersende factor is die de christen verplicht te gehoorzamen. Het is de krachtige en effectieve werking van de Heilige Geest in de harten en levens van mensen die in Jezus Christus geloven die hen bevrijdt van het dominerende principe of de beheersende macht van de zondige natuur die niet-christenen verplicht te gehoorzamen. Terwijl de zondige natuur de dood produceert, produceert de Heilige Geest leven.

Maar hoe kan “een slaaf” en “een gevangene” (Romeinen 7:14,23) tegelijk “een vrij persoon” (Romeinen 8:1-2) zijn? De juiste voorstelling van een christen is als volgt:

Enerzijds is de christen “een slaaf” en “een gevangene”, omdat de zondige natuur hem zo beheerst dat hij niet een volledige onvolmaakt zondeloos leven kan leiden. “Arglistig is het hart, boven alles, ja, ongeneeslijk is het, wie zal het kennen?” (Jeremia 17:9). “Want van binnenuit, uit het hart van de mensen, komen voort kwade overwegingen, alle overspel, ontucht, moord, diefstal, hebzucht, allerlei kwaadaardigheid, bedrog, losbandigheid, afgunst, lastering, hoogmoed, dwaasheid” (Markus 7:21-22). “Als wij (christenen) zeggen dat wij geen zonde hebben, misleiden wij onszelf en is de waarheid niet in ons.” ... “Als wij zeggen dat wij niet gezondigd hebben, maken wij Hem tot leugenaar en is Zijn woord niet in ons” (1 Johannes 1:8,10).

Anderzijds is de christen “een vrij mens”, omdat de Heilige Geest hem zo beheerst en leidt dat hij vele overwinningen over verleidingen en beproevingen behaalt. Hoewel de satan met al zijn macht en kunsten probeert een christen te weerhouden van recht te doen, ervaart de christen Gods vrede dat alle verstand te boven gaat. De christen kan God vertrouwen voor verlossing, Christus als Zijn discipel volgen, en met de Heilige Geest samenwerken voor de uitbreiding van Gods Koninkrijk. De satan (de zondige wereld en de zondige natuur) kan niet verhinderen dat de christen doet wat recht en goed is in Gods ogen en kan ook niet voorkomen dat de christen Gods vrede ervaart dat alle verstand te boven gaat. Dit bewustzijn van overwinning nu al in beginsel en bij de wederkomst in alle volmaaktheid draagt de christen door zijn strijd hier op de aarde.

Wat de wet (bet.3a,b,c) niet instaat was te doen, deed God door Jezus Christus! Hij zond Christus in “in een gedaante gelijk aan het zondige vlees” (let wel: niet: in het zondige vlees”) i.e. Jezus Christus nam naast zijn goddelijke natuur ook de menselijke natuur aan die verzwakt was door de zonde en toch zonder zonde bleef. En Hij zond Christus “omwille van de zonde. Hoewel dit kan betekenen: “als een zondoffer”, betekent het eerder “om met de zonde af te rekenen”.

“De rechtvaardige eis van de wet” is dat God eist dat alle mensen volmaakt heilige moeten zijn (Leviticus 18:5) en God en hun naaste volmaakt moeten liefhebben (Deuteronomy 6:5; Leviticus 19:17). Het is ook de rechtvaardige eis dat alle zonden van mensen gestraft moet worden. God veroordeelde en strafte de zonden van mensen in het lichaam of menselijke natuur van Jezus Christus.

Jezus Christus bezat de goddelijke natuur van alle eeuwigheid, maar nam de menselijke natuur aan bij zijn geboorte. Vanaf zijn eerste komst bezit Jezus Christus twee naturen: Zijn goddelijke natuur is één met God en gelijk aan God (Johannes 10:30; Johannes 5:18; Johannes 14:6-10). Zijn menselijke natuur is zondeloos (Hebreeën 4:15), maar omdat zijn menselijke natuur verzwakt was door de zonde van de mensen op de aarde, is God de Vader “meer dan” Jezus Christus (Johannes 14:28). Zie Filippenzen 2:5-8 hieronder.

Filippenzen 2:5-8. ⁵ Laat daarom die gezindheid in u zijn die ook in Christus Jezus was, ⁶ Die, hoewel Hij in de gestalte van God was i.e. Hij behield de goddelijke natuur, het niet als roof beschouwd heeft aan God gelijk te zijn Hij klemde Zich niet vast aan het-bestaan-aan-God-gelijk), ⁷ maar Zichzelf ontledigd heeft van Zijn majesteit, heerlijkheid en goddelijke voorrechten: Zijn heerlijkheid (Johannes 17:4-5), Zijn rijkdom (2 Korintiërs 8:9), Zijn onafhankelijke beoefening van Zijn gezag (Johannes 5:21,30; Johannes 14:21-24), en Zijn bestaan-aan-God-gelijk door de gestalte van een slaaf aan te nemen d.w.z. Hij heeft niet Zijn goddelijke natuur ingewisseld voor Zijn

menselijke natuur, maar nam de gedaante van een Knecht erbij aan (Jesaja 42,49,50,52,53 **en aan de mensen gelijk te worden**). Zijn menselijke natuur verschilde op twee punten van andere mensen: vanaf Zijn geboorte was Zijn menselijke natuur persoonlijk verbonden met Zijn goddelijke natuur (Johannes 1:1,14). En hoewel Hij beslast was met de zonden van mensen, was Hij in Zijn eigen wezen volkomen zondeloos (Hebreeën 2:17). **⁸ En in gedaante als een mens bevonden**. Hij werd geboren, groeide op, had broers en zussen, leerde een vak, had soms honger of dorst, werd vermoeid, slaperig, kon bedroefd of boos worden, kon huilen en Zich verblijden, was bestemd te sterven, **heeft Hij Zichzelf vernederd en is gehoorzaam geworden** aan God de Vader, **tot de dood, ja, tot de kruisdood** Hij was tegelijk Hoge Priester en zoenoffer. Zijn dood was niet gewoon, maar Hij stierf als een vervloekte (Galaten 3:13).

Romeinen 8:5-8. ⁵ **Immers, zij die naar het vlees zijn (i.e. mensen die door de zondige natuur overheerst worden), bedenken (de dingen van het vlees), maar zij die naar de Geest zijn, de dingen van de Geest (i.e. dingen van Gods kant te bekijken).** ⁶ **Want het bedenken (instelling, manier van denken) van het vlees is de dood, maar het bedenken (instelling, manier van denken) van de Geest is leven en vrede.** ⁷ **Immers, het denken van het vlees is vijandschap tegen God. Het onderwerpt zich namelijk niet aan de wet van God (bet.3a), want het kan dat ook niet.** ⁸ **En zij die in het vlees zijn, kunnen God niet behagen.**

Het woord “denken” (Grieks: froneò) betekent “bij de groep van X aansluiten”, “de kant van X kiezen”. Er zijn twee soorten mensen: zij die de kant van de zondige natuur kiezen en toelaten dat hun leven door de zondige natuur bepaald wordt. En zij die de kant van God kiezen en toelaten dat hun leven door God bepaald wordt (zie 1 Johannes 2:15-17).

Alleen mensen die de kant van God kiezen en toelaten dat God hun leven bepaalt, hebben vrede met God (Romeinen 5:1).

- Alleen zij hebben de innerlijke zekerheid dat al hun zonden vergeven zijn
- Alleen zij hebben het vertrouwen dat alle gebeurtenissen in hun leven, hoe moeilijk of pijnlijk ook al, door God ten goede gekeerd wordt
- Alleen zij hebben de zekere verwachting dat geen mens of gebeurtenis hun kan scheiden van Gods liefde voor hen

Romeinen 9:4-5. ⁴ **Zij zijn immers Israëlieten; voor hen geldt de aanneming tot kinderen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving (bet.2a) en de erediens en de beloften.** ⁵ **Tot hen behoren de vaderen, en uit hen (i.e. de Israëlieten) is, wat het vlees betreft, de Christus voortgekomen, Die God is, boven alles, te prijzen tot in eeuwigheid. Amen!**

- **De Israëlieten.** De voorechten van Israël was niet een verdienste. Ten spijt van al hun voorrechten, hebben zij toch hun rug op God gekeerd. Dat leidde tot steeds meer straf.
- **De aanneming.** Israël werd aangenomen als Gods eerstgeboren zoon (Exodus 4:22), als Gods eigendom (Exodus 19:5), Gods zoon (Hosea 11:1, Gods uitverkoren volk (Jesaja 43:20).
- **De heerlijkheid.** Dit verwijst naar de tegenwoordigheid van God en zichtbare uitstraling die met Israël mee reisde als een wolk overdag en als een vuurkolom 's nachts (Exodus 14:20); als een verterend vuur boven op Sinai (Exodus 24:17); als de wolk die de tabernakel vulde (Exodus 40:34); en boven het zoendeksel in de Allerheiligste deel van de tempel verbleef (Leviticus 16:2). Bij de inwijding van de tempel van Salomo kwam vuur uit de hemel en verteerde de offeranden en de heerlijkheid van de HEERE vulde de tempel (2 Kronieken 7:1; zie Numeri 14:10).
- **De verbonden.** Hoewel er maar één genadeverbond in het Oude en in het Nieuwe Testament is, werd het steeds voller geopenbaard (Genesis 15:1f; Genesis 17:7f; Genesis 22:15f) en verschillende keren herbevestigd (Exodus 6:2-8; Exodus 34:10-14). Daarom staat het woord in het meervoud. Gedurende de oudtestamentische periode werd de wet aan het verbond toegevoegd (Galaten 3:17). Gedurende de nieuwtestamentische periode verving het nieuwe verbond het oude verbond (Hebreeën 8:6-13).
- **De wetgeving.** Hoewel de ontvangst van de Tien Geboden een groot voorrecht was, kan de wet geen mens rechtvaardigen (behouden).
- **De erediens.** Leren hoe God te naderen d.m.v. de dienst in de tabernakel en later de tempel was een groot voorrecht. Toch werd de aanbidding in de tempel (2 Samuël 7:6; 2 Kronieken 6:18; Handelingen 7:48-49; Handelingen 17:24-25) verplaatst door aanbidding in geest en waarheid (Johannes 4:23-24).
- **De beloften.** Dit verwijzen naar de beloften aan Abraham, Isaak, Jakob en David, vooral m.b.t. “de Zaad” in Wie alle geslachten van de aardbodem gezegend zouden worden en ook naar alle andere messiaanse beloften. Al deze beloften worden in Jezus Christus vervuld (2 Korintiërs 1:20; Galaten 3:16).
- **De vaderen.** Dit verwijst naar de drie patriarchen: Abraham, Isaak en Jakob, die leefden lang voor de proclamatie van Gods wet (bet.2a) op Sinai. De vaderen waren de dragers van de traditie en gaven de beloften en voorspellingen door.
- **De Christus.** Dit verwijst naar de menselijke en de goddelijke natuur van Jezus Christus. Jezus Christus is “God over alles” (Johannes 1:1; Kolossenzen 1:19; Kolossenzen 2:9; Titus 2:13; Hebreeën 1:8; Openbaring 1:8).

Romeinen 9:30-32. ³⁰ **Wat zullen wij dan zeggen? Dit: dat de heidenen, die geen gerechtigheid hebben nagejaagd, gerechtigheid verkregen hebben, gerechtigheid echter die uit het geloof is.** ³¹ **Maar Israël, dat de wet (bet 1 als uitgedrukt in bet.3a,b,c) van de gerechtigheid najaagde, is aan de wet (bet.1) van de gerechtigheid niet toegekomen.** ³² **Waarom niet? Omdat zij die niet uit geloof zochten, maar als uit werken van de wet (vooral de verplichtingen van de ceremoniële wet)(bet.3b).**

De heidenen leefden aanvankelijk in morele en geestelijke duisternis (Romeinen hfst. 1; Efeziërs 2:1-3,11-12). Toen zij het evangelie hoorden, hebben velen van hen *de gerechtigheid van Christus* verkregen die Hij door zijn zoenoffer aan het kruis verdiend heeft. Zij werden uit Gods genade gered door Godgegeven geloof (Efeziërs 2:8-9). Maar Israël jaagde naar *hun eigen gerechtigheid*, die niet gebaseerd was op wat God gedaan heeft, maar op grond van hun eigen goedheid en werken van de wet (bet.3a,b,c). Daarom verkreeg Israël niet de gerechtigheid van God! Zij faalden het Paradijs binnen te gaan vanwege hun ongelooft en ongehoorzaamheid (Hebreeën 4:2,6)!

Romeinen 10:4-5. ⁴ **Want het einddoel van de wet (bet.2a en 3a,b,c) is Christus, tot gerechtigheid voor ieder die gelooft.** ⁵ **Want Mozes schrijft over de gerechtigheid die uit de wet (bet.1 als uitgedrukt in bet 3a,b,c) is: De mens die deze dingen gedaan heeft, zal daardoor leven (Leviticus 18:5).**

Het woord “telos” in vers 4 betekent “einddoel” en niet “het einde” hier, omdat het idee dat het volbrachte verlossingswerk van Jezus Christus de bruikbaarheid van de oudtestamentische wet (bet.2a en 3a,b,c) beëindigd heeft, is ondenkbaar in het onderricht van Paulus (Romeinen 3:31; Romeinen 7:7).

De wet (bet.3a) wordt samengevat door het woord “liefde” en Jezus Christus is de belichaming van de liefde. Dus het einddoel van de oudtestamentische wet was om mensen naar Christus te leiden, zodat mensen aan Christus gingen behoren, met Christus zouden omgaan en hem zouden aanbidden en dienen. Door heel de oudtestamentische periode heen was de wet (bet.3a,b,c) “als een slaaf die toezicht houdt op” (HSV: leermeester, pedagoog of voogd is van) *Gods onvolwassen kinderen in het Oude Testament* om hen tot de Verlosser, Jezus Christus, te leiden, Die hen door geloof kon rechtvaardigen (Galaten 3:24).

Jezus Christus is gekomen! Nu is geloof en rechtvaardiging door het geloof een werkelijkheid! Gelovigen staan niet langer onder toezicht van de oudtestamentische wet (bet.2a en 3a,b,c) (Galaten 3:25)! Gelovigen in Jezus Christus *zijn nu Gods volwassen zonen (en dochters) in het Nieuwe Testament* en gevolglijk erfgenamen (Galaten 4:1-7)! En *als volwassen zonen en dochters leven zij “onder de wet van Christus”* (1 Korintiërs 9:21; Matteüs 22:37-40), d.w.z. ook in overeenstemming met de Tien Geboden die een samenvatting is van de morele wet (bet.3a) in het Oude Testament.

Romeinen 10:5 is een aanhaling van Leviticus 18:5, “Mijn verordeningen en Mijn bepalingen (bet.3a,b,c) moet u in acht nemen. De mens die ze (deze wetten)(bet.3a,b,c) houdt, zal erdoor leven. Ik ben de HEERE” (zie Galaten 3:12). Jezus Christus is de Enige mens in de wereld en in de geschiedenis Die deze wetten (bet.3a,b,c) volledig en volmaakt heeft onderhouden! Jezus Christus is de Enige Die door Zijn leven, dood en opstanding de vereisten van Gods wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a,b,c) volledig en volmaakt heeft vervuld (Matteüs 5:17)! Daarom is Jezus Christus ook de Enige mens in de wereld en in de geschiedenis Die voor Zichzelf de goedkeuring van God de Vader en een plaats aan Zijn rechterhand (Hebreeën 12:2) en voor Zijn volgelingen (de mensen die in Hem geloven) het eeuwige leven (Hebreeën 5:8-9) verworven heeft! Jezus Christus is de Enige mens in de wereld en in de geschiedenis Die in overeenstemming met de vereisten van Gods wet (bet.1) heeft geleefd en daardoor de gerechtigheid heeft verworven voor ieder ander mens die in Hem gelooft.

Alleen in de tweede plaats betekent Leviticus 18:5 dat de volgelingen van Christus (de christenen) ook in overeenstemming van de morele wet (bet.3a) leven ten einde uitdrukking te geven aan hun liefde en dankbaarheid (Romeinen 8:8-10; zie Johannes 13:34-35).

Romeinen 13:8-10. ⁸ **Wees niemand iets schuldig dan elkaar lief te hebben; want wie de ander liefheeft, heeft de wet (bet.3a) vervuld.** ⁹ **Want dit: U zult geen overspel plegen, u zult niet doden, u zult niet stelen, u zult geen vals getuigenis geven, u zult niet begeren, en welk ander gebod er ook is, wordt in dit woord samengevat, *namelijk* hierin: U zult uw naaste liefhebben als uzelf.** ¹⁰ **De liefde doet de naaste geen kwaad. Daarom is de liefde de vervulling van de wet (bet.3a).**

“De liefde doet de naaste geen kwaad” is een zeer gematigde uitdrukking. Het is eigenlijk een figuurstijl (een litotes) een negatieve uitdrukking dat een sterke positieve uitdrukking vertegenwoordigt: “De liefde doet de naaste heel veel goed!” Deze liefde is het doel en vervulling van de Tien Geboden (bet.3a).

1 Korintiërs 9:20-21. ²⁰ **En ik ben voor de Joden geworden als een Jood, om Joden te winnen. Voor hen die onder de wet (bet.3a,b,c) zijn, *ben ik geworden als onder de wet (bet.3a,b,c)*(i.e. Paulus past zich aan bepaalde dingen aan), om hen die onder de wet (bet.3a,b,c) zijn te winnen (i.e. de Joden, christenen n Moslims).** ²¹ **Voor hen die zonder de wet (bet.3a,b,c) zijn (i.e. de heidenen), *ben ik geworden als zonder de wet (bet.3a,b,c) – hoewel niet zonder de wet (bet.1) van God, want ik sta onder de wet (bet.3a)*(Johannes 13:34-35) van Christus – om hen te winnen die zonder de wet (bet.3a,b,c) zijn.**

Ten einde mensen vanuit de Joodse geloof (i.e. Joden “onder wet”, d.w.z. Joden die de Mozaïsch wet onderhouden die bestaat uit de morele, ceremoniële en burgerlijke wetten in het Oude Testament) voor Christus te winnen, past Paulus zich aan de ceremoniële wet aan, maar alleen in bepaalde omstandigheden (zie de drie voorbeelden onder Handelingen 21:20-26).

Ten einde mensen vanuit heidense achtergrond (i.e. mensen die geen Bijbel bezitten) voor Christus te winnen, past Paulus zich vrijwillig aan hun levensstijl aan, maar ook alleen in bepaalde omstandigheden (bv. hij at samen met niet-Joden)(Galaten 2:11-16; Lukas 5:30-31; zie Markus 7:3).

Het leidende principe was niet de ceremoniële wet (bet.3b), maar “de wet van Christus” (bet.3a), namelijk, Gods eis m.b.t. heiliging, d.w.z. Hem en je naaste lief te hebben ten spijt van het feit dat zij “anders” of zelfs “zwak” in het geloof zijn (Markus 12:30-31; Romeinen 14:1 – 15:7). Deze samenvatting van de morele wet leert christenen hoe om het leven van een rechtvaardige (verlost persoon) uit te leven. Deze zin is vooral belangrijk voor de Korintiërs, omdat zij “zoekers naar vrijheid” waren.

1 Korintiërs 14:34. Laten uw vrouwen in de gemeenten zwijgen. Het is hun immers niet toegestaan te spreken, maar bevolen onderdanig te zijn, zoals ook de wet (bet.2b) zegt.

“De wet” hier is een verwijzing naar de Pentateuch, “Tegen de vrouw zei Hij: Ik zal uw moeite in uw zwangerschap zeer groot maken; met pijn zult u kinderen baren. Naar uw man zal uw begeerte uitgaan, maar hij zal over u heersen” (Genesis 3:16). Ook 1 Timoteüs 2:11-15 zegt, “Een vrouw moet zich laten onderwijzen in stilheid, in alle onderdanigheid. Want ik sta niet toe dat een vrouw onderwijs geeft, en ook niet dat zij de man overheerst, maar *ik wil* dat zij zich stil houdt. Want ... de vrouw is, toen zij misleid werd, tot overtreding gekomen. Maar zij zal in de weg van het baren van kinderen zalig worden, als zij blijft in geloof, liefde en heiliging, gepaard met bezonnenheid.”

Zoals een vogel niet onder water leeft en een vis zich niet op het land begeeft, zo moet een vrouw zich niet op een terrein begeven waarvoor God haar niet bestemd heeft. God wil niet dat een vrouw gezag over mannen uitoefent of mannen in het openbaar onderwijs geeft. Vrouwen moeten niet hun stem in de gemeente verheffen, maar zich in onderdanigheid laten leren. Haar geestelijke gelijkwaardigheid met mannen als mede-erfgenamen van God (Galaten 3:28) betekent nog niet een fundamentele verandering in haar aard als vrouw of verandering in de taak die God haar opdraagt uit te voeren. Laat een vrouw een vrouw blijven in haar gezin en in de gemeente! Vrouwen moeten zich onder Gods wet (bet.3c) voor de vrouw schikken (1 Korintiërs 14:34) in het huwelijk (Efeziërs 5:22-24) en in de gemeente (1 Timoteüs 2:12-15; 1 Korintiërs 14:33-37)! Die wet staat in Genesis 2:18-25 en Genesis 3:16. De vrouw is uit de man en voor de man geschapen (1 Korintiërs 11:7-9). Zij is geschapen om voor de man een helper te zijn die bij hem past.

Omdat de vrouw door ongehoorzaamheid tot overtreding is gekomen, is haar straf kinderen met moeite baren en onderdanig aan haar man zijn (Genesis 3:16). Maar door Gods genade veranderd God de vloek (met pijn baren) in een zegen (moeder van al wat leeft worden)(Genesis 3:20). Voor beiden mannen en vrouwen is gehoorzaamheid (onderwerping) aan de verordeningen van God de weg tot zaligheid. Ook vrouwen zullen alleen door geloof gered (zalig) worden! Ook vrouwen moeten blijven in geloof, liefde, heiliging en bezonnenheid. Bezonnenheid is hier in bijzonder “gezond oordeel, gematigdheid en zelfbeheersing” juist door hun plaats in Gods sheppingsorde in te nemen. Zo zullen ook vrouwen gered (zalig) worden in de zin van dat zij “ten volle leven” (i.e. floreren, voorspoedig zijn en goed kunnen functioneren) in dit leven en “eeuwig leven” in het hiernamaals!

Gods wil is dat vrouwen mensen beïnvloeden van onderaf op (door middel van kinderen krijgen en kinderen opvoeden) en niet van boven naar beneden (door over de man te heersen en mannen te onderwijzen). Vrouwen moeten hun doel bereiken niet via de weg van mannen, maar via de weg van kinderen. Vrouwen moeten doen waarvoor zij in Gods scheppingsverordening van nature fysiek en geestelijk toegerust zijn.

Galaten 2:16. Weten dat een mens niet gerechtvaardigd wordt uit werken van de wet (bet.3b), maar door het geloof in Jezus Christus. En ook wij zijn in Christus Jezus gaan geloven, opdat wij gerechtvaardigd zouden worden uit het geloof van Christus en niet uit werken van de wet (bet.3a,b,c). Immers, uit werken van de wet (bet.3b) wordt geen vlees (mens) gerechtvaardigd.

“De wet” verwijst hier vooral naar “de ceremoniële wet” en specifiek naar de besnijdenis, omdat bepaalde Joodse leraren de christenen uit de heidenen in de steden van Galatië probeerde te overtuigen dat zij zich moesten laten besnijden – d.w.z. dat de heidenen eigenlijk eerst besneden Joden moesten worden voordat zij christenen kunnen worden (Galaten 2:3-5).

Galaten 2:19. Want ik ben door de wet (bet.3a) voor de wet (bet.3a,b,c en 4a) gestorven, opdat ik voor God zou leven.

“De wet” hier is de morele wet (i.e. de Tien Geboden, die Paulus deed beseffen wat “zonde” was en dat hij “een zondaar” was en helemaal niet instaat was om zich uit deze positie van wanhoop en vernietiging te redden (zie Romeinen 3:20; Romeinen 7:7). Hoewel de wet hem niet kon redden of rechtvaardigen, was de morele wet wel “de toezichthouder” die hem naar de Verlosser, Jezus Christus, leidde Die hem kon redden en rechtvaardigen (Galaten 3:24)!

“De wet” (bet.3a,b,c en 4a) werd onjuist door de Joden beschouwd als een middel tot rechtvaardiging. Zo werd de wet veranderd van “een leermeester (toezichthouder)” in “een wrede onderdrukker” die eindeloze rijen menselijke regels verzond en religieuze verplichtingen oplegde die onmogelijk waren te vervullen (Matteüs 23:4)! De wet (bet.3a,b,c) in deze zin doodde Paulus en liet hem achter als een dood lijk die niet meer reageerde. Paulus stierf *door* de wet (bet.3a,b,c) en *voor* de wet (bet.3a,b,c en 4a) met al zijn verplichtingen waardoor hij aanvankelijk dacht gerechtvaardigd te kunnen worden (Romeinen 7:6,9-10). Paulus hoefde nooit op de eis van Gods wet in te gaan, omdat Jezus Christus zijn roep van wanhoop (Romeinen 7:24) heeft gehoord, hem levend heeft gemaakt en gerechtvaardigd (verlost) heeft!

Galaten 2:21. Ik doe de genade van God niet teniet; want als er gerechtigheid door de wet (bet.3a,b,c en 4a) zou zijn, dan was Christus tevergeefs gestorven.

Door geloof in Jezus Christus wordt elke ware gelovige met Christus verenigd en met alles wat Christus door zijn dood en opstanding heeft bereikt. Paulus heeft persoonlijk ervaren dat alles wat de wet (bet.3a,b,c en 4a) als een middel tot rechtvaardiging (verlossing) niet kon bereiken, heeft Jezus Christus voor hem en in zijn plaats bereikt! Als de rechtvaardiging door het houden van de wet (bet.3a,b,c en 4a) bereikt zou kunnen worden, zou Jezus Christus tevergeefs gestorven en opgestaan zijn. Dit betekent dat elk religieus mens die nog steeds probeert om door het houden van de wet (bet.3a,b,c en 4a) in Gods ogen gerechtvaardigd te worden per definitie zijn rug op Christus heeft gekeerd! En het betekent dat elk ware gelovige helemaal gestopt is te proberen om door zijn werken van de wet (bet.3a,b,c) gerechtvaardigd te worden!

Galaten 3:2. Dit alleen wil ik van u vernemen: Hebt u de Geest ontvangen uit de werken van de wet (bet.3a,b,c en 4a), of uit de prediking van het geloof?

Door heel de oudtestamentische periode is de Heilige Geest op niemand die probeerde de wet (bet.3a,b,c en 4a) te houden uitgegoten! De gelovigen gedurende de oudtestamentische periode hebben voortdurend gefaald de hele wet (bet.3a,b,c) te houden. Maar vanaf de eerste Pinksterdag in de nieuwtestamentische periode hebben alle mensen die in Jezus Christus geloven onmiddellijk de Heilige Geest ontvangen (Johannes 1:12-13; Johannes 7:37-39; Handelingen 2:38; Handelingen 11:17; Handelingen 15:7-9; Efeziërs 1:13; Titus 3:5-8)!

Galaten 3:10-11. ¹⁰ Want allen die uit de werken van de wet (bet.3a,b,c and 4a)(als een middel voor rechtvaardiging en heiliging) zijn, zijn onder de vloek. Er staat immers geschreven: Vervloekt is ieder die niet blijft bij alles wat geschreven staat in het boek van de wet (bet.2a), om dat te doen. ¹¹ En dat door de wet (bet.3a,b,c en 4a) niemand gerechtvaardigd wordt voor God, is duidelijk, want de rechtvaardige zal uit het geloof leven.

Mensen uit alle godsdiensten (bv. joden, christenen en moslims) die proberen om door hun werken van de wet (bet.3a,b,c en 4a) in Gods ogen gerechtvaardigd te worden staan onder Gods vloek, omdat elk mens minstens één van Gods wetten in zijn leven heeft overtreden (zie Jakobus 2:10)! Dit geldt voor heel de oudtestamentische en heel de nieuwtestamentische perioden. Dit geldt voor alle rassen en nationaliteiten. En dit geldt voor alle godsdiensten: Hindoes, Boeddhisten, Joden, Christenen en Moslims!

Galaten 3:12. Maar voor de wet (bet.3a,b,c) is het niet: uit geloof (i.e. het geloof is niet gebaseerd op de wet), maar: De mens die deze dingen doet, zal daardoor leven.

“Geloof” (vertrouwen op Christus) is gebaseerd op wat Jezus Christus heeft gedaan (bereikt) en niet op wat de wet (bet.3a,b,c) zegt. Maar “de werken van de wet” zijn niet gebaseerd op wat Christus heeft gedaan (bereikt), maar op wat de religieuze mens heeft gedaan (bereikt).

De aanhaling is uit Leviticus 18:5. Alleen Adam en Eva vóór de zondeval zouden *hun bezit van het eeuwige leven* hebben behouden als zij doorgegaan waren Gods wet (verbod in Genesis 2:15-17) te gehoorzamen. Maar ná de zondeval zijn alle mensen in solidariteit met hun vertegenwoordiger, Adam, in zonde gevallen (Romeinen 5:12) en dus werd rechtvaardiging door de werken van de wet volkomen onmogelijk! Er is niemand” die deze dingen doet” (i.e. die de wet volledig en volmaakt houdt)(bet.3a,b,c)! Met het gevolg dat er niemand is die gerechtvaardigd wordt door de werken van de wet (bet.3a,b,c)!

De Enige mens die “die deze dingen doet” (d.w.z. die de wet volledig en volmaakt heeft vervuld) is Jezus Christus (Matteüs 5:17; Romeinen 10:4)! Door zijn leven, dood en opstanding heeft Jezus Christus de vereisten van de wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a,b,c) volledig en volmaakt vervuld. Daardoor is Hij de Enige Die Gods goedkeuring draagt, Die aan Gods rechterhand kwam zitten (Hebreeën 12:2) en voor Zijn volgelingen (alle gelovigen) het eeuwige leven heeft verworven (Hebreeën 5:8-9). Alleen Jezus Christus heeft volledig en volmaakt in overeenstemming van de vereisten van Gods wet (bet.1 als uitgedrukt in bet.3) geleefd en zo de gerechtigheid voor allen die in Hem geloven heeft verworven.

Galaten 3:13. Christus heeft ons vrijgekocht van de vloek van de wet (bet.1 als uitgedrukt in 3a,b,c) door voor ons een vloek te worden, want er staat geschreven: Vervloekt is ieder die aan een hout hangt.

Christus nam ons straf (de vloek) op Zichzelf door aan het kruis gespijkerd te worden (Deuteronomium 21:23).

Galaten 3:17. Dit nu zeg ik: Het verbond (gesloten met Abraham in Genesis 12:1-3 in 2092 v.C. en bevestigd met Isaak in Genesis 26:3-4 en met Jakob in Genesis 28:10-17 en Genesis 46:3-4 in 1877 v.C.), dat eertijds door God rechtsgeldig was gemaakt met het oog op Christus, wordt door de wet (bet.2a en 3a,b,c), die na vierhonderddertig jaar gekomen is (1447 v.C.), niet krachteloos gemaakt om de belofte teniet te doen.

God heeft Zijn genadeverbond (de belofte)

- met Abraham in 2092 v.C. gesloten (Genesis 12:1-3)
- met Abraham voor 2082 v.C. bevestigd (Genesis 15:5-6,18-19)
- met Abraham in 2068 v.C. bevestigd (Genesis 17:1-14)
- met Isaak na 2007 v.C. bevestigd (Genesis 26:3-4)
- met Jakob na 1967 v.C. bevestigd (Genesis 28:10-17)
- met Jakob in 1877 v.C. finaal bevestigd (Genesis 46:3-4) 430 jaar voor de Mozaïsche wetgeving bij Sinai in 1447 v.C. (Galaten 3:17).

De wet heeft niet het verbond vervangen. De wet is ook niet een ander “verbond” dan het genadeverbond. De wet is een onderdeel van het genadeverbond en werd later aan het genadeverbond toegevoegd met het belangrijkste doel om de nakomelingen van Abraham (Israël) naar Jezus Christus (“het Zaad” in Wie alle geslachten op de aarde gezegend zou worden) te leiden!

Galaten 3:19-25. ¹⁹ **Waartoe dient dan de wet (bet.2a en 3a,b,c)? Zij is eraan toegevoegd omwille van de overtredingen, totdat het Nageslacht (letterlijk: Zaad)(i.e. Christus) zou gekomen zijn aan Wie het beloofd was; en zij is door engelen in de hand van de middelaar beschikt.** ²⁰ **En de middelaar is niet *middelaar* van één partij, maar God is één.** ²¹ **Is dan de wet in strijd met de beloften van God? Volstrekt niet! Want als er een wet gegeven was die in staat was levend te maken, dan zou de gerechtigheid werkelijk uit de wet zijn.** ²² **Maar de Schrift heeft alles onder de zonde opgesloten, opdat de belofte aan de gelovigen gegeven zou worden door het geloof in Jezus Christus.** ²³ **Voordat het geloof echter kwam, werden wij door de wet bewaakt, als gevangenen opgesloten, totdat het geloof geopenbaard zou worden.** ²⁴ **Zo is dan de wet onze leermeester (een slaaf aangesteld als pedagoog, voogd, bewaker van onmondige kinderen) geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof gerechtvaardigd zouden worden.** ²⁵ **Maar nu het geloof gekomen is, zijn wij niet meer onder een leermeester.**

Het doel van de morele wet (bet.3a) was elk mond te stoppen en de hele wereld schuldig (doemwaardig) voor God te stellen (Romeinen 3:19). Het doel van de wet was nooit een middel tot rechtvaardiging (verlossing) te zijn, maar eerder een middel tot veroordeling te zijn, zodat mensen hun vertrouwen niet in de wet, maar in Jezus Christus zouden stellen. Het doel van de wet (bet.3a) was om alle mensen “als gevangenen” (Galaten 3:23) “onder de zonde op te sluiten” (Galaten 3:22) zodat de belofte over het eeuwige leven gegeven kon worden aan alle mensen die in Jezus Christus geloven.

Door heel de oudtestamentische periode was de wet (bet.3a,b,c) “een slaaf aangesteld als pedagoog, voogd of bewaker over onmondige kinderen” om Gods *oudtestamentische onmondige kinderen* naar Jezus Christus te leiden Die hen zou kunnen rechtvaardigen (Galaten 3:24).

Jezus Christus is ondertussen gekomen! Geloof en rechtvaardiging door het geloof is ondertussen een werkelijkheid! Mensen die in Jezus Christus geloven (i.e. christenen) zijn *niet Gods onvolwassen oudtestamentische kinderen die onder het toezicht en de bewaking van de wet* (bet.3a,b,c) gesteld zijn (Galaten 3:25), maar *Gods volwassen nieuwtestamentische zonen* en dochters en gevolglijk erfgenamen van de belofte aan Abraham (Galaten 4:1-7).

Galaten 4:21-24. ²¹ **Zeg mij, u die onder de wet (bet.3a,b,c en 4a) wilt zijn, luistert u niet naar de wet (bet.2a)?** ²² **Want er staat geschreven dat Abraham twee zonen had, een van de slavin, en een van de vrije.** ²³ **Maar hij die van de slavin was, is naar het vlees geboren, hij echter die van de vrije was, door de belofte.** ²⁴ **Deze dingen hebben een zinnebeeldige betekenis; want deze vrouwen zijn de twee verbonden: het ene, dat van de berg Sinai, dat kinderen voortbrengt voor de slavernij, dat is Hagar.** ²⁵ **Want deze Hagar is de berg Sinai in Arabië, en komt overeen met het huidige Jeruzalem, dat met haar kinderen in slavernij is.** ²⁶ **Maar het Jeruzalem dat boven is, is vrij, en dat is de moeder van ons allen.**

De mensen onder de joden, christenen en moslims die “onder de wet” (bet.3a,b,c en 4a) willen zijn, zijn niet vrij! Zij moeten goed beseffen dat zij en hun kinderen nog steeds “als gevangenen onder de zonde opgesloten zijn” (Galaten 3:22-23)! Zij zijn nog niet vrij van de zonde, schande, slavernij, angst, leegheid, enz. dat leven “onder de wet” brengt. Zij zijn nog niet:

- vrij van de wet als Gods eis voor gerechtigheid en heiligheid (bet.1)
- vrij van de ceremoniële wet (bet.2b)
- vrij van de traditionele wetten van het Jodendom (de 613 wetten door de godsdienstleraren toegevoegd)(bet.4a)

Alleen mensen onder de joden, christenen en moslims die door de Heilige Geest wedergeboren zijn, zijn waarlijk “vrij”! Alleen zij horen bij de hemel (het ware paradijs). Alleen zij hebben “het hemelse Jeruzalem tot moeder” (Galaten 4:26-29).

³¹ “Jezus dan zei tegen de Joden die in Hem geloofden: Als u in Mijn woord blijft, bent u werkelijk Mijn discipelen, ³² en u zult de waarheid kennen, en de waarheid zal u vrijmaken. ³³ Zij antwoordden Hem: Wij zijn Abrahams nageslacht en zijn nooit slaaf van iemand geweest; hoe kunt U dan zeggen: U zult vrij worden? ³⁴ Jezus antwoordde hun: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Ieder die de zonde doet, is een slaaf van de zonde. ³⁵ En de slaaf blijft niet eeuwig in het huis; de zoon blijft er eeuwig. ³⁶ Als dan de Zoon u vrijgemaakt heeft, zult u werkelijk vrij zijn” (Johannes 8:31-36).

Galaten 5:3-4. En nogmaals betuig ik aan ieder mens die zich laat besnijden, dat hij verplicht is de hele wet (bet.3a,b,c) te onderhouden. U bent van Christus losgeraakt, u die door (de werken van) de wet (bet.3a,b,c) gerechtvaardigd wilt worden; en daarmee bent u uit de genade gevallen.

De besnijdenis van het lichaam was het teken van Gods genadeverbond gedurende de oudtestamentische periode (Genesis 17:9-14). Het was een dagelijks herinnering aan de gelovigen dat ook hun harten besneden moest worden (i.e. dat zij wedergeboren moesten worden)(Deuteronomium 10:16; Deuteronomium 30:6; Jeremia 4:4; Jeremia 9:25-26; Romeinen 2:28-29). De besnijdenis van het lichaam is niet genoeg! Het teken van het verbond zonder de werkelijkheid die het vertegenwoordigt is waardeloos! Mensen die op hun besnijdenis (of een dergelijk teken) vertrouwen zijn van Jezus Christus losgeraakt en uit het genadeverbond gevallen!

Gedurende de ballingschap naar Babylon hebben de joodse geleerde de nadruk van de morele wet (bet.3a) naar de ceremoniële wet (bet.3b) verschoven. Zij hebben de oorspronkelijke betekenis van de besnijdenis als “teken van het verbond van de genade” veranderd naar de besnijdenis als “teken van het verbond van de wet”. Zij hebben “rechtvaardiging door het geloof” (Genesis 15:5) veranderd in “rechtvaardiging door de werken van de wet (bet 3a,b,c, en 4a)” (Leviticus 12:1-5; John 7:22-23)!

Gedurende de nieuwtestamentische periode leerden Joden uit Jeruzalem overal dat mensen eerst joden moesten worden (i.e. eerst besneden moesten worden), voordat zij christenen konden worden! Ze leerden, “Als u niet besneden wordt volgens het gebruik van Mozes, kunt u niet zalig worden” (Handelingen 15:1)! De Joden leerden dit om twee redenen:

- Zij wilden ontsnappen uit de vervolging ter wille van het kruis van Christus (Galaten 6:12). De christenen werden vervolgd door godsdiensten die leerden dat de besnijdenis het allerbelangrijkste deel van de ceremoniële wet was.
- En zij wilden opscheppen dat zij “christenen” hebben overreed de wet te houden (Galaten 6:13). Zij hebben christenen afvallig van Christus en van het genadeverbond gemaakt.

Maar “ook zij die besneden worden, nemen zelf de wet (bet.3a,b,c) niet in acht” (Galaten 6:14). Ten spijt van hun vrome wetbetrachting, blijven zij onwedergeboren evenals de goddeloze en onrechtvaardige mensen in de wereld!

Daarom schreef de apostel Paulus ook de bovenstaande woorden aan de christelijke gemeenten. “Is iemand als besneden geroepen (christen te worden), dan moet hij *die besnijdenis* niet ongedaan laten maken. Is iemand geroepen (christen te worden) die onbesneden is, dan moet hij zich niet laten besnijden. Besneden zijn is niets en onbesneden zijn is niets, maar het in acht nemen van de geboden van God. Laat ieder blijven in de roeping waarin hij geroepen is” (1 Korintiërs 7:18-20). “In Christus Jezus heeft namelijk niet het besneden zijn enige kracht, en ook niet het onbesneden zijn, maar het geloof, dat door de liefde werkzaam is” (Galaten 5:6).

Galaten 5:14. Want de hele wet (bet.3a) wordt in één woord vervuld, namelijk hierin: U zult uw naaste liefhebben als uzelf.

De wet in de zin van betekenis 1 (i.e. “je moet rechtvaardig zijn”) wordt niet vervuld zonder Christus en aanvaarding van de gerechtigheid die Hij verworven heeft (Galaten 2:16).

De wet in de zin van betekenis 3b (i.e. “Je moet besneden zijn”) wordt alleen vervuld door wedergeboorte (de besnijdenis van het hart) (Kolossenzen 2:12-14; Romeinen 2:28-29; Johannes 3:3-8; Titus 3:3-8).

De wet in de zin van betekenis 3a (i.e. “De Tien geboden”) wordt alleen vervuld door God en je naaste lief te hebben (Matteüs 22:37-40; Markus 12:30-31). Nadat een mens door geloof in Jezus Christus gerechtvaardigd (verlost, zalig) geworden is (wedergeboren is), houdt hij zich van harte aan “de wet van Christus” (1 Korintiërs 9:21).

Galaten 5:18. Als u echter door de Geest geleid wordt, bent u niet onder de wet (bet.1 als uitgedrukt in bet 3a).

“Onder wet” (bet.1 als uitgedrukt in bet.3a,b,c) betekent dat een mens nog niet gerechtvaardigd (verlost) is, maar nog steeds in slavernij (gebondenheid), nederlaag, geestelijke impotentie en de vloek verkeert. De vrucht van zelfs een religieus mens “onder wet” is: seksuele immoraliteit, onreinheid, losbandigheid, afgoderij, toverij, vijandschappen, ruzie, afgunst, woede-uitbarstingen, egoïsme, onenigheid, afwijkingen in de leer, jaloersheid, moord, dronkenschap, zwelgpacten, en degelijke. Wie zulke dingen doen zullen het Koninkrijk van God niet beërven (Galaten 5:16-21)!

Galaten 6:2. Draag elkaars lasten, en vervul zo de wet (bet.3a) van Christus.

De wet van Christus is “liefde” (Johannes 13:34-35) en liefde is Gods absolute vereiste voor heiliging.

Efeziërs 2:14-15. ¹⁴ Want Hij (Christus) is onze vrede, Die beiden (de christenen uit de heidense volken die veraf waren en de christenen uit het Joodse volk die dichtbij waren) één gemaakt heeft. En door de tussenmuur, die scheiding maakte, af te breken, ¹⁵ heeft Hij de vijandschap in Zijn vlees tenietgedaan, **namelijk de wet van de geboden, die uit bepalingen (bet.3b) bestond, opdat Hij die twee in Zichzelf tot één nieuwe mens zou scheppen en zo vrede zou maken.**

Paulus doelt op de barricade die tussen het voorhof van de heidenen en de tempel stond, waarop een aankondiging stond die niet-joden met de dood dreigden als zij deze grens passeerden: “Geen vreemdeling mag deze barricade rondom het heiligdom passeren. Ieder die betrapt wordt dat wel te doen heeft alleen zichzelf te blameren voor zijn dood.” Deze muur van haat en verachting werd versterkt door eeuwen lang wederzijdse minachting en gooien met modder. De Joden beschouwden de niet-Joden als “honden” (Markus 7:27-28) en “onrein” door hun contact met de heidenen (Johannes 18:28). En de niet-Joden beschouwden de Joden als mensen” die de orde verstoren en gewoonten verkondigden die de Romeinen niet mogen aannemen of mogen naleven” (Handelingen 16:20-21).

Paulus dacht vooral aan de ceremoniële wetten (bet.3b) met talloze regels m.b.t. voedsel, vasten, feesten, offeranden en besnijdenis. Vanaf de tijd van de ballingschap hadden de joodse Schriftgeleerden 248 geboden en 365 verboden aan de ceremoniële wet in het Oude Testament toegevoegd. Door de nadruk van de morele wet (bet.3a) naar de ceremoniële wet (bet.3b) te verschuiven, hebben de Joden door hun menselijke traditie het Woord van God van nul en geen waarde gemaakt (Markus 7:13) en hebben zij het onderhouden van de joodse ceremoniële wet (bet.3b) veranderd in een lomp formalistische godsdienst.

Door Zijn dood en opstanding heeft Jezus Christus “de schaduwen” in het Oude Testament vervuld en de bindende kracht van “de wet bestaande uit bepalingen” (Kolossenzen 2:14-17) opgeheven. Alleen wanneer de ceremoniële wet

van christenen en van de Gemeente verwijderd wordt, kunnen christenen uit verschillende achtergronden werkelijk één worden. Alleen door verzoening aan het voet van het kruis zullen ruzie tussen individuen, families en sociale en politiek groeperingen tot een einde komen.

Filippenzen 3:4-6,9. ⁴ Hoewel ik *reden* heb om ook op het vlees te vertrouwen; als iemand anders denkt te *kunnen* vertrouwen op het vlees, ik nog meer: ⁵ besneden op de achtste dag, uit het geslacht van Israël, van de stam Benjamin, een Hebreëer uit de Hebreëen, wat de wet (bet.3a,b,c) betreft een Farizeeër, ⁶ wat ijver betreft een vervolger van de gemeente, wat de rechtvaardigheid betreft die in de wet (bet.3a,b,c) is, onberispelijk. Maar wat voor mij winst was, dat heb ik om Christus' wil als schade beschouwd. ... ⁹ en in Hem gevonden word, niet met mijn rechtvaardigheid, die uit de wet (bet.3a.b.c) is, maar die door het geloof in Christus is, *namelijk* de rechtvaardigheid uit God door middel van het geloof.

Voor zijn bekering was Paulus een heel religieuze Jood die zijn eer erin stelde gerechtvaardigd te worden door de wet (bet.3a,b,c) in eigen kracht te houden. Natuurlijk faalde hij. Na zijn bekering tot Jezus Christus beschouwde Paulus zijn vroegere ijver voor de wet (bet.3a,b,c) als "schade". Nu wilde hij alleen maar "Christus kennen", "Christus winnen" en "in Christus" gevonden worden en "aan de dood en opstanding van Christus gelijkvormig worden".

1 Timoteüs 1:8-11. ⁸ Maar wij weten dat de wet (bet.3a) goed is, als men die wettig gebruikt, ⁹ en als men dit weet: dat de wet (bet.3a) niet bestemd is voor de rechtvaardige, maar voor wettelozen en voor opstandigen, goddelozen en zondaars, onheiligen en onreinen, voor hen die vader of moeder vermoorden, voor doodslagers, ¹⁰ voor ontuchtplegers, voor *mannen* die met mannen slapen, voor mensenhandelaars, leugenaars, meenedigen en als er iets anders tegen de gezonde leer is, ¹¹ overeenkomstig het Evangelie van de heerlijkheid van de zalige God, dat mij toevertrouwd is.

Paulus denkt vooral aan de morele wet (de Tien Geboden)(bet.3a). De morele wet functioneert als "een teugel" die de goddeloosheid en ongerechtigheid in de wereld beteugeld (in toom houdt). Zonder de objectieve standaarden van de morele wet van God zou er geen recht en gerechtigheid in de wereld zijn! "Eenieder deed wat juist was in zijn ogen" (Richteren 21:25).

Titus 3:9-10. ⁹ Maar ontwijk dwaze vragen, geslachtsregisters en ruzies en strijdvragen over de wet (bet.3b,c en 4a), want die zijn nutteloos en zinloos. ¹⁰ Verwerp (i.e. drijf uit) een ketters mens (een mens die verdeeldheid zaait) na een eerste en tweede terechtwijzing.

Sommige religieuze mensen floreren in hun argumenten aangaande de ceremoniële wet (bet.3b)(bidden, vasten, geven van tienden, pelgrimsreizen, besnijdenis, rein voedsel) en argumenten aangaande de burgerlijke wet (bet.3c)(ruzie over de genealogieën en opvolging van een profeet/leiderschap, klerendracht/het dragen van "een bedekking" op het hoofd, geforceerde huwelijken binnen een bepaalde godsdienst, echtscheidingen om enige rede, polygamie, seks voor het huwelijk, geen verschillen tussen mannen en vrouwen, belasting ontduiking, heilige oorlogen, enz.). Onder de christenen veroorzaken dergelijke mensen verwijdering tussen ouders en kinderen, scheuringen in kerken/gemeenten en corruptie in de maatschappij. De leiders in de gemeenten (de oudsten) moeten zulke mensen na twee waarschuwingen als valse leraren beschouwen en uit de gemeenschap verdrijven.

4. De wet in de Algemene Brieven.

Hebreeën 7:12. Als het priesterschap verandert, vindt er immers ook noodzakelijkerwijs een verandering van de wet (bet.3b) plaats.

De ceremoniële wet (bet.3b) in het Oude Testament schreef voor dat priesters alleen mochten komen vanuit de Levitische familie van Aaron (Leviticus hfst. 8) en dat zij dieren offeranden moesten brengen om verzoening van zonden te bewerken. Maar Jezus Christus kwam uit de stam van Juda en was "niet een priester geworden op grond van een wettelijk voorgeschreven afstamming, maar uit kracht van onvergankelijk leven" (namelijk, Zijn opstanding uit de dood) (Hebreeën 7:16).

De priesters in de ceremoniële wet (bet.3b) waren van de orde van Aaron en hadden een lang menselijke genealogie met een hele rij voorvaderen. De priester-koning Melchizedek uit Jeruzalem in de tijd van Abraham had geen menselijke genealogie ("was zonder vader, zonder moeder, zonder stamboom") en geen menselijke geschiedenis ("hij kende geen begin van dagen en ook geen levenseinde") (Hebreeën 7:3). Dit betekent dat in de Bijbel niets opgetekend staat over zijn afstamming, geboorte of sterven. Hij was dus een "type" (illustratie, schaduw) voor Jezus Christus, die echt van eeuwigheid tot eeuwigheid is!

De priesters in de ceremoniële wet (bet.3b) waren niet zondeloos en moesten elke dag voor hun eigen zonden zoenoffers brengen. Maar Jezus Christus was volkomen zondeloos en volmaakt rechtvaardig. De priesters waren tijdelijk en stierven allemaal. Maar Jezus Christus is opgestaan uit de dood en leeft voor eeuwig! Daarom heeft Jezus Christus een eeuwig priesterschap en leeft Hij altijd om voor zijn mensen te pleiten. De andere priesters brachten elke dag dieren offeranden om verzoening voor zonden te maken. Maar Jezus Christus heeft eens en voor altijd Zichzelf als zoenoffer voor de zonden van Zijn mensen gegeven (Hebreeën 7:18-28).

Omdat de vroegere regel m.b.t. priesters in de ceremoniële wet (bet.3b) "zwak en nutteloos was, omdat het niets tot volmaaktheid gebracht heeft" (Hebreeën 7:18-19), werd de regel m.b.t. priesters aan het begin van de nieuwtestamentische orde (het begin van de nieuwtestamentische periode)(Hebreeën 8:13) opgeheven en afgeschaft. "Priesters" mogen niet meer in de nieuwtestamentische Kerk/Gemeente ingevoerd worden!

Hebreeën 8:10. Want dit is het verbond dat Ik met het huis van Israël sluiten zal na die dagen, zegt de Heere: Ik zal Mijn wetten (bet.3a) in hun verstand geven en Ik zal die in hun hart schrijven. Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.

- Gedurende de oudtestamentische periode werd “het Oude Verbond” (“het eerste verbond” bestaande uit de Mozaïsche wet) of morele wetten (bet.3a) in de Pentateuch (de Thora) (bet.2b), een Boek buiten de gelovigen geschreven. Maar gedurende de nieuwtestamentische periode werd “het Nieuwe Verbond” (“het tweede verbond bestaande uit de morele wetten) (mng.3a) *in de harten en denken van de gelovigen geschreven*.
- Een tweede verschil tussen de eerste en tweede verbond was dat de gelovigen in het eerste verbond God d.m.v. horenzeggen hebben leren kennen, terwijl de gelovige in het tweede verbond *God persoonlijk en intiem leren kennen*.
- Een derde verschil tussen het eerste en tweede verbond is dat de gelovigen in het eerste verbond alleen ceremonieel vergeving ontvingen, terwijl de gelovigen in het tweede verbond *echt vergeving van al hun zonden ervaren* (Hebreeën 8:10-13).

Hebreeën 9:22. En bijna alles wordt volgens de wet (bet.3b) door bloed gereinigd, en zonder het vergieten van bloed vindt er geen vergeving plaats.

De dieren offeranden in de ceremoniële wet (bet.3b) in het Oude Testament wees naar de noodzakelijkheid van het vergieten van bloed, d.w.z. om verzoening van zonden te maken. “Want het leven van het vlees is in het bloed, en Ik heb dat Zelf voor u op het altaar gegeven om voor uw leven verzoening te doen. Want het is het bloed dat door middel van het leven verzoening bewerkt” (Leviticus 17:11). De priesters in het Oude Testament gingen telkens weer het heiligdom binnen met bloed van dieren offeranden om verzoening van zonden te maken.

Maar Jezus Christus heeft niet vanaf de grondlegging van de wereld dikwijls moeten lijden. Hij ging *eens en voor altijd* het hemelse heiligdom (de tegenwoordigheid van God) binnen met Zijn eigen bloed om verzoening van zonden te maken. “Nu is Hij bij de voleinding van de eeuwen (i.e. aan het begin van de nieuwtestamentische periode) eenmaal geopenbaard om de zonde teniet te doen door Zijn offer” (Hebreeën 9:26).

Hebreeën 10:1. Want de wet (bet.3b), die *slechts* een schaduw heeft van de toekomstige heilsgoederen en niet het wezen van de dingen zelf, kan (de ceremoniële wet) nooit met dezelfde offers, die zij jaar in jaar uit ononderbroken brengen, hen die naderen tot volmaaktheid brengen.

De oudtestamentische “schaduwen van de ceremoniële wet” (bet.3b) wezen naar de nieuwtestamentische “werkelijkheden in Jezus Christus” (Kolossenzen 2:16-17). De dieren offeranden in de ceremoniële wet (bet.3b) waren zichtbare illustraties (schaduwen) die wezen naar het werkelijke zoenoffer van Jezus Christus aan het kruis. De dieren offeranden van de ceremoniële wet stopten met de eerste komst van Jezus (Hebreeën 9:8-10), waarschijnlijk toen het voorhangsel voor het verzoendeksel in het Allerheiligste gedeelte van de tempel scheurde (Matteüs 17:51).

Hebreeën 10:28-29. ²⁸ Als iemand de wet van Mozes (bet.2a als uitgedrukt in bet.3a,b,c) tenietgedaan heeft, moet hij sterven zonder barmhartigheid, op *het woord van twee of drie getuigen* (Deuteronomium 17:5-7). ²⁹ Hoeveel te zwaarder straf, denkt u, zal hij waard geacht worden die de Zoon van God (Jezus Christus) vertrapt heeft en het bloed van het verbond, waardoor hij geheiligd was, onrein geacht heeft en de Geest van de genade gesmaad heeft?

Gedurende de oudtestamentische periode werden de overtreders van de morele wet (bet.3a) (bv. voor afgoderij en occultisme)(Leviticus 20:1-6) (of voor ergerlijke seksuele immoraliteit) (Leviticus 20:10,13,15,19) door het volk tot de dood gestenigd! Alleen zo kon God mensen leren hoe ernstig dergelijke zonden zijn.

Maar gedurende de nieuwtestamentische periode wreekt God Zichzelf en laat christenen de uitvoering van Gods oordeel in de handen van God (1 Petrus 2:21-23) of de door God aangestelde gezagsdragers (Romeinen 13:1-7). “Wij kennen immers Hem Die gezegd heeft: Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, spreekt de Heere. En verder: De Heere zal Zijn volk oordelen. Vreselijk is het te vallen in de handen van de levende God” (Hebreeën 10:30-31).

Jakobus 1:25. Hij echter die zich in de volmaakte wet (bet.2b)(i.e. het Woord van God) verdiept, die van de vrijheid, en daarbij blijft, die zal, omdat hij niet een vergeetachtig hoorder geworden is, maar een dader van het werk, zalig zijn in wat hij doet.

“De wet” (bet.2b) is hier de oudtestamentische naam voor “het Woord van God”, die God en christen vaders met liefde aan hun kinderen leren (Deuteronomium 6:4-9). Terwijl de oudtestamentische ceremoniële wetten de vrijheid van Gods volk aan banden legden ten einde hen tot Christus te leiden (Galaten 3:24), brengt het nieuwtestamentische Woord van God vrijheid van de wet als Gods eis voor gerechtigheid, vrijheid van religieuze ceremoniële wetten, vrijheid van de schuld, de schande en de macht van de zonde, en vrijheid van de bezoedeling (onreinheid), leegheid en straf van de zonde.

Het Woord van God is “volmaakt” omdat het Gods volmaakte wezen openbaart en omdat het volmaakt aansluit bij de behoeften van de menselijke natuur van Gods volk (de christenen). In het boek Leviticus hoofdstukken 18 tot 26 staan een hele verzameling wetten die met elkaar verbonden zijn door de woorden, “Ik ben de HEERE, uw God” en betekenen, “Heilig moet u zijn, want Ik, de HEERE, uw God, ben heilig” (Leviticus 19:1). De HEERE moet in het midden van Zijn volk geheiligd worden (NIV: “I must be acknowledged as holy by the Israelites. I am the LORD, who makes you holy”) (Leviticus 22:32). Het is de aard (natuur) van de heilige God die bepaalt wat er in Gods wet

geschreven staat. Het is Gods doel dat zijn volk wordt als Hij is. Bijvoorbeeld, omdat de HEERE heilig is, zegt Hij, “U mag niet leren handelen overeenkomstig de gruweldaden van de volken (inclusief je eigen volk)” (Leviticus 18:30; Deuteronomium 18:9-13).

Jakobus 2:8-12. ⁸ Als u echter (niettemin) de koninklijke wet (bet.3a) volbrengt, volgens de Schrift: U zult uw naaste liefhebben als uzelf, dan handelt u goed. ⁹ Maar als u met aanzien des persoons handelt, begaat u een zonde en wordt u door de wet (bet.3a) ontmaskerd als overtreders. ¹⁰ Want wie de hele wet (bet.3a) in acht neemt, maar op één punt struikelt, die is schuldig geworden aan alle geboden. ¹¹ Immers, Hij Die gezegd heeft: U zult geen overspel plegen, heeft ook gezegd: U zult niet doodslaan. Als u dan geen overspel bedrijft, maar wel doodslaat, bent u toch een wetsovertreder geworden. ¹² Spreek zó en handel zó als mensen die geoordeeld zullen worden door de wet (bet.3a) van de vrijheid.

Het woord “echter” betekent “niettemin”, omdat het een voorafgaande gedachte (Jakobus 1:27) corrigeert of kwalificeert. “Partijdigheid” of iemand “met aanzien des persoons behandelen” is gelijk aan discriminatie op grond van hun uiterlijk of wereldse voordelen. “Partijdigheid” is gelijk aan “je geloof ontkennen” (Jakobus 2:1-7), schuldig worden aan het overtreden van alle geboden (Jakobus 2:8-13) en nalaten de echtheid van je geloof te laten zien (Jakobus 2:14-26).

“Je naaste” is iemand die je belangstelling, zorg en aandacht nodig heeft (Lukas 10:25-37). “De koninklijke wet” betekent niet “de wet die regeert”, maar “de wet die hoort bij de Koning die regeert”. Het is de wet die tot ons komt met het gezag van Koning Jezus. Alles wat de Bijbel leert hangt aan de wet van de liefde tot God en tot de naaste (Matteüs 22:37-30). “Jij” en “je naaste” kan niet los van “God” of van elkaar gedacht worden! Gods vereiste voor volmaakte heiliging is de liefde. De tegenovergestelde van de liefde (vers 8) is partijdigheid of aanzien des persoons (vers 9).

Ook in het Oude Testament worden zegeningen beloofd op de berg Gerizim (symbolische voor de liefde) voor hen die Gods morele wetten gehoorzamen. En vloeken worden uitgesproken op de berg Ebal (symbolisch voor partijdigheid) over hen die ongehoorzaam zijn aan Gods morele wetten (Deuteronomium hoofdstukken 27-28). Omdat we veel meer “naasten” in de wereld hebben dan we voor kunnen zorgen, moeten we onze eigen roeping van God ontdekken, elkaars roeping respecteren en elkaar helpen onze roeping uit te voeren.

We kunnen niet kieskeurig binnen de wet van Koning Jezus zijn, omdat ongehoorzaamheid aan één gebod een mens schuldig maakt aan het overtreden van al de geboden! De wet is niet als een hoop stenen waaruit je één steen kan kiezen om te gooien. Het is eerder als een glasplaat die in duizend stukjes breekt als één steen er tegenaan gegooid wordt. “Hij die één gebod heeft gegeven, heeft alle geboden gegeven.

Op de berg Sinai heeft de HEERE Zichzelf geopenbaard door wat Hij zei: “En de HEERE sprak tot u vanuit het midden van het vuur; het geluid van de woorden hoorde u, maar een gestalte zag u niet, *er was* alleen een stem. Hij maakte u Zijn verbond bekend, dat Hij u beval te doen, de Tien Woorden, en Hij schreef ze op twee stenen tafelen” (Deuteronomium 4:12-13). Mensen moeten nooit proberen een zichtbare weergave van God te maken omdat zo een weergave een corrupt beeld zou geven van wie de HEERE werkelijk is! Wat God werkelijk openbaart, is wat God over Zichzelf zegt, niet wat filosofen en religieuze mensen over Hem zeggen en niet een of ander zichtbaar geschapen model! God toont nooit Zijn vorm, maar spreekt wel Zijn Woord! “U moet, omwille van uw leven, zeer op uw hoede zijn – u hebt immers geen enkele gestalte gezien op de dag dat de HEERE bij de Horeb tot u sprak vanuit het midden van het vuur – dat u niet verderfelijk handelt en voor u een beeld maakt, de afbeelding van enig afgodsbeeld, de vorm van een man of vrouw, de vorm van enig dier dat op het land leeft, de vorm van enige gevleugelde vogel die door de lucht vliegt, de vorm van iets wat op de aardbodem kruipt, of de vorm van enige vis die in het water onder de aarde leeft. Pas er ook voor op dat u uw ogen niet opslaat naar de hemel, en de zon, de maan en de sterren ziet, heel het leger aan de hemel, en u laat verleiden om u voor hen neer te buigen en hen te dienen” (Deuteronomium 4:15-19). Omdat de HEERE Zich in woorden uitdrukt, openbaart “de wet” de aard (natuur, wezen) van God!

“De wet van de vrijheid” (Jakobus 2:12) schijnt een tegenstrijdigheid te zijn: wetten” beperken juist de vrijheid. Maar in de Bijbel bevrijdt God eerst Zijn volk uit slavernij (Exodus 20:1-2) en geeft dan pas aan hen zijn wetten (de Tien Geboden)(Exodus 20:3-17)! De wet van God is niet een nieuw gebondenheid (een beperking van vrijheid), maar werd juist gegeven om de oude gebondenheid (aan de zonde en religieuze wetten) te beëindigen en de nieuwe en ware vrijheid te beginnen! Wat mensen in de wereld zoeken, is vrijheid. Jonge mensen rebelleren tegen een hele rij van wetten en gebruiken waarmee zij opgroeien en die zij beperkend of bindend vinden. Zij gooien deze wetten opzij en zeggen, “We willen onszelf zijn. We willen vrij zijn van de bekrompen beperkingen van de vorige generatie. Denk aan de vrije seks en vrije drugs (en doping) revoluties van de twintigste eeuw. Een nieuw generatie van experimenteerdere zijn opgestaan en proberen een levensstijl te vinden waarin zij “zichzelf kunnen zijn, vrij van beperkende regels kunnen zijn”. Maar helaas bracht deze beloofde vrijheden in de seks-, drugs-, geld-, en heilige oorlog revoluties alleen maar nieuwe gebondenheid!

Mensen zijn naar het beeld van God geschapen en daarom is vrijheid afhankelijk van hoe mensen hun ware aard (wezen) tot uitdrukking brengen. “De wet” en “vrijheid” zijn in de Bijbel geen tegenstellingen! De wet is het wezen van God uitgedrukt in geboden. Als wij Gods geboden gehoorzamen, leven we als God ons gemaakt heeft en zullen we echt vrij zijn en dus echt onszelf zijn! Gehoorzaamheid aan Gods woorden opent de deur naar ware vrijheid. De

verkondiging van Gods geboden betekent niet dat wij onze standaarden op mensen afdwingen die niet onze overtuigingen delen, maar betekent de verkondiging van ware vrijheid! Christenen bezitten wat de wereld echt naar verlangt: ware vrijheid! “God geeft Zijn Heilige Geest aan hen die Hem gehoorzaam zijn” (Handelingen 5:32). De daad van gehoorzaamheid is de sleutel tot macht en ware vrijheid. Dus, de wet beschrijft het wezen van God, de aard van ware vrijheid en zet mensen waarlijk vrij. Het nieuwe verbond is, “Ik zal Mijn wetten in hun hart geven en Ik zal die in hun verstand schrijven” (Hebreeën 10:16; zie Jeremia 31:33). Door het volbrachte verlossingswerk van Jezus Christus heeft God ons een nieuw hart geschonken die helemaal past bij de vereisten van Gods wet. In de woorden van Jakobus, “Overeenkomstig Zijn wil heeft Hij ons gebaad door het Woord van de waarheid, opdat wij in zeker opzicht eerstelingen van Zijn schepselen zouden zijn” (Jakobus 1:18). NIV: “God chose to give us birth (regeneration) through the word of truth (the law that gives freedom)” (James 1:18). Christenen worden opgeroepen te gehoorzamen. Omdat Gods wet overeenkomt met de wensen en mogelijkheden van hun wedergeboren hart, *kunnen* christenen ook gehoorzamen.

Gerechtigheid eist dat de zondaar veroordeeld moet worden. Maar barmhartigheid triomfeert over het oordeel (Jakobus 2;13)! Het oordeel verdoemt de zondaar, maar barmhartigheid pleit dat de zondaar behouden mag worden. Het oordeel wijst onze fouten aan, maar barmhartigheid ziet onze noden; en God kijkt naar het kruis van Jezus Christus! Christenen mogen absoluut vertrouwen hebben dat Gods barmhartigheid gaat zegevieren!

Jakobus 4:11-12. ¹¹ **Broeders, spreek geen kwaad van elkaar. Wie van zijn broeder kwaadspreekt en over zijn broeder oordeelt, spreekt kwaad over de wet (bet.3a) en oordeelt over de wet (bet.3a). Als u over de wet (bet.3a) oordeelt, bent u geen dader van de wet (bet.3a), maar een rechter.** ¹² **Er is één Wetgever, namelijk Hij Die kan zalig maken én te gronde richten. Maar wie bent u, die over de ander oordeelt?**

Als we kwaad spreken over iemand en zo hem naar beneden halen, dan nemen we zelf een superieure positie in. Wat we in onze oordeel zeggen is misschien de waarheid en zelfs opbouwend en liefdevol, maar niet nederig! Als we echt nederig zijn voor God (Jakobus 4:6-10) hebben we geen verhoog meer om op te staan of om neer te kijken op iemand of vanuit de hoogte naar beneden te praten (Jakobus 4:11-12). Niemand van ons is “de Eerstgeborene onder vele broeders” (Romeinen 8:29). Christenen zijn allemaal “broeders” of “naasten”, gelijkwaardig als broeders in de Gemeente en gelijkwaardig als burgers in de gemeenschap. Alleen God is de Rechter die de macht heeft om de finale en eeuwige zaken in het leven te beoordelen en in de dood te bepalen.

Dit beschrijft niet hoe God christenen die een ander christen kritiseert, gaat straffen, maar herinnert ons eraan dat God, Die alle recht heeft ons te veroordelen en te vernietigen, toch ervoor koos om barmhartig tegenover ons te zijn en ons te redden. Beide de criticus en de bekritiseerde staan op dezelfde grond van onverdiende genade van God als broeders van dezelfde Vader! Jezus illustreert deze barmhartige buurschap in de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan (Lukas 10:25-37) die niet op de bezerde man neerkeek, maar zich met hem identificeerde, zich neerboog en hem opraapte. Het is niet: “Wie is mijn naaste?” (Wie is een naaste voor mij?), maar “Voor wie ben ik een naaste?” In plaats van kwetsende en arrogante woorden, tonen we liefde en hulp. Alleen zo nemen we een nieuw positie in, niet als een rechter over de wet (door wederrechtelijk Gods gezag toe te eigenen), maar als een doener van de wet (door barmhartigheid en liefde te tonen).
